

MATTI O. HANNIKAINEN

KYMENLAAKSON RAHASTON
HISTORIA

KYMENLAAKSON RAHASTON HISTORIA

MATTI O. HANNIKAINEN

KYMENLAAKSON RAHASTON
HISTORIA

Esipuhe

TYÖ ON TEHTY JA ON KIITOSTEN AIKA. Kiitän Kymenlaakson Kulttuurirahaston hoitokuntaa minun valitsemisestani historiansa kirjoittajaksi. Rahaston historiaan perehtyminen tarjosi minulle mieluisan tauon väitöstutkimuksestani. Sen edellyttämä tutkimustyö ja kirjoittaminen omalla äidinkielelläni ovat vahvistaneet uskoani omiin taitoihini historian tutkijana. Vaikka aikaa tutkimukseen ja työn kirjoittamiseen ei ollut kuin muutama kuukausi, ei työmäärä ollut ylitsepääsemätön. Päinvastoin, tiukka aikataulu toimi oivallisena kannustimena työn valmistumiselle.

Tämän teoksen tavoite on tarjota kokonaiskuva Kymenlaakson rahaston jo yli 50 vuotta kestäneestä toiminnasta. Rahaston toiminnasta kertova arkistoaineisto ei ole laaja. Lähdemateriaalit sijaitsevat sekä Kouvolassa että Mikkelin maakunta-arkistossa. Helsingissä sijaitseva Suomen Kulttuurirahaston arkisto osoittautui myös erittäin hyödylliseksi. Kiitänkin Sinikka Aarniota mainiosta yhteistyöstä. Tulevaisuutta ajatellen rahaston hoitokunnan ja asiamiesten olisi syytä huomioda, että arkistoitu materiaali toimii ensisijaisena pohjana rahaston historialle. Esimerkiksi tämän teoksen vähäinen kuvitus johtuu osittain suppeasta lähdeaineistosta. Suorittamani haastattelut täydensivät pöytäkirjojen tietoja, mutta valitettavasti en saanut haastateltua kaikkia nimeämiäni henkilöitä. Silti tätä tutkimusta on ollut antoisa tehdä.

Tekstin viimeistelyyn on osallistunut useita ihmisiä. Teoksen oikoluki filosofian kandidaatti Milja Ahtosalo, jolle esitän lämpimät kiitokseni. Tahdon myös kiittää Kymenlaakson rahaston hoitokunnan työlleni asettamaa ohjausryhmää, johon kuuluivat Ulla Talvi, Ensi R. Louhiluoto ja asiamies Päivikki Eskelinen-Rönkä, antoisista ja ennen kaikkea rakentavista kommentteista ja keskusteluista. Ne ovat parantaneet tekstiä huomattavasti. Vastuu tekstin mahdollisista virheistä jää luonnollisesti minulle. Toivon, että lukijana nautit tekstini lukemista yhtä paljon kuin minä sen kirjoittamisesta.

Helsingissä elokuisen päivän iltana 2012

Matti O. Hannikainen

Sisällysluettelo

Suomen Kulttuurirahasto ja maakuntarahastot	9
Suomen Kulttuurirahaston synty	9
Maakuntarahastojen perustaminen	12
Itä-Suomen vai Kymenlaakson rahasto?	14
Kymenlaakson rahaston perustaminen	17
Rahaston toiminta käynnistyy	20
Rahaston alkuvuosien toiminta vähin varoin, 1962–1980	28
Rahasto muuttuu, hoitokunta vaihtuu	28
Rahaston pääoman kartuttaminen suurkeräyksellä	30
Vauraan maakunnan köyhä rahasto	33
Apurahoja vähistä varoista	39
Vuosijuhlat rahaston toiminnan peilinä	45
Paikallisena kulttuuritoimijana	47
Vauraamman rahaston aika, 1981–2000	50
Hoitokunta rahaston muutoksen peilinä	51
Nimikkorahastojen määrän kasvu	53
Apurahoin kymenlaaksolaista tiedettä ja taidetta tukien	57
Rahasto kymenlaaksolaisen kulttuurin airuena	63
Uusi aika maakuntarahastossa, 2001–2011	67
Sisäisesti muuttuva rahasto	68
Tasaisesti vaurastuva rahasto?	70
Rahaston jakamat apurahat	72
Uusi aktiivinen Kymenlaakson kulttuurirahasto	76
Kymenlaakson rahasto maakunnallisena toimijana 1960–2011	80
Lähteet	81
Alkuperäislähteet	81
Sanomalehdet	82
Kirjallisuus	82
Sähköiset lähteet	84
Haastattelut	85
Liitteet	85
Lähdeviitteet	115
Loppuviitteet	117

Suomen Kulttuurirahasto

JA MAAKUNTARAHASTOT

Suomalaisen tieteen ja taiteen tukeminen oli vielä 1950-luvulla vain Suomen Kulttuurirahaston (SKR) ja muutamien yksityisten säätiöiden harteilla. SKR, joka oli perustettu vuonna 1939, kaavaili hallituksensa puheenjohtajan professori Lauri Aadolf (L.A.) Puntilan johdolla useamman maakuntarahaston perustamista Suomeen. Tämän tehtävän sai suorittaakseen valtiotieteen maisteri Erkki Salonen, jonka Puntila oli pyytänyt rahastoon töihin. Toimiessaan SKR:n yliasiamiehenä vuosina 1957–1980 Salonen oli vastuussa SKR:n maakuntarahastojen kehittämisestä. Helsinkiläistaustastaan huolimatta hän oli ymmärtänyt koko maan kattavan kulttuurisen toiminnan ja sen tukemisen merkityksen, koska oli toiminut sekä Helsingin yliopiston ylioppilaskunnassa 1940-luvulla että valtakunnansuunnittelutoimistossa 1950-luvulla.¹ Maakuntarahastojen perustaminen ei kuitenkaan sujunut kitkatta. Niiden kehittämistä hankaloittivat muun muassa näkemyserot siitä, tulisiko maakuntarahastojen alueiden määräytyä historiallisten maakuntien vai taloudellisten alueiden pohjalta. Keskustelu koski muun muassa Kymenlaaksoa. Tämän luvun tarkoituksena on selvittää, miksi Kymenlaakson maakuntarahasto perustettiin, ketkä osallistuivat sen luomiseen ja ketkä olivat keskeiset toimijat sen perustamisessa. Koska kyseessä on rahasto, on myös olennaista huomioida, ketkä lahjoittivat rahastolle sen peruspääoman. Tarkastelen myös, millaiseksi rahasto muotoutui ja minkälaiseksi sen suhde Kymenlaakson kuntiin, taloudellisiin toimijoihin ja SKR:ön muodostui.

Suomen Kulttuurirahaston synty

SKR:n synnyn taustalla oli nuoren akateemisen suomenkielisen sivistyneistön idea luoda suomenkielinen rahasto kansallisen kulttuurin eheyttäjäksi. Virike suomenkielisen rahaston perustamiseen syntyi talvella 1937 reaktionä Svenska kulturfondetin ruotsinkieliselle vähemmistölle tarjoamasta huomattavasta taloudellisesta tuesta.² Uuden rahaston tehtävänä oli tukea suomenkielistä tiedettä ja kulttuuria vastapainona ruotsinkielisen kulttuurin rahoitukselle.³ Vastuu uuden rahaston kehittämisestä oli vain muutaman henkilön harteilla. Heihin kuuluivat Lauri Hakulinen, Ilmari Turja ja keskeisimpänä 37-vuotias filosofian maisteri L.A. Puntila.

Puntilan määrätietoisuuden ansiosta uuden rahaston perustamistoimet käynnistyivät nopeasti. Rahaston kannatusyhdistys – Suomen Kulttuurirahaston Kannatusyhdistys ry. – perustettiin jo 28.2.1937, ja se hyväksyi uuden rahaston säännöt kokouksessaan 3.4.1937.⁴ SKR halusi toiminnallaan kehittää uuden suomalaisen yhteiskunnan sivistystä. Kehittämistyöhön tuli valjastaa yhteiskunnan

poliittinen, taloudellinen ja tieteellinen eliitti puoluepoliittisista eroista huolimatta. Rahaston ensimmäiseen johtokuntaan kutsuttiin jäseneksi muun muassa sosiaalidemokraattisen puolueen edustaja, mutta ruotsinkielisyyttä edustavia henkilöitä ei ymmärrettävästi SKR:n johtokuntaan valittu. Naisien osuus rahaston johtokunnan jäsenistä oli häviävän pieni, sillä sen alkuperäiseen kokoonpanoon ei kuulunut naisia. Kun johtokuntaa täydennettiin vuosina 1938 ja 1939, siihen valittiin jo kaksi naista.⁵ Rahaston johto oli kuitenkin Puntilan käsissä. Maritta Pohlsin mukaan SKR:n toiminta henkilöityi aina 1950-luvun puoliväliin asti nimenomaan Puntilaan, ja siksi Pohls kutsuu tätä aikaa ”Puntilan kaudeksi”.⁶

Uuden rahaston perustaminen edellytti pääoman kartuttamista. SKR perustettiin vasta 27.2.1939, kun sen toimintaa varten oli saatu kerättyä riittävä pääoma. Vaikka SKR nautti Suomen taloudellisen ja poliittisen eliitin voimakkaasta tuesta johtuen rahaston perustajien yhteiskunnallisista suhteista, SKR:n johtokunta Puntilan ohjaamana järjesti valtakunnallisen keräyksen suomenkielisillä alueilla. Keräyksen tarkoituksena oli mainostaa rahaston toimintaa ja, kuten Ilkka Levä on kirjoittanut, solmia uusi liitto sivistyneistön ja rahvaan välille. Näiden keskinäisiä suhteita pidettiin sisällissodan rikkomina.⁷ Vastaavanlaisia keräyksiä oli toteutettu jo vuonna 1906 Svenska kulturfondetin ja 1920-luvulla Turun yliopiston perustamisen yhteydessä.⁸ Suurkeräykseen kuului kaksi osaa. Ensimmäinen suoritettiin lahjakirjakeräys kesän 1937 ja kevättalven 1938 välisenä aikana. Toisena osana oli perustamiskirjakeräys lokakuussa 1938. Sen suorittivat kansakoululaiset kulkien ovelta ovelle ja siihen osallistui yli 171 000 suomalaista. Yhteensä suurkeräys tuotti yli 14 miljoonaa markkaa (4 871 400 € vuoden 2011 euroina). Eniten ihmisiä SKR:n suurkeräykseen osallistui maan suurimmissa kaupungeissa – Helsingissä, Tampereella, Viipurissa, Porissa ja Turussa.⁹ Kymenlaaksossakin ihmiset osallistuivat keräykseen huomattavan aktiivisesti, kuten s taulukko 1 osoittaa. Eniten ihmisiä keräyslistoihin kirjautui Kotkassa.

TAULUKKO 1.

KYMENLAAKSON KUNTIEN ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN VUODEN 1938 SUURKERÄYKSEEN.

Paikkakunta	Osallistujia	Sijaluku	Paikkakunta	Osallistujia	Sijaluku
Kotka	1116	13.	Kouvolan kauppala	414	134.
Sippola	862	19.	Pyhtää	372	162.
Kymi	807	24.	Miehikkälä	350	179.
Valkeala	801	25.	Jaala	196	330.
Vehkalahti	800	26.	Anjala	188	367.
Virojoki	796	28.	Suursaari	121	444.
Kuusankoski	787	31.	Lavansaari	34	547.
litti	723	42.	Seiskari	29	554.
Elimäki	491	104.	Haapasaari	27	555.
Hamina	462	111.			

Perustamiskeräys sai osakseen paljon julkisuutta, mikä oli pääosin Puntilan organisoiman massiivisen tiedotuskampanjan ansiota. Kampanja ulottui maan lähes joka kolkkaan. Vaikka suurkeräys ei saavuttanutkaan sille asetettua taloudellista tavoitetta, uusi rahasto sai kuitenkin näkyvyyttä – ja keräys toimi ennen kaikkea sillanrakentajana suomalaisten yhteiskuntaluokkien välillä.¹⁰ SKR:n perustamisprosessin kaksi keskeisintä ilmiötä olivatkin koko tapahtumaketjun nopeus ja rahaston saavuttama suomenkielisen yhteiskunnan – erityisesti eliitin – tuki. Seikko Eskolan mukaan SKR:n perustaminen ”näyttää ihmeeltä”.¹¹ Silti SKR:n perustaminen sivistyneistön luomana kansaa eheyttävänä tekijänä on ilmiö, joka vielä edellyttää syvällisempää tutkimusta.¹² SKR:n johtohenkilöiden ideana oli luoda koko kansan rahasto, mutta tavoitteen saavuttaminen edellytti maakuntarahastojen perustamista.

Lupaavasta alusta huolimatta SKR pysyi pääomaltaan köyhänä rahastona. Vasta Heikki ja Signe Huhtamäen 23.7.1943 tekemä lahjoitus, jossa Huhtamäki Oy:n osakepääoma (51% osakkeista) siirrettiin SKR:n haltuun, turvasi nuoren rahaston toiminnan.¹³ On syytä muistaa, että 1930-luvulla säätiöille osoitetut lahjoitukset eivät olleet verovapaita, vaan vasta vuonna 1945 valtioneuvosto antoi asetuksen säätiöille tehtyjen lahjoitusten verovapaudesta. Asetus kattoi myös SKR:lle osoitetut lahjoitukset.¹⁴ Vielä vuonna 1956 SKR:n vuosijuhlan avauspuheessaan Puntila totesikin rahaston olevan suhteellisen vaatimaton toimija verrattaessa sen jakamien apurahojen summaa esimerkiksi Helsingin yliopiston rahoitukseen todeten jälkimmäisen olevan yli 40-kertainen. Puntila vetosikin lahjoittajiin lausumalla, että ”ainoa mahdollisuus sivistyskansojen saatossa pysymiseen on siinä, että uhraamme kulttuurimme kehittämiseen suhteellisesti saman määrän kuin muut”.¹⁵ Vasta 1960-luvulla SKR:n sijoitettu peruspääoma riitti rahaston toiminnan pyörittämiseen ilman vuotuisia johtaville liike- ja teollisuuslaitoksille osoitettuja avustuspyyntöjä.

Alkuvuosina SKR:n toiminta keskittyi suomenkielisen kulttuurin tukemiseen, mutta toisen maailmansodan jälkeen se muuttui huomattavasti käytännöllisemmäksi. Enää suomenruotsalaista kulttuuria ja sen edustamaa pääomaa ei nähty kilpailijana, vaan Puntilan johdolla SKR pyrki huomioimaan myös ruotsinkielisten merkityksen suomalaisen kulttuurin, sivistyksen ja tieteen kehittämisessä. Taustalla oli pyrkimys olla sulkematta mahdollisia suomenruotsalaisia lahjoituksia pois SKR:lta.¹⁶ Rahaston siltoja rakentava politiikka keskittyi edelleen kansan eheyttämiseen ja Suomen kehittämiseen henkiseksi suurvallaksi. Tällä toiminnalla oli merkittäviä vaikutuksia, jotka ilmenivät muun muassa Kymenlaakson rahaston perustamisen yhteydessä. Lisäksi on muistettava, että vielä 1950-luvulla tieteellisen uran luominen edellytti useimmilta tutkijoilta pätevyyden hankkimista ”leipätyöstä ylijäävällä ajalla”, kuten Seikko Eskola on kirjoittanut.¹⁷ Vielä 1950-luvulla tieteellistä toimintaa tukivat vain muutamat rahastot kuten Emil Aaltosen rahasto, siinä missä esimerkiksi Alfred Kordelinin säätiö tuki niin tiedettä kuin taidetta.¹⁸ SKR:n tuki suomalaiselle tieteelle oli tästä syystä erittäin merkittävää. Sitä määrittä Puntilan ohje: ”Yksikään kyvykäs henkilö ei saa joutua kulttuuriltamme hukkaan.”¹⁹

Maakuntarahastojen perustaminen

Maakuntarahastojen perustaminen ajoittui yksiin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan muotoutumisen kanssa. 1950-luvun puolivälissä sotakorvaukset oli maksettu, jälleenrakennus oli suurimmalta osaltaan ohi ja ”aktiivisuus ja usko” uuden Suomen rakentamiseen heijastuivat etenkin SKR:n johtavien yksilöiden ajatteluun.²⁰ SKR:n johtavien toimijoiden – L.A. Puntilan, professori Matti Kuusen ja valtiotieteen maisteri Erkki Salosen – näkemys tieteen ja taiteen liiallisesta keskittymisestä Helsinkiin oli myös keskeinen vaikutin maakuntarahastojen perustamiselle. Kuten SKR:n, myös nuorten ylioppilaiden piirissä virisi ajatus maakunnissa tehtävästä kotiseututyöstä, joka olisi osa uuden ”sivistyksellisen Suur-Suomen” rakentamista.²¹ Itsenäisen Suomen henkisen pääoman, kulttuurin, kehittämiseen oli valjastettava koko maan voimavarat, mikä tarkoitti myös maakuntatoimijoiden huomiointia. Maakuntien kulttuurista toimintaa ja omia pyrkimyksiä oli tuettava, jotta Suomessa vallitsi elinvoimainen niin tiedettä kuin taidetta arvostava kulttuuri. Ilman tukea ja koordinoitua hallintoa maakunnat eivät kyenneet kilpailemaan Helsinkiä vastaan.

Suomen yhteiskunnan teollistumisen, kaupungistumisen ja näistä johtuneen rakennemuutoksen seurauksena maakuntiin kohdistui aiempaa laajempaa huomiota. Maakuntien kehittäminen nousi niin SKR:n, maakuntaliittojen kuin myös Suomalaisuuden Liiton huomion keskipisteeksi 1950-luvun ja 1960-luvun taitteessa. Maakuntaliittojen paneutuessa alueidensa taloudelliseen kehittämiseen SKR:n rahastot keskittyivät tukemaan kulttuuritoimintaa.²² Tästä syystä maakuntaliittojen merkitys korostui uusia maakuntarahastoja perustettaessa. Samalla kasvoi myös maakuntaliittojen toimihenkilöiden, esimerkiksi niiden toiminnanjohtajien merkitys, kuten Kymenlaakson rahaston perustaminen osoittaa. SKR:n järjestämällä kulttuuripoliittisilla neuvottelupäivillä vuonna 1959 professori Kustaa Vilkuna korostikin maakuntaliittojen työtä alueidensa kulttuurielämän tukijoina.²³ Silti maakuntaliitot keskittyivät kehittämään ensisijaisesti alueidensa talouselämää, joten niiden kumppanina – ei vastapainona – maakuntarahastojen oli tarkoitus kehittyä maakuntiensa kulttuuritoiminnan ja tiedeellisen toiminnan kehdoiksi. Maritta Pohls onkin huomionnut neuvottelupäivien merkityksen maakuntarahastojärjestelmän kehittämisessä, sillä päivillä tapasivat maakuntarahastojen synnyn kannalta keskeiset toimijat eli SKR, Suomalaisuuden Liitto ja maakuntaliitot.²⁴ Tältä kannalta erityisen merkittävä on vuoden 1959 neuvottelupäivien 27.4.1959 kirjattu päätöslauselma, jonka mukaan Suomalaisuuden Liiton ja SKR:n tavoitteena oli luoda maakunnallisia kulttuurirahastoja.²⁵

SKR:n ja maakuntaliittojen näkemysten yhdistäjäksi vaadittiin henkilöä, joka tarkastelisi Suomea ja sen rakennetta avoimesti. Tehtävään valikoitui Erkki Salonen, joka oli siirtynyt Otavan palveluksesta SKR:n uudeksi yliasiamieheksi vuonna 1957. Häntä taas oli yliasiamiehen tehtävässä edeltänyt Martti Pekonen, joka oli valittu toimeen L.A. Puntilan siirryttyä SKR:n hallituksen puheenjohtajaksi vuonna 1954. Puntila oli jo alun perin kaavaillut Salosta seuraavaksi SKR:n asiamieheksi, mutta ei halunnut kaapata tätä Otavan palveluksesta.²⁶ Puntila ja Salonen suhtautuivat maakuntarahastojen kehittämiseen eri tavoin. Keijo Kulha on kirjoittanut Puntilan toimineen ylhäältä SKR:sta käsin, kun taas Salosen tapa oli nousta ”tyvestä puuhun”. Toisena eroavaisuutena on Puntilan keskusjohtoinen tyyli verrattuna Salosen suosimaan hajasijoitukseen.²⁷ Silti molemmat ymmärsivät maakuntarahastojen mer-

kityksen. SKR:n yliasiamiehenä Salonen pyrki voimakkaasti kehittämään maakuntarahastojen toimintaa. Niiden perustaminen oli hänen toimintansa suurimpia saavutuksia.

Erkki Salosen henkisenä kotina olivat niin SKR kuin Suomalaisuuden Liitto. Yhdessä Kauko Siposen kanssa hän muokkasi liiton 1930-luvun ”kielisuomalaisuuden” uudentyylliseksi ”kulttuurisuomalaisuudeksi”.²⁸ Uudistettu linja esiteltiin Suomalaisuuden Liiton järjestämässä kulttuuripoliittisessa kokouksessa Helsingissä vuoden 1957 lokakuussa. Tilaisuudessa keskusteltiin muun muassa siitä, kuinka maaseudun elinvoimaisuutta voitaisiin tehostaa. Koska Salonen oli oppinut tuntemaan maakuntaliittojen keskeiset toimijat työssään valtakunnansuunnittelutoimistossa, hän ehdottikin, että Suomalaisuuden Liitto ja maakuntaliitot kehittäisivät maakuntarahastoja yhdessä.²⁹ Salonen näki maakunnissa piilevät voimavarat ja markkinoi uusien alueellisten rahastojen perustamista toteamalla muun muassa, että rahaakin ”kummasti löytyi, jos muut edellytykset täyttyivät”.³⁰ L.A. Puntilan suhteet olivat edesauttaneet SKR:n toiminnan käynnistämistä, mutta Erkki Salosen suhdeverkosto helpotti maakuntarahastojen perustamista.

Ensimmäinen maakuntarahasto, Pohjois-Suomen rahasto, perustettiin vuonna 1953 alun perin itsenäiseksi rahastoksi, jonka tarkoituksena oli turvata pohjoisen Suomen taiteen ja tieteen harjoittajien rahoitus vastapainona vallitsevalle Helsinki-keskeisyydelle.³¹ Kuitenkin L.A. Puntilan aloitteesta ja asiasta käytyjen neuvottelujen jälkeen se liitettiin erillisenä epäitsenäisenä rahastona SKR:on vuonna 1954.³² Suunnitellusti SKR:n maakuntarahastojen perustamisprojekti käynnistyi vasta, kun Keski-Suomen rahasto perustettiin vuonna 1958, mihin projektiin Erkki Salonen SKR:n uutena yliasiamiehenä osallistui. Suomen valtion talouspolitiikka vaikutti merkittävästi uusien maakuntarahastojen kehittämiseen. Erilliset maakunnalliset rahastot eivät olisi saaneet valtiovarainministeriöltä verovapautta mahdollisille lahjoituksilleen, mikä heikensi niiden toimintaedellytyksiä huomattavasti. Puntila hyödynsi tätä seikkaa, kun hän mainosti maakunnallisille rahastoille liittymismahdollisuutta SKR:on ja myös uusien maakuntarahastojen luomista SKR:n yhteyteen. Kun Keski-Suomen rahaston liittämistä SKR:on neuvoteltiin, verovapaus toimi kenties liittymisen painavimpana perusteena. SKR tarjosi maakuntarahastoille lahjoitusten verovapauden lisäksi varojen sijoitustoimintaa ja omat hallinnolliset resurssinsa.³³

Keski-Suomen rahaston jälkeen perustettujen Pohjanmaan ja Satakunnan rahastojen rajat nousivat vielä historiallisten maakuntien rajoja, mutta niiden jälkeen perustettiin ensimmäiset talousalueisiin pohjautuvat rahastot kuten Kymenlaakson rahasto. Suomalaisen kulttuurin rakenteen ja siten myös maakuntarahastojen merkityksen tunnustaen L.A. Puntila totesi vuoden 1959 SKR:n vuosijuhlaesitelmässään, että ”kansallinen kulttuuri on jatkuvasti kohoavan rakennuksen kaltainen, jossa perustuksia lujitetaan samanaikaisesti keskikerrosten rakentamisen ja huippujen kohottamisen kanssa”.³⁴ Jos SKR:n perustamisen voi sanoa osuneen ajan hermoon, niin myös maakuntarahastojen perustaminen osui oikeaan aikaan, suomalaisen yhteiskunnan rakennemuutokseen 1950- ja 1960-lukujen taitteessa.

TAULUKKO 2.
 MAAKUNTARAHASTOJEN PERUSTAMINEN.

Maakuntarahasto	Perustettu	Erytysuomiot
Pohjois-Suomi	27.9.1954	Jaettu 9.4.1968*
Keski-Suomi	1.10.1958	
Pohjanmaa	23.4.1959	Jaettu 8.11.1963 ^a
Satakunta	31.10.1959	
KYMENLAAKSO	22.11.1960	
Häme	27.11.1960	
Pohjois-Karjala	12.3.1961	
Pirkanmaa	25.10.1961	
Etelä-Karjala	30.11.1962	
Mikkelin lääni	16.12.1962	
Pohjois-Savo	3.3.1963	
Uusimaa	9.4.1963	
Etelä-Pohjanmaa ^a	8.11.1963	
Keski-Pohjanmaa ^a	8.11.1963	
Varsinais-Suomi	21.3.1964	
Kainuu*	9.4.1968	
Lappi*	9.4.1968	
Pohjois-Pohjanmaa*	9.4.1968	
Päijät-Häme	15.2.1971	

Itä-Suomen vai Kymenlaakson rahasto?

Historiallisiin maakuntiin kuten Hämeeseen ja helposti määriteltäviin maantieteellisiin alueisiin kuten Pohjois-Suomeen verrattuna Itä-Suomea ei voitu määrittää yhtä yksinkertaisesti. Taus-talla olivat maakuntien omat hallinnolliset, historialliset ja kielelliset hankaluudet itsenä määrittämi- sessä. Kymenlaakso onkin erinomainen esimerkki talousalueen kehittymisestä maakunnaksi, sillä Ky- menlaakso on maakuntana nuori. Historian saatossa se on muodostanut karjalaisten ja hämäläisten rajaseudun ja välillä jopa valtioiden välisen rajan. Huolimatta rajaseudun leimasta Kymenlaaksoon kehittyi 1800-luvun aikana teollisuutta, jonka perustana oli Kymijoki energian lähteenä ja tavaroiden kuljettamisväylänä. 1900-luvun alussa Kymijokilaakso Kuusankoskelta aina Kotkaan saakka oli Suo- men puunjalostusteollisuuden keskeisiä alueita, lisäksi Haminan ja Kotkan satamat olivat Suomen viennin tärkeimpiä solmukohtia.

Talvisodan päättänyt Moskovan rauha teki Kymenlaaksosta jälleen kerran rajamaakunnan. Pi- an rauhan solmimisen jälkeen Kotkan kaupunki teki valtioneuvostolle aloitteen, että entisen Viipurin läänin läntisistä osista muodostettaisiin uusi Kymen lääni. Kuitenkaan uuden läänin rajoista ei päästy eduskunnassa yksimielisyyteen ennen jatkosodan syttymistä kesäkuussa 1941, minkä takia hanke lyk- kääntyi Pariisin rauhan solmimiseen asti.³⁵ Vasta vuonna 1948 läänikysymys ratkesi, kun valtioneu- vosto päätti muodostaa Kymen läänin Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnista.³⁶ Kymenlaakson maakuntaa on vaikea erottaa talousalueesta ja sen muodostumisesta. Kymenlaakso onkin ensisijaises-

ti ollut talousmaakunta, ja talousalue on yksinkertainen määritelmä Kymijoen elävöittämälle ja rikkauttamalle seudulle.

Kymenlaakso kuten muukin Suomi oli 1950–1960-lukujen vaihteessa keskellä rakennemuutosta. Lisääntyvä väestö siirtyi maaseudulta kaupunkeihin, kauppaloihin ja teollisuuspaikkakunnille. Samalla erityisesti teollisuusyhdyskunnat kasvoivat. Kaupungistuminen vaikutti selvästi Kymenlaakson väestökehitykseen. Vuosien 1950 ja 1960 välillä maakunnan kaupunkien ja kauppaloiden väkiluku kasvoi, kun taas maalais kuntien väestö väheni paria poikkeusta lukuun ottamatta. Kokonaisuudessaan Kymenlaakson väkiluku kasvoi tänä aikana vajaasta 174 000 asukkaasta yli 198 000 henkilöön, kuten taulukko 3 osoittaa.

TAULUKKO 3.
KYMENLAAKSON VÄKILUKU, 1950–1970.

Kunta	1950	1960	1970
Hamina	7036	9797	10948
Kotka	23949	30293	33463
Kouvola	10556	18245	26237
Kuusankoski	17953	21380	22242
Anjala	5445	6207	5972
Elimäki	9152	8878	8199
Haapasaari	160	123	99
Iitti	10664	9754	8618
Jaala	3828	3512	2655
Karhula*	19139	22143	21843
Kymi	6496	4332	4938
Miehikkälä	5408	5082	4021
Pyhtää	5544	5449	5038
Sippola	15713	16633	15949
Valkeala	14206	13727	11028
Vehkalahti	11665	11574	12081
Virolahti	6775	6068	5249
	173 689	193 197	198 580

Kymenlaaksolaisuus ei silti ole ollut itsestäänselvyys edes maakunnan ihmisille itselleen. Kymenlaakson maakunnan on muun muassa todettu olevan ”nuori tulokas” historiallisten maakuntien joukossa.³⁷ Kymenlaakson osakunta perustettiin vuonna 1933 yhtenä Helsingin yliopiston nuorimmista osakunnista. Sen perustaminen oli ensimmäisiä osoituksia nuoren maakunnan itsetunnon heräämisestä, jonka puolesta vaurastuvan Suomen ylioppilassukupolvi toimi keskeisessä roolissa. Marja Vasara onkin kirjoittanut osakunnan perustamisen olleen ”maakunnallinen itsenäisyysjulistus”.³⁸ Samoin vuonna 1937 perustettu Kymenlaakson maakuntaliitto kuuluu nuorimpiin maakuntaliittoihin, sillä ensimmäinen varsinainen maakuntaliitto, Varsinais-Suomen maakuntaliitto, oli perustettu jo vuonna 1927.³⁹ Juuri Kymenlaakson osakunta teki aloitteen maakuntaliiton perustamiseksi osana maakunnan

oman identiteetin luomista.⁴⁰ Tosin niin Iitti kuin Virolahti pohtivat pitkään liittymistään Kymenlaakson maakuntaliittoon puhumattakaan ulkosaariston kunnista kuten Suursaaresta ja Tytärsaaresta.⁴¹ Kymenlaakson maakuntaliitto keskittyi perustamisestaan aina vuoteen 1960 saakka maakunnan talouselämän edellytysten parantamiseen ja myös maakuntaidentiteetin rakentamiseen yhdessä Kymenlaakson osakunnan kanssa.

Kymenlaaksoa voi luonnehtia akateemiseksi väliinputoajaksi, sillä sen alueella ei koskaan ole toiminut omaa yliopistoa, eikä sellaista haaveiltu perustettavaksi Kymenlaaksoon edes 1950-luvulla virinneessä alue- ja koulutuspoliittisessa keskustelussa.⁴² Yliopistollinen koulutus keskittyi vielä 1950-luvun puolivälissä Helsinkiin ja Turkuun, vaikka uusia yliopistoja oli perustettu niin Tampereelle kuin Jyväskylään.⁴³ Edes vuosien 1952 ja 1956 korkeakoulumietinnöissä ei Kymenlaaksoon ehdotettu perustettavaksi korkeakoulua, vaikka maakunnissa sijaitsevia yliopistoja puollettiin voimakkaasti. Lähin yliopisto perustettiin Lappeenrantaan, joka kaupunkina miellettiin Viipurin perilliseksi.⁴⁴ Maakuntaliittokaan ei ajanut oman korkeakoulun perustamista Kymenlaaksoon. Kenties ajatus Kymen läänissä sijaitsevasta yliopistosta (Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu) riitti tyydyttämään maakunnan koulutuspoliittiset tarpeet – olihan kyse metsäteollisuuden maakunnasta.

Itä-Suomen ja myös Kymen läänin hajanainen rakenne vaikeutti uusien maakuntarahastojen luomista. Suurimmaksi kiistakysymykseksi nousi, muodostetaanko rahastot historiallisten maakuntien vai talousalueiden rajojen perusteella. Itä-Suomessa kiista koski erityisesti Etelä- ja Pohjois-Karjalaa, sillä Kymenlaakso muodosti joka tapauksessa selkeästi oman talousalueesta muodostuvan maakuntansa.⁴⁵ Kuopiossa 12.4.1960 järjestetyissä SKR:n sekä Etelä-Karjalan, Kymenlaakson, Mikkelin läänin, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntaliittojen neuvotteluissa maakuntien edustajat puolsivat taloudellisiin maakuntiin perustuvien rahastojen perustamista, sillä alueet olivat eriytyneet niin henkisesti kuin taloudellisesti. Tässä asiassa SKR:n johtohenkilöt asettuivat eri kannoille: L.A. Puntila kannatti rahastojen perustamista historiallisten maakuntien pohjalle, ja Erkki Salonen puolsi talousalueita.⁴⁶ Itä-Suomen maakuntaliitot pitivät tärkeänä, että uudet rahastot nojautuisivat talousalueisiin. Nimenomaan niiden edustajien mielestä oli olennaista, että talousalueita hyödynnettäisiin uusien rahastojen kanta-alueina, sillä jo pitkään eriytyneet seudut eivät välttämättä enää kyenneet yhteistoimintaan – ja sitä paitsi lahjoituksia olisi helpompi saada pienemmältä alueelta, koska rahasto olisi lahjoittajille tutumpi.⁴⁷ Lopulta Salosen tekemän muiston perusteella uudet rahastot perustettiin talousalueiden pohjalle. Tähän ratkaisuun vaikutti myös tarve saada maakuntarahastot perustettua ja toimimaan ennen SKR:n 25-vuotissuurkeräystä vuonna 1964.⁴⁸

Kymenlaakson rahaston perustaminen

Ajatus Kymenlaakson rahastosta oli muodostunut jo ennen kuin SKR alkoi valmistella maakuntarahastojen perustamista. Tavoitteena oli perustaa itsenäinen rahasto yhtenä nuoren maakunnan itsetunnon ilmauksena. Esikuvana toimi Pohjois-Suomen rahasto. Ensiaskel Kymenlaakson rahaston perustamiseksi otettiin Kymenlaakson valtuuskunnan kokouksessa. Valtuuskunta oli Kymenlaakson osakunnan, Kymenlaakson maakuntaliiton ja Helsingissä toimivien kymenlaaksolaisten yhdistysten muodostama, ja se pyrki edistämään maakuntahenkeä.⁴⁹ Kymenlaakson osakunnan seniorit esittivät ajatuksen rahastosta ensimmäisen kerran maakuntaliiton valtuuskunnan kokouksessa Kotkassa vuonna 1956. Veikko Talven mukaan tuolloin ”ei katsottu olevan mahdollisuuksia oman maakunnallisen rahaston aikaansaamiseen” eikä vastaavasti ”edellytyksiä riittävän suuren pääoman kokoamiseen”. Näkemys vaikuttaa johtuvan siitä, että maakuntaliitto oli samanaikaisesti sitoutunut Anjalan kartanon kunnostamiseen ja kartanomuseon perustamiseen.⁵⁰ Harmillisesti Kymenlaakson valtuuskunnan toimintakertomus esitettiin suullisesti Kymenlaakson osakuntaneuvostolle, joten siitä ei ole löytynyt paperille tallennettua versiota.⁵¹

Seuraavan kerran aloite Kymenlaakson maakuntarahaston perustamiseksi tehtiin vuonna 1959 juuri ennen kuin Kouvolan kauppala sai kaupunkioikeudet. Kouvolan kauppala oli suunnitellut muun muassa Kouvola-seuran ja paikallisten lahjoittajien kanssa itsenäisen rahaston perustamista. Yksi perustajataho oli myös Kymenlaakson maakuntaliitto, jonka toiminnanjohtaja, hallintotieteiden liseniaatti Kauko V. Niinisalo tiedusteli 2.12.1959 SKR:lta mahdollisuutta saada perustettavalle rahastolle lisärahoitusta.⁵² SKR:n toiminnanjohtaja Matti Pekkonen vastasi joulukuun 8. päivänä, että SKR:n tuki on mahdollinen vain siinä tapauksessa, että uudesta rahastosta muodostetaan koko Kymenlaakson rahasto eikä vain kouvolaista rahastoa, ja että perustettava rahasto toimii SKR:n maakuntarahastona.⁵³ Neljän maakuntarahaston perustaminen vuosien 1954 ja 1959 välillä oli varmasti vaikuttanut Kouvolan kauppalan, Kouvola-seuran ja maakuntaliiton johtajiin, koska hekin halusivat perustaa Kymenlaaksoon oman rahaston – olihan Kymenlaakso vauras teollisuusalue. Samalla SKR oli muiden maakuntarahastojen perustamisen myötä noussut luontevaksi yhteistyökumppaniksi. Kymenlaakson rahasto perustettiin SKR:n ja Kymenlaakson maakuntaliitto ry:n johdolla.

Keväällä 1960 uuden rahaston perustaminen sujui vauhdikkaasti. Kymenlaakson maakuntaliitto teki uuden maakuntarahaston perustamisesta aloitteen kokouksessaan 1.3.1960, ja SKR:n yliasiamies Erkki Salonen kutsui Kymenlaakson maakuntaliitosta kaksi edustajaa jo mainituille SKR:n neuvottelupäiville Kuopioon 12.4.1960, sillä päivillä oli tarkoitus pohtia ”vireillä olevia rahastohankkeita”.⁵⁴ Kun neuvottelupäivät olivat päättyneet suosittamaan Itä-Suomen alueen rahastojen perustamista talousalueiden pohjalle, Kymenlaakson rahaston synnylle ei ollut enää esteitä.⁵⁵ Maakuntaliiton edustajat kannattivat yksimielisesti uuden maakuntarahaston perustamisesta kokouksessaan 24.4.1960, kuten esimerkiksi Kouvolan Sanomat kirjoitti.⁵⁶ SKR:n hallituksen kanta uuden rahaston perustamiseen oli selkeä ja maakuntarahastojen perustamista puoltava. SKR:n hallituksen näkökulmasta Kymenlaakson rahasto oli mahdollista perustaa vain ”Kymenlaakson maakuntaliiton (ja esimerkiksi Kymenlaakson osakunnan) ja meidän välisenä yrityksenä samaan tapaan kuin esimerkiksi Keski-Suomen ja Sa-

takunnan rahasto ennen tätä”.⁵⁷ Maritta Pohlsin mukaan osakuntien huomioimisella oli tarkoitus yhdistää rahastojen alueiden akateeminen nuoriso talous- ja kunnalliselämään.⁵⁸

Idea Kymenlaakson rahaston perustamisesta oli virinnyt kymenlaaksolaisten ylioppilaiden joukossa ja nuorten kymenlaaksolaisten ylioppilaiden merkitys korostui heidän toiminnassaan maakuntaliitossa. Esimerkiksi Kymenlaakson maakuntaliiton perustamiskokouksessa Kouvolassa 21.11.1937 sen sihteeriksi valittiin nuori ylioppilas Veikko Talvi. Hän toimi liiton sihteerinä vuosina 1937–1945 ja 1947–49, minkä jälkeen hänet valittiin liiton toiminnanjohtajaksi.⁵⁹ Toiminnanjohtajana hän toimi vuoteen 1952 asti, jolloin hänen seuraajakseen valittiin Kauko V. Niinisalo. He molemmat olivat keskeisessä roolissa, kun Kymenlaakson rahastoa perustettiin ja sen toimintaa kehitettiin. Yksilöiden merkitys maakuntarahastojen alkutaipaleella oli äärimmäisen tärkeä. Perustamiskeräystä lukuun ottamatta osakunta jäi toisarvoiseksi toimijaksi.

SKR edellytti, että uusille maakuntarahastoille kehittyi kiinteä suhde omaan kanta-alueeseensa. Yliasiainmies Erkki Salosen mielestä maakuntarahastojen perustamispäivä tuli valita maakunnallisen merkkimiehen tai -tapauksen kunniaksi.⁶⁰ Kirjeessään Erkki Saloselle Kauko V. Niinisalo kuitenkin puolsi Kymenlaakson rahaston perustamispäiväksi maakuntaliiton perustamispäivää. Näin maakunnan kahdella päätoimijalla olisi yhteisten toimihenkilöiden lisäksi yhteinen juhlapäivä, mikä lisäisi entisestään maakunnan yhtenäisyyttä.⁶¹ Juhlapäivä myös tekisi rahastosta maakunnassa tunnetun. Vastauksessaan Salonen totesi, että SKR:n näkökulmasta tärkeintä oli saada aikaan rahaston säännöistä ja perustamispäivästä yksimielinen sopimus, joka saisi mahdollisimman laajan kannatuksen maakunnassa. Hänelle ja siten myös SKR:lle sopi hyvin Kymenlaakson rahaston ”syntymäpäiväksi” ehdotettu päivämäärä, 21.11.1960.⁶² Verrattuna lähes kaikkiin muihin maakuntarahastoihin, joiden juhlapäivä ajoitettiin merkkimiehen tai tapauksen kohdalle – kuten Etelä-Karjalan rahaston juhla Viipurin pamauksen tai Uudenmaan rahaston juhla Mikael Agricolan syntymäpäivän muistoksi⁶³ – Kymenlaakson rahaston juhlan ajoittaminen Kymenlaakson liiton perustamispäivään oli osoitus rahaston keskeisten toimijoiden halusta yhdistää maakunnan talous ja kulttuuri.

Virallisesti Kymenlaakson rahaston perustaminen vahvistettiin maakuntakäräjillä 21.11.1960, jolloin tämän SKR:n uusimman maakuntarahaston perustajiksi kirjattiin SKR, Kymenlaakson maakuntaliitto ja Kymenlaakson osakunta.⁶⁴ Rahaston perustamista oli paikalla pohjustamassa professori L.A. Puntila, joka esitelmässään korosti rahaston merkitystä kansansivistystyössä sekä maakunnallisen teatteri- ja taidetoiminnan tukijana.⁶⁵ Kymenlaakson rahasto perustettiin viidentenä maakuntarahastona, kuten taulukko 2 osoittaa. Kymenlaakson rahaston perustaminen yhdisti ajatukset maakunnan yhtenäisyydestä ja sen henkisen kehityksen turvaamisesta. Samalla Kymenlaakson rahasto solmi vahvat siteet Kymenlaakson maakuntaliittoon.

Maakuntarahastot eivät ole itsenäisiä säätiöitä, vaan ne kuuluvat SKR:n alaisuuteen epäitsenäisinä rahastoina. SKR vastasi maakuntarahastojen taloudesta ja vahvisti niiden hoitokuntien tekemät päätökset mukaan luettuina apurahan saajat. Tästä syystä SKR:n hallitus vahvisti kokouksessaan 10.2.1961 Kymenlaakson rahaston maakuntakäräjillä hyväksytyyn ohjesäännön. Rahaston ohjesäännön ensimmäiset kolme pykälää määrittivät sen toiminnan tarkoituksen ja toiminnan rahoituksen päälinjat.

1. § Rahaston nimi on Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahasto. Rahaston tarkoituksena on Kymenlaakson maakunnan henkisen ja taloudellisen kulttuurin vaaliminen ja kehittäminen.

2. § Rahasto toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja ja palkintoja, järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja kilpailuja sekä harjoittamalla tiedotustoimintaa.

3. § Rahasto jakautuu kantarahastoon ja käyttörahastoon. Kantarahaston muodostavat ne pääomat, jotka on nimenomaan määrätty kantarahastoon sijoitettaviksi ja joiden tuotto vuosittain siirretään käyttörahastoon. Käyttörahaston muodostavat sekä kantarahastosta siirretyt tuotot että kaikki muut lahjoitetut tai muuten hankitut varat. Suomen Kulttuurirahasto siirtää vuosittain käyttörahastoon yhtä suuren määrän kuin siitä jaetavaksi on samana vuonna kerätty, kuitenkin enintään 500.000 markkaa. Apurahat ja palkinnot jaetaan käyttörahastosta.⁶⁶

Sääntöjen mukaan oli valittava hoitokunta vastaamaan rahaston toiminnasta. Hoitokunta koostui viidestä maakuntaliiton valitsemasta henkilöstä, yhdestä Kymenlaakson osakunnan nimeämästä edustajasta, neljästä SKR:n hallituksen nimeämästä kymenlaaksolaisesta edustajasta ja kahdesta SKR:n edustajasta. Edustajapaikkojen jako kuvaa maakuntarahaston verraten itsenäistä asemaa suhteessa SKR:on. Kymenlaakson rahaston ensimmäisessä hoitokunnassa maakuntaliiton hallituksen edustajina toimivat kauppalanjohtaja P.E. Sutela, sosiaalitarkastaja Elin Ihonen, rehtori, filosofian li-

Kuva 1. Kymenlaakson rahaston hoitokunnan ensimmäinen kokous.

sensiaatti Ester Kähönen, agronomi Leo Norkamo ja kaupunginjohtaja Viljo Valleala. Kymenlaakson osakunta valitsi edustajakseen inspehtorinsa, professori Aimo Halilan. SKR:n hallituksen nimeäminä kymenlaaksolaisina edustajina toimivat professori Viljo Kujala, kaupunginjohtaja Martti Viitanen, filosofian maisteri Veikko Talvi ja rehtori Vilho Loimaranta. SKR:n edustajina toimivat professori Veli Merikoski ja professori Inkeri Anttila. Rahaston asiamiehenä toimi Kymenlaakson maakuntaliiton toiminnanjohtaja Kauko V. Niinisalo. Rahaston hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin Veikko Talvi.⁶⁷ Rahaston hoitokunta oli läpileikkaus maakunnan 1960-luvun alun johtavista toimijoista. Huomio hoitokunnan jäsenten nimeämisessä kiinnittyy siihen, että maakuntaliittoa edusti kolme naista. Nais- ten edustus maakuntarahastoissa ei ollut itsestäänselvyys 1960-luvun alkupuolella, joten tässä suhteessa Kymenlaakson rahasto osoitti edistyksellisyytensä verrattuna muihin maakuntarahastoihin.

Erittäin osuva kuvaus siitä, miten Kymenlaakson rahasto perustettiin, on kiteytynyt Veikko Talven puheeseen, jonka hän piti rahaston hoitokunnan ensimmäisessä kokouksessa Kotkassa 4.5.1961 (kuva 1). Hän totesi, että:

Kymenlaakson maakuntarahasto on syntynyt juuri oikealla hetkellä. Maakunnassa piilee henkisiä voimia, lahjakkuuksia, jotka on vedettävä esiin, joiden tietä on tasoitettava. Maakunnan kulttuurielämä kokonaisuudenkin kannalta kaipaa tukea ja ohjausta, jotta teollistunut maakunta saisi myös runsaasti henkisiä vivahteita ja piirteitä.⁶⁸

Talvi viittasi vahvasti puheessaan Kymenlaakson rakenteeseen teollisuusmaakuntana, jossa talous oli etusijalla. Samalla hän korosti rahaston perimmäistä tehtävää maakunnallisena tieteen ja taiteen tukijana. Syntyhetkellään Kymenlaakson rahasto oli maakunnan ainoa taidetta ja tiedettä tukeva rahoittaja.

Rahaston toiminta käynnistyy

Rahaston perustamisen ja sen ensimmäisen vuosijuhlan välinen aika osoittautui toiminnantäyteiseksi. Uudelle rahastolle oli kerättävä riittävä pääoma sen pääasialliseen toimintaan eli apurahojen jakamiseen. Keräyksen tavoitteena oli sekä koota rahastolle riittävä pääoma sen toiminnan turvaamiseen että sitouttaa kymenlaaksolaiset yritykset ja yksityishenkilöt rahaston toimintaan ja sen tukemiseen tulevaisuudessakin. Perustajajäseneksi pääsi yksityishenkilönä lahjoittamalla vähintään 5000 markkaa ja yhteisönä lahjoittamalla vähintään 10 000 markkaa. Keräys Kymenlaakson rahaston pääoman kartuttamiseksi käynnistyi marraskuussa 1960. Rahaston hoitokunta järjesti keräyksen, mutta Kauko V. Niinisalo totesi, että muun muassa ”osakunta pannaan kerjuulle”.⁶⁹ Kymenlaakson maakuntaliitto lähetti vetoamuksen yli 300:lle maakunnan liike- ja teollisuuslaitokselle ja yritykselle lahjakirjakeräyksestä. Vetoamus oli maakuntaliiton laatima, ja siinä vedottiin maakunnan yrityksiin toteamalla muun muassa, että ”Kymenlaakson rahastosta voi muodostua elinvoimainen, maakunnan ja jopa maan henkistä elämää edistävä vain yhdellä ehdolla: koko maakunnan, kaikkien kymenlaaksolaisten ja Kymenlaaksossa toimivien on oltava mukana tukemassa ja auttamassa sitä”. Kaiken suuruiset lahjoitukset olivat tervetulleita, mutta yli 100 000 markan lahjoitukset pyydettiin osoittamaan suoraan

SKR:lle.⁷⁰ Lisäksi helmikuussa 1961 rahaston hoitokunta valtuutti asiamiehen lähettämään yli 400 kymenlaaksolaiselle yritykselle ja yhteisölle vetoamuksen lahjoituksen tekemisestä uudelle maakuntarahastolle.⁷¹ Kymenlaakson osakunta suoritti ovelta ovelle kulkeneen kansankeräyksen pääsiäisen ja toukokuun lopun välisenä aikana vuonna 1961.⁷²

Seuraavien kahdentoista kuukauden aikana rahaston suoramainonta osoitti toimivuutensa. Vuoden 1962 tammikuun 12. päivään mennessä oli kertynyt yhteensä 175 lahjoittajaa, jotka olivat antaneet rahastolle yhteensä 4 529 539 markkaa (93 761,5 €). Suurin yksittäinen lahjoitus oli Kymi Oy:n miljoona markkaa. Yhteensä Kymi Oy lahjoitti Kymenlaakson rahastolle vuoden 1962 loppuun mennessä 1,5 miljoonaa markkaa. Ensimmäisen vuoden lahjoitukset viitoittivat jo osin tulevien lahjoitusten jakaumaa. Kymenlaakson kunnat ja yritykset muodostivat merkittävimmän lahjoittajaryhmän niin rahallisesti kuin lukumääräisesti. Kuitenkin myös yksityishenkilöt tukivat maakuntarahastoa huomattavilla summilla. Rouva Ksenia Nurmiranta antoi rahastolle 115 000 markkaa ja kauppaneuvos Niilo Hille 100 000 markkaa.⁷³ Kymenlaakson osakunnan suorittaman keräyksen tuotto oli myös merkittävä, 304 928 markkaa, vaikka summa jäi sille asetetusta 400 000 markan tavoitteesta.⁷⁴ Kaiken kaikkiaan perustajajäseniä Kymenlaakson rahastolle kertyi 22.11.1961 mennessä yhteensä 185. Näistä yksityishenkilöitä oli 90 eli vajaat puolet lahjoittajista.⁷⁵ Olennaista Kymenlaakson rahaston kerätylle pääomalle oli, että se kirjattiin rahaston peruspääomaksi. Peruspääoman vuotuinen tuotto ja rahaston vuosittain saamat avustukset muodostivat jaettavien apurahojen lähteen. Itse peruspääomaa ei ollut tarkoitettu jaettavaksi apurahoina, koska sen avulla turvattiin rahaston toiminta. Tosin Kymenlaakson rahasto joutui myöhemmin 1960-luvulla turvautumaan peruspääomaansakin kyetäkseen jakamaan apurahoja.

Perustamiskeräyksen tuloksena Kymenlaakson rahastoon liitettiin sen ensimmäinen nimikkorahasto Kotkan Nuoret Siivet -yhdistyksen kerättyä ja lahjoitettua 227 934 markkaa (4946 €) Toivo Pekkasen nimikkorahastoa varten. (Kuva 2) Erilliset nimikkorahastot olivat suhteellisen uusi ilmiö SKR:ssa, sillä aina vuoteen 1960 asti SKR:lle osoitetut lahjoitukset olisi sääntöjen mukaan pitänyt liittää keskusrahaston peruspääomaan. Tosin jo vuodesta 1938 alkaen SKR oli noudattanut lahjoittajien tahtoa perustamalla nimikkorahastoja.⁷⁶ Vuonna 1960 käyttöön otetut uudet säännöt mahdollistivat erillisten nimikkorahastojen perustamisen niin SKR:on kuin maakuntarahastoihin. Uusien sääntöjen yhtenä tarkoituksena oli mahdollistaa apurahojen kohdentaminen lahjoittajan tahdon mukaisesti ja taata sekä keskus- että maakuntarahastoille ”mahdollisimman suuri toimintavapaus” apurahojen jakamisessa.⁷⁷

Kuva 2: Toivo Pekkasen rahaston pääoman luovutus Kymenlaakson rahastolle.

Kymenlaakson rahaston hoitokunnan hyväksymän ohjesäännön mukaan Toivo Pekkasen nimikkorahaston tarkoituksena oli ”apurahoja ja palkintoja myöntämällä tukea vähävaraisia nuoria kymenlaaksolaisia kirjailijoita, runoilijoita ja lausujia sekä edistää Toivo Pekkasta koskevaa tutkimusta”. Tätä tarkoin rajattua käyttötarkoitusta merkittävämpi oli ohjesäännön 4 §, jonka mukaan ”rahastosta jaettavista stipendeistä tekee Kymenlaakson rahaston hoitokunnalle ehdotuksen kolmivuotiskaudeksi valittu toimikunta, johon kuuluu kolme Kymenlaakson rahaston hoitokunnan valitsemaa jäsentä sekä yksi Nuoren Voiman Liiton Kotkan Siipien nimeämä edustaja”.⁷⁸ Samoihin aikoihin perustettu Pirkanmaan maakuntarahaston ensimmäinen nimikkorahasto myös kantoi alueen tunnetuimman kirjailijan, Väinö Linnan nimeä, ja sen apurahat oli myös tarkoitettu kirjalliseen toimintaan.⁷⁹ Toivo Pekkasen rahaston alkupääoma ei ollut suuri, mutta nimikkorahaston perustaminen kuvasti halua tukea kirjallista toimintaa Kymenlaaksossa osana maakunnan henkistä kehittämistä.

Rahaston perustamisjuhla järjestettiin Kotkassa 15.10.1961. Rahaston perustaminen marraskuussa 1960 ja juhlan ajankohta lokakuussa 1961 ovat sekoittaneet muutamia kirjoittajia. Perustamisjuhlan tarkoituksena oli juhlistaa rahaston perustamiskirjan allekirjoitusta ja allekirjoituksin selkeästi sitouttaa lahjoittajat Kymenlaakson rahaston tukemiseen. Samalla perustamiskirjan allekirjoitus toimi kymenlaaksolaisuuden julistuksena – toimivathan rahaston perustajina maakuntaliitto, osakunta ja myös SKR, kuten kuva 3 sekä liite 1 osoittavat.

Kuva 3. SKR:n edustajat L.A. Puntila ja Erkki Salonen allekirjoittavat Kymenlaakson rahaston perustamiskirjan Kauko V. Niinisolon valvonnassa.

Juhla alkoi Veikko Talven tervehdyspuheella, jossa hän lausui, että ”aineelliset saavutuksemme eivät saisi jäädä lopulliseksi tavoitteeksemme, vaan niiden muokkaamassa maaperässä tulisi paikallisen ja maakunnallisen kulttuurin kukoistaa”.⁸⁰ Juhlapuhujakin oli mahdollisimman arvovaltainen eli SKR:n hallituksen puheenjohtaja, professori L.A. Puntila. Puheessaan Puntila totesi, että maakuntarahastolla oli tärkeä tehtävä huolehtia, että se ei tukahduta uuden luomiseen kykenevää henkeä, vaan päinvastoin pyrkii kehittämään sitä. Puntilan lisäksi tervehdyksensä rahastolle esittivät Kymen läänin maaherra Artturi Ranta ja Kotkan kaupunginjohtaja Martti Viitanen.⁸¹ SKR:n juhlien tapaan ohjelma oli mahdollisimman juhlava ja musiikkiesitykset noudattivat tätä kaavaa. Ohjelmistoon kuului muun muassa pianisti Reija Silvonen-Göllesin esittämä Schumannin sonaatti g-mollissa ja Kotkan Laulumiesten esitys. Juhla päättyi Kymenlaakson laulua seuranneeseen Maamme-lauluun.⁸² Perustamisjuhlasta uutisoitiin laajalti Kymenlaaksossa, sillä järjestelmällinen tiedottaminen lukeutui osaksi SKR:n ja myös sen maakuntarahastojen toimintaa.

Hoitokunnan ja SKR:n päätettyä rahaston vuosijuhlapäiväksi 22. marraskuuta, hoitokunta päätti rahaston ensimmäisten apurahojen hakuajaksi 15.9.–15.10.1961. Ajanjakso toimi apurahojen hakuaikana aina vuoteen 2008 asti. Samalla hoitokunta päätti järjestää rahaston ensimmäisen vuosijuhlan ja apurahojen jakotilaisuuden Kouvolassa 26.11.1961.⁸³ Ensimmäinen apurahailmoitus julkaistiin useissa kymenlaaksolaisissa sanomalehdissä 15.9.1961. Esimerkki Kouvolan Sanomien sivuilta osoittaa, että vuonna 1961 rahastolla ei vielä ollut omaa tunnusta, jolla erottautua selkeästi. (Kuva 4) Syynä Kouvolan valitsemiseen vuosijuhlapaikaksi oli hoitokunnan tavoite kierrättää rahaston tärkeimpiä tapahtumia maakunnassa – ainakin sen kahden keskuksen välillä.

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON

KYMENLAAKSON RAHASTON

apurahat julistetaan haettaviksi 15. päivään lokakuuta 1961 mennessä. Rahaston hoitokunnalle osoitetut, tarkoin perustellut hakemukset on jätettävä viimeistään määräpäivänä rahaston asiamiehelle, os. Kymenlaaksonkatu 29 D 31, Kotka. Rahaston asiamieheltä (sekä Suomen Kulttuurirahaston keskuksistosta, Bulevardi 5 A, Helsinki) saatavalle anomuslomakkeelle tehtyyn hakemukseen on liitettävä virkätodistus ja ansioluettelo, joista tulee ilmetä perhesuhteet, aikaisempi toiminta ja ennen saadut apurahat sekä työsuunnitelma.

Rahasto jakaa tarkoituksensa mukaisesti apurahoja kymenlaakso-
laisille tieteen ja taiteen harjoittajille sekä Kymenlaaksossa suoritet-
tavasta tai Kymenlaaksoon kohdistuvasta tieteellisestä työstä.

Tiedustelut on osoitettava rahaston asiamiehelle valtiotiet. lisen-
siaatti Kauko V. Niinisolle, os. Kymenlaaksonkatu 29 D 31, Kotka,
puhelin Kotka 13 622.

Kymenlaakson rahaston hoitokunta

Kuva 4. Kymenlaakson rahaston ensimmäinen apurahailmoitus 1961.

Ensimmäinen apurahahakemusten käsittely viitoitti hoitokunnan, sen valitseman työvaliokunnan ja rahaston asiamiehen välistä työnjakoa sekä voimasuhteita. Vaikka hoitokunta teki lopullisen päätöksen rahaston myöntämistä apurahoista, perustui sen päätös apurahansaajista työvaliokunnan kokouksessaan hyväksymään listaan, joka puolestaan perustui asiamiehen tekemään listaan. Päätös ensimmäisistä apurahojen saajista aiheutti työhön tottumattomalle hoitokunnalle ongelmia. Työvaliokunta käsitteli jaettavia apurahoja ensimmäisessä kokouksessaan 28.8.1961 päätyn ehdottamaan miljoonan markan jakosummaa. Tarkoituksena oli suurella summalla saada mahdollisimman paljon julkisuutta rahaston toiminnalle ja sen ensimmäisille apurahoille, jotta kymenlaaksolaiset yksityishenkilöt ja yritykset jatkossakin kartuttaisivat rahastoa.⁸⁴ Hakuajan päätyttyä rahastolle oli osoitettu 31 hakemusta. Tieteen hakemuksia oli 11 kappaletta, haetun summan ollessa 1 910 000 markkaa, kun taas kuvaamataiteen hakemuksia oli yhdeksän haetun summan ollessa 1 670 000 markkaa. Hakemusten yhteenlaskettu summa oli 4 830 000 markkaa, kun taas rahaston pääoma oli samaan aikaan vain 3 905 678 markkaa.⁸⁵ Rahaston ensimmäisenä asiamiehenä toimineen Kauko V. Niinisolon merkitys apurahoista päätettäessä korostuu niin työvaliokuntien kuin hoitokuntien pöytäkirjoissa. Hän viittasi 25.10.1961 yliasiamies Erkki Saloselle lähettämässään kirjeessä SKR:n periaatteeseen, jonka mukaan jaettavissa oleva summa jakautuisi tasan tieteen ja taiteen hakemusten kesken. Lopulta työvaliokunta päätti ehdottaa tieteelle 650 000 markkaa, kirjallisuudelle 300 000, kuvataiteelle 670 000, säveltaiteelle 200 000, teatteri- ja puhetaiteelle 50 000 sekä vielä 50 000 markkaa näihin lukeutumattomalle hakemukselle eli yhteensä jaettavaksi 1 920 000 markkaa (41 664 €).⁸⁶ Rahaston hoitokunta halusi jakaa

ison apurahasumman ensimmäisellä kertaa mahdollisimman suuren mainosarvon takaamiseksi. Se merkitsi tietoisien riskien ottamista kasvattamalla alustava jakosumma lähes kaksinkertaiseksi.

Seuraavassa hoitokunnan kokouksessa 7.11.1962, jossa apurahojen saajat lopullisesti päätettiin, yliasiamies Erkki Salonen selvitti SKR:n apurahojen jakamisperusteita hoitokunnan jäsenille. L.A. Puntila oli jo SKR:n 20-vuotisjuhlaesitelmässään määrittänyt rahaston apurahapolitiikkaa seuraavasti: ”Stipendein on tuettava erityisesti niitä, jotka uskaltavat suuriin tehtäviin, sekä nuoria, lahjakkuutensa osoittaneita ja luovuttava linjasta ’jokaiselle jotakin.’”⁸⁷ Keskeistä kaikille SKR:n rahastoille oli jakaa kyllin suuria yksittäisiä apurahoja riittävän harvoille hakijoille, jotta myönnetyt apurahat tarjoaisivat tarpeeksi suuren taloudellisen tuen haetun hankkeen valmistumista varten. Salonen totesi apurahojen olevan suunnatun ensisijaisesti nuorille, uransa alussa oleville hakijoille. Vanhemmille hakijoille maakuntarahasto oli halutessaan oikeutettu myöntämään tunnustuspalkinnon, joiden lukumäärä tosin oli rajoitettu yhteen vuodessa. Tarvittaessa maakuntarahaston hoitokunta sai hyödyntää ulkopuolisia asiantuntijoita, joilta oli mahdollista pyytää lausunto hakemuksista.⁸⁸ Hakemusten luovuttaminen tarvittaessa ulkopuolisen asiantuntijan arvioitavaksi on Marjatta Hietalan mukaan ollut yksi SKR:n luomista käytännöistä, jonka muut Suomessa toimivat säätiöt omaksuivat.⁸⁹

Kuva 5. FM Keijo Ahti saa Kymenlaakson rahaston ensimmäisen apurahan.

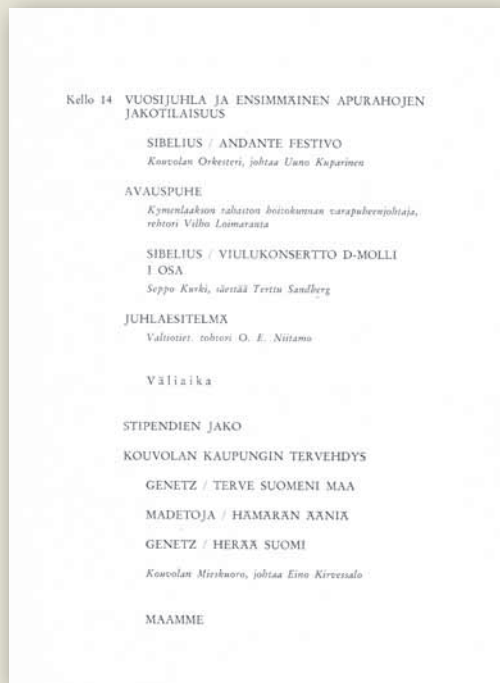
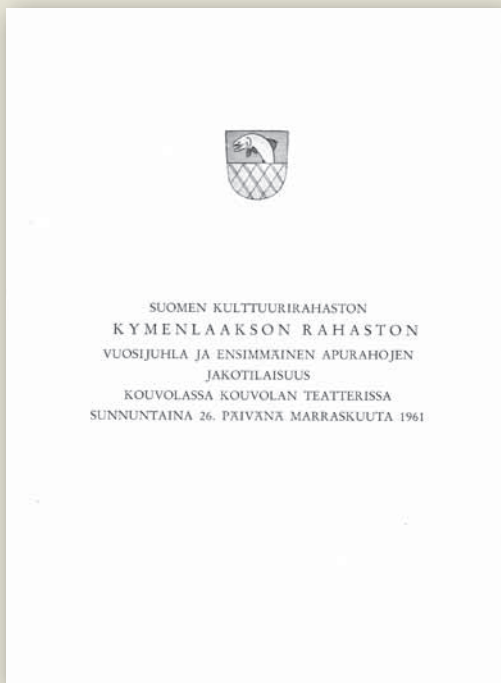
Kuva 6. Kymenlaakson rahaston ensimmäiset apurahan saajat 1961.

Ensimmäiset apurahansa Kymenlaakson rahasto jakoi 25.11.1961 Kouvolassa. Hoitokunta myönsi apurahoja yhteensä 1 620 000 markkaa (35 154 €). Näistä tieteen apurahoja oli kuusi (770 000 markkaa), kirjallisuuden yksi (100 000 mk), taiteen neljä (350 000 mk) ja säveltaiteen apurahoja kaksi (250 000 mk). Lisäksi rahasto myönsi poikkeuksellisesti kaksi 75 000 markan tunnustuspalkintoa samassa juhlassa. Tämä oli vastoin SKR:n periaatteita, mutta uuden rahaston julkisuuden kannalta kahden tunnustuspalkinnon myöntämiseen ei SKR:n hallitus eikä sen yliasiamies halunneet puuttua.⁹⁰ Jakamalla useita suuria apurahoja rahaston hoitokunta pyrki sekä saamaan mahdollisimman laajaa huomiota toiminnalleen maakunnassa uutena tieteen ja taiteen tukijana että varmistamaan tulevien lahjoitusten saannin osoittamalla, että rahasto käytti saamiensa pääomia maakunnan tieteen ja taiteen monipuoliseen tukemiseen. Apurahan saajat on lueteltu taulukossa 4.

Rahaston ensimmäisestä vuosijuhlasta pyrittiin luomaan mahdollisimman juhlava tilaisuus uuden maakunnallisen rahaston toiminnan mainostamiseksi. Kutsukorteissa ilmoitettiin soveliaaksi vaatteeksi juhlapuku, joka tarkoitti miehille sakettia tai tummaa pukua, naisille mustaa jakkupukua, kuten kuvat 5 ja 6 osoittavat, sillä juhla alkoi kello 14. Juhlapuheen piti professori O.E. Niitamo, joka pyrki puheessaan korostamaan nuoren rahaston merkitystä maakunnassa. Hänestä tärkeintä, mitä maakunnallinen rahasto voi tehdä ”on syyttää riittävässä ajoin mahdollisimman monta ’soihtua’, poimia nuoria kykyjä, ja rohkaista niitä, jotka epäröivät resurssien puutteessa uskaltautua liikkeelle”.⁹¹ Rahaston ensimmäinen vuosijuhla päättyi Maamme-lauluun. Rahaston ja maakuntaliiton yhteenkuuluvuutta kuvasi myös vuosijuhlakutsussa ja -ohjelmassa käytetty maakuntaliiton vaakuna, kuten kuva 7 osoittaa. Kutsuissa käytetty rahaston tunnus vaihtui vasta 1970-luvulla, kuten seuraavassa luvussa selviää.

TAULUKKO 4.
KYMENLAAKSON RAHASTON ENSIMMÄISET APURAHAT 1961.

Saaja	Aihe	Summa
FM Keijo Ahti FK Viljo Laitinen	Väitöskirja Toivo Pekkasen tuotannosta Kaupunkikulttuurin leviäminen Pohjois-Kymenlaaksossa	100 000 200 000
FM Antero Penttilä	Suomen talonpoikien valtiopäivä- edustus Ruotsin suurvaltakaudesta	200 000
FL Annikki Saarisalo-Taubert	Haminan ja Loviisan alueen seuralais- kasvien levinneisyys ja historia	100 000
Kymenlaakson Luonnon ystävät ry.	Luonnonsuojelutyöhön	100 000
Varastonhoitaja Sulo J. Lehtonen	Haminan lintujen rengastus 1952–1961	50 000
Kansakoulun opettaja Matti Orpana	Kirjalliseen työskentelyyn	100 000
Taidemaalari Vieno Elomaa	Opintomatka	100 000
Taidemaalari Esko Sarkkinen	Työskentelyyn	100 000
Taidemaalari Esko Tirronen	Työskentelyyn	100 000
Merkonomi Tapio Leisti	Kansainvälinen valokuvanäyttely	50 000
Säveltäjä Ahti Karjalainen	Työskentelyyn	100 000
Pianisti Reija Silvennoinen-Gölles	Opintomatka	150 000
Kuvanveistäjä Albin Ikonen	Tunnustuspalkinto	75 000
Kuvanveistäjä Sulo Mäkelä	Tunnustuspalkinto	75 000
		1 620 000

Kuva 7. Kymenlaakson rahaston ensimmäisen vuosijuhlan ohjelma.

Rahaston alkuvuosien toiminta

VÄHIN VAROIN, 1962–1980

Kymenlaakson rahaston ensimmäisten vuosien toimintaa sävytti keskustelu sen varallisuudesta ja vähien varojen jakamisesta apurahoina. Samalla rahaston keskeisten toimijoiden työnkuvat ja koko rahaston toiminta selkiytyivät. Kymenlaakson rahaston toiminnaksi muodostui vuosittainen apurahojen jakaminen. Rahaston päättävänä toimielimenä hoitokunta kokoontui enintään kahdesti vuodessa käytännössä vahvistamaan työvaliokunnan esityksen apurahojen saajista. Työvaliokunnasta tulikin Kymenlaakson rahaston toiminnan keskiö, koska se määräiti apurahansaajat ja vuosijuhlan paikan ajankohtineen. Aikakausi henkilöityy rahaston asiamieheen Kauko V. Niinisaloon. Hän yhdisti maakuntansa hyväksi toimensa maakuntaliiton toiminnanjohtajana osa-aikaiseen toimeensa rahaston asiamiehenä. Näin maakuntaliiton ja Kymenlaakson rahaston yhteistyö järjestyi helposti yhden henkilön työn kautta. Apurahoja jaettaessa Niinisalo määräiti potentiaalisimmat apurahan hakijat ensin työvaliokunnan ja sitten hoitokunnan päätettäväksi. Jorma Julkunen on kirjoittanut, että ”joissakin maakunnissa rahastot ajautuivat harjoitetun maakuntapolitiikan tahdottomiksi jatkoiksi”.⁹² Oliko Kymenlaakson rahasto maakuntaliiton tahdoton rahoittaja? Tämä luku tarkastelee rahaston toimintaa sen perustamisesta aina vuoteen 1980. Minkälaista toimintaa rahaston hoitokunta apurahoilla tuki ja järjestikö se ylipäänsä muuta toimintaa? Kenelle se jakoi apurahoja? Koska rahaston apurajat muodostuivat pääosin lahjoituksista, on olennaista selvittää, keneltä Kymenlaakson rahasto sai lahjoituksia. Minkälaiset rahaston suhteet olivat niin Kymenlaakson kuntiin kuin sen muihin yhteisöihin?

Rahasto muuttuu, hoitokunta vaihtuu

Kymenlaakson rahaston toiminta keskittyi apurahojen jakamiseen, minkä takia valta keskittyi asiamiehelle ja työvaliokunnalle jättäen hoitokunnan muut jäsenet paitsioon. Rahaston hoitokunnan puheenjohtajana toimi vuosien 1961 ja 1980 välillä vain neljä henkilöä, kuten liite 2 osoittaa. 1970-luvun alussa, jolloin muun muassa Kymenlaakson osakunta oli käymistilassa, myös rahaston toiminta etsi suuntaansa alkuinnostuksen jälkeen, mistä selvänä osoituksena oli se, että Veikko Talvi nimettiin toistamiseen rahaston hoitokuntaan ja valittiin sen puheenjohtajaksi. Hän hoiti puheenjohtajuutta vuosina 1961–67 ja 1974–79. Asiamiehenä toimi edelleen hallintotieteiden lisensiaatti, vuodesta 1972 alkaen hallintotieteiden tohtori Kauko V. Niinisalo. (Liite 2) Kymenlaakson rahaston voi

sanoa olleen kahden vahvan persoonan johtama koko sen kahden ensimmäisen vuosikymmenen ajan.

Rahaston ensimmäisen hoitokunnan kaksivuotiskauden päätyttyä uusi hoitokunta rakentui muutaman edellisen kauden jäsenten varaan. Heistä uudessa hoitokunnassa jatkoivat Haminan kaupunginjohtaja Viljo Valleala, Karhulan kauppalan johtaja P.E. Sutela, filosofian maisteri Veikko Talvi ja asiamies Kauko V. Niinisalo. Naisia hoitokunnassa toimi kaksi, yhteiskuntatieteiden maisteri Alli Lahtinen ja SKR:n edustajana professori Inkeri Anttila.⁹³ Kahden ensimmäisen kaksivuotiskauden jälkeen hoitokunnan jäsenyyksissä oli havaittavissa selkeä kierto, jota SKR:n hallitus ei vastustanut, sillä se takasi jatkuvuuden rahaston toiminnassa. (Liite 3) Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokoonpanossa näkyi maakunnan henkinen vireys. Maakunnan rakenne heijastui myös hoitokunnan jäsenvalintoihin. Ensimmäisissä hoitokunnissa istui niin opetushenkilökuntaa kuin maatalouden ja kaupunkien hallinnon edustajia, mutta tämä laaja-alaisuus katosi 1970-luvulla, samalla kun suomalainen yhteiskunta muuttui. Rahaston perustamisesta lähtien on ollut merkillepantavaa, että hoitokunnassa ovat molemmat sukupuolet olleet katkottomasti edustettuina. Vasta vuoden 1972 hoitokunnassa oli vain yksi nainen – koulutoimentarkastaja Vappu Karjalainen.⁹⁴

1970-luvulla SKR:n maakuntarahastojen sääntöjä muutettiin. Muutos koski lähinnä hoitokunnan jäsenten toimikautta ja henkilökohtaisten varajäsenten valintaa. Ensimmäinen maakuntarahastojen hoitokuntia koskeva muutos koski niiden jäsenten toimikausia. Vain kahta kahden vuoden mitaista toimikautta oli pidetty liian lyhyenä jaksona rahastojen toiminnalle elintärkeän jatkuvuuden kannalta. Maakuntarahastojen asiamiespäivillä oli jo vuonna 1970 keskusteltu hoitokunnan jäsenten toimikausista ja parhaasta mahdollisesta ratkaisusta siihen.⁹⁵ Kauko V. Niinisalo ehdotti kirjeessään SKR:lle 25.1.1974, että Kymenlaakson rahaston hoitokunnan jäsenten toimikaudet muutettaisiin enintään kolmeksi kolmen vuoden kaudeksi ja samalla luovuttaisiin varajäsenten nimeämisestä.⁹⁶ Kymenlaakson rahaston ohjesääntöä muutettiin vuonna 1974 niin, että sen jäsenten toimikaudeksi määritettiin kolme vuotta ja sen jäsenet voitiin valita kahdesti uudelleen. Samalla luovuttiin varajäsenten valitsemisesta.⁹⁷ (Liite 3)

Ensimmäiseen uusilla säännöillä valittuun hoitokuntaan (1974–76) kuuluivat pankinjohtaja Mauri Jaakkola, rouva Katri Lindfors, rehtori Leo Lindgren, opetusneuvos Veikko Talvi, kunnanjohtaja Sakari Välimäki, kansanedustaja Heikki Hykkäälä, koulutoimentarkastaja Vappu Karjalainen, johtaja K.A. Pukkila, päätoimittaja Holger Salokangas, professori Oiva Laaksonen, SKR:n yliasiamies Erkki Salonen ja Kymenlaakson osakunnan edustajana sen kuraattori Raine A. Mauno. Kokoonpano kuvaa hyvin 1970-luvun hoitokuntien rakennetta, joissa enemmistö jäsenistä edusti kuntia, liike-elämää ja koululaitosta. Kenties useiden rahaston hoitokunnan jäsenten toiminta myös Kymenlaakson maakuntaliitossa heikensi heidän intoaan kehittää rahaston toimintaa. Näin rahaston kulttuuritoiminta rajoittui apurahojen jakamiseen. Silti rahaston hoitokunnan puoluepoliittisesta sitoutumattomuudesta on osoituksena se, että 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla puoluepoliittiset suuntaukset tai poliittiset kysymykset eivät vaikuttaneet rahaston toimintaan, kuten Veikko Talvi on todennut.⁹⁸

Hoitokunnan sisäinen työnjako selkiytyi nopeasti. Pääosa työstä tehtiin suhteellisen lyhyenä aikana vuodesta apurahakauden ympärillä. Hoitokunta kokoontui aluksi kahdesti vuodessa. Ensin päätettiin apurahojen asettamisesta haettaviksi. Tämän jälkeen työvaliokunta kokoontui päättämään

alustavasta apurahojen saajaluettelosta, jonka pohjalta rahaston hoitokunta teki lopullisen, yksimielisen päätöksensä. Käytännössä työvaliokunnan ja samalla myös rahaston asiamiehen merkitys apurahoja päätettäessä korostui. Vielä 1960-luvun aikana työvaliokunnan apurahakokouksen ja hoitokunnan kokouksen välille jäi vähintään päiviä, jolloin hoitokunnan jäsenillä oli aikaa pohtia apurahojen saajia, mutta 1970-luvulla tilanne muuttui. Esimerkiksi vuosina 1972 ja 1973 työvaliokunta kokoontui vain paria tuntia ennen hoitokunnan kokousta, minkä takia työvaliokunnan tekemä ehdotus apurahojen saajista muodostui hyvin pitkälti lopulliseksi.⁹⁹ Sama kokousjärjestely jatkui lähes koko 1970-luvun ajan. Menettely korosti asiamiehen roolia, sillä käytännössä hän valmisteli työvaliokunnan kokoukseen oman esityksensä, johon työvaliokunnan jäsenet tekivät yleensä muutaman muutoksen. Hoitokunta luotti työvaliokunnan esitykseen hyvin paljon, sillä useimmiten lista hyväksyttiin sellaisenaan tai vain parilla muutoksella. Menettely mahdollisti asiamies Kauko V. Niinisalon varsin itsenäisen toiminnan, jonka johdosta maakuntaliiton kulttuuritoimintaa rahoitettiin Kymenlaakson rahaston apurahoin, kuten tämän luvun loppuosa osoittaa. Tavoite oli toimia maakunnan parhaaksi, mutta oikeutiko tavoite keinot?

Rahaston pääoman kartuttaminen suurkeräyksellä

SKR:n hallitus oli aiheellisesti huolestunut uusien maakuntarahastojen taloudesta ja näki uuden suurkeräyksen melkeinpä välttämättömäksi niiden toiminnan turvaamiseksi. Esimerkiksi Kymenlaakson rahaston varallisuus osoittautui vähäiseksi, ja alkuinnostuksen jälkeen sille osoitetut lahjoitukset hiipuivat. Vuoden 1962 helmikuun ja vuoden 1963 toukokuun välillä lahjoituksia kertyi vielä yksitoista kappaletta, joiden yhteissumma oli 1 159 550 markkaa.¹⁰⁰ Toukokuun ja lokakuun 1963 välillä sille lahjoitettiin vain 5600 markkaa (11 080 €) huolimatta Kymenlaakson kauppakamarin jäsenille lähetetyistä lahjoituspyynnöistä.¹⁰¹ Käytännössä rahaston talous mahdollisti enää vain yhden apurahojen jakamisen.¹⁰² Tämän takia SKR:n organisoimalta suurkeräykseltä odotettiin paljon, ja keräyksen tuoton toivottiin turvaavan Kymenlaakson rahaston lähivuosien rahantarpeen.¹⁰³ Vuonna 1964 järjestetyn suurkeräyksen tavoitteena oli ”kansallisen itsetunnon lujittaminen ja kulttuurielämän elvyttäminen maan kaikissa osissa” eli sen oli määrä toimia Suomen toisena kulttuuriherätyksenä.¹⁰⁴

Suurkeräys vaati toimiakseen erillisen organisaation. SKR nimesi keräyspäälliköksi valtiotieteen maisteri Kyösti Skytän, jonka luovuttua tehtävästä SKR:n talouspäällikkö Matti Ilmanen vastasi keräyksestä.¹⁰⁵ Maakuntarahastojen tuli valita vastuuhenkilö omalle keräykselleen, ja Kymenlaakson laakson rahaston hoitokunta valitsi tehtävään valtiotieteiden kandidaatti Taisto Villan, jonka työsuhteen ajaksi sovittiin 1.12.1963–30.6.1964. Suurkeräystä varten Kymenlaakson rahasto muodosti SKR:n ohjeiden mukaisesti maakuntaan laajan yhdyshenkilöiden verkoston. Kymenlaaksossa toimi suurkeräystä varten yhteensä 65 rahaston yhdyshenkilöä. Rahaston hoitokunta piti suurkeräyksen onnistumisen kannalta keskeisinä henkilöinä maakunnan koulujen rehtoreita. Valintaan heijastui ajatus SKR:n sivistystehtävästä, jonka toteuttamisessa opillisen sivistyksen saaneiden nuorten tehtävä oli keskeinen.¹⁰⁶

Suurkeräys jakautui neljään osaan. Ensimmäisenä käynnistyi liikekeräys, joka kohdistui maakunnan liikelaitoksiin ja yrityksiin. Se alkoi tammikuussa 1964 ja jatkui saman vuoden maaliskuulle. Kymenlaakson osalta suuryritykset muodostivat otollisen keräyskohteen, koska ne toimivat 1960-luvulla niin maakunnan kuin koko Suomen talouden vetureina. Vähimmäislahjoitus liikekeräykseen osallistuvilta oli 100 markkaa. Liikekeräyksen jälkeen, huhtikuulta kesäkuun loppuun, oli vuorossa lahjakirjakeräys, jossa maakuntarahastot lähestyivät rahastojen hoitokuntien nimeämiä yksityishenkilöitä. Heiltä pyydettiin vähintään 50 markan lahjoitusta. Suurkeräyksen näkyvin ja kolmas osa oli lokakuinen kansankeräys. Tällä kertaa kansakoululaisten suorittaman keräyksen kohde ei enää ollut etäiseksi koettu Helsinki herroineen, vaan oman maakunnan rahasto. Viimeisenä vuorossa oli kuntakeräys, joka oli suurkeräyksen osista erikoisin. Se perustui maakunnan kunnille osoitettuun kirjeseen, jossa pyydettiin varaamaan kuntien tulevien vuosien tulo- ja menoarvioon soveliaaksi katsottu summa oman maakunnan rahastolle. Kymenlaakson hoitokunnan jäsenet pitivät tärkeänä, että veetömmät lähetettiin suoraan kaupunkien, kauppaloitten ja kuntien johtajille.¹⁰⁷ Verrattuna liike- ja kansankeräyksiin kuntakeräyksestä selvästi pyrittiin luomaan jatkuva jokavuotinen tulonlähde ainakin maakuntien vauraimmilta tai myönteisimmin tieteen ja taiteen tukemiseen suhtautuvilta kunnilta.

Vuoden 1964 suurkeräys lunasti vain osittain siihen kohdistuneet odotukset. Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouksessa 24.10.1964 todettiin keräyksen tuottaneen yli 45 400 markkaa, mutta keräyskulujakin oli kertynyt jo yli 14 000 markkaa.¹⁰⁸ Suurkeräyksen bruttotuotto jäi lopulta vain 88 866 markkaan (159 328 €). Liike- ja lahjakirjakeräykset tuottivat 58 071 markkaa. Summa jakautui yhteensä 26:een yli 500 markan ja 173:en alle 500 markan lahjoitukseen. Kansankeräykseen osallistui 28 535 kymenlaaksolaista, jotka lahjoittivat rahastolle yhteensä 30 795 markkaa, mikä oli suhteessa vähän, sillä esimerkiksi Pohjois-Suomen rahastoon keräykseen osallistui 77 673 henkilöä.¹⁰⁹ Kaiken kaikkiaan suurkeräyksen tuotto jäi vajaaksi sille asetetusta tavoitteesta, vaikka Kymenlaakson rahaston keräys saavuttikin valtakunnallisesti keskimääräisen tason. Maakuntarahastot keräsivät yhteensä yli 1 459 000 markkaa, josta eniten kertyi Varsinais-Suomen rahastolle (265 516 markkaa). Perässä seurasivat Pohjois-Suomen, Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan rahastot. Vähiten pääomaansa onnistuivat kartuttamaan Uudenmaan, Mikkelin läänin ja Etelä-Karjalan rahastot. Yhteensä SKR:n suurkeräys tuotti 4 314 034 markkaa (7 734 648 €).¹¹⁰ Keräys kuitenkin kasvatti Kymenlaakson rahaston varallisuutta vuoden 1963 reilusta 20 200 markasta maaliskuun 1965 yli 60 000 markkaan.¹¹¹ Rahaston hoitokunta suhtautui positiivisesti keräystulokseen todeten, että se mahdollisti muutamiksi vuosiksi eteenpäin rahaston apurahojen jakamisen ja lisäksi tarjosi mahdollisuuden laajentaa rahaston toimintaa.¹¹²

SKR oli vedonnut maakuntarahastojensa välityksellä suoraan kuntia tukemaan suurkeräystä, ja se oli julistanut kilpailun keräykseen osallistuvien kuntien kesken. Se kunnista, jonka asukkaista suhteellisesti eniten osallistuisi keräykseen, voittaisi kilpailun. Suurkeräyskilpailun voitti Raution kunta Keski-Pohjanmaalta, koska yli 85 % Raution kuntalaisista osallistui keräykseen.¹¹³ Kymenlaakson osassa keräykseen osallistui suhteellisesti eniten ihmistä Anjalassa, jossa noin 6200 asukkaasta 1828 osallistui keräykseen. Seuraavina olivat Iitti, jossa 9541:sta asukasta 2224 osallistui, ja Kymi, jonka 4604 asukkaasta 1059 osallistui keräykseen. Verrattuna vuoden 1938 keräykseen suuret kaupungit eivät toi-

mineet keskeisinä rahanlähteinä, mikä selittyy osaksi suhteellisella laskutavalla. Joka tapauksessa kansankeräys ei enää saavuttanut suosiota suurissa kaupungeissa, sillä niin Helsingissä kuin Tampereella osallistumisprosentti jäi reiluun kuuteen prosenttiin.¹¹⁴

Kansankeräyksen heikko osallistumisprosentti ja suurkeräyksen vähäinen tuotto herättävät kysymyksen, oliko keräys alun perin ylimitoitettu yritys 1960-luvun Suomessa. Saavuttiko suurkeräyksen perimmäinen viesti tavallisen kansan? Miten paljon suurkeräykseen vaikutti uuden sodanjälkeisen hyvinvointiyhteiskunnan luomisen eetos, joka korosti valtionkeskeistä roolia muun muassa koulutuksen tarjoajana? Yhden vastauksen tarjoaa Veikko Talven rahaston vuosijuhlassa 22.11.1964 pitämä tervehdyspuhe. Hän totesi:

*Valitettavasti suurkeräys on jouduttu suorittamaan erittäin epäkiitollisena ajankohtana. Jatkuva kustannus- ja elintason kohoaminen, valtiontalouden horjuvuus ja talouselämämme vaivannut yleinen epävarmuus eivät ole luoneet otollista maaperää keräyksen suorittamiselle. Mielet ovat olleet ärtyneitä, ja useassa tapauksessa pyynnöt ja vetoomukset ovatkin kilpistyneet takaisin ilman tulosta.*¹¹⁵

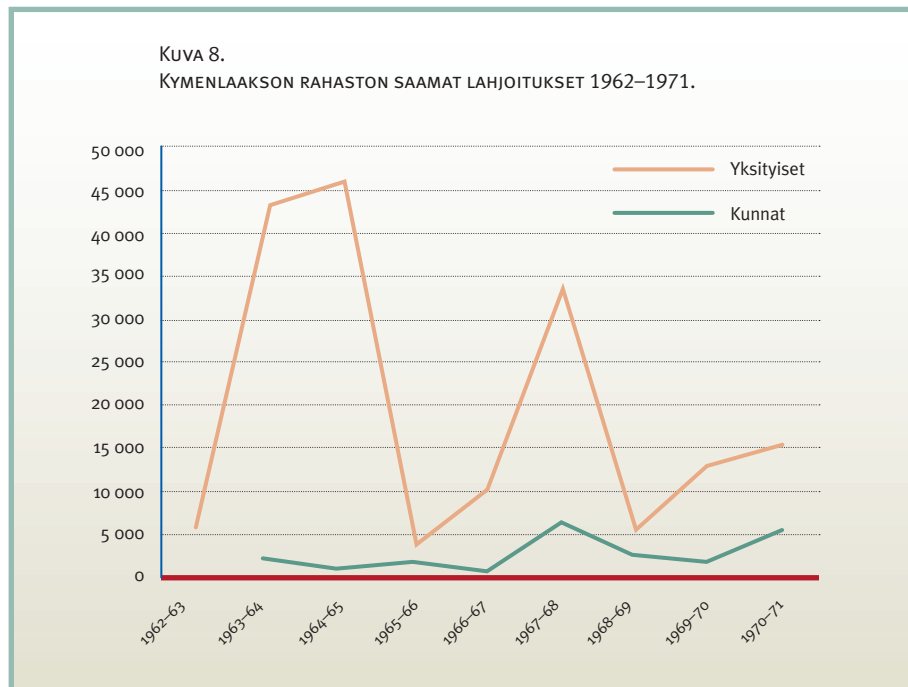
Vastaavasti myös SKR:n järjestämä palautetilaisuus toi ilmoille samoja mielialoja. Huomio kiinnittyi laajaan tiedotustoimintaan, jonka tunnustettiin helpottaneen liike- ja lahjakirjakeräystä, mutta SKR:n ”yleisen tiedotustoiminnan” runsauden todettiin jättäneen varjoonsa kansankeräyksen mainostamisen. Samoin kansankeräyksen katsottiin olleen liian paljon kansakoulunopettajien harteilla.¹¹⁶ Vuoden 1964 suurkeräyksen kokemukset vaikuttivat erittäin todennäköisesti siihen, että Kymenlaakson rahaston hoitokunta ei enää järjestänyt maakunnassa laajamittaisia keräyksiä, vaan keskittyi hankkimaan pääomansa lahjoituksina kunnilta, liikelaitoksilta ja yksityishenkilöiltä.

Kansankeräyksen mainostamiseksi – ja erityisesti siihen osallistuvien koululaisten ja heidän opettajiensa innostamiseksi – oli Kymenlaakson rahaston hoitokunta varauksetta hyväksynyt Kossilan liikenteen tarjoaman ilmaisen linja-automatkan Tukholmaan yhdelle luokalle opettajineen. Linja-auto, polttoaine ja kuljettaja sisältyivät tarjoukseen, mutta Kymenlaakson rahaston tuli vastata matkan muista kuluista kuten laivamatkasta ja majoituksesta Tukholmassa. Matkakulut hoitokunta päätti vähentää suurkeräyksen tuotosta.¹¹⁷ Palkintomatka arvottiin Kouvolassa 1.3.1965, ja sen voitti Haminan keskuskansakoulun V A -luokka. Luokan suhteellisen pienen oppilasmäärän vuoksi matkalle lähtijöiden määrää päätettiin täydentää ”suurimman markkamääräisen keräystuloksen saavuttaneella luokalla oppilaiden keräystulosten mukaisessa järjestyksessä”, kuten Kauko V. Niinisalo totesi kirjeessään rahaston hoitokunnan jäsenille. Matkatäydennys valittiin Kouvolan kansalaiskoulun VII A -luokalta. Linja-automatka Tukholmaan järjestettiin 6.–9.5.1965 ja sille osallistui yhteensä 36 oppilasta, kolme opettajaa ja matkanjohtaja. Matkareitti kulki Turun kautta lautalla Tukholmaan, jossa tutustuttiin niin kuninkaanlinnaan, Wasa-laivaan kuin luonnollisesti Gröna Lundin tivoliin. Matkan kulut, 2398 markkaa (4102 €), vähennettiin suurkeräystuotosta.¹¹⁸ Epäilemättä matkan järjestäminen tuotti maakuntarahastolle sen haluamaa mainosta ja loi osaltaan positiivista mielikuvaa rahastosta.

Vauraan maakunnan köyhä rahasto

Kymenlaakson rahaston toiminta perustui koko 1960-luvun ajan kunnilta ja suuryrityksiltä saatuihin lahjoituksiin, kuten kuva 8 osoittaa. Vaikka Kymenlaakson rahasto pyrki toimimaan koko maakunnan sivistysrahastona, joka sai taloudellisen tukensa maakunnan kaikilta toimijoilta, käytännössä sen talous ja toiminta perustuivat kuntien ja muutamien suurten liikeyritysten vuosittaisiin lahjoituksiin. Sama ilmiö oli havaittu SKR:ssa jo vuonna 1960, joten oli tavallaan luontevaa, että useiden maakuntarahastojen ensimmäisiä toimintavuosia leimasivat taloudelliset huolet ja toistuvat rahoituspyynnöt maakuntien kunnille ja liikelaitoksille. Kenties juuri L.A. Puntilan ja SKR:n johdon henkilökohtaiset suhteet Suomen politiikan ja talouselämän keskeisiin toimijoihin muokkasivat maakuntarahastoista myönteistä mielikuvaa – johtavien henkilöiden kielipoliittisista suuntauksista huolimatta.¹¹⁹ Yhtenä esimerkkinä oli J.W. Ragnell, joka toimi Yhtyneiden Paperitehtaiden hallintoneuvoston puheenjohtajana vuosina 1952–1968 ja samalla myös SKR:n hallituksessa.¹²⁰ Myös useiden Kymenlaakson tehtaiden omistajat pyrkivät huolehtimaan tehdasyhteisöistään, joten kenties heille maakunnan taiteen ja tieteen tukeminen Kymenlaakson rahaston välityksellä ei välttämättä ollut vieras ajatus – tehtaiden rahastolle antamat avustukset olivat kuitenkin suhteellisen vaatimattomia ja vaihtelivat talouden suhdanteiden eli yhtiöiden vuotuisten tulosten myötä. Yhtyneet Paperitehtaat eivät esimerkiksi tuottaneet 1950- ja 1960-luvuilla jatkuvasti voittoa, vaan ajanjaksoon osuu suhteellisen pitkiäkin tappiollisia kausia kuten vuodet 1964–67.¹²¹ A. Ahlström Oy oli vuonna 1938 ollut SKR:n lahjakirjakeräyksen suurlahjoittaja, mutta maakuntarahastojen perustamisen jälkeen yritys oli keskittynyt tukemaan Kymenlaakson ja Hämeen maakuntarahastoja.¹²² Sen lahjoitukset olivat kuitenkin pieniä ja satunnaisia. Kymenlaakson rahaston suurin lahjoittaja oli Kymi Oy, joka tuki rahastoa lähes vuosittain, mihin on todennäköisesti vaikuttanut eniten Veikko Talven työura ja suhteet yhtiössä.¹²³

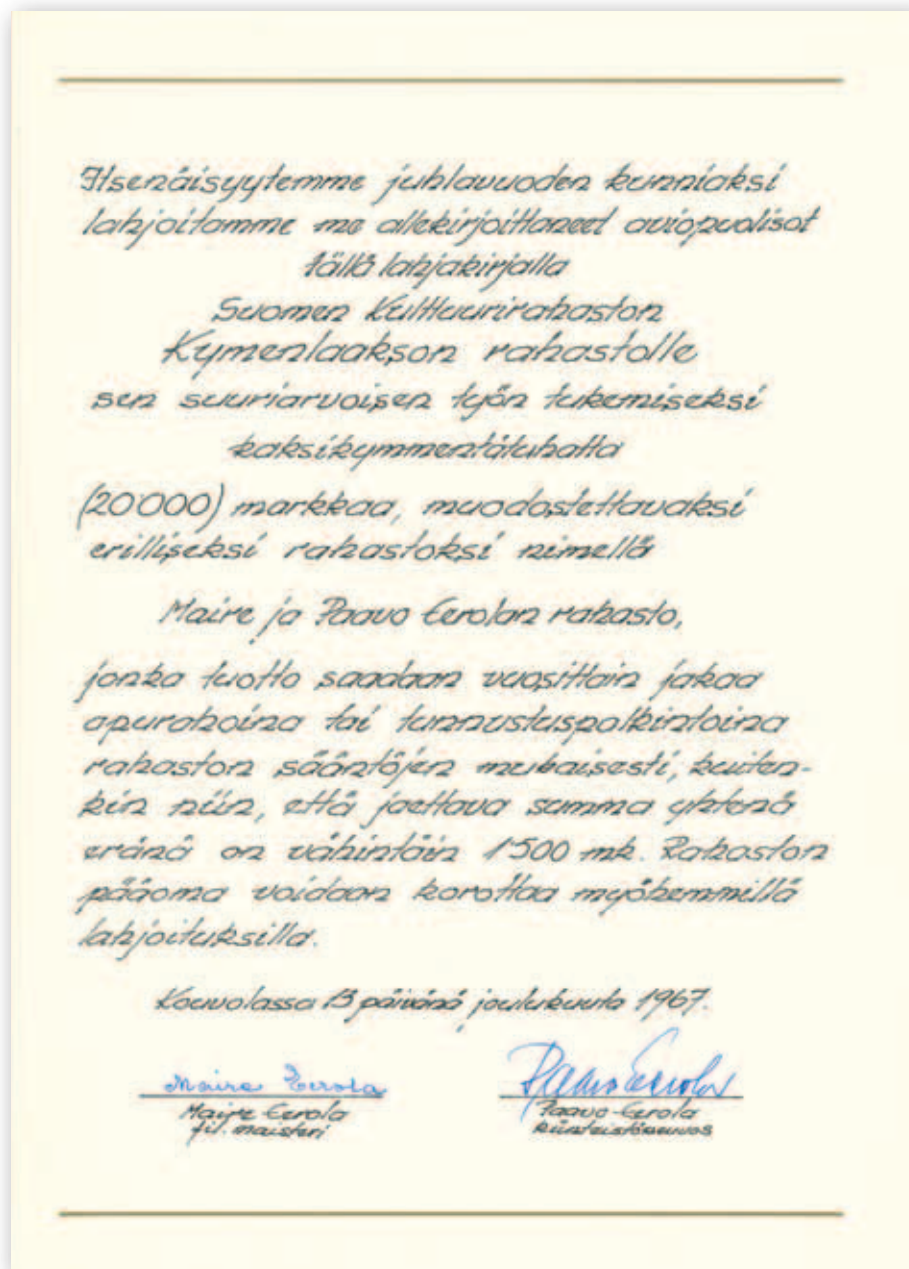
Kymenlaakson rahaston toimintaa leimasi jatkuva keskustelu sen varallisuuden kartuttamisesta aina 1970-luvun lopulle saakka. Ensimmäisten toimintavuosiansa aikana Kymenlaakson rahasto oli, kuten SKR oli ollut, varsin köyhä. Sama päti tosin suurimpaan osaan maakuntarahastoista, sillä esimerkiksi vuoden 1966–67 SKR:n taloudellisen vuosikatsauksen perusteella vain neljän maakuntarahaston tilinpäätös oli ylijäämäinen.¹²⁴ Keijo Kulha onkin todennut maakuntarahastojen perustamiseen liittyneen innostuksen ja optimismin kaikonneen 1960-luvun kuluessa, mihin lahjoitusten verovapauden poistaminen ja lahjoitussumman alarajan korottaminen olivat vaikuttaneet huomattavasti.¹²⁵

Kymenlaakson rahaston hoitokunta pohti vain vuosi suurkeräyksen jälkeen mahdollisuuksiaan saada kerättyä tarvittava 5000 markan minimisumma rahaston vuotuiseksi lahjoitusmääräksi, sillä summasta uupui enää ”vain” 4100 markkaa. Ratkaisuna hoitokunta päätyi lähettämään noin 30 kirjettä ”välittömästi lähinnä sippolalaisille sekä eräille kouvolaalaisille teollisuus- ja liikelaitoksille”, kuten kokouspöytäkirjassa todettiin.¹²⁶ Vuonna 1965 rahaston vuotuinen alijäämä oli 13 961 markkaa, sillä rahaston jokavuotiset kulut, jotka koostuivat apurahoista ja yleisistä hallintokuluista, olivat hivenen yli 22 000 markkaa, mutta rahasto oli vastaanottanut lahjoituksia vuoden 1965 lokakuun ja vuoden 1966 kesäkuun lopun välissä vain 2550 markkaa.¹²⁷ Asiamiehen lähettämät noin 30 ”kerjuukirjettä” eivät tuottaneet tulosta.¹²⁸ Kymenlaakson rahasto joutui turvautumaan kantarahastoonsa apurahoja ja kaakseen. Menettelystä ei voinut tulla pysyvää ratkaisua, sillä samalla rahasto söi omaa pääomaansa.

Yksi merkittävä syy yksityisten lahjoitusten vähenemiseen oli vuoden 1968 alusta voimaan astunut asetus, joka poisti lahjoitusten verovähennysoikeuden. Vähennysoikeus oli hetkellisesti kumottu jo syyskuussa 1964, mutta palautettu ennalleen tammikuussa 1965.¹²⁹ Verovähennysoikeuden poisto ei suoranaisesti vaikuttanut sijoitetun pääomansa varassa toimiviin säätiöihin kuten SKR:n keskusrahastoon, mutta maakuntarahastojen, joiden vuotuiset apurahat koostuivat suureksi osaksi lahjoituksesta, asema heikkeni. Näkyvänä protestina SKR ei itse hakenut opetusministeriön tarjoamaa korvaussummaa, mutta maakuntarahastot Kymenlaakson rahasto mukaan luettuna eivät voineet olla hake-matta tarjottua 10 000 markan korvausta.¹³⁰ Verovähennysoikeuden muuttumisen vaikutus oli huomattava, sillä sen pelättiin lopettavan lahjoitusten saaminen kokonaan. Vähennysoikeuden palauttamista pidettiin elintärkeänä sekä rahaston toiminnan turvaamiseksi että koko maakunnan kult-

tuurielämän rahoittamiseksi.¹³¹ Kovan painostuksen takia valtioneuvosto antoi helmikuussa 1969 asetuksen, jolla palautettiin verovähennysoikeus vähintään 3000 markan ja enintään 100 000 markan lahjoituksiin, mutta yksityishenkilöitä vähennysoikeus ei enää koskenut.¹³² Kuitenkin rahaston saamat lahjoitukset kasvoivat 1970-luvulle siirryttäessä, kuten kuva 8 osoittaa.

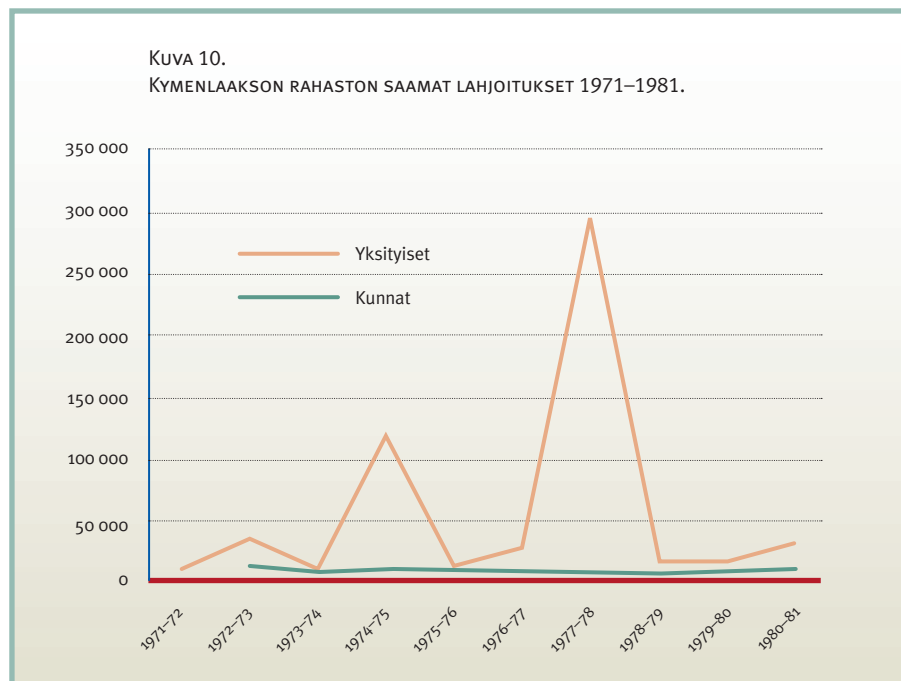

Kuva 9. Maire ja Paavo Eerolan rahaston perustamiskirja.

Vuonna 1968 Kymenlaakson rahaston taloudellinen tilanne koheni, kun sen yhteyteen perustettiin järjestyksessä toinen nimikkorahasto. Maire ja Paavo Eerolan rahasto perustui kiinteistöneuvos Paavo Eerolan ja filosofian maisteri Maire Eerolan 13. joulukuuta 1967 Kymenlaakson rahastolle lahjoittamiin 20 000 markkaan (31 162 €). (Kuva 9) Nimikkorahaston tarkoituksena oli ”edistää Kymenlaakson maakunnan henkistä ja taloudellista kulttuuria”. Siitä oli rahaston ohjesäännön mukaisesti vuosittain jaettava yksi vähintään 1500 markan apuraha. Verrattuna Toivo Pekkasen nimikkorahaston ohjesääntöön, Maire ja Paavo Eerolan rahaston ohjesääntö edusti SKR:n uutta talouspolitiikkaa, jonka mukaan rahaston pääoma oli ”sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti.”¹³³

Uuden nimikkorahaston perustamisesta huolimatta Kymenlaakson rahaston hoitokunta joutui pohtimaan jopa apurahojen haun perumista vuonna 1969, koska rahasto oli saanut vähänlaisesti muita lahjoituksia. Lopulta Kouvolan kaupungin lahjoitettua rahastolle 1000 markkaa lahjoitusten yhteisumma kasvoi 5600 markkaan, jolloin Kymenlaakson rahasto oli oikeutettu saamaan keskusrahastolta 5000 markkaa. Helpottuneena hoitokunta pystyi julistamaan rahaston apurahat haettaviksi toden voivansa jakaa ”täydet avustukset”.¹³⁴ Tämä tapaus osoittaa, miten tiukoilla Kymenlaakson rahaston talous oli 1960-luvun lopulla ja että rahasto käytännössä eli kädestä suuhun. Kireä taloustilanne selitti Kymenlaakson rahaston järjestämän toiminnan vähäisyyden 1960- ja 1970-luvuilla.

Niukka talous, joka koski myös muita maakuntarahastoja, poiki SKR:n ja maakuntarahastojen asiamiesten keskustelutilaisuuden Helsingissä lokakuussa 1970. Tilaisuuden tavoitteena oli pohtia rahastojen taloutta ja keinoja lisätä lahjoitusten määrää. SKR:n talous oli 1960-luvulla talouspäällikkö Matti Ilmasen ohjauksessa siirtynyt sijoitetun pääoman tuoton varaan, ja nyt SKR pyrki ohjaamaan

maakuntarahastoja samalle linjalle.¹³⁵ Ilmanen lähettiikin maakuntarahastojen asiamiehille kirjalliset ohjeet uusien lahjoitusten hankkimiseksi korostaen muun muassa henkilökohtaisia suhteita niin kuntiin kuin isoihin yrityksiin. Yhteys toimi parhaiten, kun siitä vastasi ”joku hoitokunnan jäsenistä hyvä veli -tasolla”. Silti Ilmanen mukaan testamenttilahjoitusten ”saaminen on rahaston pitkän tähtäimen kasvun perusta”. Heti perään hän tähdensi niiden hankkimisessa vaadittavan hienotunteisuutta.¹³⁶ Testamenttilahjoitukset turvasivat Kymenlaakson rahaston talouden 1970-luvun lopulla. SKR:n politiikka tähtäsi nimikkorahastojen perustamiseen, ja tuloksena 1970-luvulla keskusrahastoon ja maakuntarahastoihin perustettiin yhteensä 52 nimikkorahastoa.¹³⁷

Kymenlaakson rahastolle osoitetut vuotuiset lahjoitukset koostuivat 1970-luvulla suurimmaksi osaksi liikelaitoksilta ja kunnilta saaduista avustuksista. Rahaston hoitokunnan jäsenten virkatyöt ja heidän näissä töissään luomansa sosiaaliset verkostot olivat merkittävässä osassa muun muassa kaupunkien avustuksia haettaessa, vaikka avustussummat jäivät poikkeuksetta toivottua vähäisemmiksi. Esimerkiksi vuonna 1970 rahaston asiamies Kauko V. Niinisalo lähetti Kymenlaakson kaupungeille ja kauppaloille 1000 markan avustuspyyntöt ja vastaavasti maalaiskunnille 500 markan avustuspyyntöt. Rahaston hoitokunta laski tämän tuottavan rahastolle yhteensä 11 000 markkaa.¹³⁸ Tämä jäi tosin haaveeksi. Silti vuonna 1973 rahasto vastaanotti lahjoituksia 34 700 markkaa, joista Enso-Gutzeit ja Kuusankoski lahjoittivat kumpikin 10 000 markkaa, Kymenlaakson messut ry. 5000 markkaa ja sekä Kymi Oy että Kouvolan Sanomalehti Oy molemmat 3000 markkaa.¹³⁹ Kymenlaakson messujen avustus muodostui joka neljäs vuosi järjestettyjen messujen tuottamasta voitosta. Se, että Kymenlaakson messut ry. lahjoitti osan voitosta Kymenlaakson rahastolle, selittyi suoraan Kauko V. Niinisolon toiminnasta messujen järjestelytoimikunnassa. Vuosien 1961–1984 välillä Kymenlaakson messut ry. lahjoitti rahastolle yhteensä 40 000 markkaa.¹⁴⁰

Silti vuonna 1974 hoitokunta joutui jälleen kerran harkitsemaan jaettavien apurahojen enimmäissummaa, koska rahaston taloudellinen tilanne oli sanalla sanoen huolestuttava. Hoitokunnan oli mahdollista jakaa vain 7000 markkaa yleisrahastosta ja enintään 4000 markka Maire ja Paavo Eerolan rahastosta. 11 000 markan apurahasumma olisi ”pienin jako rahaston historiassa”, kuten hoitokunnan pöytäkirjassa todettiin.¹⁴¹ Toivo Pekkasen nimikkorahaston varallisuus oli niin pieni, että siitä ”ei oikein riitä rahaa kunnan stipendeihin”, kuten SKR:n uusi talouspäällikkö Hannu M. Kääriäinen kirjoitti Kauko V. Niinisololle.¹⁴² Kuitenkin keskusrahaston tuella Kymenlaakson rahasto kykeni lopulta jakamaan 14 500 markkaa apurahoja.¹⁴³ Uusien lahjoitusten välttämättömyys osoittautui ilmeiseksi niin SKR:n toimihenkilöille kuin myös maakuntarahaston hoitokunnan jäsenille.

Ajanjakso vuodesta 1975 vuoteen 1978 osoittautui Kymenlaakson rahaston talouden taitekohdaksi. Vuonna 1975 hoitokunta vastaanotti SKR:n keskusrahastolta lahjoituksen uudeksi nimikkorahastokseen. Rouva Elsa Paronen oli testamentannut Kymenlaakson rahastolle omistamansa asunnon Helsingissä. Koska taloyhtiön omistaman säätiön sääntöjen mukaan rahasto ei voinut omistaa kyseistä asuntoa, hoitokunta päätti myydä asunnon ja siirtää myyntivoiton Elsa Parosen nimikkorahaston pääomaksi. Asunnon myymisestä rahasto sai voittoa yli 97 000 markkaa, josta 92 000 markkaa (71 392 €) sijoitettiin ”teollisuus- ja pankkiosakkeisiin”. Elsa Parosen rahaston tarkoituksena oli ”tieteen ja taiteen edistäminen apurahoin”, ja siitä oli määrä jakaa vuosittain noin 5000 markkaa apurahoina.¹⁴⁴

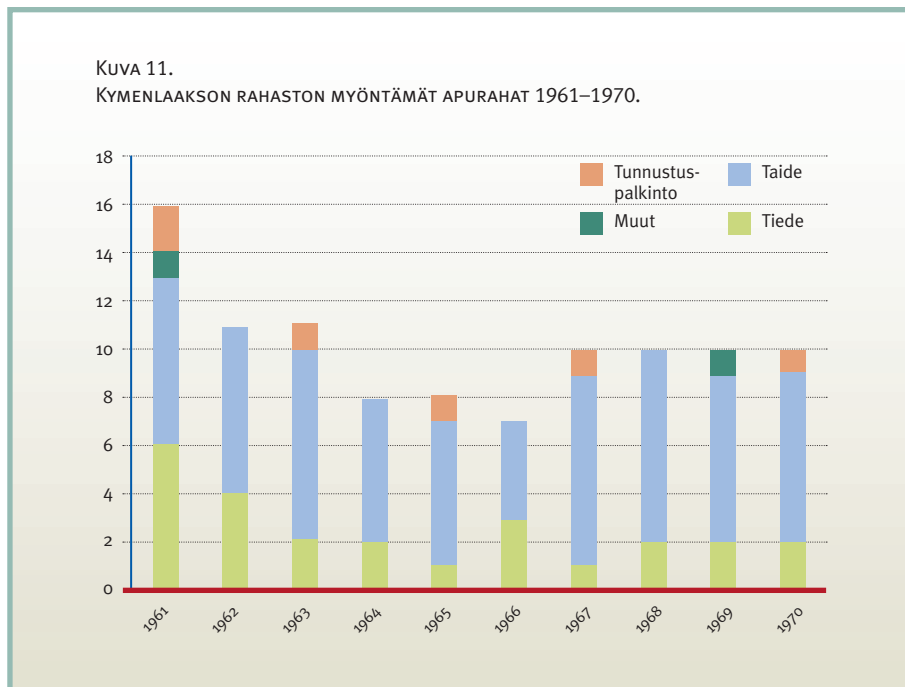
SKR:n talouspolitiikka, jolla Matti Ilmanen oli 1950- ja 1960-luvulla muovannut keskusrahaston talouden tuottavaksi, siirtyi 1970-luvulla maakuntarahastoihin näiden pääoman karttuessa. Talouspolitiikan arvon tunnusti myös hoitokunnan puheenjohtajana toiminut Veikko Talvi, joka totesi vuoden 1975 vuosijuhlassa, että ”valitettavasti rahaston tukijoita ei sittenkään ole tarpeeksi, eivätkä rahaston varat ole lisääntyneet toivotulla tavalla. Päärahaston taitavan sijoitustoiminnan ansiosta kertyneet varat ovat kuitenkin inflaatiosta huolimatta säilyttäneet reaaliarvonsa”.¹⁴⁵ Seuraavan vuoden vuosijuhlan tervehdyssanoissaan Talvi tunnusti nimikkorahastojen merkityksen todeten, että ”rahaston pääoman tulisi jatkuvasti karttua, mikä parhaiten onnistuu nimikkorahastojen avulla”.¹⁴⁶

Lopullisesti Kymenlaakson rahaston taloudellisen tilanteen turvasivat Toini Klamin ja Alli Pietikäisen testamenttilahjoitukset vuosina 1977 ja 1978. Toini Klami testamenttasi Kymenlaakson rahastolle edesmenneen miehensä – säveltäjä, akateemikko Uuno Klamin – koko tuotannon tekijänoikeudet. Epäilemättä rahaston hoitokunnan puheenjohtajana toimineen Veikko Talven ystävyys Klamin kanssa edesauttoi päätöstä rahaston hyväksi, vaikka tästä ei olekaan säilynyt todistusaineistoa. Vaikka lahjoituksen nimellinen arvo oli vain 10 000 markkaa, sen todellista merkitystä rahastolle on mahdotonta liioitella, sillä lahjoituksen arvioitiin takaavan vuosittain arviolta noin 30 000–40 000 markan tuoton. Kuitenkin 1970-luvun tekijänoikeuslaki määrittä tekijänoikeudet ulottumaan 50. vuoteen akateemikko Uuno Klamin kuolemasta, joten hänen teostensa tekijänoikeudet lakkaisivat Suomen lain mukaan vuonna 2011.¹⁴⁷ Uuno Klamin nimikkorahaston tarkoitus oli ”vaalia Kymenlaakson kulttuuritoimintaa”. Uuno Klamin nimikkorahaston ohjesääntö määräsi, että vuosittainen ylijäämä oli sijoitettava ”turvaavasti osakkeisiin”.¹⁴⁸ 1980-luvulla Kymenlaakson rahasto ryhtyi merkittävästi tukemaan Uuno Klamin tuotannon julkistamista, joka lisäsi epäsuorasti teosten esittämiskertoja ja siten rahaston saamia tekijänoikeuskorvauksia.

Alli Pietikäisen tekemästä testamenttilahjoituksesta perustetun Alli ja Olavi Pietikäisen rahaston tarkoituksena oli ”tukea sydän- ja verisuonitautien tutkimusta” aikaisempien nimikkorahastojen laajemmin määriteltyjen tarkoitusten sijaan. Pietikäisen rahaston pääoma oli myös sijoitettava osakkeisiin.¹⁴⁹ 280 000 markan (156 828 €) testamenttilahjoitus oli huomattava rahaston varallisuuden kannalta, sillä vuonna 1980 Alli ja Olavi Pietikäisen nimikkorahaston pääoma oli noussut jo 293 000 markkaan, vaikka sen reaaliarvo itse asiassa laski 137 095 euroon vuoden 2011 arvona. Samaan aikaan Kymenlaakson rahaston yleisrahaston pääoma oli vain 47 622 markkaa (22 282 €).¹⁵⁰ Maakuntarahastojen varallisuuden karttumisesta oli tosin seurauksiakin, sillä SKR:n hallitus siirsi kymmenen prosenttia nimikkorahastoista vuosittain jaetuista apurahoista itselleen yleiskustannusosuutena.¹⁵¹ Verrattuna 1960-lukuun, jolloin Kymenlaakson rahasto eli käytännössä kädestä suuhun, 1970-luvun lopulla se oli muuttunut yhdeksi vauraimmista maakuntarahastoista.

Apurahoja vähistä varoista

Kymenlaakson rahaston jakamien apurahojen lukumäärä vaihteli vuosien 1962 ja 1975 välillä ennen kuin niiden määrä alkoi kasvaa 1970-luvun lopulla rahaston vaurastuessa. Rahaston hoitokunnan myöntämien apurahojen summa heijasti siihen saakka rahaston heikkoa taloudellista tilannetta. Hoitokunta jakoi vuosien 1961 ja 1970 välillä yhteensä 95 apurahaa ja kuusi tunnustuspalkintoa. Apurahoista tieteen osuus oli 25 kappaletta (26,3 %), taiteen 68 (71,6 %) ja muiden 2 (2,1 %). Kymenlaakson rahaston jakamista apurahoista kiintoisan tekee se, kuinka ne jakautuivat tieteeseen ja taiteeseen. Vuosien 1962 ja 1970 välillä rahasto jakoi vuosittain enintään neljä apurahaa tieteelliseen tutkimukseen, kun taas taiteelliseen toimintaan hoitokunta myönsi vuosittain neljästä seitsemään apurahaa. (Kuva 11)

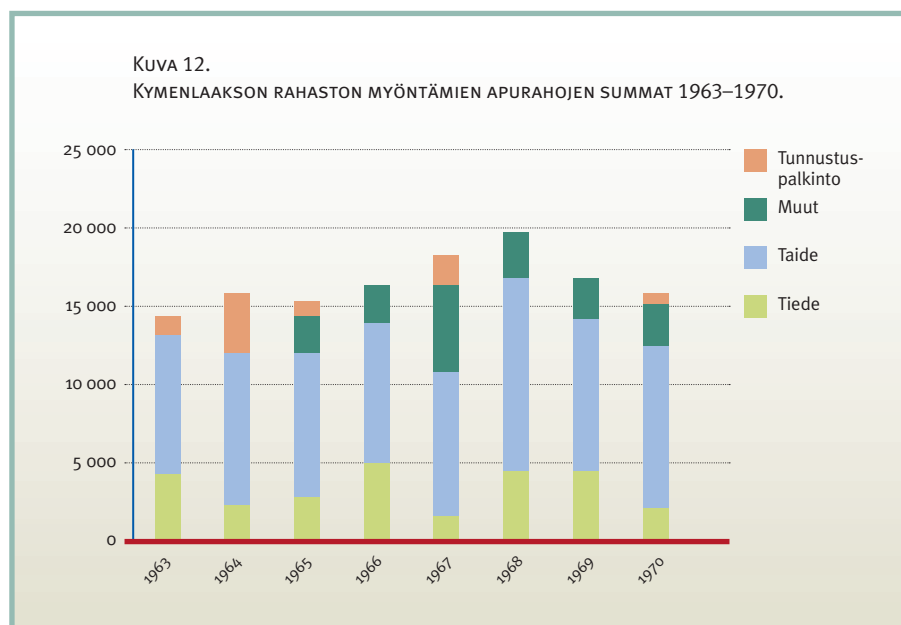

Apurahojen jakautuminen tällä tavoin on epäilemättä seurausta yliopistollisen koulutuksen puuttumisesta Kymenlaaksosta, minkä takia kymenlaaksolaiset opiskelijat eivät ole välttämättä edes osanneet hakea apurahoja oman maakuntansa rahastolta. Kymenlaaksolaisille nuorille korkeamman asteen opintie on poikkeuksetta merkinnyt irtautumista kotimaakunnasta ja siirtymistä, usein pysyvästi, muualle Suomeen, mikä on näkynyt rahaston myöntämässä apurahoissa. SKR:n yliasiamies Erkki Salonen oli olettanut maakunnista löytyvän suuren joukon apurahojen hakijoita, mutta hän joutui huomaamaan, että ”taiteilijoita ilmestyi hakijoiksi jonkin verran, mutta tutkijoita perin vähän”.¹⁵² Tai-

teen apurahoihin verrattuna tieteellisen tutkimuksen tekijät olivat aliedustettuja myös apurahojen hakijoina. Esimerkiksi vuoden 1967 40 hakemuksesta vain neljä oli osoitettu tieteelliseen tutkimukseen, kun taas taiteelle oli osoitettu 32 hakemusta.¹⁵³

Kymenlaakson rahaston myöntämien apurahojen määrä pieneni sen ensimmäisten toimintavuosien varsin huomattavista määristä – 14 vuonna 1961 ja 11 vuonna 1962 – seuraavien kymmenen vuoden ajaksi vaihdellen seitsemän ja kymmenen vuotuisen apurahan välillä, kuten kuva 11 osoittaa. Vaihtelu selittyi sekä rahaston taloudellisella tilanteella että hakemusten laadulla. Hakemusten määrä kasvoi 1960-luvun lopulla jopa yli 40 hakemukseen vuodessa, vaikka rahasto myönsi enimmillään kymmenen apurahaa. Esimerkiksi vuonna 1962 rahasto vastaanotti 24 apurahahakemusta, joilla haettujen apurahojen yhteissumma oli 3 920 000 markkaa.¹⁵⁴ Rahaston hoitokunta myönsi apurahat 11 hakijalle, yhteensä 1 560 000 markkaa (32 292 €). Näistä neljä oli tieteeseen, kaksi kirjallisuuden, kaksi säveltäiteen ja kolme kuvaamataiteen stipendiä.¹⁵⁵ Vastaavasti vuoden 1964 apurahat jakautuivat kahteen 1000 markan tieteellisen työn stipendiin, yhteen kirjallisuuden 1500 markan apurahaan, säveltäiteen 2000 markan ja 1500 markan stipendeihin, kuvaamataiteen yhteen 1500 markan apurahaan sekä teatteri- ja puhtaiteen 2000 ja 1500 markan suuruisiin apurahoihin.¹⁵⁶ Kymenlaakson rahaston jakamat apurahat eivät kuuluneet 1960-luvulla maakuntarahastojen suurimpiin, mutta ne eivät myöskään olleet pienimpiä.¹⁵⁷

Vuoteen 1970 mennessä yksittäisten apurahojen summat eivät kasvaneet, mikä näkyi kyseisen vuoden kymmenestä myönnetystä apurahasta. Ne jakautuivat seuraavasti: hoitokunta myönsi tieteelliseen työhön 2000 markan ja 500 markan apurahat, kirjallisuuteen yhden 1500 markan apurahan, kuvaamataiteelle 1500 ja 1000 markan apurahat, säveltäiteelle kaksi 1500 markan apurahaa ja näyttämötaiteelle kaksi 1500 markan apurahaa sekä 100 markan tunnustuspalkinnon kansanperinteen tal-

lentamisesta.¹⁵⁸ Apurahojen avulla oli tarkoitus vapautua ansiotyöstä pariksi kuukaudeksi, joten esimerkiksi tieteessä tutkimusrahoitus muodostui lyhyistä vain parin kuukauden työn mahdollistavista apurahoista.

Kymenlaakson rahaston läheinen suhde Kymenlaakson maakuntaliittoon näkyi myös rahaston myöntämässä apurahoissa. Kotiseututyölle ja Kymenlaaksoon kohdistuville, maakunnallisesti merkittävälle hankkeille rahaston hoitokunta varasi poikkeuksetta oman apurahan. Ensimmäisiä tällaisia olivat vuonna 1964 Kymenlaakson maakuntabibliografiaan ja maakunnalliseen taidenäyttelyyn sekä vuonna 1966 maakunnallisen kulttuuripoliittisen aikakauslehden perustamiseen tehdyt varaukset.¹⁵⁹ (Liite 5) Käytännössä kyseinen lehtihanke osoittautui kokeiluksi eikä se tuottanut ensimmäistään julkaisua. Hoitokunnalla oli lupa rahoittaa myös riskipitoisia hankkeita, mutta kulttuuripoliittisen julkaisun tapaus osoittaa rahaston ja maakuntaliiton olleen liian läheisissä väleissä, minkä takia selkeä raja toimijoiden välillä hämärtyi. Selkeitä väärinkäytöksiä ei tosin löydy, ja on muistettava, että 1960- ja 1970-luvuilla käsitys jääviydestä erosi nykyisestä määritelmästä.

Vuonna 1969 julkaistuun Kymenlaakson kulttuuripoliittiseen ohjelmaan on kirjattu seuraava katkelma:

Vuonna 1960 perustettu Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahasto on toistaiseksi suhteellisen vähäisessä määrässä voinut innoittaa yksityisiä tutkijoita maakuntatutkimukseen. Eräinä vuosina on tieteen ryhmässä hakijoita ollut niin vähän, että vain yksi tai kaksi apuraha on voitu myöntää. Tutkimustyön käynnistymistä maakuntarahaston tukemana on luonnollisesti vaikeuttanut se, että apurahat ovat olleet suhteellisen pieniä ja lisäksi kertamäärärahoja. Tällä hetkellä mielenkiinto tieteelliseen ponnisteluun maakunnassa näyttää melko vaatimattomalta.¹⁶⁰

Katkelmassa korostuu kolme seikkaa, jotka koskevat rahaston apurahoja. Tieteen hakemuksia oli vähän, jopa niin vähän, että hoitokunta pystyi myöntämään vain yhden tieteen apurahan. Lisäksi apurahat eivät tarjonneet vuotuista työrauhaa, tosin vain harva rahasto myönsi vielä 1960-luvulla siihen tarkoitukseen riittävän suuria yksittäisiä apurahoja keskusrahastoa lukuun ottamatta. Kolmas seikka on tutkimuskohteen valikoituminen maakuntaan – ainakin teoriassa. Tässä tutkimuksessa ei ole tilaa eikä tämän tutkimuksen ensisijainen tarkoitus ole verrata eri maakuntarahastojen historioita, mutta esimerkiksi Pirkanmaan ja Pohjois-Karjalan rahastojen toimintaa sävytti maakuntiin perustettujen uusien yliopistojen vaikutus erityisesti tieteen apurahoja jaettaessa.¹⁶¹ Tässä suhteessa Kymenlaakson asema yliopistottomana maakuntana heijastuu suoraan tieteen apurahojen vähäiseen lukumäärään. Kymenlaaksossa keskusrahasto on ollut maakuntarahastoa merkittävämpi tieteellisen tutkimuksen tukija.

Tätä taustaa vasten historiallisten tutkimusten ja kotiseutututkimuksen määrä oli huomattava tieteen apurahoissa. Olihan jo Kymenlaakson osakunnan perustamista markkinoitu mahdollisuutena tutkia Kymijokilaakson menneisyyttä.¹⁶² Professori Martti Turtola onkin todennut historian eri kerrostumien olevan selvästi läsnä Kymenlaaksossa, mikä osaltaan selittää historiaan painottuvia hakemuksia ja hoitokunnan tekemiä valintoja.¹⁶³ Jarmo Mäkinen on kirjoittanut, että suomalaisen yhteiskunnan rakenteellinen ja myös henkinen murros 1960-luvulla avasi myös yhteiskunnallisten tietei-

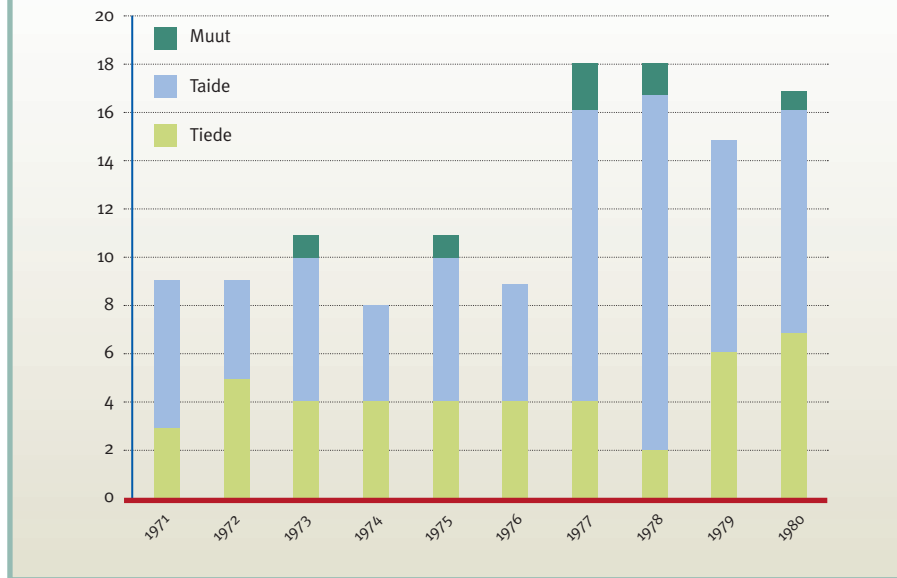
den tutkimuskenttää muun muassa kaupunkeja ja sosiaalisia ilmiöitä käsitteleviin tutkimuksiin, joita Kymenlaakson rahasto rahoitti.¹⁶⁴

Taiteen apurahoista puhuttaessa on syytä muistaa, että vasta maakuntarahaston perustaminen tarjosi taiteelliselle toiminnalle koko maakunnan kattavan tuen, sillä ennen sitä vain muutamat kunnat olivat myöntäneet avustuksia taiteelle. Useat taiteen apurahat myönnettiin opintomatkoihin. Esimerkiksi vuonna 1964 hoitokunta myönsi Markku Seppäselle apurahan Pariisiin matkaan, ja vuonna 1967 puolet taiteen apurahoista myönnettiin opintomatkoihin, jotka suuntautuivat esimerkiksi Itävaltaan.¹⁶⁵ Vaikka rahaston myöntämien apurahojen todettiin olevan pieniä, ne mahdollistivat lyhyille opintomatoille lähtemisen.¹⁶⁶ Muihin taiteen lajeihin verrattuna kirjallisuutta pidettiin Kymenlaakossa kehittymättömänä, mikä näkyi rahastolta kirjalliseen työskentelyyn haettujen apurahojen vähäisyytenä.¹⁶⁷ Apurahojen koot vastasivat toisiaan eivätkä tieteen apurahat olleet suurempia tai pienempiä kuin taiteen apurahat. Koska maakunnalliselle taiteelle ei vielä ollut muita tukijoita, toisin kuin tieteelliselle tutkimukselle, Kymenlaakson rahaston hoitokunta mielsi tärkeäksi tehtäväkseen maakunnallisen taiteen tukemisen. Taiteen apurahojen merkitys ei rajoittunut pelkästään luovan työn tukemiseen, kuten yhdestä 1960-luvun lopun stipendiaattikertomuksesta selviää. ”Paitsi apurahan suomaa taloudellista tukea on sen merkitys ollut suuri myös kannustavana tekijänä ja yleisön kiinnostuksen lisääjänä, mistä osoituksena ovat olleet lukuisat esiintymistarjoukset kuluvan vuoden aikana.”¹⁶⁸

Vuonna 1973 keskusrahasto ilmoitti maakuntarahastoille ottavansa käyttöön ”uudenlaisen apuramuodon”, projektituen. Tarkoituksena oli parantaa rahastojen mahdollisuuksia tukea maakunnallisesti merkittäviä yksittäisiä hankkeita. Jo 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa oli SKR:ssa pohdittu keinoja tukea maakuntarahastoja entistä laajemmin, sillä näiden omat varat eivät riittäneet suurten hankkeiden tukemiseen. Projektituki tarjosi SKR:n hallitukselle mahdollisuuden myöntää maakuntarahastoille niiden hoitokuntien erillisellä hakemuksella tukea maakunnallisesti merkittävälle hankkeille. Tällaisiin hankkeisiin lukeutuivat muun muassa tutkimukset maakuntien talouden ja yhteiskunnallisen toiminnan kehittämistä sekä kansanperinteen taltioiminen.¹⁶⁹ Vuonna 1972 projektitukea myönnettiin kokeiluluontoisesti viidelle maakuntarahastolle ja vuonna 1976 sitä myönnettiin 13 eri projektiin yhteensä 94 000 markkaa.¹⁷⁰ Kymenlaakson rahaston hoitokunta ei hakenut projektirahoitusta ennen vuotta 1980, jolloin se haki tukea Luovutettujen ulkosaarten historia -teoksen kirjoittamiseen.

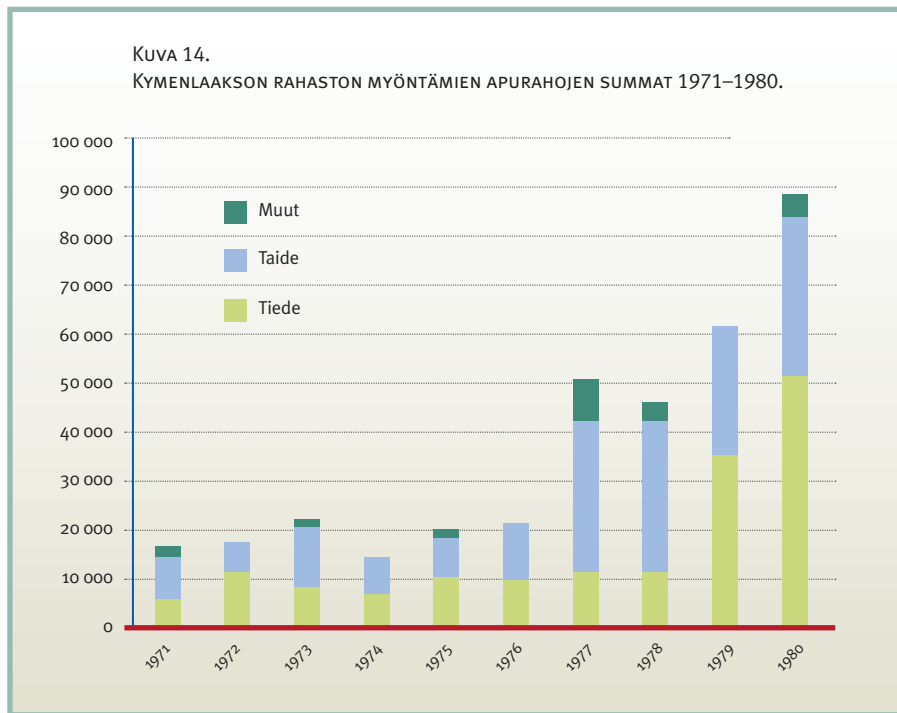
Vuosien 1971 ja 1980 välillä hoitokunta myönsi yhteensä 125 apurahaa, joista suurimman osan hoitokunta jakoi vuosina 1977–1980. Nämä jakautuivat seuraavasti: 45 (36 %) tieteelle, 74 (59,2 %) taiteelle ja kuusi (4,8 %) muihin tarkoituksiin myönnettyyn apurahaan. (Kuva 13) Näinä vuosina rahaston hoitokunta ei myöntänyt yhtään tunnustuspalkintoa. Merkillepantavaa on myös nimikkorahastojen aikaansaama muutos apurahojen jakaumassa. Pietikäisen nimikkorahaston perustamisen myötä tieteen apurahojen lukumäärä kasvoi, ja samoin kasvoi myös tieteen apurahojen summa, kuten kuvat 13 ja 14 osoittavat. Rahastolle osoitettujen hakemusten lukumäärä kasvoi 37 hakemuksesta 53 hakemukseen vuosien 1974 ja 1981 aikana. Lukumäärän kasvu heijasti uusien nimikkorahastojen luomaa vaurautta.

KUVA 13.
KYMENLAAKSON RAHASTON MYÖNTÄMÄT APURAHAT 1971–1980.

Merkittävää oli tieteen hakemusten lukumäärän kasvaminen. Esimerkiksi vuoden 1975 49 hakemuksesta 14 oli osoitettu tieteelliseen työskentelyyn, ja vuoden 1979 44 hakemuksesta kahdeksan oli tieteen hakemuksia.¹⁷¹ Kymenlaakson rahaston hoitokunta aloittikin 1970-luvulla pitkäjänteisen tieteellisen työn tukemisen myöntämällä jopa kolmevuotisia apurahoja erityisesti väitöstutkimuksiin. Hakijan oli tosin haettava apurahaa joka vuosi, mutta hoitokunta pyrki takaamaan tutkimuksen etenemisen jatkamalla tukea. Ensimmäisiä tästä politiikasta hyötynneitä tutkijoita olivat filosofian maisteri Marjatta Hietala tutkimuksellaan Ernst Jüngerin uusnationalistisesta piiristä vuosina 1968 ja 1971–72 sekä filosofian maisteri Risto Hamari tutkimuksellaan Kymijoen virtausten ja saastumisen vaikutuksesta vesikasvillisuuteen vuosina 1972–74.¹⁷² Professori emerita Marjatta Hietalan mielestä rahaston hoitokunnan arvokkain ominaisuus onkin ollut sen avarakatseisuus päätettäessä apurahojen jakamisesta.¹⁷³ Tieteen apurahoista päätettäessä rahasto ei ole keskittynyt ainoastaan omaan maakuntaan kohdistuneiden tutkimusten tukemiseen.

KUVA 14.
KYMENLAAKSON RAHASTON MYÖNTÄMIEN APURAHOJEN SUMMAT 1971–1980.

Uusien nimikkorahastojen perustaminen vaikutti heti niin apurahojen lukumäärään kuin vuosittain jaettuun apurahasummaan. Myönnettyjen apurahojen lukumäärä kaksinkertaistui vuoden 1976 yhdeksästä vuoden 1977 kahdeksaentoista apurahaan, kuten kuva 13 osoittaa. Kun vuonna 1974 jaettujen apurahojen summa oli ollut vain 14 500 markkaa, niin jo vuonna 1976 Kauko V. Niinisolalo ilmoitti rahaston hoitokunnan kokouksessa, että rahaston oli nyt mahdollista jakaa yhteensä 22 000 markkaa; lopulta jaettu summa oli 21 350 markkaa.¹⁷⁴ (Kuva 14) Vuonna 1977 jaettavien apurahojen summa koostui yleisrahaston 14 000 markasta, Maire ja Paavo Eerolan rahaston 3000 markasta, Elsa Parosen rahaston 5000 markasta ja Uuno Klamin rahaston 35 000 markasta.¹⁷⁵ Uuno Klamin rahaston vuosittaiset apurahat muodostivat noin kolme viidesosaa koko Kymenlaakson rahaston jakamista apurahoista. Kuva 14 osoittaa niin Ella Parosen, Uuno Klamin ja Olavi ja Alli Pietikäisen rahastojen merkityksen Kymenlaakson rahaston myöntämien apurahojen yhteissumman kannalta. Se kasvoi vuoden 1976 21 350 markasta yli 61 000 markkaan vuonna 1979.¹⁷⁶ Vuonna 1980 jaettujen apurahojen summa koostui yleisrahaston 6000 markasta, Maire ja Paavo Eerolan 3000 markasta, Elsa Parosen 5000 markasta, Uuno Klamin 40 000 markasta, Olavi ja Alli Pietikäisen 16 000 markasta ja 15 000 markasta SKR:n projektitukea.¹⁷⁷

Edes rahaston 1970-luvun alun tukalassa taloudellisessa tilanteessa hoitokunta ei pitänyt mielekkäänä pienentää jaettavien apurahojen kokoa. Rahastolle koitunut hyöty Veikko Talven puheenjohtajuudesta ja Kauko V. Niinisolalon työstä asiamiehenä ilmenee kenties parhaiten juuri tässä linjauksessa. Molemmat pitivät tärkeänä noudattaa SKR:n linjaa jakaa apurahat riittävän suurina, jotta niistä oli

saajilleen oikeaa hyötyä. Rahaston vaurastuttua 1970-luvulla yksittäiset apurahat kasvoivat. Esimerkiksi vuonna 1973 hoitokunta myönsi 11 apurahaa, jotka jakautuivat seuraavasti. Neljä tieteen hakijaa sai apurahan, yksi 1500 markan apuraha myönnettiin kirjallisuuteen, kuvaamataiteelle myönnettiin yksi 2000 markan apuraha, säveltaiteelle myönnettiin kolme 2000 markan apurahaa, opiskeluun yksi 2500 markan apuraha ja kotiseututyöhön yksi 1500 markan apuraha.¹⁷⁸ Sitä vastoin vuonna 1979 hoitokunta myönsi kuusi 3000 markan apurahaa tieteellisiin tutkimuksiin, yhden 3000 markan apurahan kuvaamataiteelle, näyttämötaiteelle kaksi 3000 markan apurahaa ja säveltaiteelle kuusi 3000 markan apurahaa.¹⁷⁹ Verrattuna Kymenlaakson rahaston 1970-luvulla myöntämät apurahat muihin maakuntarahastoihin lukeutuivat edelleen keskisuuriin.¹⁸⁰

Kymenlaakson rahasto ei tosin enää ollut ainoa kulttuuritoiminnan tukija Kymenlaaksossa. Kymen läänin taidetoimikunta jakoi apurahoja taiteilijoille. Lisäksi Kymi Osakeyhtiön 100-vuotisjuhla-vuonna 1972 perustettu Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö alkoi apurahoin tukea ”yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden ja heidän perheenjäsentensä ammattiin liittyvää, vapaa-aikana suoritettavaa opintotoimintaa tai muuta sivistyksellistä harrastustoimintaa, kehittää yhtiön eläkeläisten harrastus- ja virkistystoimintaa sekä tukea tehdaspaikkakunnilla toimivia yhteisöjä ja seuroja” varten. Vuonna 1975 säätiö jakoi jo 241 apurahaa, joiden yhteissumma oli 235 300 markkaa (182 593 €) ja vuonna 1980 sen myöntämien apurahojen lukumäärä oli kasvanut 341 apurahaan, joiden summa oli jo 348 590 markkaa (163 105 €).¹⁸¹ Ero apurahojen summissa selittyy Kymenlaakson rahaston ja Kymi 100 -säätiön varallisuuksilla jälkimmäisen peruspääoman oltua 2,5 miljoonaa markkaa. Myös Kymen läänin taidetoimikunta jakoi avustuksia taiteilijoille, mutta huomattavasti pienemmässä mittakaavassa kuin Kymi 100 -säätiö.

Vuosijuhlat rahaston toiminnan peilinä

Kymenlaakson rahaston vuosijuhlan kierrättäminen ensin Kymenlaakson kaupungeissa sekä kauppaloissa ja lopulta maalaiskunnissa palveli rahaston tavoitetta toimia koko maakunnan yhteisenä tieteen ja taiteen tukijana. Hoitokunta pyrki kierrättämään vuosijuhlaa eri paikkakunnilla, jotta koko Kymenlaakso pääsisi osalliseksi rahaston merkittävimmästä juhlasta. Juhlan kierrättäminen markkinoi samalla rahaston toimintaa. Vuosien 1961 ja 1966 välisenä aikana vuosijuhla järjestettiin ensin maakunnan kaupungeissa ja kauppaloissa, minkä jälkeen hoitokunta pohti juhlan kierrättämistä muihin kuntiin. (Liite 7) Ajatuksesta huolimatta rahaston vuosijuhla järjestettiin entistä useammin joko Kouvolassa tai Kotkassa. SKR:n omiin vuosijuhliin ja niissä pidettyihin esitelmiin verrattuna ovat Kymenlaakson rahaston vuosijuhlien ohjelmat pysyneet suhteellisen keveinä.¹⁸² Vuosijuhlien ohjelmat vaihtelivat, mutta rahaston hoitokunta ja viime kädessä asiamies pyrkivät juhlassa nostamaan esille apurahan saaneita taiteilijoita pyytämällä näitä esiintymään. Ohjelmia olennaisempaa oli Kymenlaakson rahaston ilmeen muuttuminen, joka selviää kuvasta 15. Aina vuoteen 1969 saakka Kymenlaakson rahasto oli käyttänyt vuosijuhlakutsussaan Kymenlaakson maakuntaliiton tunnusta, vaikka maakuntarahastoille oli vuonna 1963 luotu oma tunnus. Kymenlaakson rahasto otti oman tunnuksensa käyt-

töön vasta vuoden 1970 vuosijuhlakutsussaan. Samoin vasta toinen rahaston vuosijuhla päättyi Kymenlaakson lauluun – maakuntaidentiteetin vahvistamiseksi oli osuvaa päättää vuosijuhlan virallinen osuus maakuntalauluun. Tästä kehittyi perinne, joka on vuosittain korostanut rahaston omaa identiteettiä ja suhdetta maakuntaan, ja jonka voi tulkita henkiseksi valaksi ja kiitokseksi Kymenlaaksolle.

Kuva 15. Kymenlaakson rahaston vuosijuhlakutsut vuosilta 1967 ja 1970.

Vuosijuhlien puheet toimivat vielä 1960-luvulla eräänlaisina aatteellisina ja henkisinä herättäjinä sekä kyseenalaistajina, sillä puhujat eivät epäröineet pohtia ongelmallisiakaan teemoja. Kymenlaakson henkisestä tilasta paperi- ja puuteollisuuden maakuntana kannettiin osin aiheellisestikin huolta. Kymenlaakson rahaston vuosijuhlissa 1.12.1968 SKR:n hallituksen puheenjohtaja professori Matti Kuusi herätteli kymenlaaksolaisia pohtimalla maakuntarahaston tehtävää seuraavin sanoin: ”Jos ihmiset uskovat elävänsä vain leivästä ja sirkushuveista, vain selluloosasta ja palloilusta, vain ulkoa tuoduista mielipiteistä ja televisio-ohjelmista, niin rikaskin maakunta voi pysyä henkisenä takamaana.” Professori Kuusi luonnehtikin Kymenlaaksoa kirjallisena maakuntana ”merkillisellä tavalla... mykäksi maakunnaksi”.¹⁸³ Kuusi lopetti puheensa vieläkin railakkaammin toivoen, että ”ainakin osa tämänpäiväisistä seteleistä lentää sinne, missä monet hautovat kymenlaaksolaista kulttuurivallankumousta, sinne missä on luovaa kilinää ja keskustelua, sinne missä uusi Kymenlaakso jo elää”.¹⁸⁴ Silti 1960–1970-luvun politisoitunut nuorisoliike ja ilmapiiri eivät vaikuttaneet yhtä merkittävästi Kymenlaaksossa kuin

esimerkiksi yliopistokaupungeissa, jonne maakunnan nuoriso siirtyi opiskelemaan. 1970-luvulla vuosijuhlien puheiden laatu muuttui akateemisemmaksi, kun rahaston asiamies ryhtyi kutsumaan puhujiksi apurahan saaneita tutkijoita.

Paikallisena kulttuuritoimijana

Kymenlaakson rahastoa ei voida pitää erityisen aktiivisena kulttuurisena toimijana maakunnassa. Maakuntaliiton ja maakuntarahaston toimijoiden kaksoisroolit johtivat kenties siihen, että maakuntaliitto käytännössä omi itselleen useita merkittäviä hankkeita rahaston toimiessa niiden rahhoittajana. Useiden muiden maakuntarahastojen kulttuuritoimintaan verrattuna Kymenlaakson rahaston järjestämien kurssien, seminaarien ja maakunnallisten keskustelupäivien lukumäärä oli lähes olematon vuosina 1961–1980.¹⁸⁵ Yhtenä syynä oli taloudellisten resurssien pienuus, kuten Kauko V. Niinisalo on todennut.¹⁸⁶ Silti rahaston vähäistäkin toimintaa ei tule aliarvioida. Tämän ymmärsi parhaiten SKR:n yliasiamies Erkki Salonen, joka totesi, että ”ei liene epäilystäkään siitä, että maakuntarahastot jo apurahatoiminnallaan ovat merkinneet maakuntien tutkimustyölle ja taide-elämälle selvää vilkastumista, jopa tason nousua”.¹⁸⁷ Samoin kuin muissa nuoremmissa maakunnissa, joissa rahaston toiminta oli osa maakunnallisen identiteetin luomista, Kymenlaakson rahaston toiminta keskittyi nyt kymenlaaksolaisuuden vaalimiseen.¹⁸⁸ Suurin osa maakuntarahastojen järjestämästä kulttuuritoiminnasta perustui niiden toimijoiden omaan aktiivisuuteen. Tästä syystä rahaston tärkeimpien toimihenkilöiden päivätyö maakuntaliitossa on saattanut vaikuttaa heidän vähäiseen aktiivisuuteen Kymenlaakson rahaston toiminnan järjestämisessä. Maakuntaliiton asema kymenlaaksolaisen kulttuurin ”kummisetänä” korostui vielä 1980-luvulla, kuten seuraavassa luvussa selviää.

Perustamisestaan lähtien aina 1970-luvulle SKR:n tavoitteena oli suomalaisen kulttuurin kokonaisvaltainen tukeminen, johon lukeutuivat muun muassa valtakunnalliset kulttuuripoliittiset neuvottelupäivät kokonaissuunnittelun ja koko suomenkielisen kulttuurin kehittämisen osana. Nämä neuvottelupäivät, joista ensimmäiset oli järjestetty jo sodan aikana vuonna 1943, järjestettiin vuosina 1959, 1962, 1965 ja 1968. Niitä voidaan pitää SKR:n kulttuurisen kokonaissuunnittelun ilmentyminä.¹⁸⁹ Esimerkiksi vuoden 1964 suurkeräys nimettiin kulttuuripoliittiseksi toimeksi. Kulttuuri ei siis ollut enää nimellisesti vapaata, vaan sen sijaan osa aikansa kehitystä käsittelevää poliittista keskustelua ja suunniteltua toimintaa. 1960-luvun politisoitunut ja suunnitteluun suuntautunut henki vaikutti myös kulttuurin politisoitumiseen ja koko maan kattavaan kulttuurisuunnitteluun. Koska maakuntarahastojen tukema kulttuuritoiminta oli hajanaista, Erkki Salonen ohjasi SKR:n järjestämään maakuntien kulttuurisuunnittelua. Lähtökohtana oli näkemys siitä, että kulttuuri oli keskittynyt liikaa pääkaupunkiin tapahtumia järjestettäessä ja päätöksiä tehtäessä, minkä johdosta alueelliset ja paikalliset perinteet ja piirteet olivat vaarassa kadota.¹⁹⁰ SKR:n ja sen maakuntarahastojen ei tarvinnut kuitenkaan yksin huolehtia suomalaisen kulttuurin edistämisestä koko maan kattavana ja sen alueiden erityispiirteet huomioivana toimijana, sillä 1960-luvun aikana Suomen valtio kehittyi suurimmaksi suomalaisen tieteen ja taiteen tukijaksi.¹⁹¹

Kymenlaakson rahaston toiminta keskittyi lähinnä tieteen ja taiteen tukemiseen apurahoin, mutta se pyrki myös tuottamaan maakuntaa käsitteleviä tieteellisiä töitä ja esittelemään maakunnan taidetta. Maakunnallisessa kulttuurityössä maakuntaliitot olivat keskeisessä asemassa, sillä ennen maakuntarahastojen perustamista ne olivat vastanneet kotiseututyöstä yhdessä osakuntien kanssa.¹⁹² Esimerkiksi Kymenlaaksossa kotiseututyö oli levännyt Kymenlaakson osakunnan harteilla, ja osakunnan ensimmäiset julkaisut Kymenlaakson murteista, kulttuurista ja perinnetavoista olivat nimenomaan perustuneet osakuntalaisten tekemiin aineistonkeruumatkoihin ja kenttätutkimuksiin.¹⁹³ Rahaston hoitokunnan ja Kymenlaakson maakuntaliiton ensimmäisenä yhteisenä kulttuurityönä oli laatia Kymenlaaksolle maakuntabibliografia. Rahaston hoitokunta myönsi bibliografian tekemiseen rahoituksen vuodesta 1965 vuoteen 1971, yhteensä 15 500 markkaa. Lisäksi Kymenlaakson maakuntaliitolle myönnettiin vuonna 1974 3 000 markkaa maakuntabibliografian painatuskuluihin.¹⁹⁴ Maakuntabibliografian laati filosofian kandidaatti Eeva-Liisa Siivikko (o.s. Nevalainen), jonka työtä valvoi kirjastovastaaja Martti Bläfeld.¹⁹⁵ Vaikka maakuntabibliografia oli merkittävä maakunnallinen hanke, toimi sen rahoitus osoituksena maakuntarahaston ja -liiton läheisestä yhteistyöstä.

Tieteellisen työn lisäksi Kymenlaakson rahasto pyrki mahdollisuuksiensa mukaan edistämään maakunnan taide-elämää. Kymenlaakson rahasto järjesti vuonna 1965 ensimmäisen taidenäyttelynsä, joka oli osa keskusrahaston ideoimaa kulttuuritoimintaa. Näyttelyn järjestäminen onnistui vain vuoden 1964 suurkeräyksen tuotoilla. Kyse ei ollut pyyteettömästä työstä, sillä samalla rahasto mainosti myös itseään, sillä useat sen järjestämän näyttelyn taiteilijoista olivat saaneet apurahan. Tavoitteena oli koota yhteen kymenlaaksolaista taidetta, josta arvovaltainen jury (FM Olli Valkonen, taidemaalari Mauri Forsen ja taidemaalari Esko Vironoja) komissaarinaan taidemaalari Esko Saarinen palkitsi parhaat työt. Näyttelyyn osallistui yhteensä 99 työllä 57 taiteilijaa, joista 22 oli naisia. Näyttely oli avoinna yleisölle ensin Kotkassa 11.–17. syyskuuta 1965, jolloin siihen tutustui 1298 vierasta. Sen jälkeen se siirrettiin Kuusankoskelle, jossa oli avoinna 21.–24. syyskuuta, jolloin siihen tutustui 808 vierasta. Näyttelyiden järjestäminen kustansi rahastolle yhteensä 3 153 markkaa 59 penniä, mikä oli huomattava ylitys alun perin varatusta 1 000 markasta. Alijäämä katettiin rahaston yleisrahastosta keskusrahaston luvalla.¹⁹⁶ Tämä osoittaa, että rahaston hoitokunta mielsi kulttuurisen toiminnan tärkeäksi niin maakunnallisena itseilmaisun muotona kuin rahaston toiminnan mainoksena.

Maakuntaliiton ja Kymenlaakson rahaston suhde näkyy parhaiten vuonna 1969 julkaistussa Kymenlaakson kulttuuripoliittisessa ohjelmassa. Sen kirjoittivat Veikko Talvi ja Kauko V. Niinisalo, joten sitä voi pitää kahden kymenlaaksolaisen maakuntaidentiteetin rakentajan työnä. Tuloksena oli laaja-alainen ohjelma, jonka tavoite oli ajan henkeen nojaten lisätä ja monipuolistaa kulttuuritoimintaa maakunnassa maakuntaliiton johdolla. Ohjelmassa Kymenlaakson rahastolle jäi passiivinen rahoittajan osa, sillä muun muassa tieteellinen työ tuli tehdä maakuntaliiton tieteellisen toimikunnan ohjauksessa. Kymenlaakson rahaston toimeksi tuli muun muassa taiteellisen toiminnan – erityisesti kuvataiteen – tukeminen. Rahaston merkitys maakunnallisen musiikkiharrastuksen tukemiselle oli sisällytetty ilmaukseen ”tulevaisuudessa on kiinnitettävä eri paikkakunnilla enemmän huomiota kuorojen ja orkesterien taloudelliseen ja henkiseen tukemiseen”.¹⁹⁷ Kulttuuripoliittinen ohjelma on selkeä osoitus Kymenlaakson rahaston asemasta Kymenlaakson maakuntaliiton järjestämän tieteellisen

ja taiteellisen toiminnan rahoittajana. Tässä suhteessa maakuntaliiton tärkeimpien toimihenkilöiden osallisuus niin maakuntaliiton kuin rahaston hallinnolliseen työhön asettuu oikeaan asiayhteyteensä.

Maakunnallinen taidepolitiikka muodostui yhdeksi maakuntarahastojen toiminnan kohteeksi. Tässä suhteessa maakuntarahastojen myöntämien apurahojen leijonanosan jakautuminen taiteelle ei ole yllättävää. Poliitiikan luomiseen vaikutti merkittävästi yliasiamies Erkki Salonen. Erityisesti taiteellisen toiminnan tukemiseen oli hänen mielestään kiinnitetty liian vähän huomiota, joten hän ehdotti läänikohtaisten taidetoimikuntien perustamista. Perusajatuksena oli luoda koko Suomen kattava taiteen tukemisen verkosto samaan tapaan kuin maan kattoivat SKR:n maakuntarahastot, joiden tuotamiin selvityksiin apurahojen jakautumisesta Salonen ideansa perusti. Uusi laki, joka velvoitti läänit perustamaan taidetoimikunnat, astui voimaan vuonna 1968.¹⁹⁸ Maritta Pohls on kirjoittanut läänin taidetoimikuntien toimineen askeleena maakunnalliseen kulttuuri-itsehallintoon, joka oli SKR:n kulttuuripolitiikan tavoitteena 1960-luvulla. Vaikka taidetoimikuntien perustamisen katsottiin ensi alkuun joissakin maakuntarahastoissa vaikeuttavan taiteen apurahojen jakamista, rahastojen hoitokunnat huomasivat pian, että taiteen apurahoille löytyi edelleen hakijoita.¹⁹⁹

Vuonna 1971 Kymenlaakson rahaston hoitokunta pohti kokouksessaan maakunnan taidepolitiikan kehittämistä. Yliasiamies Erkki Salonen osallistui kokoukseen ja kertoi tarvittavista toimista, joita hän SKR:n edustajana piti olennaisina taidepoliittisen ohjelman kehittämisen kannalta. Esimerkkinä hän käytti maakuntaliiton taidepoliittista toimikuntaa, jossa maakuntarahasto olisi edustettuna.²⁰⁰ Kymenlaakson hoitokunnan jäsenet pitivät erityisen tärkeänä maakunnan sisäistä verkostoitumista, sillä Kymenlaakso jakautui kahtia eteläiseen Kotkan vaikutusalueeseen ja pohjoiseen Kouvolan alueeseen. Kahteen keskukseen jakautuvan maakunnan kulttuuritoimintojen suunnittelemiseen, järjestämiseen ja toteuttamiseen oli melkein pakottava tarve. Rahastoa pidettiin maakuntaliiton ohella potentiaalisena yhteistyön mahdollistavana tahona.²⁰¹

Vuonna 1971 SKR järjesti Kotkassa yhdessä Kymenlaakson kesäyliopiston kanssa Maakunnan taidepolitiikka -seminaarin, jossa tarkasteltiin koko Suomen taiteen kokonaisuutta.²⁰² Tapahtuman tarkoitus oli ”järjestelmällisen keskustelun käyminen maakuntien taide-elämän kehittämisen mahdollisuuksista”. Seminaari toimi esimerkkinä Kymenlaakson rahaston ja maakuntaliiton henkilöiden kaksoisrooleista, sillä Veikko Talvi toimi järjestelytoimikunnan puheenjohtajana ja Kauko V. Niinistö oli sen jäsenenä. Seminaari koostui 22 esitelmästä, joihin lukeutui muun muassa Veikko Talven ”Kymenlaakson taide-elämä” ja Vappu Karjalaisen ”Kirjastolaitos taiteen palveluksessa”. Tapahtumaan osallistui vain 83 henkilöä, joten sitä ei voi pitää laajana yleisötapahtumana, vaan pikemminkin asiantuntijatilaisuutena.²⁰³ Keijo Kulha on kirjoittanut tällaisten seminaarien toimineen alueellisina jatkumoina SKR:n kulttuuripoliittisille neuvottelupäiville, joita yliasiamies Erkki Salonen oli pitänyt elintärkeänä suomalaisen kulttuurin laadun ja tason ylläpitämisen kannalta.²⁰⁴ Seminaarin vähäinen osallistujamäärä kertoo kokonaissuunnitteluun kohdistuneiden odotusten heikkenemisestä. 1970-luvulla SKR siirtyi kulttuuripoliittisesta toimijasta kulttuurin tukijaksi.²⁰⁵ Seikko Eskola on todennut SKR:n ja sen maakuntarahastojen voineen uudelleen keskittyä kansakunnan ”hengenviljelyyn” ilman yhteiskuntapoliittisia velvoitteita Suomen valtion, Suomen Akatemian ja taidetoimikuntien otettua virallisten mesenaattien aseman suomalaisen tieteen ja taiteen tukijoina.²⁰⁶

Vauraamman rahaston aika, 1981–2000

Kymenlaakson rahasto siirtyi 1980-luvulle vauraampana kuin mitä se oli ollut ensimmäisen kahdenkymmenen toimintavuotensa aikana. Rahaston hoitokunnan ei tarvinnut enää ensisijaisesti pohtia uusien lahjoitusten hankkimista, sillä uusi vuosikymmen enteili talouden jatkuvaa kasvua. Suomen vienti veti, ja valtion talous kasvoi tehtaiden jauhaessa tulostaan myös Kymenlaaksossa. Tosin 1980-luvulta alkaen Kymenlaakson väestönkasvu suurissa kaupungeissa kääntyi laskuun yhteiskunnan esikaupungistumisen voimistuessa, kuten taulukko 5 osoittaa. Rahaston toiminta jatkui lähes entisellään. Se keskittyi apurahojen jakamiseen, mutta hoitokunta käynnisti myös uusia maakunnallisesti merkittäviä projekteja kuten luovutettujen ulkosaarten historian kirjoittamisen.

1980-luvun positiivinen kehitys päättyi 1990-luvun alun poliittisiin mullistuksiin ja talouslamaan. Myös rahasto astui uudelle aikakaudelle, sillä sen pitkäaikainen asiamies Kauko V. Niinisalo erosi toimestaan vuonna 1990 sairauden murtamana. 1990-luvun muutoksen tuulet puhalsivat myös Kymenlaakson rahastossa. SKR pyrki palauttamaan oman määräysvaltansa maakuntarahastoihin vähentämällä maakuntaliittojen vaikutusvaltaa hoitokunnan jäseniä nimitettäessä. Kymenlaakson maakuntaliiton 50-vuotisjuhla oli sen ja Kymenlaakson rahaston välisen suhteen joutsenlaulu. Toisaal-

TAULUKKO 5.
KYMENLAAKSON VÄKILUKU 1980–2000.

Kunta	1980	1990	2000
Hamina	10584	10127	9832
Kotka	60752	56933	54846
Kouvola	31033	31632	31364
Kuusankoski	22423	21788	20656
Anjalankoski	20210	19047	17631
Elimäki	8212	8610	8594
litti	7770	7855	7534
Jaala	2068	1979	1977
Miehikkälä	3214	2835	2540
Pyhtää	5218	5424	5253
Valkeala	10583	11318	11328
Vehkalahti	12411	12452	12015
Virolahti	4514	4223	3904
	198 992	194 223	187 474

ta 1990-luvulla kiinnostus maakuntiin ja niiden rahastoihin virisi uudelleen johtuen Suomen EU-jäsenyydestä ja sen luomasta kiinnostuksesta alueellisuuteen ja yksityisiin toimijoihin.²⁰⁷ Tämän luvun tarkoituksena on selvittää, miten rahasto toimi 1980- ja 1990-luvuilla ja miten sen toiminta muuttui. Ketkä osallistuivat rahaston toimintaan ja miten?

Hoitokunta rahaston muutoksen peilinä

1990-luku osoittautui merkittäväksi jakolinjaksi myös rahaston hallinnossa. Ensimmäinen muutos oli Kymenlaakson rahaston pitkäaikaisen asiamiehen Kauko V. Niinisalon eroilmoitus. Saatuun kesällä 1990 vakavan sairaskohtauksen hän ilmoitti hoitokunnalle jättävänsä asiamiehen tehtävän täyttäessään 65 vuotta 20.7. samana kesänä. Hoitokunta kiitti Niinisaloa tämän ”harvinaisen pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnasta rahaston ja koko maakunnan hyväksi”.²⁰⁸ Niinisalo oli saanut jo vuonna 1981 SKR:n Snellman-mitalin 20 vuotta jatkuneesta ansiokkaasta työstään Kymenlaakson rahaston hyväksi.²⁰⁹ Omaa työtään rahaston asiamiehenä Kauko V. Niinisalo oli pohtinut julkisesti maakuntarahastojen asiamieskokouksessa toukokuussa 1986 seuraavasti:

Työ on ollut mielenkiintoista. Siinä on ollut ajoittain jopa hohtoa. Sitä ei maakunnassa ole juuri kritisoitu, ei edes radikaalilla 1960-luvulla. Mutta niin paradoksaalista kuin sen onkin, taloudellisesti työ on ollut pitkään hyvin raskasta. Rahan saanti maan vauraimpiin kuuluvassa teollisuusmaakunnassa oli lähes mahdotonta.

Niinisalo korosti vielä asiamiehen sitkeyden merkitystä rahaston toiminnan kannalta.²¹⁰ Niinisalo vaikuttaa puheenvuorossaan viittaavan etenkin 1970-luvun puoliväliä edeltäneeseen tilanteeseen, mutta jättää kenties tietoisesti kommentoimatta 1980-luvun vauraamman rahaston aikaa.

Hoitokunta valitsi samassa kokouksessaan Kymenlaakson rahaston uudeksi asiamieheksi valtiotieteiden tohtori Martti Turtolan.²¹¹ Uuden asiamiehen valintaprosessi ei vielä perustunut avoimeen hakuun. Martti Turtola toimi Kouvolan Sanomien päätoimittajana, ja rahaston hoitokunnan puheenjohtaja, professori Peter M.A. Tigerstedt yksinkertaisesti pyysi häntä rahaston asiamieheksi.²¹² Järjestyly kertoo poikkeustilanteesta, johon rahasto oli edeltävän asiamiehen sairastuttua joutunut. Turtolan aikakausi rahaston asiamiehenä jäi verraten lyhyeksi, sillä jo vuonna 1995 hän pyysi toimestaan eroa, jonka rahaston hoitokunta hänelle myönsi. Uudeksi rahaston asiamieheksi hoitokunta valitsi neljästä hakijasta valtiotieteiden maisteri, toiminnanjohtaja Ritva Javanaisen.²¹³ Samalla Martti Turtolalle myönnettiin kiitoksena Snellman-mitali. Rahaston hoitokunnan entiselle puheenjohtajalle professori Peter M.A. Tigerstedtille myönnettiin vastaavasti Porthan-mitali.²¹⁴ (Liite 2) Niinisaloa seuranneiden asiamiesten vaikutusta Kymenlaakson rahaston toimintaan ei voi aliarvioida.²¹⁵ Martti Turtolan tehtäväksi jäi luotsata rahaston toimintaa itsenäisemmäksi kuin mitä se oli ollut hänen edeltäjänsä aikana. Maakuntaliittojen lakkauttaminen ja sulauttaminen osaksi valtionhallintoa 1990-luvun alussa helpotti osaltaan rahaston suunnanmuutosta. Kymenlaakson maakuntaliitto lakkautettiin vuonna 1992, ja sen tilalle perustettu Kymenlaakson liitto aloitti toimintansa 1.1.1993.²¹⁶ Samalla rahaston hoitokunta joutui aktivoitumaan ja etsimään maakunnasta uusia luontevia yhteistyökumppaneita.

Rahaston työjärjestystä uudet asiamiehet eivät muuttaneet. Asiamies pysyi, kuten Martti Turtola on asian ilmaissut, ”raa’an työn tekijänä.”²¹⁷ Rahaston toimisto sijaitsi sekä asiamiehen työpaikalla että hänen kotonaan kuten jo Niinisalon aikana. Merkittävänä uudistuksena oli kuitenkin sihteerin toimen perustaminen Kymenlaakson rahastoon. Sihteerin oli tarkoitettu helpottamaan asiamiehen ”paperisotaa” ja käsittelemään alati lisääntyviä apurahahakemuksia. Kymenlaakson rahaston ensimmäisenä sihteerinä toimi Tuula Turtola, jonka hoitokunta valitsi toimeen 1.1.1991 alkaen.²¹⁸ Turtoloiden siirrettyä Kouvolasta Tuusulaan vuonna 1994 uudeksi sihteeriksi hoitokunta valitsi diplomikielensä kääntäjä Marjatta Niskasena.²¹⁹

Vuonna 1995 Kymenlaakson rahaston ohjesääntö uusittiin vastaamaan SKR:n uusia sääntöjä. Lähtökohtana uusissa säännöissä oli selkeyttää, miten nimikkorahastoja voidaan luoda ja miten hoitokunnan jäsenet nimitetään painottaen SKR:n hallituksen lopullista määräysvaltaa. Tavoitteena oli selkeyttää yksityisen säätiön hallintoa. Tämän politiikan seurauksena uusissa säännöissä rahaston rakenne ja sen tarkoitus oli eritelty kahdeksi eri kohdaksi, kun taas rahaston alkuperäisissä säännöissä vuodelta 1961 ne olivat samassa kohdassa. Sääntöuudistuksella pyrittiin irrottamaan maakuntarahastot niistä osalle liian läheisistä maakuntaliitoista kuten Kymenlaakson rahaston tapauksessa. SKR:n uuden linjauksen taustalla vaikutti rahaston yliasiamies Paavo Hohti.²²⁰ Kymenlaakson uuden ohjesääntö 1 § muuttui muotoon: ”Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahasto, joka käyttää myös nimeä Kymenlaakson rahasto, on Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahasto.” 2 § mukaan Kymenlaakson rahaston tarkoitus oli ”Kymenlaakson maakunnan henkisen ja aineellisen kulttuurin vaaliminen ja kehittäminen. Rahasto toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja ja palkintoja ja edistämällä muillakin tavoin maakunnan kulttuurielämää”. Selkeimpänä muutoksena oli 3 §, joka määrittä, että: ”Rahaston muodostavat yleisrahasto ja nimikkorahastot. Varojen hoidosta päättää ja vastaa Suomen Kulttuurirahaston hallitus. Apurahat ja palkinnot jaetaan pääoman tuotosta ja saaduista toimintalahjoituksista.”²²¹

Uusien sääntöjen myötä Kymenlaakson hoitokunnan kokoonpano vaihtui 12-jäsenisestä 11-jäseniseksi. Näistä viisi jäsentä nimitti SKR kymenlaaksolaisista henkilöistä, Kymenlaakson liitto kolme jäsentä ja Kymenlaakson osakunta yhden jäsenen. SKR nimesi hoitokuntaan enää vain yhden oman edustajansa, kun aikaisemmin se oli nimennyt kaksi. Lisäksi hoitokunta tai hoitokunnan valitsema taho sai nimetä yhden jäsenen. Käytännössä sääntöuudistus merkitsi, että hoitokunnan enemmistö oli SKR:n nimeämiä, joten maakuntaliitot tai muut ulkopuoliset toimijat eivät enää voineet saada enemmistöä Kymenlaakson rahaston hoitokuntaan ilman keskusrahaston nimenomaista suostumusta.²²² Uudet säännöt vahvistivat jo käytössä olleet toimintatavat, mutta ne korostivat SKR:n keskusrahaston valtaa maakuntarahastoihin. Silti edelleen kaikkien 17 maakuntarahaston säännöissä oli eroavaisuuksia, eivätkä niiden säännöt muodostuneet yhteneviksi ennen 2000-luvun ensimmäisiä vuosia.

Kymenlaakson rahaston hoitokunta oli jo 1980-luvulla muuttunut entistä enemmän akateemisen koulutuksen saaneiden henkilöiden miehittäväksi. (Liite 3) Paradoksi teollisen ja yliopistottoman maakunnan ja oman rahaston hoitokunnan jäsenten akateemisuuden välillä korostui. On silti miuitettava, että rahaston pyrkimykselle tukea tieteellisiä tutkimuksia on akateemisesta taustasta ollut vain hyötyä.²²³ Maritta Pohls on kirjoittanut SKR:n historiassaan, että vielä 1980-luvun lopulla osakuntien

edustajia toimi seitsemän maakuntarahaston hoitokunnassa Kymenlaakson rahasto mukaan luettuna, vaikka opiskelijoilta oli usein katsottu puuttuvan asiantuntemusta rahaston asioiden päättämiseen.²²⁴ Kymenlaakson osakunnan edustajat rahaston hoitokunnassa ovat poikkeuksetta olleet valmistuneita kandidaatteja tai maistereita, joten yleistävästä asiantuntemuksen puutteesta ei ainakaan osakunnan edustajia eikä rahaston hoitokuntaa voi näin ollen syyttää.

Kymenlaakson rahaston ensimmäisessä vuoden 1995 säännöillä valitussa hoitokunnassa toimivat SKR:n nimeäminä jäseninä rahoituspäällikkö Antti Koskinen, toimialajohtaja Pentti Lintunen, apulaiskaupunginjohtaja, arkkitehti Ensi R. Louhiluoto, rehtori Erkki Ojanen ja toimitusjohtaja Pekka Tiililä. SKR:n edustajana toimi talouspäällikkö Juhani Putkonen ja Kymenlaakson osakunnan edustajana FM Miria Hannola. Kymenlaakson Liiton nimeäminä jäseninä toimivat kunnanjohtaja Kimmo Behm, koulunjohtaja Kirsi-Marja Perttula-Häkämies ja hallintojohtaja Jari Niemelä. Hoitokunnan itse nimeämänä jäsenenä toimi rehtori Yrjö Tiura.²²⁵ Suurin osa hoitokunnan edustajapaikoista pysyi 1990-luvulla kuntien opetus- ja hallintohenkilöiden hallussa. Merkillepantavaa jäsenten koulustaustassa on tekniikan alan ihmisten vähäisyys. Samoin maakunnan teollisuuden alan henkilöitä ei rahaston hoitokunnasta juuri löydy, mutta osaa heidän kulttuuritoiminnastaan rahoittikin Kymi 100 -säätiö. Hoitokunnan jäsenistä hoitokunnan puheenjohtajana toimineelle Ensi R. Louhiluodolle myönnettiin J.V. Snellman mitali vuonna 2000. (Liite 2)

Huolimatta Kymenlaakson rahaston talouden kannattavuudesta, hoitokunta kantoi 1990-luvun lopulla edelleen huolta rahaston tunnettuudesta maakunnassa. Vuonna 1999 hoitokunta pohti keinoja parantaa sitä. Sopivimmiksi keinoiksi miellettiin rahaston toiminnan mainostaminen Internetissä ja tiedotteina.²²⁶ Tunnettuuden parantamisyrittäykset eivät johtuneet yksinomaan rahaston toiminnan yksipuolisuudesta, vaan myös siitä, että suhteellisen vauraana maakunnallisena toimijana Kymenlaakson rahastolla oli mahdollisuus tukea tieteen ja taiteen harjoittamista aiempaa tuntuvammin. Mainonnasta monet mahdolliset hakijat eivät välttämättä osaisi osoittaa hakemusta Kymenlaakson rahastolle.

Nimikkorahastojen määrän kasvu

Nimikkorahaston määrä kasvoi myös 1980-luvulla, jolloin SKR:ön ja sen maakuntarahastoihin perustettiin yhteensä 87 nimikkorahastoa.²²⁷ Nimikkorahastojen lukumäärän kasvuun vaikutti SKR:n politiikka saada testamenttilahjoituksia. Kymenlaakson rahaston osalta eniten lienee kuitenkin vaikuttanut rahaston tunnettavuuden parantuminen 1970-luvun lopulla nimikkorahastojen perustamisen myötä. Kymenlaakson rahastoon liitettiin useita nimikkorahastoja 1980-luvun puolivälissä. Lokakuussa 1984 rahaston hoitokunta vastaanotti Kouvolan Sanomalehti Oy:n lahjoittaman Unto Seppäsen nimikkorahaston peruspääoman 100 000 markkaa. Unto Seppäsen rahaston ohjesääntö hyväksyttiin vuonna 1985.²²⁸ Kymenlaakson rahaston pieni yleisrahasto sai samana vuonna huomattavan lahjoituksen, kun opettaja Kirsi Karjalainen lahjoitti rahastolle yli 300 000 markan (93 240 €) arvosta osakkeita, jotka rahasto vastaanotti 27.9.1985 siirtäen varat poikkeuksellisesti yleisrahastoonsa.²²⁹ Seu-

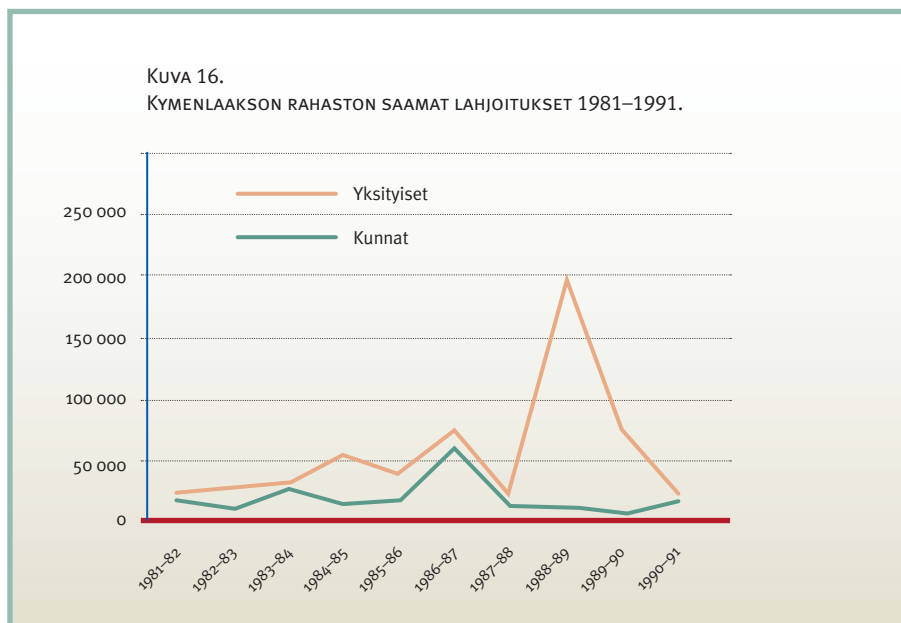
raavana vuonna Kymenlaakson rahasto vastaanotti 2.4.1986 kuolleen varatoimitusjohtaja Heikki Kellokosken muistoksi kerätyistä adressilahjoituksista perustetun Heikki Kellokosken nimikkorahaston. Sen pääomaan Marja Kellokoski lahjoitti 40 000 markkaa vuonna 1988.²³⁰ Vuonna 1989 Osuusteurastamo Karjaportti lahjoitti neljälle maakuntarahastolle – Etelä-Karjalan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, ja Mikkelin läänin rahastoille – kullekin 100 000 markkaa juhlavuotensa kunniaksi. Uudet Karjaportin nimikkorahastot oli tarkoitettu ”liha-alan opiskelun ja tutkimustyön tukemiseen”.²³¹ 1990-luvun alkaessa nimikkorahastojen lukumäärä oli kasvanut jo kahdeksaan. (Liite 4)

Laman selän taituttua Kymenlaakson rahaston nimikkorahastojen määrä jatkoi kasvuaan. Vuonna 1992 Kirsi ja Arvo Karjalaisen nimikkorahasto perustettiin uudesta 133 000 markan testamenttilahjoituksesta, johon lisättiin jo vuonna 1985 tehty lahjoitus.²³² Toivo Huuhtasen tekemään lahjoitukseen perustuva Toivo Huuhtasen rahasto perustettiin vuonna 1996.²³³ Toivo Huuhtasen rahasto oli toinen nimikkorahasto, jolle hoitokunta nimitti erillisen toimikunnan. Sen jäseniksi hoitokunta nimitti rehtori Arto Tuomen, koulunjohtaja Kirsi-Maria Häkämiehen ja rahaston asiamiehen Ritva Javanaisen. Myös Vehkalahden kunta oli oikeutettu nimeämään oman edustajansa Huuhtasen rahaston toimikuntaan. Toivo Huuhtasen rahasto tarjoaa esimerkin nimikkorahastojen tarkoin säädetystä taloudenhoidosta. Sen ohjesäännön 4 § määrittä, että ”rahaston varat on sijoitettava turvaavasti ja tuotavasti. Rahaston tuotto ja tarkoitukseen saadut muut varat muodostavat käyttöpääoman, josta varat osoitetaan rahaston tarkoitusten toteuttamiseen joka toinen vuosi”.²³⁴ Vuonna 2000 hoitokunta vastaanotti Anna Bernerin lahjoituksen rahastolle ja samalla hyväksyi uuden nimikkorahastonsa ohjesäännön.²³⁵ Siirryttäessä uudelle vuosituhannelle Kymenlaakson rahaston nimikkorahastojen lukumäärä oli kasvanut vuoden 1980 viidestä rahastosta yhteentoista.

1980- ja 1990-luvuilla perustetut nimikkorahastot keskittyivät tukemaan vain tietynlaista toimintaa, joka oli ollut läheistä kyseisten rahastojen perustajille. Kouvolan Sanomien entisen päätoimitajan ja kirjailijan toimineen Unto Seppäsen muistoksi perustetun nimikkorahaston tarkoituksena oli ”tukea opiskelua, tutkimusta ja työskentelyä lähinnä kirjallisuuden ja journalismin aloilla”. Heikki Kellokosken nimikkorahaston tarkoituksena oli ”tukea stipendein ulkomaankaupan opiskelua”.²³⁶ Toivo Huuhtasen nimikkorahaston ohjesäännön 3 § määrsi sen tarkoitukseksi tukea ”Vehkalahdelta kotoisin olevien nuorten opintoja, tieteellistä tai taiteellista toimintaa sekä vuoteen 2010 saakka myös tukea vehkalahdeltaisten sotainvalidien virkistystä ja kuntoutusta”.²³⁷ Viimeisimpänä perustetun Anna Bernerin rahaston tarkoituksena on sen ohjesäännön 3 § mukaisesti ”edistää klassisen laulun opintoja stipendejä jakamalla”. Näitä apurahoja oli jaettava vähintään joka viides vuosi.²³⁸ Poikkeus tiukaksi rajattuihin nimikkorahastoihin oli Kirsi ja Arvo Karjalaisen rahasto, jonka ohjesäännön 3 § määrittä rahaston tarkoitukseksi ”suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn” vaalimisen ja kehittämisen.²³⁹ Paradoksaalisesti Kymenlaaksossa, joka käytännössä eli ja vaurastui virrastaan ja sen varrella käydystä kaupasta, harva nimikkorahasto oli suoraan nimennyt kauppa, teknistä alaa tai teollisuutta myönnettävän rahoituksen kohteeksi. Oliko taustalla edelleen juhlapuheiden pinnan alla piilevä pelko Kymenlaakson henkisestä köyhyydestä vai jopa sen tiedostaminen? Vai vaikuttiko tähän koulutettujen ihmisten halu tukea enemmän kulttuuria kuin taloutta ja tekniikkaa teknologiasta puhumattakaan?

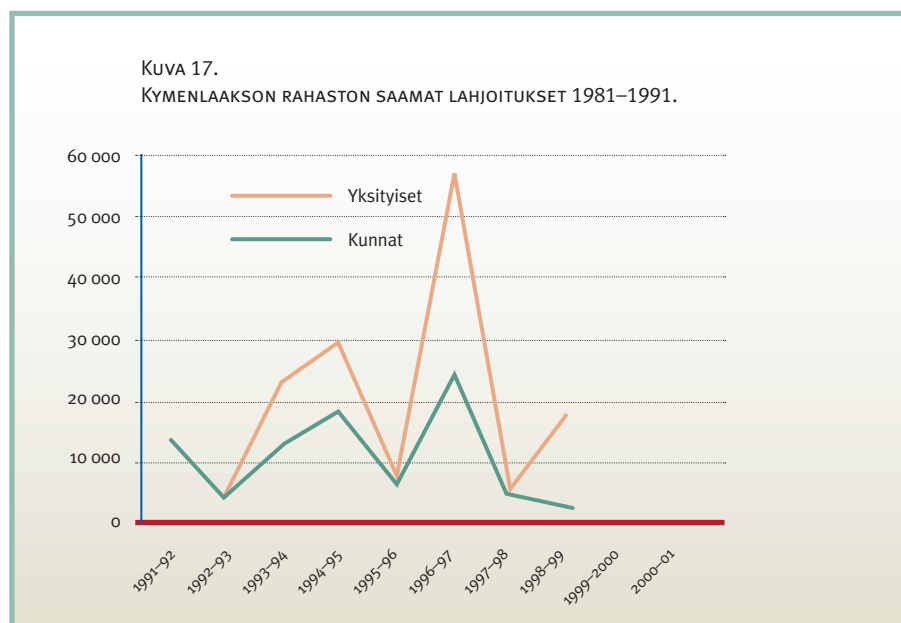
Nimikkorahastojen lukumäärän kasvaessa myös rahaston pääoma kasvoi. Vuonna 1980 rahaston varallisuus oli muodostunut yleisrahaston 58 640 markasta ja viiden nimikkorahaston 564 232 markasta. Seuraavien viiden vuoden aikana rahaston varallisuus karttui huomattavasti, ja vuonna 1986 yleisrahaston pääoma oli 427 857 markkaa, kun nimikkorahastojen pääoma oli jo 2 874 812 markkaa. Kun orastava taantuma alkoi siintää taloushorisontissa, Kymenlaakson rahaston varallisuus hipoi melkein 5,9 miljoonaa markkaa, joka jakautui yleisrahaston 1 395 444 markkaan ja kahdeksan nimikkorahaston 4 474 339 markkaan. (Liite 8) Rahaston varallisuuden kasvuun vaikutti paljon hoitokunnan politiikka tukea Uuno Klamin tuotannon tunnettuutta, mikä lisäsi hänen teostensa soittokertoja ja samalla Kymenlaakson rahastolle kertyviä Teosto-maksuja. Jo ensimmäisessä Uuno Klami -seminaarissa vuonna 1979 oli esitetty ajatus Klamin tunnettuuden parantamisesta, ja viimeistään vuodesta 1988 alkaen rahaston hoitokunta edisti mahdollisuuksiensa mukaan Klamin teosten käyttöä.²⁴⁰ Rahaston pääoman kasvua voi hyvällä syyllä pitää keskusrahaston hallinnoiman talouden voittona. Kymenlaakson rahaston nimikkorahastojen lisääntyminen ja niiden pääomien tuottava sijoittaminen mahdollistivat niin rahaston pääoman tasaisen kasvun, joka edesauttoi useampien apurahojen jakamista, kuin myös vuosittaisen tuoton ylijäämän uudelleen sijoittamisen.

1980-luvulla Kymenlaakson rahaston taloudellinen tilanne oli suhteellisen vakaa. Sen nimikkorahastojen – erityisesti Uuno Klamin rahaston – vuotuinen tuotto takasi huomattavan apurahapotin jakamisen. Yleisrahaston osalta tilanne oli kuitenkin vain tyydyttävä. Se eli vuoteen 1985 asti rahaston saamien lahjoitusten varassa. Rahaston vastaanottamat vuosittaiset lahjoitukset vaihtelivat koko 1980-luvun, kuten kuva 16 osoittaa. Ne olivat pääosin maakunnan suuryritysten ja kuntien lahjoittamia. Esimerkiksi vuonna 1980 rahasto vastaanotti lahjoituksina kunnilta 9500 markkaa ja yksityisiltä

lahjoittajilta 4500 markkaa. Seuraavana vuonna kuntien lahjoitukset rahastolle olivat 11 500 markkaa, mutta muut yksityisten toimijoiden lahjoitukset olivat 19 500 markkaa. Lahjoittajina toimivat jälleen kerran Kymenlaakson Messut ry., Osuuspankkien keskuspankki Oy ja Kymi Kymmene Oy.²⁴¹ 1980-luvulla Kymenlaakson rahaston riippuvuus kuntien ja suuryritysten vuotuisista lahjoituksista käytännössä väheni, mutta rahaston hoitokunta ei kieltäytynyt pyytämästä eikä vastaanottamasta lahjoituksia.

Suurimman yksittäisen lahjoituksen toimintansa turvaksi Kymenlaakson rahasto sai SKR:lta vuonna 1987. Oman 50. juhlavuotensa kunniaksi SKR:n kannatusyhdistys ry. päätti siirtää huomattavan summan – yhteensä 17 miljoonaa markkaa – maakuntarahastoille. Siirron tarkoituksena oli palauttaa osa SKR:n perustamiskeräyksessä vuonna 1938 saaduista varoista maakuntien rahastoille ”alueellisen kulttuurin tueksi”. Kymenlaakson rahaston osuus oli 1 002 800 markkaa (290 200 €). Summa siirrettiin osakkeina, ei rahana, ja osakkeet sijoitettiin pääosin yleisrahastoon. Poikkeuksena 55 000 markan arvosta osakkeita sijoitettiin vanhimpaan ja vähävaraisimpaan nimikkorahastoon eli Toivo Pekkasen rahastoon. Samanaikaisesti, tuskin sattumanvaraisesti, myös Kotkan kaupunki lahjoitti 50 000 markkaa Toivo Pekkasen rahastoon.²⁴² Samana vuonna Kymenlaakson rahaston hoitokunta myös uudisti Toivo Pekkasen rahaston ohjesääntöä. Vanhan ohjesäännön mukaan rahasto tuki ”vähävaraisia nuoria kymenlaaksolaisia kirjailijoita, runoilijoita ja lausujia”. Tämä määritelmä vaihtui muotoon ”kymenlaaksolaisia kirjailijoita, runoilijoita ja lausujia”. Samalla ohjesääntöön kirjattiin, että Toivo Pekkasen rahaston apurahojen jakamisesta päättää yksin Kymenlaakson rahaston hoitokunta, ja että sen apurahoja jaetaan vain joka kolmas vuosi.²⁴³ SKR:n Kannatusyhdistys ry:n varainsiirron merkitys oli huomattava. Kymenlaakson rahaston vanhimmasta nimikkorahastosta tuli vihdoin riittävän vara-

kas, jotta siitä voitiin jakaa apurahoja säännöllisin ajoin. Samalla Kymenlaakson rahaston yleisrahaston varallisuus kasvoi riittäväksi tuottavaa sijoitustoimintaa varten. (Liite 8) Myös yleisrahaston vuotuinen apurahasumma kasvoi vertailukelpoiseksi suhteessa nimikkorahastojen summiin.

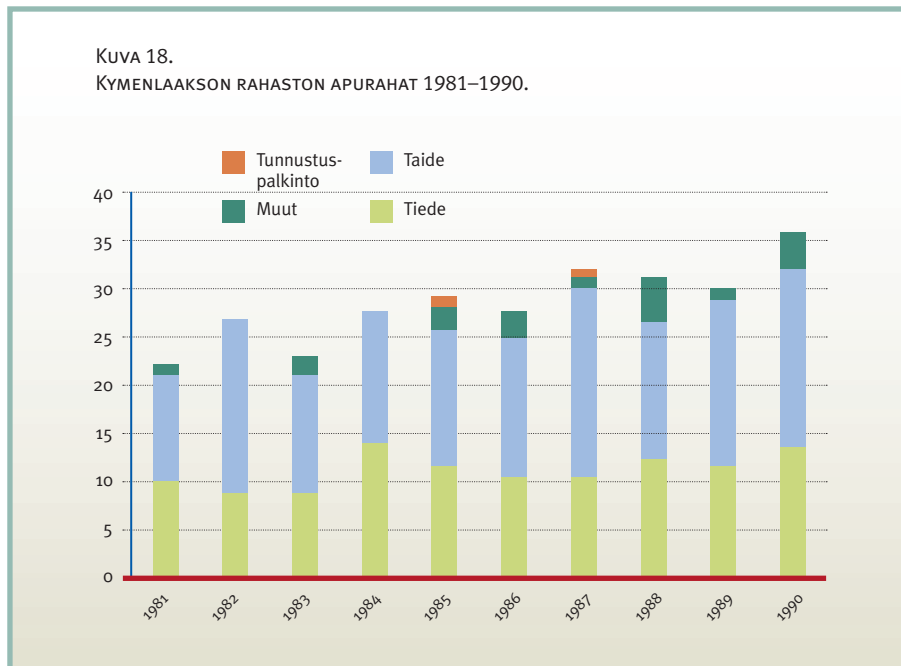
1990-luvun alun laman vaikutus Kymenlaakson rahaston talouteen näkyi vähentyneinä lahjoituksina vuosina 1990–94. Vielä vuonna 1989 rahastolle osoitetut lahjoitukset olivat yhteensä 194 000 markkaa. Ne koostuivat Karjaportin lahjoituksesta, Kotkan ja Haminan kaupunkien 10 000 markan lahjoituksista sekä haminalaisen T. Strömberg Oy:n lahjoittamista 12 500 markasta.²⁴⁴ Seuraavana vuonna lahjoitusten määrä pieneni huomattavasti vain 71 500 markkaan, jotka muodostuivat Kymen Viestinnän 50 000 markan lahjoituksesta ja pienemmistä lahjoituksista.²⁴⁵ Seuraavina vuosina sekä kuntien että yritysten lahjoitukset vähenivät merkittävästi vuoden 1993 vain 4500 markkaan ainoastaan kuntien lahjoituksia.²⁴⁶ Seuraavina vuosina lahjoitusten määrä kasvoi kuvan 17 osoittamalla tavalla, ja vuonna 1997 rahasto sai vuotuisena lahjoituksena noin 50 000 markkaa. Summa koostui Kymen läänin maaherra Mauri Miettiselle 28.8.1997 osoitetuista kuntien huomionosoituksista, Pyhtää 650 vuotta -lahjoituksesta, Kymenlaakson kesäyliopiston 30-vuotislahjoituksesta ja Kymi 125 -lahjoituksesta, joka oli suuruudeltaan 27 350 markkaa.²⁴⁷ Lahjoitusten pieni määrä ei kuitenkaan muodostunut merkittäväksi ongelmaksi rahaston hoitokunnalle, kuten se oli ollut 1960- ja 1970-luvuilla. Lamavuosina rahaston asiamiehenä toiminut Martti Turtola onkin todennut, että varainhankinta ei enää ollut asiamiehen eikä rahaston toiminnan kannalta olennainen osa-alue.²⁴⁸ Kymenlaakson rahastolle oli tärkeämpää, että sen huomattavin tulonlähde – nimikkorahastot – tuottivat vuosittain voittoa. Olennaista oli, että merkittävin nimikkorahasto eli Uuno Klamin rahasto ei ollut arvopaperisidonnainen, vaan sen tulot muodostuivat ensisijaisesti tekijänoikeuspalkkioista, joihin 1990-luvun alun lamalla ei ollut suurta vaikutusta. Kaiken kukkuraksi vuoden 1995 lakiuudistus pidensi tekijänoikeuksia aina 70. vuoteen tekijän kuolemasta, joten Uuno Klamin tekijänoikeudet ulottuvat jo vuoteen 2031.²⁴⁹ 1990-luvun lopulla liike- ja teollisuuslaitosten tuki rahastolle hupeni liki olemattomaksi sekä laman että maailmantalouden avautumisen seurauksena. Ylikansallisille yrityksille ei enää ollut merkityksestä tukea alueellista rahastoa.

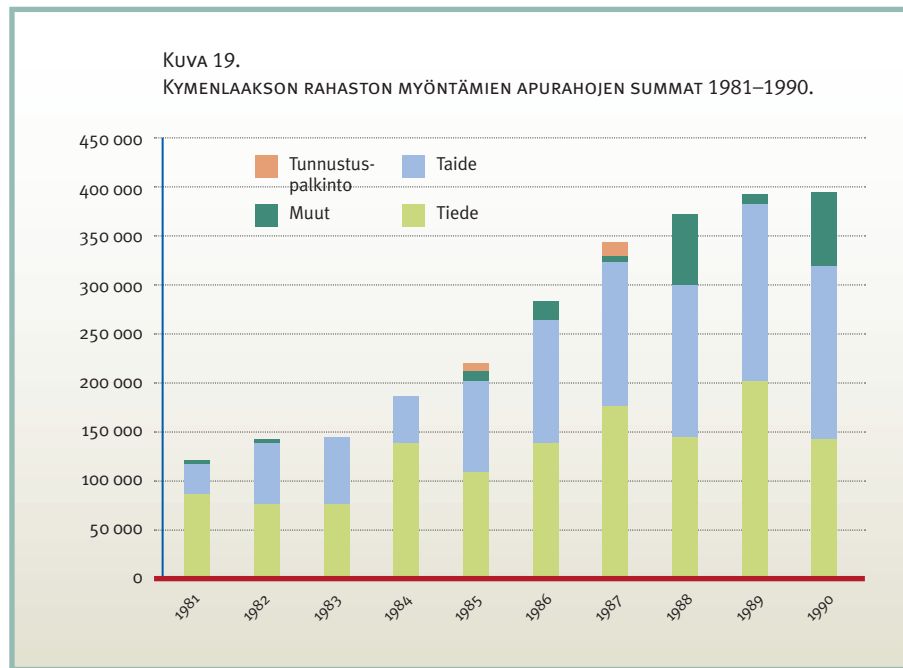
Apurahoin kymenlaaksolaista tiedettä ja taidetta tukien

Uusien nimikkorahastojen perustaminen mahdollisti Kymenlaakson rahaston aikaisempaa laajemman toiminnan. Tämä näkyi rahaston myöntämien apurahojen lukumäärässä ja niiden yhteissumman kasvuna. Myös hoitokunnan myöntämät yksittäiset apurahat kasvoivat 1980-luvulla. Rahaston varallisuus ja sen jakamien apurahojen suureneminen edesauttoivat sen työn tunnettuutta, mikä taas näkyi rahaston vastaanottamien hakemusten lukumäärän kasvussa. Hakemusten lukumäärä nimittäin kasvoi koko 1980-luvun. Vuonna 1981 rahaston hoitokunta käsitteli 53 hakemusta ja vuonna 1990 hoitokunta vastaanotti ensimmäisen kerran historiansa aikana yli 100 apurahahakemusta, joista suurin osa oli taiteen hakemuksia. Samalla haettujen apurahojen summa kasvoi räjähdysmäisesti nelinkertaistuen vuosien 1981 ja 1990 välillä. Myös myönnettyjen apurahojen lukumäärä kasvoi

koko 1980-luvun. Vuosien 1981 ja 1990 välillä Kymenlaakson rahasto jakoi yhteensä 279 apurahaa ja kaksi tunnustuspalkintoa. Nämä jakautuivat tieteen 115 (41,2 %), taiteen 146 (52,3 %) ja muihin tarkoituksiin myönnettyihin 18 (6,5 %) apurahaan kuvan 18 osoittamalla vuosittaisella jakaumalla. Vuonna 1980 rahasto myönsi 21 stipendiä, kun taas vuonna 1988 niiden määrä oli kasvanut jo 32:een. Vuonna 1990, alkavan laman aattona, rahasto jakoi ennätyselliset 36 apurahaa.

Rahaston myöntämien apurahojen suhde muuttui 1980-luvulla uusien nimikkorahastojen perustamisen seurauksena. Vielä 1970-luvulla vallinnut suhde, jonka mukaan taiteen apurahat ylittivät lukumäärältään tieteen apurahat, muuttui 1980-luvulla tieteellistä toimintaa varsin tasapuolisesti kohtelevaksi. Syynä tähän kehitykseen oli hoitokunnan mahdollisuus hyödyntää nimikkorahastojen tuottoja. Uuno Klamin rahastoa hyödynnettiin taiteen – erityisesti säveltaiteen – apurahiin, mikä vapautti Kymenlaakson rahaston yleisrahaston varoja tieteellisen toiminnan tukemiseen. Samoin Aili ja Olavi Pietikäisen nimikkorahasto lisäsi merkittävästi lääketieteelliseen toimintaan kohdennettuja apurahoja. Kun vuonna 1979 hoitokunta oli myöntänyt lääketieteelliseen tutkimukseen vain yhden 10 000 markan apurahan, vuonna 1983 se kykeni myöntämään 20 000 markan apurahan. Vuonna 1986 Kymenlaakson rahasto tuki peräti neljää lääketieteellistä tutkimusta yhteensä 76 000 markalla. Tutkimuksiin lukeutuivat muun muassa filosofian kandidaatin Ilpo Kojon väitöskirja lämpöaistimuksesta ja ihon verenkierron säätelystä.²⁵⁰ Oman lisänsä tieteelliseksi luettavien apurahojen lukumäärän kasvuun toivat Heikki Kellokosken ja Karjaportin rahastot. Jälkimmäisen apurahoja ei kuitenkaan haettu usein eikä niitä vastaavasti myönnetty kuin pari kertaa. Rahaston hoitokunta jatkoi jo 1970-luvun alussa luotua politiikkaa myöntää kolmivuotisia apurahoja väitöstutkimuksiin.

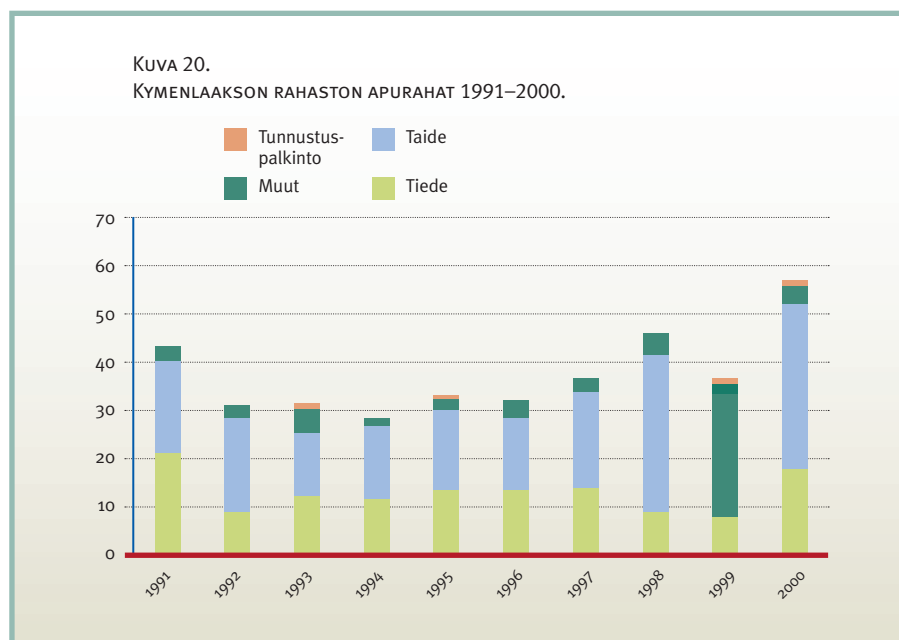

Vastaavasti myös rahaston myöntämien apurahojen summat kasvoivat. Vuonna 1981 rahaston hoitokunta myönsi apurahoja 124 200 markkaa (51 878 €), ja vuonna 1985 summa kasvoi jo 218 000 markkaan. Vuonna 1988 summa kohosi jo 344 500 markkaan (95 048 €). (Kuva 19) Uusien nimikkorahastojen varallisuudesta johtuen Kymenlaakson rahaston jakamien apurahojen suuruus kasvoi 1980-luvulla, ja verrattuna muihin maakuntarahastoihin sen myöntämien apurahojen keskiarvo nousi Maritta Pohlsin mukaan suurimpaan luokkaan, johon kuuluivat Hämeen, Kainuun, Lapin, Mikkelin läänin, Pohjois-Pohjanmaan ja Uudenmaan maakuntarahastot.²⁵¹ Vauraan maakunnan rahasto oli vihdoin myös itse vauras. Vastaavasti Kymi 100 -säätion jakamien apurahojen lukumäärä pieneni vuoden 1985 356 apurahasta vuonna 1990 myönnettyihin 280 apurahaan, mutta säätion myöntämien apurahojen yhteissumma kasvoi huomattavasti 416 000 markasta (129 293 €) 618 000 markkaan (150 792 €) samaan aikaan.²⁵²

Kymenlaakson rahaston varallisuuden kehitys kasvatti myös yksittäisten apurahojen kokoa. Vuonna 1982 hoitokunnan myöntämän apurahan keskimääräinen summa oli noin 5280 markkaa, mutta summa nousi vuonna 1987 noin 11 110 markkaan, millä tasolla se pysytteli aina vuoteen 1990. Todellisuudessa apurahojen suuruus vaihteli huomattavasti. Vuonna 1982 hoitokunta myönsi useimmat apurahat 3 000–5 000 markan suuruisina, kun taas vuonna 1986 suurimmat yksittäiset apurahat ylittivät 20 000 markan rajan ja suurin osa apurahoista vaihteli 4000 ja 10 000 markan välillä. 1980-luvulla myös tieteen apurahojen summat kasvoivat verrattuna 1970-luvulla jaettuuihin, mikä johtui niin nimikkorahastoista kuin SKR:n projektirahoituksesta. Tieteen apurahat olivat keskimäärin suurempia kuin taiteelliseen toimintaan myönnetyt apurahat. Tämä perustui ensisijaisesti SKR:n vuosittain hoitokunnan hakemuksista myöntämiin projektiavustuksiin.

SKR:n projektituki oli osoittautunut suosituksi maakunnallisen kulttuurin tukemisen keinoksi. 1980-luvulla Kymenlaakson rahasto nousi kolmanneksi eniten SKR:n projektitukea saaneeksi maakuntarahastoksi.²⁵³ Hoitokunta haki tukea erityisesti Kymenlaakson historiaa käsitteleviin tutkimuksiin. Kymenlaakson rahaston hoitokunta haki vuonna 1980 ensimmäisenä projektinaan luovutettujen ulkosaarten historiaa koskevalle tutkimukselle tukea 15 000 markkaa (7 018,5 €). Vuosina 1981–83 rahasto haki ja sai samaiselle tutkimukselle projektitukea yhteensä 42 500 markkaa.²⁵⁴ Seuraavina vuosina Kymenlaakson rahaston hoitokunta hyödynsi lähes joka vuosi SKR:n projektiavustusta. Muun muassa filosofian kandidaatti Helena Honka-Hallilan tutkimusta Kotkan kaupunkikulttuurin kehittymisestä tuettiin SKR:n projektituella kasvatetuilla apurahoilla vuosina 1984–87.²⁵⁵ Vuonna 1990 SKR:n projektituen kokonaissumma oli noussut jo 426 000 markkaan (99 812 €), josta Kymenlaakson rahasto oli hakenut tukea filosofian lisensiaatti Leena Porkan tutkimukseen 15 000 markkaa ja filosofian maisteri Kari Saviniemen tutkimukseen 20 000 markkaa.²⁵⁶

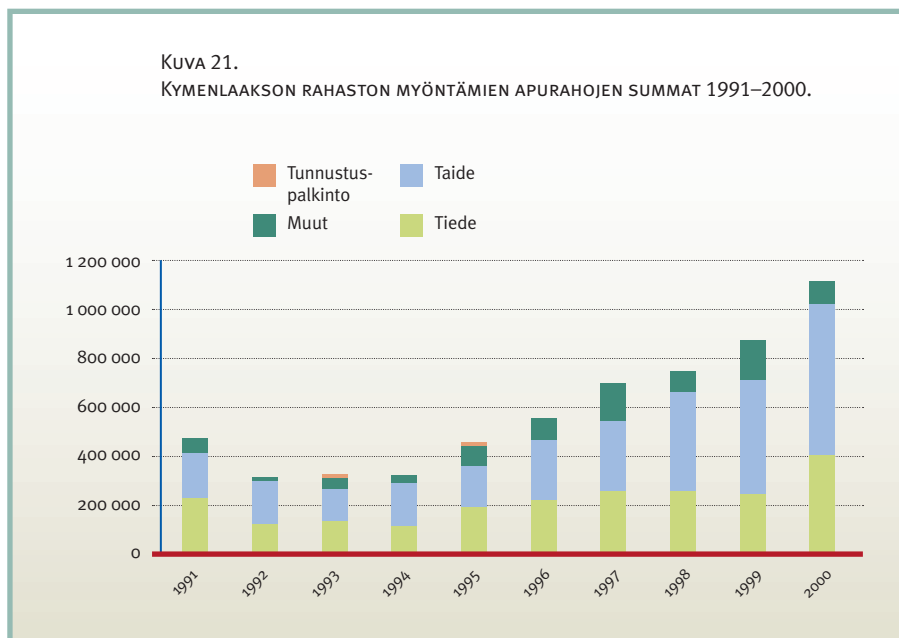
1990-luvun alkuvuosien laman tuottaman notkahduksen jälkeen Kymenlaakson rahaston jakamien apurahojen määrä kasvoi vuoden 1994 29 apurahasta vuoden 2000 ennätysellisiin 57 apuraahan. (Kuva 20) Yhteensä vuosien 1991 ja 2000 välillä rahaston hoitokunta myönsi 372 apurahaa ja neljä tunnustuspalkintoa, joista kaksi myönnettiin SKR:n mitaleina vuosina 1999 ja 2000. Hoitokunta myönsi 123 (33,1 %) apurahaa tieteelle, 216 (58,1 %) taiteelle ja 33 (8,8 %) kohdistui muihin tarkoituksiin. Kymenlaakson rahastolle osoitettujen hakemusten lukumäärä vaihteli koko 1990-luvun ajan. Se laski vuosikymmenen alun ajan kääntyen selkeään nousuun vasta 1990-luvun lopulla. Vuonna 1996 Kymenlaakson rahasto vastaanotti 135 apurahahakemusta, mutta seuraavana vuonna hakemuksia saapui vain 127. Vuonna 2000 rahaston hoitokunta käsitteli ennätyselliset 171 hakemusta,

joiden yhteissumma nousi seitsemään miljoonaan markkaan.²⁵⁷ Lamavuosien jälkeen myös Kymi 100-säätiön jakamien apurahojen määrä kasvoi, ja vuonna 1995 se myönsi 312 apurahaa, joiden yhteissumma oli 800 000 markkaa (175 280 €). Vuonna 2000 säätiön myöntämien apurahojen lukumäärä saavutti ennätyselliset mittasuhteet 737 apurahalla, joiden arvo oli yhteensä 2,7 miljoonaa markkaa (547 830 €).²⁵⁸ Vastaavasti vuonna 2000 Kaakkois-Suomen taidetoimikunta jakoi kymenlaaksolaisille taiteilijoille 15 apurahaa, joiden yhteissumma oli 40 869,67 euroa.²⁵⁹ Kymenlaakson rahaston ei todellisuudessa enää ollut maakunnan merkittävin kulttuurin tukija.

Vuosittain jaettujen apurahojen summa pieneni väistämättä 1990-luvun alkuvuosina laman seurauksena, jolloin jakosumma pieneni vuoden 1991 445 000 markasta (104 264 €) vuoden 1993 330 000 markkaan. (Kuva 21) Apurahojen jakosumma alkoi kasvaa selvästi vasta vuodesta 1995, jolloin se nousi 443 000 markkaan (97 061 €). Lopulta vuonna 2000 rahaston hoitokunnan puheenjohtaja Ensi R. Louhiluoto pystyi toteamaan, että Kymenlaakson rahaston ”uusi vuosituhat alkaa ensimmäistä kertaa miljoonan markan ylittävällä jakosummalla”.²⁶⁰ 1990-luvulla Kymenlaakson rahaston asiamiehenä toimineen Martti Turtolan mukaan tärkeää oli säilyttää rohkeus tukea nuoria taiteilijoita ja tieteenharjoittajia. Rahasto myönsi vuonna 1995 apurahan muiden muassa viulisti Pietari Inkiselle viulunhankintaan ja filosofian kandidaatti Mirja Turuselle tutkimukseen kansalaissodan tapahtumista Kouvolassa 1918.²⁶¹ Molemmat ovat urallaan osoittautuneet apurahojensa arvoisiksi.

1990-luvun lopulla SKR uudisti apurahapolitiikkaansa tavoitteena lisätä maakuntarahastojen jakamia apurahoja. Vuonna 1996 SKR tarjosi maakuntarahastoilleen mahdollisuuden jakaa seuraavien viiden seuraavan vuoden ajan 100 000 markkaa ”uudistettuna projektitukena” yhtenä tai enintään kahtena apurahana esimerkiksi suuremmille kulttuurihankkeille.²⁶² Merkittävin ja myös pitkäkestoi-

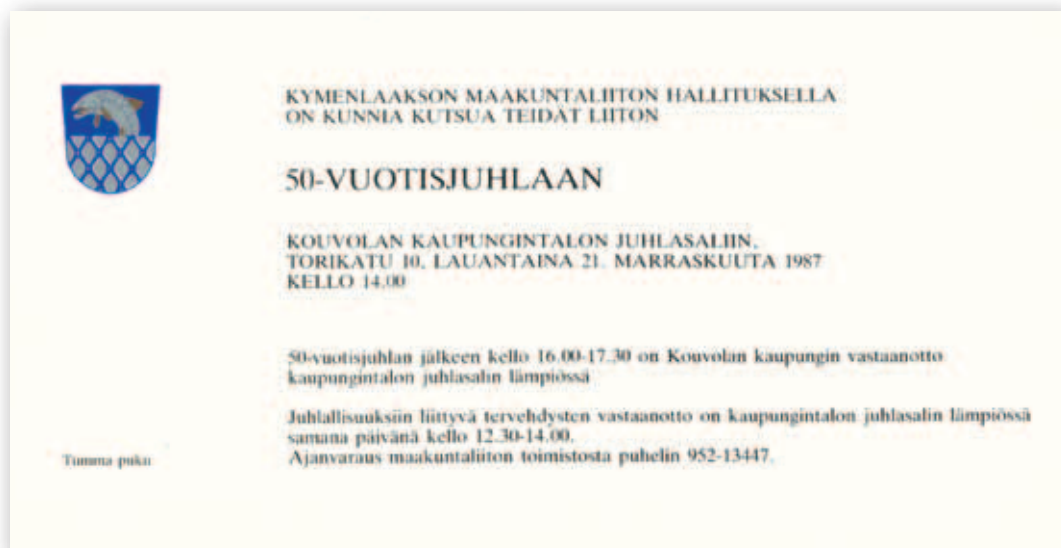
sin toimi oli SKR:n 60-vuotisjuhlan kunniaksi aloitettu politiikka antaa jokaiselle maakuntarahastolle 100 000 markkaa ”peruskoululaisten kulttuuritoimintaan”. Summa tuli jakaa vähintään 10 000 markan yksittäisinä stipendeinä.²⁶³ Kymenlaakson rahaston hoitokunta jakoi vuonna 1998 10 erillistä 10 000 markan stipendiä koululaisprojekteihin, joihin lukeutui muun muassa musiikin opettaja Harri Setälän järjestämä väkivaltaa vastustavan Älyä, älä lyä -varjoteatteriesitys Toivo Pekkasen koulussa Kotkassa vuosina 1998 ja 1999.²⁶⁴ Vuonna 1999 SKR tarjosi maakuntarahastoille mahdollisuuden myöntää 50 000 markan (10 490 €) kokovuotinen taiteilijastipendi, jonka hoitokunta myönsikin kotkalaiselle kuvataiteilija Kirsti Lennolle, jolle oli myönnetty apurahat jo vuosina 1990 ja 1998. Lento pitää apurahan saamista taiteen alalla sekä tunnustuksena tehdystä työstä että erityisesti kannustuksena tuleviin töihin. Apurahan merkitys ei välttämättä näy apurahavuoden työtahtina, sillä apuraha mahdollistaa irtautumisen arkisesta ”elannon haalimisesta” luovaan työhön. Hyvänä osoituksena tästä Lento ei vuonna 2000 juuri järjestänyt näyttelyitä, mutta vuosina 2001–03 hänen töitään oli esillä kahdeksassa näyttelyssä sekä Suomessa että ulkomailla.²⁶⁵ SKR:n tukirahoitus näkyy selvästi taiteen apurahojen suhteellisen määrän kasvuna vuodesta 1996 alkaen, kuten kuva 21 osoittaa.

1990-luvulla SKR:n keskusrahasto korosti maakuntarahastojen hoitokunnille asiantuntijajärjestelyn merkitystä.²⁶⁶ Korostus oli seurausta maakuntarahastojen jakamien apurahojen lukumäärien ja summien kasvusta viimeisten vuosien aikana. Sääntömuutosten seurauksena maakuntarahastojen hoitokunnat päättivät apurahojen myöntämisestä itsenäisesti. Rahastojen hoitokuntien edellytettiin jakavan apurahat puhtaasti asiantuntemuksen – ei hyvä veli -verkoston tai hakijan paikallisuuden – perusteella. Keskusrahasto halusi selventää ja yhdenmukaistaa apurahojen myöntämisperusteita ja siksi se välitti maakuntarahastojen hoitokunnille apurahapäätöksiä koskevan jääviyskartan vuonna 1995.²⁶⁷ Kymenlaakson rahaston asiakirjoista ei ilmennyt sukulaisuutta tai tuttuutta avoimesti suosivia päätöksiä, joten tältä osin kyseessä oli nimenomaan keskusrahaston ennakoiva ja selkiyttävä toimenpide. On syytä muistaa, että hoitokunnan päätettyä apurahojen saajat päätös vaati vielä SKR:n hallituksen hyväksynnän, mikä toimi osoituksena maakuntarahastojen epäitsenäisestä asemasta. Kymenlaakson rahaston hoitokunta päätti myös tiukentaa myöntämiensä apurahojen käytön valvontaa. Jo vuodesta 1961 alkaen apurahan saaja oli sitoutunut stipendin vastaanottaessaan toimittamaan selvityksen apurahan käytöstä, mutta vuonna 1996 hoitokunta päätti pyytää selvityksiä erityisesti niiltä, joille apurahoja oli myönnetty, mutta jotka eivät olleet toimittaneet selvitystä apurahastaan.²⁶⁸ Tämä käytäntö osoitti toimivuutensa, ja vuonna 1998 hoitokunta totesi, että suurin osa vuoden 1996 apurahan saajista oli jo toimittanut selvityksen saamansa apurahan käytöstä.²⁶⁹ Tiukentunut apurahojen valvonta ei vähentänyt hakemusten määrää, joten väärinkäytösten kitkemisestä ei ole ollut kyse, vaan pikemminkin tarpeesta kontrolloida rahankäyttöä uudessa mittakaavassa.

Rahasto kymenlaaksolaisen kulttuurin airuena

Vuosijuhlat olivat edelleen vielä 1980-luvun alussa apurahojen jakamisen ohella rahaston keskeisintä toimintaa, sillä rahaston hoitokunta järjesti erittäin vähän kulttuurisia tapahtumia. Kauko V. Niinisalo korosti vuosijuhlien merkitystä niin rahaston näkyvyyden kannalta kuin muuten suppean kulttuurisen toiminnan korvikkeena. Hän uskoi kymenlaaksolaisten odottavan rahaston juhlilta korkealaatuista ohjelmaa, joten vuosijuhlien tuli esitellä parhaimmisto kyseisen vuoden apurahojen saajista, ja tämä korostuikin juhlien esityksissä. Resurssien vähyys piti vielä 1980-luvulla vuosijuhlat rahaston toiminnan keskipisteenä.²⁷⁰ Verrattuna muihin rahastoihin, jotka toimivat tarpeen vaatiessa jopa yhteistyössä keskenään, Kymenlaakson rahasto pysyi 1980-luvulla itsenäisenä toimijana.²⁷¹ Yhtenä harvoista kulttuuritapahtumista, joiden järjestämiseen rahaston hoitokunta osallistui, oli vuoden 1984 Pohjois-Kymenlaakson lukioiden kotiseutuaiheinen kirjoituskilpailu. Hoitokunta myönsi kilpailun palkintorahaksi 1 000 markkaa tavanomaisen hakuajan ulkopuolella huhtikuussa. Asiamies Kauko V. Niinisolon järjestämässä puhelinkokouksessa rahaston hoitokunta hyväksyi hakemuksen ja määräsi siihen käytettäväksi kirjallisuuden tukemiseen alun perin perustettua Toivo Pekkasen nimikkorahastoa.²⁷² Tämä järjestely vaati vielä keskusrahaston hallituksen hyväksynnän, joka myönnettiin toukokuuisessa kokouksessa.²⁷³ Maakuntahenki ja kotiseututyön tukeminen olivat keskiössä rahaston toiminnassa.

Kymenlaakson rahaston ja Kymenlaakson maakuntaliiton välinen yhteistyö, joka oli henkilöitynyt pitkälti rahaston asiamiehenä toimineeseen Kauko V. Niinisoloon, huipentui maakuntaliiton 50-vuotisjuhlaan vuonna 1987. Samassa tilaisuudessa jaettiin myös Kymenlaakson rahaston apurahat.

Kuva 22. Kymenlaakson rahaston vuosijuhlakutsu 1987.

Tilaisuus osoittautui yhteistyön joutsenlauluksi, sillä pian juhlan jälkeen SKR:n keskusrahasto ohjasi sääntömuutoksin maakuntarahastojaan irti maakuntaliitoista, jotka lakkautettiin 1990-luvun alussa. Vuoden 1987 vuosijuhlakutsu ilmentää maakuntaliiton otetta maakuntarahastosta. (Kuva 22)

1980-luvulla Kymenlaakson rahaston suurimpana projektina oli Suomenlahden ulkosaarten historia -teos. 1970-luvun lopulla oli huomattu, että luovutettujen ulkosaarten kuten Lavansaaren, Seiskarin ja Suursaaren historiaa ei oltu vielä tutkittu riittävästi, ja useat ulkosaarilla eläneet ihmiset olivat jo kuolleet vieden mukanaan arvokasta tietoa saarten kulttuurista ja perinnetavoista. Luovutettujen ulkosaarten historian, joka oli suunniteltu kattavaksi esitykseksi aina saarten geologiasta ja esihistoriasta niiden luovutukseen Neuvostoliitolle vuonna 1944, oli tarkoitus valmistua Kymenlaakson rahaston rahoittamana projektina vuoteen 1984 mennessä. Tutkimusryhmän johtajana toimi Kotkan museotoimen johtaja Raimo Päiviö. Teos jakautui kolmeen osaan. Filosofian kandidaatti Timo Miettinen vastasi esihistoriasta, ja filosofian kandidaatti Matti Korhonen kirjoitti saarten historiaosuuden. Filosofian tohtori Ilmari Talve kirjoitti ulkosaarten kansankulttuurista.²⁷⁴ Historiateos oli rahastolle yksi sen merkittävimmistä tutkimusrahoituksen kohteista.²⁷⁵ Projekti ei kuitenkaan edennyt suunnitellusti. Vuonna 1985 se ei ollut ”hoitokunnan saamien tietojen mukaan ollenkaan edistynyt”. Tämän takia hoitokunta valtuutti rahaston asiamiehen tiedustelemaan teoksen tilaa projektin johtajalta ja kirjoittajilta. Hoitokunnan jäsenten mielestä projektiin ei ollut hukattu vain rahaa vaan myös aikaa, sillä useat ulkosaarten asukkaat vanhenivat, ja viivästykset vähensivät kohtalokkaasti saarilla asuneiden ihmisten lukumäärää.²⁷⁶ Ensimmäisen rahaston tukeman laajemman maakunnallisen projektin viivästyminen saattoi osaltaan vaikuttaa rahaston hoitokuntaan ja asiamieheen, sillä vastaavia projekteja ei enää 1980-luvulla aloitettu.

Luovutettujen Ulkosaarten historia -teoksen valmistuminen siirtyi 1990-luvulle. Erillisessä kokouksessaan helmikuussa 1993 rahaston hoitokunta päätti, että teoksen käsikirjoituksen tulee valmistua seuraavan vuoden loppuun mennessä. Hoitokunta myös haastatteli yksityisesti kaikki kirjoittajat selvittääkseen työn tilanteen kunkin osalta.²⁷⁷ Rahaston asiamies Martti Turtola kutsui hoitokunnan velvoittamana koolle kokouksen lokakuussa 1993. Kokouksessa teosta varten muodostettiin toimikunta, jossa olivat edustettuina myös saarelaisseurat. Historiatoimikunnan tehtäväksi tuli valvoa teoksen loppuunsaattamista ja painamista. Vuonna 1996 Suomalaisen Kirjallisuuden Seura julkaisi kirjan Suomenlahden ulkosaaret – Lavansaari, Seiskari, Suursaari, Tytärsaari. Sen esipuheessa mainitaan niin Kymenlaakson rahasto projektin yhtenä rahoittajana yhdessä muun muassa Jenny ja Antti Wihurin säätiön, Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiön ja Karjalan säätiön kanssa.²⁷⁸ Rahaston historian suurimman projektin aloittamisesta kului 16 vuotta sen päättämiseen.

SKR:n maakuntarahastojen projektituki muuttui 1980-luvun puolivälissä. Vuonna 1985 SKR:n yliasiamies Matti Ilmanen ilmoitti kirjeessään maakuntarahastojen asiamiehille, että SKR:n hallitus oli päättänyt laajentaa projektituen sääntöjä koskemaan ”erityisiä maakuntarahaston omaan kulttuuritoimintaan liittyviä toimintoja”. Projektituella oli jatkossa mahdollista tukea myös kulttuuritoimintaa. Elokuussa järjestetyssä asiamieskokouksessa oli pohdittu muun muassa erilaisia toimintamuotoja, joita maakuntarahastot voisivat tukea. Asiamiehiä oli pyydetty ideoimaan esimerkiksi kolme toimintamuotoa, jotka kukin maakuntarahasto toteuttaisi seuraavan viiden vuoden aikana. Kuten Matti

Ilmanen kirjoitti, ”voi joukossa olla hiukan utopistisiakin, kun tässä on kysymys jonkinlaisesta kirjeellisestä aivoriihestä”.²⁷⁹ Kauko V. Niinisalo esitteli Kymenlaakson rahaston hoitokunnan seuraavassa kokouksessa kolme ideaa rahaston kulttuuritoiminnaksi. Nämä olivat maakunnallisen laulujuhla-perinteen elvyttäminen, kotiseutumaisen koulutustoiminnan tukeminen ja maakuntakirjallisuuden toimittamisen edistäminen, kuten esimerkiksi kirja Kymijoesta tai elämäkerta Uuno Klamista.²⁸⁰ Näistä ideoista välittyi Niinisalon laaja tuntemus kymenlaaksoilaisen kulttuurin kipupisteistä – kadonneista perinnejuhlista ja lähes olemattomasta, koko kansalle suunnatusta tieteellisestä Kymenlaakso-tutkimuksesta. Samalla ideat heijastivat maakuntaliiton kulttuuripoliittisia linjauksia sekä hiljalleen vironnyttä ajatusta lisätä Uuno Klamin teosten tunnettuutta.

Uuno Klamin tunnettuuden lisääminen osoittautui suoranaiseksi valtiksi Kymenlaakson rahaston hoitokunnalle. Jo vuosina 1984–86 hoitokunta oli myöntänyt apurahat Uuno Klamin teosluetteloon laatimiseen ja hänen elämäkertansa kirjoittamiseen. Vuonna 1987 hoitokunta myönsi musiikki-yliluutnantti Harri Saksalle 8000 markan apurahan Uuno Klamin musiikin sovittamiseksi puhallinorkesterille, ja seuraavana vuonna myönnettiin säveltäjä Kalevi Aholle 12 000 markan apuraha Uuno Klamin Pyörteitä-baletin ensimmäisen näytöksen soitintamiseen sekä 30 000 markkaa Uuno Klami -seura ry:lle teoksen partituurin puhtaaksikirjoitukseen ja myös seuran toimintaan. Vuosien 1989 ja 2000 välisenä aikana hoitokunta myönsi Uuno Klami -seura ry:lle yhteensä 262 000 markkaa apurahoja yleensä ”Uuno Klamia koskevaan julkaisu-toimintaan”.²⁸¹ Vain vuonna 1993 sille ei myönnetty apuraha. Syy sen toiminnan rahoittamiseen on ymmärrettävä, sillä seuran toiminta lisäsi osaltaan Klamin teosten tunnettuutta, soittokertoja ja siten Kymenlaakson rahaston saamia vuotuisia tekijänoikeusmaksuja.

Yhtenä merkittävimpänä Klamin tunnettuuden lisääjänä Kymenlaakson rahaston hoitokunta tuki vuonna 2000 järjestettyä Uuno Klami 100 vuotta -tapahtumaa myöntämällä vuosina 1998 ja 1999 yhteensä 185 000 markkaa juhla- viikon järjestelyihin, konsertteihin ja juhla-aineiston julkaisuun.²⁸² Tästä tuesta paras kirjallinen todiste on Virolahden kunnan kulttuurisihteeri Anita Takasuon kirjoittama: ”Ulkopuolisen rahoitustarpeen suuri määrä ja epävarmuus rahoituksesta olivat haasteina projektille alusta saakka. Suurin toivo rahoitusjärjestelyistä lepäsi opetusministeriön ja Kymenlaakson Kulttuurirahaston tukimarkoissa ja sponsorisopimusten varassa.”²⁸³ Tämän selkeämpää arvostusta Kymenlaakson rahaston toiminnan tarpeellisuudelle maakunnasta ei löytyne. Ei siis ollut sattuma, että myös rahaston 40. vuosijuhla järjestettiin säveltäjä Uuno Klamin 100-vuotisjuhlan kunniaksi Virolahdella vuonna 2000. (Liite 7) Maakuntajohtaja Tapio Välinoro ”Salaviisas säveltäjä Uuno Klami”-seminaarin avauspuheessaan totesikin: ”Kymenlaaksoilaisia ei ole liikaa hellitty kulttuurin merkkihenkilöillä – varsinkaan kansainvälisesti suuntautuneilla ja arvostetuilla. Uuno Klami oli sellainen.”²⁸⁴ Uuno Klamin rahastoa ajatellen rahaston hoitokunta kykeni harjoittamaan tuottavaakin apurahatoimintaa.

Oma kirjallinen toiminta ei innostanut rahaston hoitokuntaa Ulkosaarten historian kirjoittamisen osoittautuessa oikukkaaksi. Kuitenkin se myöntyi rahoittamaan Kymenlaakson maakuntabibliografian neljännen osan kirjoittamista. Bibliografian osat II (1970–74) ja III (1975–1980) oli toimitettu Kouvolan kaupunginkirjaston eli maakuntakirjaston virkatyönä. Nyt suunnitteilla olevaan osaan IV,

joka kattaisi vuodet 1981–87, hoitokunta päätti varata tulevista apurahoista 6000 markan määrärahan erityisenä maakunnallisena hankkeena.²⁸⁵ Rahaston hoitokunta päätti myös seuraavana vuonna tukea maakunnan kieliperinteen tutkimusta. Se päätti varata Iitti–Jaala etymologis-kansatieteellisen perinne- ja sanakirjan puhtaaksikirjoittamistyöhön 10 000 markkaa Iitin kunnan erillisestä hakemuksesta. Työn tekijä oli aloittanut ja suurimmaksi osaksi suorittanut aineiston keräämisen ja sen analyysin Kymenlaakson rahaston myöntämän avustuksen turvin.²⁸⁶ Iitti–Jaala -teos valmistui hoitokunnan myöntämällä apurahalla, ja se ilmestyi vuonna 1990. Nämä esimerkit osoittavat, että 1980-luvun lopulla hoitokunta tuki kotiseututyötä erityishankkeina, kuten Kauko V. Niinisalo oli ehdotusten pohjalta.

Uuden asiamiehen johdolla Kymenlaakson rahaston hoitokunta ryhtyi 1990-luvulla kehittämään täysin uutta kulttuurista toimintaa. Laman ollessa syvimmillään vuonna 1992 rahaston hoitokunta keskusteli rahaston tulevasta toiminnasta päätyen järjestämään Martti Turtolan ehdotuksesta kulttuuriseminaareja, jotka ”kokoontuvat vuosittain pohtimaan eri asiantuntijoiden voimin Kymenlaakson kulttuurin ajankohtaisia ongelmia”. Ensimmäinen Kymenlaakson kulttuurifoorumi järjestettiin 18.9.1992 Moisison kartanolla Elimäellä aiheesta Kymenlaaksolaisuuden kriisit. Seuraava seminaari pidettiin Kouvolassa 10.9.1993 aiheenaan rahaston työlle läheisempi Kulttuurin rahoituksen ongelmat.²⁸⁷ Foorumin tavoitteena oli myös lisätä kymenlaaksolaisten tietoisuutta oman maakuntansa rahastosta ja sen tehtävästä. Kymenlaaksolaisuuden kriisit –seminaarin ohjelmaan kuuluivat muun muassa toiminnanjohtaja Kimmo Behmin alustus aiheesta ”Uudelleenorganisoinnin ongelmat” ja SKR:n yliasiamiehen Paavo Hohdin alustus ”Maakuntarahastojen tehtävät ja rooli”.²⁸⁸ Vuonna 1997 Kymenlaakson rahasto järjesti vuosijuhlansa yhteydessä joulukuussa Kouvola-talolla seminaarin aiheesta Tulevaisuuden suunta – taiteen, tieteen ja yritysmaailman yhteydet. Tilaisuuden alaotsikko – Tuli ja vesi samassa kattilassa – oli ilmaisultaan edellistä kuvaavampi.²⁸⁹ Tilaisuuden kutsussa huomio kiinnitettiin otsikointia enemmän siihen, että tilaisuuden järjestäjinä toimivat yhdessä Kymenlaakson rahasto, Kymenlaakson kauppakamari ja Kymenlaakson kesäyliopisto. Kymenlaakson rahaston hoitokunta oli etsinyt luontevaa maakunnallista yhteistyökumppania, jonka kanssa se pystyisi järjestämään toimintaa ilman vaaraa yhteistyökumppanin omasta politiikasta. Kesäyliopisto tarjosi luontevan vaihtoehdon, etenkin kun rahaston asiamies Ritva Javanainen toimi myös kesäyliopiston palveluksessa. Yhteistyö tiivistyi entisestään 2000-luvulla. Kulttuurifoorumien järjestämisen kautta Kymenlaakson rahaston hoitokunta otti ensimmäiset askeleensa entistä aktiivisemmaksi maakunnalliseksi toimijaksi, joka siitä muodostui vasta 2000-luvun ensi vuosina.

Uusi aika maakuntarahastossa,

2001–2011

Kymenlaakson rahasto siirtyi 2000-luvulle ja myös uuteen avoimeen maailmaan yhdessä maakunnan kanssa, jolle 2000-luvun ensimmäinen vuosi-kymmen on osoittautunut rajun rakenteellisen muutoksen ajaksi. Kuntien määrä on vähentynyt nykyiseen seitsemään ja tehtaista useimmat on suljettu, kuten Voikkaan tehdas vuonna 2006 ja Summan paperitehdas vuonna 2008. Kymenlaakson teollisen historian viimeisin kausi onkin ollut alasajojen ja tehtaiden lakkauttamisen sävyttämä. Kymenlaakso ei enää ole teollisuuden, sellun ja paperin maakunta, kuten se oli rahaston perustamisen aikoihin 1960-luvulla. Kehitys ilmenee myös maakunnan väestön vähenemisenä, kuten taulukko 6 osoittaa.

TAULUKKO 6.
KYMENLAAKSON VÄKILUKU 2000–2010.

Kunta	2000	2010
Hamina	9832	21400
Kotka	54846	54824
Kouvola	31364	88072
Kuusankoski*	20656	
Anjalankoski*	17631	
Elimäki*	8594	
liitti	7534	7005
Jaala*	1977	
Miehikkälä	2540	2210
Pyhtää	5253	5355
Valkeala*	11328	
Vehkalahti	12015	
Virolahti	3904	3518
	187 474	182 384

Kymenlaakson rahasto on hallinnollisesti siirtynyt SKR:n alaisuuteen entistä selkeämmin. Samalla sen toiminta on muuttunut entistä suunnitelmallisemmaksi 2000-luvun alkuvuosina. Rahaston hoitokunta on osallistunut useiden maakunnallisten kulttuuritapahtumien järjestämiseen. Ero aikaisempiin vuosiin on selkeä ja sitä heijastaa rahaston vuoden 2002–03 toimintasuunnitelma, jonka mukaan rahaston tavoite ”on toimia aloitteellisesti maakunnallisessa kulttuuri- ja tutkimustyössä”.²⁹⁰ Tä-

män viimeisen luvun tarkoituksena onkin selvittää, miten Kymenlaakson rahaston toiminta muuttui 2000-luvulla ja ketkä ohjasivat tätä muutosta. Vaikuttivatko muutokset apurahojen jakamiseen?

Sisäisesti muuttuva rahasto

SKR:n hallituksen tavoite oli edelleen vahvistaa omaa vaikutusvaltaansa entistä vauraammis-
sa maakuntarahastoissa, minkä seurauksena Kymenlaakson rahaston ohjesääntöä muutettiin vuonna
2004. Yhtenä muutoksen perusteena oli poistaa entiset mandaattiedustajat kuten osakuntien nimeä-
mät edustajat maakuntarahastojen hoitokunnista. SKR:n yliasiamies Antti Arvaja totesi joulukuus-
sa 2003, että maakuntarahastojen hoitokuntien jäsenenä tuli olla vain SKR:n hallituksen nimittämiä
henkilöitä.²⁹¹ Ehdotukset hoitokuntien jäseniksi pyydettiin tosin maakunnista. Tämä merkitsi keskus-
rahaston aseman korostamista maakuntarahastojen toiminnassa. Uusien sääntöjen 1 § mahdollisti
rahaston kutsumisen Kymenlaakson Kulttuurirahastoksi. Huvittavan piirteen asiaan antaa rahaston
tunnus, jossa oli jo vuodesta 1963 lähtien lukenut Kymenlaakson Kulttuurirahasto. (Kuva 15) Hoito-
kunnasta sääntöjen 5 § määräsi:

*Rahaston asioita hoitaa hoitokunta, johon kuuluu vähintään yhdeksän ja enintään yksi-
toista jäsentä. Suomen Kulttuurirahaston hallitus nimeää jäsenet hoitokuntaan esitykses-
tä, yhden kuitenkin ilman esitystä. Jäsenten tulee edustaa monipuolisesti Kymenlaakson
rahaston toiminta-alueen taiteen, tieteen, yhteiskunnan ja talouselämän tuntemusta. Hoi-
tokunnan jäsenten toimikausi on kolme vuotta, ja sama henkilö voidaan valita enintään
kahdesti uudelleen. Hoitokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan
vuodeksi kerrallaan. Hoitokunta esittää ja Suomen Kulttuurirahaston hallitus nime-
ää maakuntarahastolle asiamiehen, joka samalla toimii hoitokunnan sihteerinä. Maakun-
tarahastolla voi olla myös muita toimihenkilöitä.²⁹²*

Sääntöuudistuksen myötä kaikkien 17 maakuntarahaston säännöt olivat vihdoin yhtenevät.²⁹³
Sääntöuudistus lakkautti muun muassa Kymenlaakson osakunnan edustajan paikan osakunnan ide-
oiman ja perustaman rahaston hoitokunnassa. Viimeisenä osakunnan valitsemana edustajana hoito-
kunnassa toimi filosofian maisteri Pirjo Hamari palvellen uusien sääntöjen mahdollistaman kuuden
vuoden ajan vuoteen 2006 saakka.²⁹⁴ Käytännössä uudet säännöt kuitenkin mahdollistivat Kymen-
laakson osakunnan edustuksen hoitokunnassa edellyttäen, että hoitokunta päättää esittää osakunnan
edustajaa valittavaksi hoitokuntaan, ja että SKR:n hallitus hyväksyy kyseisen esityksen. Kymenlaak-
son rahastossa osakunnan edustuspaikkaa jatkettiin epäsuorasti, sillä hoitokunta piti tärkeänä ylläpi-
tää akateemisen koulutuksen ja maakunnan tieteellisen tutkimuksen välistä yhteyttä.²⁹⁵

Rahaston hoitokunnan jäsenten edustama monialaisuus säilyi samankaltaisena kuin mitä se oli
ollut 1990-luvulla. Sen työnjakokaan ei muuttunut merkittävästi asiamiehen toimiessa toiminnan dy-
namona. Hoitokunnan jäsenet toimivat lähes poikkeuksetta pisimmän sääntöjen salliman ajan. (Li-
ite 3) Rahaston hoitokunnan ensimmäisenä naispuheenjohtajana toimi rehtori Eija Vulko vuodesta
2001 aina vuoteen 2006 asti, ja hänen jälkeensä hoitokunnan puheenjohtajana on toiminut opetustoi-

miston päällikkö Ulla Talvi. Naisen valitsemista puheenjohtajaksi ei enää 2000-luvun Suomessa voi pitää käänteentekevänä – ja toimihan rahaston asiamiehenäkin Ritva Javanainen. Silti yhden hallinnollisen katon läpäiseminen on osoitus rahaston hoitokunnan jäsenten ja myös SKR:n hallituksen avarakatseisuudesta sukupuoleen katsomatta. Rahaston toiminnan kannalta sukupuolen ei tosin voi sanoa vaikuttaneen, sillä hoitokunnan työ keskittyi edelleen apurahojen jakamiseen eikä hoitokuntaa voi kehua aktiivisuudesta uudenlaisen toiminnan järjestämisessä, vaan suurin osa työstä on jäänyt asiamiehen harteille. Osoituksena omistautumista rahaston toimintaan Ritva Javanaiselle ja Eija Vulkolle myönnettiin SKR:n mitalit – Javanaiselle Porthan-mitali vuonna 2005 ja Vulkolle J.V. Snellman-mitali seuraavana vuonna.²⁹⁶

Vuonna 2011 rahaston asiamiehenä toiminut Javanainen ilmoitti eroavansa tehtävästään, ja hoitokunta valitsi uudeksi asiamieheksi filosofian maisteri Minna Kähtävä-Marttisen, joka kuitenkin toimi asiamiehenä vain hetken. Itse asiassa hänen ajastaan ei rahaston toimintaan ole jäänyt kirjallista merkintää, mikä osoittaa tehtävän olleen erittäin lyhyt. Lopulta hoitokunta valitsi Kymenlaakson rahaston asiamieheksi filosofian tohtori Päivikki Eskelinen-Röngän. Samalla myös rahaston pitkäaikainen sihteeri Marjatta Niskanen luopui tehtävästään, ja uudeksi sihteerikseen hoitokunta valitsi Riikka Markkulan.²⁹⁷ Osoituksena maakuntarahastojen toiminnan yhtenäistämistä ja myös ammattimaistumisesta Eskelinen-Rönkä toimii yhtä aikaa asiamiehenä kolmessa maakuntarahastossa – Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Kymenlaakson rahastoissa.²⁹⁸ Toiminnan ammattimaistumisen seurauksena oli myös rahaston oman toimiston hankkiminen, sillä kolmen rahaston asiamiehen ei enää voitu olettaa hoitavan rahastojen asioita työpaikallaan tai kotonaan. Kymenlaakson rahaston hoitokunta hankki Kouvolasta toimitilat, joihin rahaston toimisto muutti vuoden vaihteessa 2012.²⁹⁹

Sääntömuutosta enemmän rahaston toimintaan vaikutti SKR:n hallituksen päätös yhtenäistää maakuntarahastojen apurahojen hakuajat. Päätös merkitsi 1990-luvun alusta alkaneen SKR:n maakuntarahastojen yhtenäistämispolitiikan sinänsä loogista päätöstä. Vuodesta 1961 alkaen Kymenlaakson rahaston apurahojen hakuaika oli ollut 15.9.–15.10., ja rahaston vuosijuhlapäivä oli ollut marraskuun 22., vaikka vuosijuhlat olivat jo 1980-luvulla liukuneet joulukuulle, kuten liite 7 osoittaa. Uudesta linjauksesta johtuen Kymenlaakson rahaston hoitokunta päätti, että vuoden 2008 apurahojen hakuaika on vielä entinen ajanjakso, mutta vuonna 2009 rahasto ei jaa apurahoja, sillä keskusrahasto oli määrittänyt vuoden 2010 apurahojen hakuajaksi 10.1.–10.2.³⁰⁰ Uusi hakuaika koski kaikkia maakuntarahastoja. Samalla hakuajan muutos pakotti Kymenlaakson rahaston hoitokunnan vaihtamaan perinteisen vuosijuhlapäivän ajankohtaa, sillä apurahojen jakaminen tuli järjestää keväällä. Kymenlaakson rahasto järjesti ensimmäisen ”keväthuhlansa” 29.4.2010 Kouvolassa, jossa se jakoi 55 apuraha. Verrattuna 1950- ja 1960-luvun alun maakunnallisen itsehallinnon ideaaliin ja maakuntarahaston vuosijuhlan merkitykseen, ei hakuaikojen yhtenäistämispäätöksessä ja sen seurauksena keväälle siirtyneen vuosijuhlan määrittämisessä enää huomioitu kymenlaaksolaisia merkkihenkilöitä tai -taphtumia. Apurahojen jaon siirtyminen keväälle on siis irrottanut Kymenlaakson rahastoa sen omista perinteistä, eikä hoitokunta ole vielä kyennyt määrittämään uutta kymenlaaksolaisuuteen liittyvää juhlapäivää. Sopivan päivän löytymistä vaikeuttaa vielä jakojuhlan ajoittuminen pääsiäisen ja vapun väliin.³⁰¹ Aika näyttää, onnistuuko rahaston hoitokunta vakiinnuttamaan keväisen juhlan oman toimintansa keskipisteeksi syksyistä juhlaa paremmin.

Tasaisesti vaurastuva rahasto?

Verrattuna 1990-lukuun, jolloin rahasto vastaanotti vuosittain lahjoituksia, tilanne muuttui huomattavasti 2000-luvun alkuvuosina. Erityisesti tämä ilmeni ensin kuntien antamien lahjoitusten tyrehtymisenä ja sen jälkeen myös liikeyritysten lahjoitusten hiipumisena. (Kuva 17) Lahjoitusten loppuminen ei silti vaarantanut rahaston toimintaa eikä sen varallisuutta, sillä nimikkorahastojen ja jopa yleisrahaston pääoma on kasvanut tasaisesti koko 2000-luvun alkuvuosien ajan. Vuonna 2001 rahaston pääoma oli hivenen yli 24 miljoonaa markkaa (4 748 296 €) ja suurimman arvonsa se saavutti syksyllä 2007, jolloin se oli lähes kuusi miljoonaa euroa.³⁰² (Liite 8) Rahaston vauraus oli siirtänyt jo 1990-luvulla taakan pois asiamiesten harteilta, eikä 2000-luvulla asiamiesten ole tarvinnut sen syvällisemmin pohtia rahaston taloutta.³⁰³ Kehitys voi itse asiassa olla rahaston itsensä kannalta suotuisa, sillä sen hoitokunnan ei tarvitse enää myöntää niin sanottuja mandaattiapurahoja kuten esimerkiksi rahaston perustajajäsenten toiminnalle 1970-luvulla tai Uno Klami -seuralle 1990-luvulla eikä sen toiminta ole sidottu muiden maakunnallisten toimijoiden päätöksiin. SKR:n ja myös Kymenlaakson rahaston merkittävimmät lahjoitukset ovat tulleet yksityishenkilöiltä, ja Kymenlaakson riippuvuus maakuntansa kunnista ja muutamista johtavista yrityksistä on vähentynyt.

Nimikkorahastojen lukumäärä jatkoi kasvuaan 2000-luvulla. Vuonna 2001 rahastoon liitettiin kolme uutta nimikkorahastoa, Hannu Koukin, Kouvolan Seudun Osuuspankin ja Veikko Talven rahastot, joiden myötä Kymenlaakson rahaston nimikkorahastojen lukumäärä kasvoi yhteentoista. Näiden kolmen nimikkorahaston varat oli tarkoin määritetty tietyn toiminnan rahoittamiseen. Hannu Koukin rahaston apurahat oli tarkoitettu luonnontieteellisen tutkimuksen tukemiseen, kun taas Kouvolan Seudun Osuuspankin rahaston apurahalla oli tarkoitus tukea ”Kymenlaakson elinkeinoelämää hyödyntävää tutkimusta ja opintoja sekä maakunnan muuta hengenviljelyä”. Veikko Talven rahaston tarkoitus oli tukea sekä teollisuushistoriaan liittyvää tutkimusta että Veikko Talven itsensä toiveesta myös kotiseututyötä.³⁰⁴ Kahden viimeksi mainitun nimikkorahaston ohjesääntöjen vertailu paljastaa jälkimmäisen rahaston mahdollistaneen riittävän väljän tulkinnan apurahojen jakamiseksi tilanteessa, että ensisijaiseen tarkoitukseen ei ollut osoitettu hakemuksia. Kouvolan Seudun Osuuspankin ja Veikko Talven rahastojen alkupääoman pienuudesta johtuen niiden ensimmäiset apurahat jaettiin vasta vuonna 2008.³⁰⁵ Vuonna 2004 Kymenlaakson rahastoon liitettiin seuraava nimikkorahasto. Irma ja Olavi Tammivuoren rahasto perustui vuonna 2003 kuolleen rouva Irma Tammivuoren tekemään huomattavaan testamenttilahjoitukseen, jonka kirjanpitoarvo oli 256 411 euroa. Rahaston tarkoitus oli säädetty koskemaan ainoastaan sydän- ja verisuonitautien tutkimusta.³⁰⁶ Tammivuoren rahasto oli toinen lääketieteelliseen tutkimukseen tukemiseen keskittynyt nimikkorahasto Kymenlaakson rahastossa.

Nimikkorahastojen lukumäärän lisääntyminen ja se, että Kymenlaakson rahaston pääoma muodostui pitkälti nimikkorahastoista, johti ongelmalliseen tilanteeseen, kun rahaston hoitokunta joutui miettimään jaettavien apurahojen perusteita. Hoitokunta joutui jatkuvasti soveltaen tulkitsemaan nimikkorahastojensa ohjesääntöjä voidakseen turvata tasaisen apurahajaon. Jo vuonna 2000 hoitokunta oli keskustellut erittäin vilkkaasti työvaliokunnan ehdotuksesta apurahojen jakamiseen. Keskuste-

lun kohteena olivat nimenomaan nimikkorahastojen ohjesäännöt, ja ehdotus oli tulkita niitä mahdollisimman väljästi, mutta silti ohjesääntöä noudattaen, jotta joka vuosi rahaston hoitokunta pystyisi jakamaan apurahoja. Hoitokunta totesi esimerkiksi voivansa jakaa Alli ja Olavi Pietikäisen nimikkorahaston apurahan laajasti kansanterveyttä edistävään tutkimukseen, vaikka se oli alun perin tarkoitettu sydän- ja verisuonitautien tutkimiseen. Lisäksi hoitokunta keskusteli mahdollisuudesta mainostaa nimikkorahastoja kuten Karjaportin rahastoa, jonka jaettavissa ollut 30 000 markan apuraha jäi taas jakamatta, koska yksikään hakemus ei koskenut lihantuotantoa tai elintarviketeknologiaa ylipäänsä.³⁰⁷ Seuraavana vuonna Kymenlaakson rahaston hoitokunta päätti esittää SKR:n hallitukselle muutoksia Pietikäisen rahaston ohjesääntöön. Näihin kuului muun muassa rahaston nimen muutos Olavi ja Alli Pietikäisen rahastoksi, ja sen tarkoituksen laajentaminen tukemaan ”lääketieteellistä, lähinnä sydän- ja verisuonitautien tutkimusta ja niihin liittyvää kansanterveystyötä”.³⁰⁸ Hoitokunnan tavoitteena oli laajentaa nimikkorahastojen tarkoin rajattuja painopistealueita, mutta noudattaa silti lahjoittajien tahtoa varojen käytöstä.

Kymenlaakson rahasto ei ollut ainoa maakuntarahasto, jolla oli ongelmia nimikkorahastojensa sääntöjen kanssa, sillä vuonna 2008 SKR kehotti rahastoa tarkistamaan kaikkien nimikkorahastojensa ohjesäännöt ja tarvittaessa muuttamaan niitä. Kymenlaakson rahaston hoitokunnalla oli hallinnoitavanaan kolme nimikkorahastoa, joiden ohjesäännöt eivät vastanneet todellisuutta. Toivo Huuhtasen nimikkorahasto oli tarkoitettu vain vehkalahtelaisten tukemiseen, mutta Vehkalahten kunnan liittyttyä Haminan kaupunkiin vuonna 2003 ohjeistus osoittautui aikansa eläneeksi. Samoin Karjaportin rahaston apurahojen jakaminen oli osoittautunut hankalaksi, sillä ne oli usein jouduttu jättämään jakamatta, koska sopivat hakemukset puuttuivat. Itse asiassa Karjaportin rahastosta oli jaettu vain kaksi apurahaa vuosina 1991 ja 1994. Myös Anna-Maija Bernerin rahaston apurahojen jakaminen osoittautui vaikeaksi, sillä edellisen kerran hoitokunta oli jakanut kyseisen nimikkorahaston apurahan sen perustamisvuonna, minkä jälkeen hoitokunnalle ei toimitettu yhtään soveliasta hakemusta niinä vuosina, jolloin Bernerin rahaston apurahat oli julistettu haettaviksi. Ratkaisua näihin ongelmiin pohti rahaston asiamies Ritva Javanainen yhdessä SKR:n yliasiamies Antti Arvajan kanssa.³⁰⁹

Syksyllä 2008 Bernerin rahaston tilanne ei ollut selvinnyt, mutta yliasiamies Arvaja päätti ehdottaa Kymenlaakson rahaston hoitokunnalle Karjaportin rahaston siirtämistä Etelä-Savon rahaston Karjaportin nimikkorahastoon, ja hoitokunta hyväksyi ehdotuksen. Keskustelua Toivo Huuhtasen rahaston varojen käytöstä jatkettiin Haminan kaupungin edustajien kanssa, mutta päätös rahaston sääntöjen päivittämisestä tuli tehdä ennen vuoden 2010 apurahojen haun julistamista. Veikko Talven rahaston vähät varat päätettiin jakaa loppuun noin kolmen seuraavan vuoden aikana. Osa nimikkorahastoista kuten Hannu Koukin ja Kouvolan seudun Osuuspankin rahastot oli vielä niin vähävaraisia, että niistä voitiin jakaa apurahoja vain viiden kuuden vuoden välein.³¹⁰ Lopulta vuonna 2011 rahaston hoitokunta muutti Toivo Huuhtasen rahaston ohjesääntöä, jonka 3 § määrittä rahaston tarkoituksiksi ”stipendein tukea Haminasta kotoisin olevien nuorten opintoja, tieteellistä tai taiteellista toimintaa sekä muuta kulttuuritoimintaa”.³¹¹

Viimeisimpänä nimikkorahastona Kymenlaakson rahastoon perustettiin Elli Kuuselan rahasto vuonna 2010. Se perustui rouva Elli Kuuselan vuonna 2009 rahastolle tekemään testamenttilahjoituk-

seen, ja sen ”tarkoituksena on musiikin edistäminen”.³¹² Vuoden 2011 lopussa Kymenlaakson rahastoon kuului viisitoista nimikkorahastoa ja sen pääoma jakautui yleisrahaston 749 461 euroon ja nimikkorahastojen yli 4,8 miljoonaan euroon, kuten liite 8 osoittaa. Rahaston varallisuus perustui edelleen nimikkorahastojen sijoitetun pääoman vuosittaiseen tuottoon ja Uuno Klamin rahaston vuositaisiin tekijänoikeuskorvauksiin. Rahaston varallisuudesta voidaankin todeta, että kymenlaaksolaiset yksityishenkilöt ovat valinnoillaan turvanneet maakuntansa taiteen ja tieteen tukemisen ja vaikuttaa siltä, että rahaston varallisuus on 2010-luvulla alun taantumasta huolimatta suhteellisen vakaa.

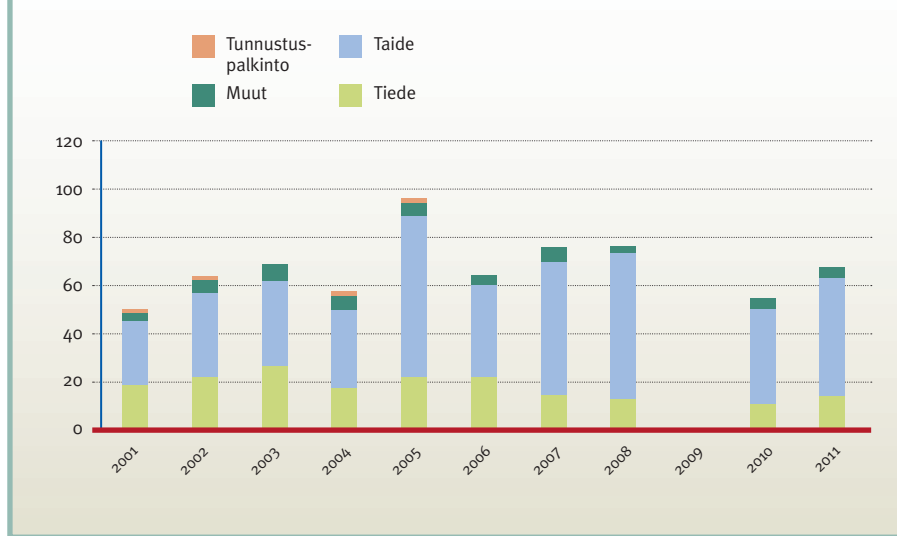
Rahaston jakamat apurahat

Kymenlaakson rahaston hoitokunnan myöntämien apurahojen määrä vaihteli huomattavasti 2000-luvun alkuvuosina. Hoitokunta myönsi vuosien 2001 ja 2011 välisenä aikana yhteensä 626 apurahaa, joista tieteen apurahoja oli vain 178 (28,4 %), taiteen apurahoja 405 (64,7 %) ja muihin tarkoituksiin myönnettyjä 43 (6,9 %). Hoitokunta myönsi myös neljä tunnustuspalkintoa, joista kaksi myönnettiin rahapalkintoina ja kaksi SKR:n mitaleina. Vuonna 2001 johtaja Eero Niinikoskelle myönnettiin H.G. Porthan –mitali ”teollisen menneisyytemme tulevaisuudesta” ja vuonna 2002 diplomiekonomi Ragnar Backströmille myönnettiin J.V. Snellman –mitali ”keisarillisen menneisyyden tunnetuksi tekemisestä”.³¹³ (Kuva 23) Rahaston hoitokunnan pöytäkirjat eivät tarjoa selkeää selitystä tähän päätökseen. Kymenlaakson rahaston hoitokunta jatkoi 1990-luvun linjaa jakamalla enemmän apurahoja taiteelle kuin tieteelle, mikä johti sen päättymiseen samoille jakosuhteille useiden muiden maakuntarahastojen kanssa.³¹⁴ Rahaston itse tekemät myönnettyjen apurahojen listat nostavat tieteen apurahojen suhteen huomattavasti suuremmaksi, mutta olen noudattanut aikaisempien vuosikymmenten jakolinjaa, jotta luvut pysyisivät vertailukelpoisina.³¹⁵

Vuoden 2000 suurjaon aiheuttaman innostuksen seurauksena rahaston hoitokunnan käsittelemien apurahahakemusten lukumäärä ylitti ensimmäisen kerran 200 kappaletta seuraavana vuonna. Tämän jälkeen vuosien 2002 ja 2011 välillä rahasto on vastaanottanut vuosittain vähintään 200 hakemusta. Vuonna 2004 hoitokunta käsitteli ennätykselliset 275 apurahahakemusta, joista 102 oli tieteen, 158 taiteen ja 15 muihin tarkoituksiin luokiteltuja hakemuksia. Haettu summa oli yhteensä lähes 1,8 miljoonaa euroa.³¹⁶ Tämän huipun jälkeen hakemusten määrä on pienentynyt, ja erityisesti tieteen hakemusten lukumäärä on vähentynyt noin 50 vuosittaiseen hakemukseen verrattuna taiteen hakemusten lukumäärään, joka on pysytellyt yli 150 kappaleessa. Haettujen apurahojen summa on vaihdellut huomattavasti vuosien 2001 ja 2011 välisenä aikana. Esimerkiksi vuonna 2005 rahaston hoitokunta totesi, että haettujen apurahojen summat olivat nousseet ”kohtuuttoman suuriksi”.³¹⁷ Hoitokunnan päätös siirtyä ennalta määriteltäviin koko- ja puolivuotisiin apurahiin vuonna 2007 ei kuitenkaan ole vaikuttanut haettujen apurahojen kokonaissummaan, joka on jatkanut vaihteluaan ollen vuonna 2011 hivenen yli 1 864 000 euroa.

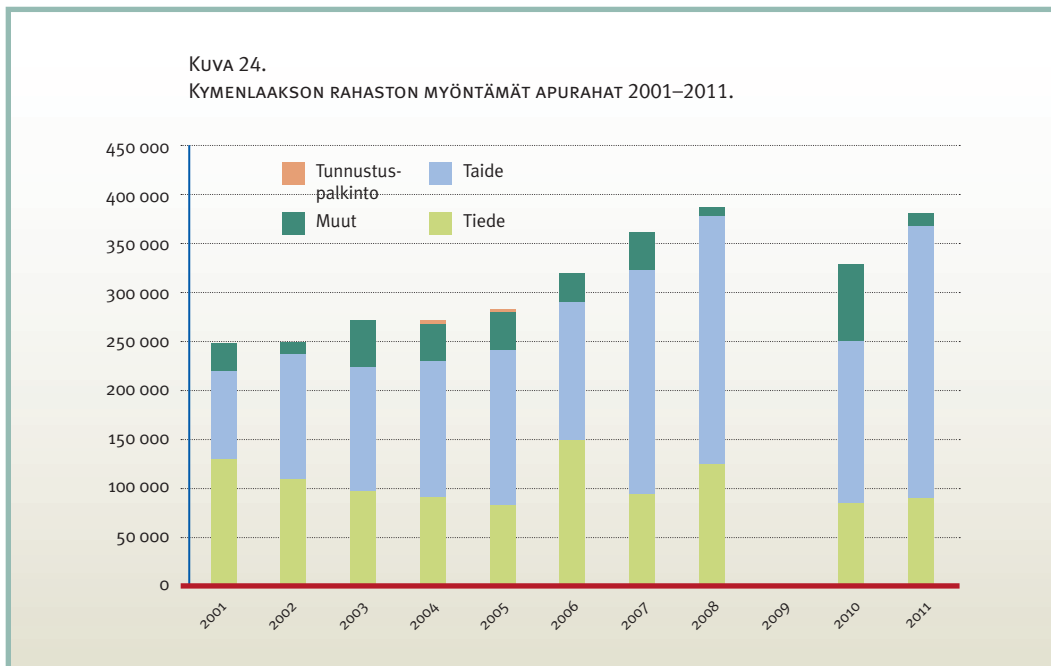
Rahaston hoitokunnan myöntäminen apurahojen lukumäärä on vaihdellut huomattavasti vuosien 2001 ja 2011 välillä. (Kuva 23) Vaihtelu johtui rahaston hoitokunnan myöntämien apurahojen

KUVA 23.
KYMENLAAKSON RAHASTON MYÖNTÄMÄT APURAHAT 2001–2011.

jakautumisesta. Kun hoitokunta on myöntänyt tieteelle tai taiteelle kokovuotisia apurahoja, muiden myönnettyjen apurahojen lukumäärä on pienentynyt, kun taas vuosina, jolloin hoitokunta on jakanut pienempiä yksittäisiä apurahoja, myönnettyjen apurahojen lukumäärä on ollut suurempi. Toinen syy vaihtelulle on nimikkorahastojen kierto, sillä useimpien nimikkorahastojen apurahoja ei jaeta vuosittain merkittävänä poikkeuksena tietenkin Uno Klamin rahasto. Vaikka SKR:n talouspäällikkö ja Kymenlaakson rahaston hoitokunta pyrkivät jopa kasvattamaan vuosittaista jakosummaa, nimikkorahastojen kierrättämisen vaikutus apurahojen vuosittaiseen lukumäärän on ilmeinen. Lukumääräisesti Kymenlaakson rahasto jakoi eniten apurahoja vuonna 2005, jolloin se jakoi yhteensä 97 apurahaa, jotka jakautuivat tieteeseen 21 apurahaan, 69 taiteen ja kuuteen muihin tarkoituksiin myönnettyyn apurahaan.³¹⁸ Verrattuna aikaisempiin vuosiin vuoden 2001 jälkeinen aika on ollut taiteen valtakautta, sillä keskimäärin kaksi kolmesta rahaston hoitokunnan myöntämästä apurahasta on tarkoitettu taiteelliseen toimintaan. Esimerkiksi vuonna 2011 hoitokunta myönsi kolme (21 000 €) kokovuotista taiteen apurahaa, mutta ei yhtään kokovuotista tieteeseen apurahaa.³¹⁹

KUVA 24.
KYMENLAAKSON RAHASTON MYÖNTÄMÄT APURAHAT 2001–2011.

Sama kehitys näkyy myös jaettujen apurahojen yhteissummissa, kuten kuva 24 osoittaa. Vielä vuonna 2001 tieteen osuus oli korkea, mutta sen jälkeen se laski vuosien 2006 ja 2008 hetkellisiä nousuja lukuun ottamatta. Vuodesta 2010 alkaen tieteen osuus on kattanut noin kolmanneksen sekä jaettujen apurahojen lukumäärästä että niiden summasta. Vuonna 2007 rahaston hoitokunta päätti ottaa käyttöön ennalta määritellyt jakosummat, mikä on osaltaan yksinkertaistanut apurahojen määrittämistä yksittäisten taiteen- ja tieteenhakemusten kohdalla.³²⁰ Samalla se on vapauttanut hoitokunnan rahoittamaan entistä selkeämmin suurempia maakunnallisia hankkeita. Vuosien 2007 ja 2008 taiteen apurahojen suuruutta selittävät hoitokunnan päätökset myöntää 40 000 ja 60 000 euroa Pietarin I.E. Repin-instituutin järjestämälle kuvataidekoulutukselle. Lisäksi hoitokunta myönsi kumpanakin vuotena taiteelle kaksi kokovuotista työskentelyapurahaa. Sama linja piti myös vuosina 2010 ja 2011. Kymenlaakson rahaston tuki ei kuitenkaan ole yltänyt Kymi 100 -säätiön jakamien apurahojen tasalle. Säätiön jakamien apurahojen lukumäärä oli vuonna 2005 jo 778 apurahaa, ja määrä kasvoi 1101 myönnettyyn apurahaan vuonna 2010. Vastaavasti myönnettyjen apurahojen yhteissumma kasvoi 635 435 eurosta aina 1 001 070 euroon. Suurin osa Kymi 100 -säätiön jakamista apurahoista on tarkoitettu opintoihin, harrastuksiin ja yhteiskunnalliseen toimintaan.³²¹ Säätiön voidaan sanoa nousseen jopa ohittaneen Kymenlaakson rahaston kulttuurin tukijana. Myös Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan kymenlaaksolaisille taiteilijoille myöntämien apurahojen summa on kasvanut 2000-luvulla vuoden 2005 65 611 eurosta vuoden 2011 121 441,5 euroon. Toimikunnan myöntämien stipendien määrä on samoin kasvanut vuoden 2005 24:stä vuoden 2011 29 apurahaan.³²² Silti Kymenlaakson rahasto on hakuperusteiltaan laaja-alaisin sekä taiteen että tieteen tukija maakunnassa.

Kymenlaakson rahasto jatkoi myös Kymenlaaksossa järjestettyjen tieteellisten konferenssien tukemista. Näiden lukumäärä oli tosin vähäinen. Vuonna 2005 rahaston hoitokunta päätti myöntää erillisestä hakemuksesta apurahan kansainväliselle A.J. Sjögren Research and Identity – Non-Russian Peoples in the Russian Empire, 1800–1855 –konferenssin järjestämiseen. Konferenssi, joka oli toinen A.J. Sjögrenin nimeä kantava tutkijatapaaminen, järjestettiin Kouvolassa 14.–17.6.2006. Ensimmäinen oli järjestetty Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen vuonna 1994, ja myös sen järjestämistä Kymenlaakson rahasto oli tukenut. Vaikka hoitokunta oli alun perin puoltanut vain 10 000 euron suuruisen apurahan myöntämistä, lopulta konferenssin tukisumma muodostui SKR:n erillisestä 60 000 euron tuesta, Kymenlaakson rahaston hoitokunnan myöntämistä 24 5000 eurosta ja muiden muassa Kymi 100 -säätiön 8 000 eurosta.³²³ Konferenssiin osallistui lopulta 101 henkilöä 12 eri maasta, ja hoitokunta piti hanketta onnistuneena.³²⁴

Kymenlaakson rahasto jatkoi maakunnallisten tutkimusten tekemistä, mutta Suomenlahden ulkosaaret -kirjan jättämä katkera maku vaikutti koko 1990-luvun ajan. Rahaston hoitokunta ei käynnistänyt uusia kirjahankkeita koko tänä aikana. Vasta vuoden 2005–06 toimintasuunnitelma antoi viitteitä uudesta hengestä, ja samana vuonna hoitokunta päätti käynnistää maakuntahistorian kirjoittamisen, joka ajoittuisi vuosien 2006 ja 2012 välille. Ideana oli laatia kattava teos Kymenlaakson historiasta aina esihistorialliselta ajalta 2000-luvun alkuvuosiin asti. Teoksen kirjoittamiselle varattu pitkä aika kuvastaa, että enää laajan teoksen kirjoittamiseen ei hoputettu, vaan sen laatuun panostettiin.³²⁵ Historiatyöryhmän johtajaksi lupautui professori emeritus Yrjö Kaukiainen, ja teos päätettiin tuottaa Kymenlaakson Liiton, Helsingin yliopiston Palmenia-keskuksen ja Kymenlaakson rahaston yhteistyönä. Maakuntahistorian kirjoittamisen osana oli tarkoitus järjestää luentosarja teoksen käsittelemistä aiheista vuosina 2007–11. Vuosien 2006 ja 2010 välillä rahaston hoitokunta myönsi historiatiimikunnalle yhteensä 127 500 euroa työskentelyyn ja luentosarjan järjestämiseen vuonna 2007.³²⁶ Teos julkaistaneen syksyllä 2012.

Keskustelu apurahojen jakamisesta ja siinä käytettävistä perusteista jatkui 2000-luvullakin. Vuonna 2001 hoitokunta kirjasi myönnettäviä apurahoja tehtäviä päätöksiä varten ohjeeksi seuraavat kohdat. Hakemuksesta tuli selvitä koko työn kustannukset, ja haettavan apurahan tuli olla riittävän suuri hankkeen toteuttamiseksi. Tavoitteena oli tukea ”muutamia laadukkaita projekteja maakunnan eri puolilta eli ei periaatteella kaikille vähän, vaan muutamille hankkeille riittävän suuri tuki”. Hoitokunta korosti voivansa tukea lähes kaikenlaisia hankkeita, ja että apurahoja jaettaessa ”myös riskejä voi ottaa”.³²⁷ Viimeisin linjaus oli tärkeä periaatepäätös erityisesti niille tieteen ja taiteen aloille, jotka pyrkivät luomaan ja yhdistämään uusia näkökulmia. Rahaston apurahojen merkitystä nimenomaan uuden luovuuden mahdollistajana ovat korostaneet niin asiamiehet kuin apurahan saajatkin.³²⁸ Osittain tästä syystä hoitokunta sisällytti vuoden 2002 toimintasuunnitelmaansa tavoitteen asiantuntijamenettelyn kehittämisestä apurahahakemusten arvioinnissa. Tämä käytäntö korostui edelleen vuoden 2004–05 toimintasuunnitelmassa, joka laajensi asiantuntijoiden käyttöä nyt myös kuva- ja säveltaiteiden hakemuksiin.³²⁹ Ensimmäisiä viitteitä uuden jääviyskäytännön merkityksestä oli Kotkan Merimuseo ry:n hakemuksen käsittelemättä jättäminen hoitokunnan kokouksessa vuonna 2006.³³⁰ Vuonna 2011 rahasto on entistä selkeämmin siirtynyt käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita apurahaha-

kemusten käsittelyssä. Samalla rahastolle osoitetut hakemukset jaetaan viiteen pääryhmään, jotka ovat lääketiede, visuaaliset taiteet, säveltaiteet, historia sekä kirjallisuus ja teatteri.³³¹ Silti päätöksen myöntävistä apurahaista tekee edelleen rahaston hoitokunta yksimielisesti.

Uusi aktiivinen Kymenlaakson kulttuurirahasto

2000-luku toi muutoksen hengen myös Kymenlaakson rahaston toimintaan. Rahaston toiminta laajeni ja monipuolistui verrattuna sen aikaisemmin järjestämään toimintaan. Rahaston kulttuuritoiminta muuttui myös entistä järjestelmällisemmäksi ja lopulta olennaiseksi osaksi rahaston toimintaa. Hoitokunta pyrki järjestämään koko Kymenlaaksoa koskevia tapahtumia kulttuuripoliittisena ohjelmanaan. Se ei tosin järjestänyt tapahtumia yksin, vaan yhteistyössä muiden maakunnallisten toimijoiden kanssa. Näistä keskeisimmäksi osoittautui Kymenlaakson kesäyliopisto, jolla oli läheiset suhteet rahastoon. Nimittäin Kymenlaakson rahaston asiamiehenä toiminut Ritva Javanainen toimi myös kesäyliopiston rehtorina. Verrattuna maakuntaliittoon, jonka vaikutusvaltaa rahaston toimintaan oli 1980-luvulla kenties katsottu keskusrahastossa pitkin hampain, kesäyliopisto nähtiin luontevampana yhteistyötahona, koska sillä oli selkeämpi ja rajallisempi asema kulttuuritoimijana. Jatkuva yhteistyö maakunnallisesti tunnetun toimijan kanssa ei välttämättä ole parantanut rahaston tunnettuutta, koska rahasto näkyy vain passiivisena rahoittajana. Samalla se on suhteellisen helppo sekoittaa valtion ja kuntien tukemiin laitoksiin eikä sitä mielletä yksityiseksi rahastoksi.

Selkeä merkki uudesta tarmosta oli rahaston toimintasuunnitelma, jonka asiamies Ritva Javanainen esitti hoitokunnalle vuoden 2002 elokuun kokouksessa.³³² Toimintasuunnitelma pohjautui rahaston hoitokunnan syksyn 2001 ”ideariheen”, jossa hoitokunnan jäsenet pohtivat, mitä erilaista toimintaa rahasto voisi järjestää. Taustalla vaikutti todennäköisesti SKR:n yliasiamiehen ja hallituksen päätös, sillä samana vuonna esimerkiksi Etelä-Savon maakuntarahasto laati ensimmäisen toimintasuunnitelmansa.³³³ Toimintasuunnitelmien ohjelmien toteuttamiseksi maakuntarahastojen hoitokunnat olivat oikeutettuja varaamaan rahaa omaan toimintaansa. Maakuntarahastojen tuli kuitenkin vuosittain selvittää käytetyt summat keskusrahastolle. Ensimmäiseen toimintasuunnitelmaansa hoitokunta sisällytti kuusi projektia, joihin kuuluivat esimerkiksi Sellaista elämä on II – Tuokiokuvia Junnusta –näyttely Kotkassa helmikuussa 2003 ja Kymenlaakson kulttuuri –seminaari maaliskuussa 2003. Hoitokunta pohti myös järjestävänsä Studia Generalia -luentosarjan, jossa rahaston apurahan saajat olisivat esitelleet tutkimuksiaan rahaston piilomainoksena. Samalla hoitokunta teki periaatepäätöksen vuonna 2004 järjestettävän ensimmäisen kansainvälisen Uuno Klami -sävellyskilpailun rahoittamisesta.³³⁴ Vuoden 2003 kulttuuriseminaarin, jonka rahasto järjesti yhdessä kesäyliopiston kanssa, ohjelmaan kuului muun muassa SKR:n tuolloisen kulttuuriasiamiehen Eija Kurjen alustus SKR:n toiminnasta yleissivistävänä kulttuurirahoittajana ja Kymenlaakson rahaston apurahan saaneiden kertomuksia aiheesta ”Auttoiko apurahan saaminen?”³³⁵ Martti Turtolan aikana ensimmäistä kertaa järjestetyt kulttuuriseminaarit edustustavat rahaston kulttuuritoiminnan jatkuvuutta. Kulttuuriseminaareja järjestettiin kahdesti, vuosina 2004 ja 2005, Kotkassa ja Kouvolassa, mikä heijasti edelleen maakun-

nan rakentumista kahden keskuksen varaan. Toimintasuunnitelmat vakiintuivat osaksi rahaston käytäntöjä ja ne määrittivät sen järjestämää toimintaa koko 2000-luvun alun ajan.

Kymenlaakson rahaston merkitys maakunnan taide-elämän tukijana kasvoi 2000-luvulla. Jos 1980- ja 1990-luvuilla Kymenlaakson ikkunat avautuivat Eurooppaan, niin 2000-luvulla sen ”takaovi” avautui Venäjälle. Vuonna 2001 rahaston hoitokunta totesi, että rahoitusta voitiin myöntää myös ”rajan yli kohdistuviin hankkeisiin”.³³⁶ Yhdessä Kymenlaakson kesäyliopiston ja Pietarin taideakatemian kanssa Kymenlaakson rahasto järjesti taidekoulutusta. Vuoden 2004–05 toimintasuunnitelmaan hoitokunta sisällytti tavoitteen järjestää Kymenlaakson kuvataideleiri kesällä 2005 sekä luovan kirjoittamisen opintokokonaisuus Kymenlaakson kesäyliopiston opetuksena.³³⁷

Taideleirin järjestämisen merkitys korostui Ritva Javanaisen laatimassa rahaston toimintasuunnitelmassa vuodelle 2007–08. Yhteistyötä Pietarin kuvataideakatemian kanssa koordinoimaan hoitokunta perusti työryhmän, johon kuuluivat Ritva Javanainen, Ulla Talvi, Alexandra Hintsala ja Johanna Vuolasto. Kymenlaakson rahaston hoitokunta myönsi kuvataidekoulutukselle 40 000 euron apurahan maakunnallisesti merkittävänä hankkeena vuonna 2007 ja seuraavana vuonna koulutukselle myönnetty apuraha kasvoi 60 000 euroon.³³⁸ I.E. Repin -kuvataideakatemian toimintaan on osallistunut vuosien 2006 ja 2011 välillä yhteensä 83 henkilöä, joista 56 on valmistunut akatemiasta. Koulutukseen hakeneita on ollut yhteensä 152. Akatemiakoulutuksen lisäksi Kymenlaakson rahasto on lisäksi tukenut erillisten kuvataidekursseiden järjestämistä. Kurseille on osallistunut vuosien 2004–10 aikana yli 200 henkilöä. Esimerkiksi kahdelle, vuosina 2007 ja 2008 järjestetyille kuvataiteen iltakurssille osallistui 36 opiskelijaa.³³⁹ Vuonna 2010 rahaston hoitokunta päätti varata 45 000 euroa rahaston omaan kulttuuritoimintaan kuten kuvataidekoulutuksen järjestämiseen, ja myös Kotkan kaupunki päätti samana vuonna myöntää rahoituksen samaan toimintaan.³⁴⁰ Kuvataidetoiminnan käynnistäminen on ollut Kymenlaakson rahaston oma hanke, jonka tavoitteena on ollut ”klassisen kuvataidetoiminnan vakiinnuttaminen (maakunnan) alueelle”.³⁴¹ Sen nauttima erityisrahoitus merkittävänä maakunnallisena hankkeena toimii osoituksena maakuntarahaston hoitokunnan vallasta rahoittaa tärkeänä pitämäänsä toimintaa keskusrahaston tuella.

Kansainvälisesti merkittävin rahaston tukema tapahtuma oli ensimmäinen kansainvälinen Uuno Klami -sävellyskilpailu, johon osallistui 117 sävellystä 23 eri maasta. Kymenlaakson Kulttuurirahasto osallistui kilpailun järjestämiseen myöntämällä tähän tarkoitukseen huomattavan, 50 000 euron apurahan. Ensimmäisen sävellyskilpailun finaalikonsertit järjestettiin Kotkassa ja Kouvolassa syyskuussa 2004. Kiinnostuksesta tähän tapahtumaan kertoo se, että konsertti radioitiin Suomen lisäksi 11 muuhun maahan. Kilpailun voittajaksi valittiin italialaisen Giovanni Bonaton sävellys Arcanae Obices, ja toisen sijan jakoivat suomalainen Harri Ahmas teoksellaan Sinfonia nro 2 ja Iso-Britannian Barnaby Hollington sävellyksellään A Certain Chinese Encyclopedia. Sävellyskilpailun suureen suosioon pohjautuen se päätettiin järjestää uudestaan vuonna 2009. Tällöin kilpailuun osallistui yhteensä 186 säveltäjää, jotka edustivat 27 eri kansalaisuutta.³⁴² Rahaston hoitokunta tuki myös vuoden 2009 kilpailun järjestämistä.³⁴³

Vuotuinen kulttuuritoiminta saavutti huippunsa vuosien 2006 ja 2009 välillä. Kymenlaakson rahaston järjesti yhteensä yli 10 erilaista tapahtumaa. Vuosina 2006 ja 2007 rahasto tuki esimerkiksi Al-

var Aalto -luentosarjoja, joista vuoden 2007 Aallon jalanjäljillä Kymenlaaksossa järjestettiin 27.9.–18.10.2007 Sunilassa ja Inkeroisissa. Luennoille, joita pitivät muun muassa intendentti Mia Hipeli ja arkkitehti Roy Mänttari, osallistui yhteensä 129 henkilöä. Mia Hipeli oli saanut vuonna 2003 rahaston apurahan Sunilan teollisuusalueen arkkitehtuurin tutkimukseen.³⁴⁴ Oli kenties kohtalon ivaa, että vuoden 2007 huhtikuulle suunniteltu kulttuuriseminaari ”Elinikäinen oppiminen luovuuden lähteenä” jouduttiin perumaan. Rahasto tuki myös Avaimia tutkivaan oppimiseen ”Taito hyppysissä”-seminaaria, joka järjestettiin Kouvolassa helmikuussa 2007.³⁴⁵ Lisäksi rahasto tuki useiden muiden tahojen kanssa Lastenkulttuurin edistämishankkeen (LAKU) tapahtumien järjestämistä vuonna 2007. Näihin lukeutuivat muiden muassa Atlantiksen aarrejahti -yöseikkailu Pyhtään kirjastossa lokakuussa 2007 ja nuorten elokuvaprojekti Omat Leffat, joka järjestettiin jo syksyllä 2006.³⁴⁶ Vuosina 2008 ja 2009 rahasto osallistui toimintasuunnitelmansa mukaisesti kolmen seminaarin järjestämiseen. Ensimmäisenä oli vuorossa Studia Historica Turtolaensia -luentosarja, jonka kuudelle luennoille osallistui yhteensä 436 osallistujaa. Toisen Uuno Klami -sävellyskilpailun yhteydessä järjestettyyn Klami ja aikalaiset -luentosarjan viiteen luentoon osallistui tosin vain 99 osallistujaa. Kymenlaaksolaista identiteettiä vahvistamaan järjestettyihin kuuteen Taiteilija ja hänen työnsä luennoille osallistui 122 henkilöä. Yhteistä näille luentosarjoille oli se, että luentopaikat vaihtelivat ympäri Kymenlaaksoa, vaikka valtaosa luennoista järjestettiinkin sekä Kotkassa että Kouvolassa.³⁴⁷

Vaikka aikoinaan Kymenlaaksoa olikin luonnehdittu mykäksi maakunnaksi, 2000-luvulla rahaston hoitokunta tuki myös maakunnallista kirjallisuutta. Vuonna 2007 hoitokunta päätti tukea SKR:n keskusrahastolta saamallaan 10 000 eurolla Miehikkälässä järjestettyä Rajapinta-kirjallisuustapahtumaa, jonka rahasto järjesti yhdessä Kymenlaakson kesäyliopiston, Pekkas-akatemian, Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan ja kirjailijayhdistys Paltan kanssa. Huomionarvoista oli hoitokunnan kokouksessa palkinnoista käyty keskustelu, jonka päätteeksi hoitokunta määräsi tapahtuman palkintosummiksi 2000, 1000 ja 500 euroa.³⁴⁸ 29.9.2007 järjestettyyn ”Rajoja ja rajan ylityksiä – kirjallisuus 2000-luvun Suomessa” -tapahtumaan osallistui 32 henkilöä. Puhujina olivat muun muassa professori Yrjö Varpio, kirjailija Irja Sinivaara ja professori Martti Turtola. Tapahtuman yhteydessä järjestettyyn novellikilpailuun (13.4.–15.8.) lähetettiin yhteensä 189 novellia, joiden teemat liittyivät kaakkoissuomalaiseen arkeen ja rajapintoihin. Kilpailuraatiin kuuluivat puheenjohtajana toiminut toimittaja Päivi Taussi-Forsman, kotiseutuneuvos Anja Kiviharju, taiteellinen johtaja Petri Pietiläinen, kirjailija Irja Sinivaara ja professori Martti Turtola. Voittajaksi raati valitsi Vappu Konkolan, toisen sijan saavutti Anni Lappela ja kolmannen palkinnon raati myönsi Sirkka Laineelle. Tapahtuma huomioitiin myös maakunnan mediassa, ja esimerkiksi Kymen Sanomat julkaisi kilpailuun osallistuneita novelleja.³⁴⁹

Kymenlaakson rahaston aktiivisempi osallistuminen kulttuuritoimintaan ei ole vähentänyt sen vuosijuhliin kohdistunutta huomiota. Rahaston vuosijuhlat ovat säilyneet juhlavina, vaikka useat apurahan saajista eivät enää ennätä tai vaivaudu noutamaan omaa apurahaansa, mikä heikentää rahaston asiamiehen Päivikki Eskelinen-Röngän näkökulmasta juhlan arvoa ja merkitystä.³⁵⁰ Juhlien ohjelma rakentuu edelleen apurahan saaneiden henkilöiden esityksiin. Kulttuurien kohtaaminen on ollut ominaista 2000-luvun juhlille, ja esimerkiksi vuoden 2004 juhlassa kuultiin rumpuryhmän esitys. Rahaston 50-vuotisjuhlan yhteyteen hoitokunta päätti järjestää taidenäyttelyn, johon kutsuttiin osallistujik-

si niin rahaston apurahan saaneita taiteilijoita kuin I.E. Repin -instituutin koulutukseen osallistuneita. Näyttely oli avoinna Kouvolassa 8.12.2010–23.1.2011.³⁵¹ Rahaston 50-vuotista työtä muistettiin muun muassa Pohjois-Kymenlaakso -lehdessä, joka julkaisi kahdeksasta Kymenlaakson rahaston apurahan-saajasta sarjan ”50-vuotta tieteen ja taiteen tukena”. Haastateltujen joukossa olivat muun muassa kirjailija Jukka Behm ja pianisti Hanna-Maria Kousa.³⁵² 2000-luvun vuosijuhlille onkin ollut ominaista juhlien ohjelman keveneminen, vaikka se koostuu edelleen joko edellisen tai saman vuoden stipendiattien esityksistä, kuten kuva 25 näyttää.

Kuva 25. Lasten rumpuryhmä rahaston vuosijuhlissa vuonna 2008.

Kymenlaakson rahasto maakunnallisena toimijana 1960–2011

Vuonna 1960 perustettu Kymenlaakson Kulttuurirahasto on vuoteen 2011 mennessä myöntänyt 1471 apurahaa ja 16 tunnustuspalkintoa. Apurahoista 490 on ollut tieteen (33,3 %) ja 907 taiteen (61,7 %). Lisäksi muihin tarkoituksiin kuten kotiseututyöhön tai kesäyliopiston seminaareihin on myönnetty 43 apurahaa (5 %). (Liite 6) 16 tunnustuspalkinnosta osa on myönnetty rahana ja osa SKR:n mitaleina. Rahasto toimikin sen perustamisesta aina 1980-luvun lopulle asti lähes ainoastaan apurahojen jakajana. Tätä ajanjaksoa voi myös nimittää Niinisalon kaudeksi sen keskeisimmän toimijan eli pitkäaikaisimman asiamiehen, hallintotieteiden tohtori Kauko V. Niinisalon mukaan. Kymenlaakson rahaston ja Kymenlaakson maakuntaliiton suhde oli samaan aikaan hyvin läheinen, ja rahaston toimintaa oli välillä vaikea erottaa maakuntaliiton kulttuuritoiminnasta. Vuodesta 1990 alkaen Kymenlaakson rahasto on vaihtuneiden asiamiestensä voimin ja keskusrahaston ohjaamana irtautunut Kymenlaakson maakuntaliiton, ja tämän lakkauttamisen jälkeen Kymenlaakson liiton piiristä. Maakunnallisena kulttuuritoimijana rahaston hoitokunta on tiivistänyt yhteistyötään Kymenlaakson kesäyliopiston kanssa, mutta sekä 1990- että 2000-luvuilla rahasto on ollut oman hoitokuntansa ohjaama toimija.

Maakunnan liitoista irtautumisen myötä rahaston toiminta on monipuolistunut ja se koostuu nykyään erilaisista kulttuuritoiminnoista pelkän apurahojen jakamisen sijaan. Toiminnan laajentajina ovat kunnostautuneet erityisesti rahaston asiamiehet ja hoitokunnan puheenjohtajat. Edellytyksenä toiminnan laajenemiselle on ollut rahaston vaurastuminen. 1960- ja 1970-luvun kädestä suuhun elämisen jälkeen rahasto on rikastunut kahdesta syystä: nimikkorahastojen lukumäärän kasvattaminen onnistui ja keskusrahaston talouspolitiikka kehitti maakuntarahastoista omilla sijoitustuotoillaan toimivia rahastoja. Kymenlaakson rahaston historia on osoittanut, että maakunnasta on tarvittaessa löytynyt avarakatseisia yksilöitä, jotka ovat nähneet kulttuurin laaja-alaisen tukemisen olennaiseksi osaksi niin maakunnan kuin koko Suomen henkistä kehittämistä. Näiden yksilöiden löytäminen ja sitouttaminen osaksi Kymenlaakson rahaston toimintaa ei ole ollut helppoa, vaan se on edellyttänyt pyyteetöntä työtä erityisesti rahaston asiamiehiltä ja hoitokunnan puheenjohtajilta. Kymenlaakson Kulttuurirahasto onkin osoittanut elinvoimaisuutensa ja se voi kohdata tulevaisuuden 2010-luvun mullistusten maailmassa luottavaisin mielin omaan historiaansa tukeutuen.

Lähteet

Alkuperäislähteet

Helsingin Yliopiston kirjasto (HYK)

- Kymenlaakson osakunta
- Osakunnan pöytäkirjat 1956 Kyo Ba:14.
- Osakunnan pöytäkirjat 1960 Kyo Ba:16.
- Osakuntaneuvoston pöytäkirjat 1956 Kyo Bb1.1.

Kaakkois-Suomen läänin taidetoimikunta

- Apurahalista 1998–2011. (Kopiot tekijän hallussa)

Kansallisarkisto (KA)

- L.A. Puntilan arkisto, kansio 203.

Kymenlaakson rahaston arkisto (KRA)

- Kymenlaakson rahaston pöytäkirjat 1961–2012.
- Kymenlaakson rahaston myöntämät apurahat 1988–2011.
- Kymenlaakson rahaston asiamiehen kansiot 1961–2010.

Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö

- Apurahalistat 1975–2010. (Kopio tekijän hallussa)

Mikkelin maakunta-arkisto (MMA)

- Kymenlaakson rahasto
 - Kansio Ba1
 - Kansio Da1
 - Kansio Ea1
 - Kansio Ec1
 - Kansio Ed1
 - Kansio Ua1
 - Kansio Ua2
 - Kansio Ua3

Suomen Kulttuurirahaston arkisto (SKRA)

- Kymenlaakson rahasto, kansiot HM 7.1:1–3
- Maakuntarahastot – yleistä
- Maakuntarahastot – kiertokirjeet asiamiehille 1962–1986
- Maakuntarahastot – Asiamiespäivät 1968–2001
- Maakuntarahastojen tuloslaskelmat 1975–1987

Suurkeräys 1964, kansio HL 2.9:1
Taseet 1961–1975
Toimintakertomukset 1961–2011.

Veikko Talven arkisto (VTA)
Kansiot VII ja XIV

Sanomalehdet

Kouvolan Sanomat 1960–1961.

Kirjallisuus

Eskola, Seikko

(2002). Tiedepolitiikka ja korkeakoulut. teoksessa Tommila, Päiviö (toim.)

Suomen tieteen historia 4: tieteen ja tutkimuksen yleinen historia 1880-luvulta lähtien.

WSOY, Porvoo, 222–391.

(1991). *Tiedettä, taidetta, aatetta – Suomen Kulttuurirahasto Suomen kulttuurissa.* Otava, Keuruu.

Hamari, Risto, Korhonen, Martti, Miettinen, Timo ja Ilmari Talve (1996).

Suomenlahden ulkosaaret – Lavansaari, Seiskari, Suursaari, Tytärsaari.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 630. Jyväskylä.

Hietala, Marjatta (2002). Tutkimuksen julkinen rahoitus. teoksessa Tommila, Päiviö (toim.)

Suomen tieteen historia 4: tieteen ja tutkimuksen yleinen historia 1880-luvulta lähtien. WSOY, Porvoo. 492–561.

Kirkinen, Heikki (1996). *Maakuntahallinto: kansanvallan uusi taso.* WSOY, Juva.

Kulha, Keijo (2010). *Kulttuurin etulinjassa – Erkki Salonen.* Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 127, Saarijärvi.

Kymenlaakson maakuntaliitto (1969). *Kymenlaakson kulttuurielämän tehtäviä ja tavoitteita – Kymenlaakson kulttuuri-*
poliittinen ohjelma: perustelut ja suositukset. Karhulan kirjapaino, Karhula.

Levä, Ilkka (2001). *Sivistyneistön ja kansan uusi liitto – Suomen Kulttuurirahaston perustamiskeräykset ja kansallinen ajattelu.*

Suomen Kulttuurirahaston julkaisuja II, Libris, Helsinki.

Michelsen, Karl-Erik (2002). Tiede rauhan ja sodan vuosina. teoksessa Tommila, Päiviö (toim.) *Suomen tieteen historia 4: tie-*
teen ja tutkimuksen yleinen historia 1880-luvulta lähtien. WSOY, Porvoo, 163–219.

Mäkinen, Jarmo (2005). *Säätiö ja maakunta – maakuntarahastojärjestelmän kentät ja verkostot*. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 265. Jyväskylän yliopisto.

Niinisalo, Kauko V. (1974). *Kymenlaakson alueellinen kehitys vuosina 1910–1970 – vertaileva tutkimus taloudellis-sosiaalisesta kehityksestä ja aluepolitiikan vaikutusmahdollisuuksista*. Iitin Painopalvelu.

Pohls, Maritta (1989). *Suomen Kulttuurirahaston historia*. WSOY, Porvoo.

Punttila, L.A. (1965). *Kolkuttajan osa – Puheita ja Esitelmiä 1948–1965*. Otava, Keuruu.

Rainio, Pertti (1999). *Puolivuosisataa Kymenlaakson messuja 1949–1999*. Kotkan kirjapaino, Kotka.

Suomen Tilastollinen Vuosikirja

(2011). 106. vuosikerta uusi sarja, Edita Prima Oy, Helsinki.

(2001). 96. vuosikerta uusi sarja, Otava Kirjapaino Oy, Keuruu.

(1991). 86. vuosikerta uusi sarja, Helsinki.

(1981). Uusi sarja LXXVII, Helsinki.

Takasuo, Anita (2001). Rahoituksen vaikutus toteutukseen Virolahdella. teoksessa Valkonen, Marjo (toim.)

Epilogi – Uuno Klami 100 vuotta. Painokotka, Kotka, 42–49.

Talvi, Veikko

(1987). *Rajalääni – kaakkoisen Suomen vaiheita*. Kymenlaakson lääninhallituksen julkaisuja no 27. s.l.

(1946). Kymenlaakson maakuntaliiton perustaminen ja tähänastinen toiminta. teoksessa Talvi, Veikko (toim.)

Kymenlaakso. Kymenlaakson maakuntaliito julkaisuja I.

Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, Kouvola. 7–31.

Tarkka, Jukka (2004). *Kansallinen kolkuttaja – L.A. Punttilan yhteiskunnallinen elämäntyö*. Werner Söderström Oy, Juva.

Vasara, Marja

(1987). Kymenlaakson maakuntaliitto 50 vuotta. teoksessa Niinisalo, Kauko V. (toim.) *Kymenlaakso III – Kymenlaakson Maakuntaliitto r.y:n 50-vuotisjuhlaulkaisu*. Kotka, 7–87.

(1983). *Ankkapurha VII – Kymenlaakson Osakunnan 50-vuotishistoria*. Kotka.

Välinoro, Tapio (2001). Kymenlaaksolainen ja kansainvälinen Uuno Klami. teoksessa Valkonen, Marjo (toim.)

Epilogi – Uuno Klami 100 vuotta. Painokotka, Kotka, 10–11.

Sähköiset lähteet

Helsingin Sanomat 2012.

<http://muistot.hs.fi/muistokirjoitus/4460/veikko-talvi>

Sivusto luettu 28.5.2012.

Julkunen, Jorma (2012). *Rahasto maakuntaa rakentamassa – neljäkymmentä vuotta Päijät-Hämeen rahaston apurahoja tieteelle ja taiteelle 1972–2011*.

http://www.skr.fi/content/pdf/PH_Historiikki_nettiin.pdf?from=21401882437474141 Sivusto luettu 11.5.2012.

Julkunen, Jutta (2011). *Sivistyksen etulinjassa – Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Savon rahasto 1961–2011*. Tripylon Oy.

<http://www.e-julkaisu.fi/suomen-kulttuurirahasto/etela-savo/>

Sivusto luettu 28.4.2012.

Myllys, Riikka (2011). *Yhteistuumin tieteen ja taiteen hyväksi – Pohjois-Karjalan rahasto 1961–2011*.

http://193.65.176.200/ejulkaisut_pk/rahasto/index.html

Sivusto luettu 25.3.2012.

Peltola, Jarmo (2011). *Tiedettä ja taidetta tukien – Pirkanmaan kulttuurirahasto 1961–2011*.

http://www.skr.fi/content/kuvat/sisalto/Maakuntarahastot/SKR_Pirkanmaan_rahaston_historia_1961-2011_sivuittain.pdf?from=1575527715968732

Sivusto luettu 22.2.2012.

Suomen laki 1995. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>.

Sivusto luettu 21.4.2012.

Suomen laki 1961. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>.

Sivusto luettu 21.4.2012.

Suomen Kulttuurirahasto 2012. *Perustamiskeräyslistat*. <http://kerays.skr.fi/perustamiskerays/Yhteenvedo.aspx?yhteenvedo=paikkakunnat> Sivusto luettu 31.5.2012.

Suomen virallinen tilasto (SVT): *Kuluttajahintaindeksi – Rahanarvonkerroin 1860–2011*. Helsinki, Tilastokeskus.

Luettu 25.4.2012.

http://www.tilastokeskus.fi/til/khi/2011/khi_2011_2012-01-18_tau_001.html

Uuno Klami sävellyskilpailu.

<http://www.klamicompetition.fi/> Sivusto luettu 24.4.2012.

Haastattelut

Professori emerita Marjatta Hietala 24.4.2012.

Nauhoite tekijän hallussa.

Taiteilija Kirsti Lento 8.5.201. Nauhoite tekijän hallussa.

Filosofian tohtori Päivikki Eskelinen-Rönkä 11.5.2012.

Nauhoite tekijän hallussa.

Professori Martti Turtola 16.5.2012.

Nauhoite tekijän hallussa.

Liitteet

Liite 1. Kymenlaakson rahaston perustamiskirja.

Liite 2. Kymenlaakson rahaston asiamiehet ja hoitokunnan puheenjohtajat.

Liite 3. Kymenlaakson rahaston hoitokunnan jäsenet 1961–2011.

Liite 4. Kymenlaakson Kulttuurirahaston nimikkorahastot.

Liite 5. Kymenlaakson rahaston apurahojen saajat 1961–2011.

Liite 6. Kymenlaakson rahaston myöntämät apurahat 1961–2011.

Liite 7. Kymenlaakson Kulttuurirahaston vuosijuhlat 1961–2012.

Liite 8. Kymenlaakson rahaston pääoman kehitys 1962–2011.

Liite 1. Kymenlaakson rahaston perustamiskirja. (Kansio Ed1, MMA.)

KYMENLAAKSON MAAKUNNAN HENKISEN
JÄ TALOUDELLISEN KULTTUURIN VAALIMISEKSI
JA KEHITTÄMISEKSI PERUSTAMME
SUOMEN KULTTUURIRAHASTON KYMENLAAKSON
RAHASTON, JOLLE OLEMME HYVÄKSYNEET
OHJESÄÄNNÖN

KOTKASSA LOKÄKUUN 15. PÄIVÄNÄ 1961

SUOMEN KULTTUURIRAHASTO

L. A. Ranta *Elli Salonen*

KYMENLAAKSON
MAAKUNTALIITTO

Arvola Suurkanka
Kaarlo V. Niemi Aho

KYMENLAAKSON
OSAKUNTA

Tarja Rajander
Altti Einio

Liite 2. Kymenlaakson rahaston asiamiehet ja hoitokunnan puheenjohtajat.

Asiamiehet

Hallintotieteiden tohtori <i>Kauko V. Niinisalo</i>	1961–1990
Valtiotieteiden tohtori <i>Martti Turtola</i>	1990–1995
Valtiotieteiden maisteri, kasvatustieteiden maisteri <i>Ritva Javanainen</i>	1995–2011
Filosofian maisteri <i>Minna Kähtävä-Marttinen</i>	2011
Filosofian tohtori <i>Päivikki Eskelinen-Rönkä</i>	2011–

Puheenjohtajat

Filosofian maisteri <i>Veikko Talvi</i>	1961–1967
Varatuomari <i>Simo Rautala</i>	1968–1971
Paikallisjohtaja <i>Kosti Helevuo</i>	1972–1973
Opetusneuvos <i>Veikko Talvi</i>	1974–1979
Kaupunginjohtaja <i>Sakari Välimäki</i>	1980–1982
Varatuomari <i>Mauno Savela</i>	1983–1985
Koulutoimentarkastaja <i>Markku Hulkko</i>	1986–1988
Professori <i>Peter M.A. Tigerstedt</i>	1989–1994
Rakennusneuvos <i>Ensi R. Louhiluoto</i>	1995–2000
Rehtori <i>Eija Vulkko</i>	2001–2006
Opintotoimiston päällikkö <i>Ulla Talvi</i>	2006–

Liite 3. Kymenlaakson rahaston hoitokunnan jäsenet 1961–2011.

Varsinaiset jäsenet

Aalto, Jalmar	Musiikkineuvos	1980–1982
Ainali, Pekka	Kanttori	2007–
Anttila, Inkeri	Professori	1961–1967
Arvaja, Antti	Yliasiemies	2003–2009
Behm, Kimmo	Kunnanjohtaja	1992–2000
Brofeldt, Eino	Kaupunginjohtaja	1966–1971
Haavisto, Erno	Johtajaylilääkäri	2003–
Haila, Leena	Fil. maisteri, museonjohtaja	2007–
Halila, Aimo	Professori	1961–1967
Hamari, Pirjo	Fil. maisteri	1998–2006
Hannikainen, Esa	Valtiot. kand.	1972–1973
Hannola, Miria	Fil. maisteri	1992–1997
Happonen, Leo	Agronomi	1963–1969
Hartikainen, Pentti	Valtiot. maisteri	1988–1991
Helevuo, Kosti	Paikallisjohtaja, dipl.ins.	1970–1973
Hulkko, Markku	Koulutoimentarkastaja	1980–1989
Huttunen, Reijo	Kaupunginjohtaja	1998–2006
Huurnainen, Leo	Kirkkoherra	2001–2009
Hykkäälä, Heikki	Kansanedustaja	1969–1975
Häkämies–Perttula, Kirsi–Maria	Koulunjohtaja	1992–2000
Härmälä, Kaarina	Lehtori	1968–1971
Ihonen, Elin	Sosiaalitarkastaja	1961–1963
Itälä, Jaakko	Valtiot. maisteri	1972–1974
Jaakkola, Mauri	Pankinjohtaja	1974–1976
Jokela, Pentti	Opettaja	1970–1973
Jokinen, Pekka	Kaupunginlääkäri	1972–1973
Jolula, Pertti	Opettaja	1972–1973
Juuti, Kalle	Kasvatust. tohtori, yliopistonlehtori	2007–
Juvonen, V–V.	Paikallisjohtaja, dipl.ins.	1963–1969
Karjalainen, Vappu	Koulutoimentarkastaja	1972–1976
Knapas Marja–Liisa	Valtiot. maisteri	1977–1979
Kokkola, Veikko	Kaupunginjohtaja	1969–1971
Koskinen, Antti	Rahoituspäällikkö	1992–2002
Kujala, Viljo	Professori	1961–1963
Kuusi, Matti	Professori	1961
Kähönen, Ester	Rehtori, fil.lis.	1961–1963
Laaksonen, Oiva	Professori	1974–1982
Lahtinen, Alli	Yhteiskuntatiet. maisteri	1963–1969
Lassila, Juhana	Asiamies	2010–
Lehtonen Jorma	Kaupunginsihteeri	1977–1982
Lehto–Kylmänen, Soili	Fil. maisteri, lehtori	2007–
Lindfors, Katri	Rouva	1970–1976
Lindgren, Leo	Rehtori	1972–1976

Lintunen, Pertti	Toimialajohtaja	1995–2003
Loimaranta, Vilho	Rehtori	1961–1965
Louhiluoto, Ensi R.	Apulaiskaupunginjohtaja	1992–2000
Maasalo, Tapio	Metsänhoitaja	1998–2006
Majander, Taito	Valtiot. maisteri	1963–1965
Mauno, Raine A.	Kuraattori	1974–1976
Merikoski, Veli	Professori	1961–1967
Mikola, Seppo	Lehtori	1980–1989
Muhonen, Hannu	Kaupunginjohtaja	2007–
Myllys, Pirkko	Yhteiskuntatiet. maist.	1977–1981
Mänttari, Jukka	Valtiot. maisteri	1969–1971
Nevamaa, Esko	Varatoimitusjohtaja	1989–1991
Niemelä, Jari	Hallintojohtaja	1992–2002
Niinikoski, Eero	Tiedotuspäällikkö, apulaisjohtaja	1983–1991
Niinivaara, Fritz	Professori	1966–1967
Niitamo, Olli	Dosentti	1972–1974
Norkamo, Leo	Agronomi	1961–1963
Ojanen, Erkki	Rehtori	1989–1997
Parjanne, Risto	Kaupunginjohtaja	1986–1991
Partio, Marja	Toimitusjohtaja	2010–
Pojjärvi, L. Arvi P.	Professori	1969–1971
Pukkila, K.A.	Johtaja	1974–1976
Pullinen, Marja	Lehtori	1983–1991
Putkonen, Juhani	Taluspäällikkö	1995–2003
Rantala, Raimo	Kaupunginsihteeri	1983–1991
Rautala, Simo	Pankinjohtaja, varatuomari	1969–1971
Rehnfors, Eva–Margareta	Fil. maisteri	1986–1989
Roti, Urpo	Kuraattori	1977–1982
Salokangas, Holger	Päätöimittaja	1972–1976
Salonen, Erkki	Yliasiamies	1974–1979
Savela, Mauno	Piirijohtaja, varatuomari	1977–1985
Savikko, Jorma	Toimittaja, kirjailija	1977–1985
Setälä, Päivi	Vt. professori	1989–1991
Suortti, Marja	Lehtori	1977–1985
Sutela, P.E.	Kauppalanjohtaja	1961–1965
Talvi, Ulla	Opetustoimen johtaja	2003–
Talvi, Veikko	Fil. maisteri	1961–1967, 1972–1976
Tapiola, Hannu	Kaupunginjohtaja	1992–2000
Teräsvuori, Juhani	Taiteellinen johtaja	2010–
Tiainen, Timo	Toimialajohtaja	1998–2006
Tigerstedt, Maria	Toimitusjohtaja	2001–2009
Tigerstedt, Peter M.A.	Professori	1986–1994
Tiirilä, Pekka	Toimitusjohtaja	1992–2000
Tiura, Yrjö	Rehtori	1989–1997
Tohijärvi, Heikki	Rehtori	1983–1991
Tukiainen, Lauri K. J.	Varatuomari	1969–1971
Tunkelo Eino	Professori	1983–1985
Tuokko, Eino	Professori	1983–1985

Tuomi, Tuomo	Professori	1980–1989
Valleala, Viljo	Kaupunginjohtaja	1961–1967
Vasara, Marja	Fil. maisteri	1983–1991
Vesterinen, Lauri	Koulutoimentarkastaja	1966–1971
Viitanen, Matti	Kaupunginjohtaja	1961–1967
Virta, Kai	Valtiot. maisteri	1986–1988
Vulkko, Eija	Koulunjohtaja	2000–2006
Vuolasto, Johanna	Intendentti	2007–
Vuorela, Pertti	Johtava rehtori	2000–2006
Välimäki, Sakari	Kaupunginjohtaja	1974–1982

Varajäsenet

Aho, Eero	Hovioik. auskultantti	1969–1971
Alho, Antti	Lääket. ja kirurgian tohtori	1963–1965
Arvola, Tapani	Opettaja	1966–1969
Askola, Tapani	Opettaja	1970–1971
Boas, Börje	Kunnanjohtaja	1972–1973
Elo, Reino	Kunnallisneuvos	1972–1973
Hostila, Sulo	Kansanedustaja	1961–1965
Ilmanen, Matti	Valtiot. maisteri	1961–1967
Jaakkola, Mauri	Pankinjohtaja	1970–1973
Kaikko, Jouni	Toimitusjohtaja	1972–1973
Kansikas, Veikko	Kansanedustaja	1961–1963
Kivimäki, T.O.	Fil. maisteri	1961–1965
Korhonen, Jussi	Fil. maisteri	1969–1971
Kääriäinen, Hannu M.	Ekonomi	1969–1973
Lahtinen, Lauri	Viivaaja, kunnallisneuvos	1966–1969
Lehtinen, Kauko	Talousneuvos	1972–1973
Lindgren, Leo	Rehtori	1970–1972
Majander, Taito	Valtiot. maisteri	1961–1963
Mänttari, Alpo	Fil. yo.	1972–1973
Mänttari, Jukka	Valtiot. maisteri	1966–1967
Niitamo, O.E.	Fil. tohtori	1961–1967
Olkku, Reino	Kauppaneuvos	1963–1969
Pukkila, K.A.	Johtaja	1969–1973
Ranta, Jorma	Rehtori	1966–1971
Rautala, Simo	Pankinjohtaja	1963–1967
Salokangas, Holger	Päätöimittäjä	1970–1972
Salonen, Erkki	Valtiot. maisteri	1961–1967, 1972–1973
Sinisalo, Jouko	Agronomi	1961–1965
Sipilä, Veikko	Maanviljelijä	1968–1971
Syrjänen, Kaarlo	Agronomi	1970–1973
Tammekas, Rurik	Lääninrovasti	1963–1969
Tarkkonen, Oma	Toimitusjohtaja, dipl.ins.	1969–1973
Tiusanen, Mia	Fil. maisteri	1961–1963
Tulkki, Viljo	Kunnansihteeri	1961–1967

Vainio, Arvo	Director musices	1961–1965
Vanhala, Elsa	Lehtori, fil. maisteri	1961–1963
Virtanen, Rauni	Agrologi	1966–1969

Liite 4. Kymenlaakson Kulttuurirahaston nimikkorahastot.

Rahasto	Perustamisvuosi
Toivo Pekkasen rahasto	1962–
Maire ja Paavo Eerolan rahasto	1968–
Elsa Parosen rahasto	1975–
Uuno Klamin rahasto	1977–
Olavi ja Alli Pietikäisen rahasto	1978–
Unto Seppäsen rahasto*	1985–
Heikki Kellokosken rahasto	1986–
Karjaportti III – rahasto [†]	1989–2008
Kirsti ja Arvo Karjalaisen rahasto**	1992–
Toivo Huuhtasen rahasto	1996–
Anna-Maija Bernerin rahasto	2000–
Hannu Koukin rahasto	2001–
Kouvolan Seudun Osuuspankin rahasto	2001–
Veikko Talven rahasto	2001–
Irma ja Olavi Tammivuoren rahasto	2003–
Elli Kuuselan rahasto	2010–

* Karjaportti III –rahasto yhdistettiin Etelä-Savon rahaston Karjaportti-rahastoon.

** Kirsi ja Arvo Karjalainen lahjoittivat tulevan rahastonsa pääomaa Kymenlaakson rahastolle jo vuonna 1985.

Liite 5. Kymenlaakson rahaston apurahojen saajat 1961–2011.

*- merkityille henkilöille rahaston hoitokunta on myöntänyt tunnustuspalkinnon.

1961

Fil. maisteri Keijo Ahti
Kymenlaakson luonnon ystävät ry.
Fil. kand. Viljo Laitinen
Varastonhoitaja Sulo J. Lehtonen
Fil. maisteri Antero Penttilä
Fil. lis. Annikki Saarisalo-Taubert
Kansakoulun opettaja Matti Orpana
Taidemaalari Vieno Elomaa
Taidemaalari Esko Sarkkinen
Taidemaalari Esko Tirronen
Säveltäjä Ahti Karjalainen
Pianisti Reija Silvonen-Gölles
Merkonomi Tapio Leisti
Kuvanveistäjä Albin Ikonen*
Kuvanveistäjä Sulo Mäkelä*

1962

Dipl.ins. Aarno Klemola
Kymenlaakson Osakunta
Valtiot. maisteri Lauri Vanhala
Herra Taavi Uutela*
Kansakoulunopettaja, kirjailija Erkki Rekimies
Sanomalehtitoimittaja Jorma Savikko
Kauppias Esko Bly
Kansakoulunopettaja Yrjö Heikkilä
Taidemaalari Feodor Porokara
Taidegraafikko Ulla Rantanen
Taidemaalari Olli Reiman

1963

Neiti Lyyli Lukkari*
Kansakoulun opettaja Tapani Arvola
Teatterinjohtaja Martti Kainulainen
Trumpetinsoittaja Aatto Launonen
Näyttämöohjaaja Tauno Lehtonen
Taidemaalari Pauli Paukkonen
Fil. kand. Paavo Puhakainen
Musiikinopettaja Lahja Rinne
Lavastaja Unto Ripatti
Taidemaalari Esko Sarkkinen
Dosentti Hannu Soikkanen

1964

Runoilija Henrik Alcenius
Teatteriohjaaja Vilho Lahti
Taidemaalari Paul Osipow
YE-majuri Veikko Salo
Viulutaiteilija Markku Seppänen
Tenorilaulaja Viking Smeds
Verojohtaja Mikko Suosalmi
Näyttelijä Marja-Leena Takala
Kymenlaakson rahasto
Kymenlaakson rahasto

1965

Hum. kand. Matti Puntila
Taidemaalari Jaakko Manninen
Taidemaalari Päiviö Pyötilä
Taidemaalari Helinä Torala
Laulajatar Pirkko Kilappa
Opiskelija Jarmo Vainio
Näyttelijä Yrjö Parjanne
Rouva Hilikka Norkamo
Kymenlaakson rahasto

1966

Fil. lis. Tapio Rintanen
Hum. kand. Matti Sihvola
Fil. yo. Ulla Marketta Peri
Taidemaalari Ulla Guttorm-Halme
Kuvanveistäjä Pauli Tapani Koskinen
Taidemaalari Esko Tirronen
Kansakoulun opettaja Kari Wilenius
Teatteriohjaaja Egil Häggman
Kymenlaakson rahasto
Kymenlaakson rahasto

1967

Tekn. lis. Matti Sten
Taidemaalari Esko Heikkilä
Taidemaalari Yrjö Oso
Musiikinopettaja Maj-Lis Paakkunainen
Rouva Liisa Rytteri
Musiikinopiskelija Jukka Tirkkonen
Teatteriohjaaja Säde Matikainen-Nieminen
Näyttelijä Jaakko Haapanen

Näyttelijä Vieno Saaristo
Herrastuomari Eino Raunio*
Kymenlaakson rahasto

1968

Assistentti Erkki Lyytikäinen
Fil. kand. Marjatta Puusa
Kansakoulunopettaja Aaro Kellberg
Taidemaalari Lempi Carlsson
Taidemaalari Tuomas Mäntynen
Musiikinopiskelija Jukka Henttu
Viulutaiteilija Ilkka Talvi
Kansakoulunopettaja Jouko Törmälä
Näyttelijä Reijo Lomperi
Näyttelijäharjoittelija Mirjami Manninen
Kymenlaakson rahasto

1969

Fil. maisteri Sinikka Ojanen & fil. maisteri Iiris Kuokkanen
Fil. kand. Arvo Peltonen
Kirjailija Erkki Lindgren
Taidemaalari Tellervo Ojanen
Taidemaalari Irmeli Tarmo
Kapellimestari Jukka Hapuoja
Laulun- ja pianonsoitonopettaja Anni-Inkeri von Schoultz
Näyttelijä Esko Hukkanen
Teatteriohjaaja Lauri Väärä
Kansakoulunopettaja Ville E. Nevalainen
Kymenlaakson rahasto

1970

Lääket. ja kirurgian tohtori Sten Stenius
Luonnont. kand. Jorma Taina
Kuunnelmakirjailija Hannes Tompuri
Taidemaalari Aune Hongelin
Taidegraafikko Kalle Lehmuusaari
Näyttelijä Riitta Elstelä
Näyttelijä Matti Vienovirta
Musiikinopiskelija Timo Konttinen
Musiikinopiskelija Jukka Tiensuu
Kymenlaakson rahasto
Toimistonhoitaja Impi Kola*

1971

Fil. lis. Marjatta Hietala
Fil. lis. Taito Tuurnala

Kymenlaakson luonnon ystävät ry.
Hallintot. yo. Irja Häkämies
Hum. kand. Kaarina Anneli Kolu
Taidemaalari Ilkka Olavi Lehtinen
Taidemaalari Anna-liisa Tommila
Näyttelijä Markku Niemelä
Teatteriohjaaja Jukka-Pekka Rotko
Musiikinopiskelija Seppo Rantasuo
Kymenlaakson rahasto

1972

Fil. lis. Marjatta Hietala
Hum. kand. Tuula Korolainen
Fil. maisteri Risto Hamari
Fil. kand. Jorma Taina
Kauppat. kand. Matti Lehti
Taidemaalari Eeva Helena Lehmuusaari
Opiskelija Jouko Heikkilä
Musiikinopiskelija Pertti Lehtinen
Säveltäjä Harri Olavi Tuominen

1973

Fil. kand. Ritva Liisa Pitkänen
Fil. maisteri Risto Hamari
Lääket. lis. Juhani Vainio-Mattila
Hallintot. yo. Aino Elo
Yo-merkonomi Katri Harjunpää
Eläkeläinen Eino Raunio
Taidemaalari Olavi Huttunen*
Kouvolan opettajien kamarikuoro
Taiteilija Veikko Lavi
Musiikkileikkikoulun opettaja Anu Pylkkänen
Opiskelija Veli Lindroos

1974

Hum. kand. Kirsti Laaksonen
Työryhmä Seppo Grönlund - Heikki Mikkola
Fil. maisteri Risto Hamari
Oik. kand. Pirkko Liisa Kourula
Kymenlaakson taitelijaseura ry.
Kuusankosken kirkon nuorisokuoro
Musiikinopiskelija Kai Leinonen
Kansakoulunopettaja Jouko Törmälä

1975

Hum. kand. Eeva Kaarina Vänni
Oik. kand. Pirkko Liisa Kourula
Kauppat. kand. Veli Tapio Riikonen

Maanviljelijä Leo Haukka*
Hum. kand. Liisa Suhonen
Postimies Jari Nenonen
Taidemaalari Anja Tähtinen
Vehkalahden kunnan kotiseutulautakunta
Kuvanveistäjä Kalle Virkkilä
Summan Ponnistus ry:n tanhuajat
Laulajatar Irmeli-Mäkelä-Liikanen

1976

Fil. kand. Timo Miettinen
Fil. kand. Kaisu Vainonen
Maa- ja metsät. kand. Jukka Airola
Fil. kand. Jorma Taina
Kymenlaakson maakuntaliitto
Näyttelijä Mikko Kauranen
Kapellimestari Eero Bister
Kotkan kantaattikuoro ry.
Koululainen Riitta Pesola

1977

Fil. kand. & valtiot. kand. Hannu Heikkilä
Lehtori, fil. lis. Leena Jalonen
Hum. kand. Pentti Mäkinen
Kymenlaakson Luonnon Ystävät ry.
Kymenlaakson Maakuntaliitto ry.
Kudonnanneuvoja Eira Vanhanen
Rakennusarkkitehti Matti K. Hänninen
Taidemaalari Eero Eirto
Taideopiskelija Marja Hiltunen
Opiskelija Anja Hirvikallio
Teatteriohjaaja, hum. kand., Rauli Jokelin
Kotkan Laulumiehet ry.
Koululainen Riitta Pesola
Rehtori Samuli Pesola
Musiikinopiskelija Hannu Sorvali
Lehtori Matti Wilenius
Kuvataiteilija, keraamikko, Leena Liljeström-Punta
Keraamikko Raila Vainonen

1978

Fil. lis. Saulo Kepsu
Hum. kand. Eeva-Margareta Multanen
Dipl.ins. Seppo Anttila
Kauppat. lis. Veli Riikonen
Haapasaari-seura ry.
Varastonhoitaja Heikki Rautio
Luokanopettaja Anelma Pitkänen

Kirjailija Leo Tompuri
Taidemaalari Mervi Aropaltio
Opiskelija Olavi Heino
Taidemaalari Tuomo Immonen
Opiskelija Anja Hirvikallio
Teatteriohjaaja Lauri Väärä
Musiikinopiskelija Marja Honkanen
Musiikinopiskelija Kirsi Kiviruusu
Kymenlaakson Kansanmusiikkiyhdistys ry.
Kymenlaakson kesäyliopisto
Musiikinopiskelija Riitta Pesola

1979

Fil. tohtori Venla Kiiski
Fil. kand. Raimo Päiviö
Lehtori Esko Wilkko
Lääket. lis. Aila Rissanen
Dipl.ins. Seppo Anttila
Taloust. lis. Matti Pohjola
Arkkite. yo. Pertti Karhinen
Taidemaalari Arja Vaija
Näyttelijä Reijo Lomperi
Näyttelijä Yrjö Parjanne
Musiikinopiskelija Marja Honkanen
Musiikinopiskelija Kirsimarja Kiviruusu
Musiikinopiskelija Seija Pentti
Musiikinopiskelija Riitta Pesola
Intendentti Reijo Peuravaara
Vahtimestari Alpo Tommola

1980

Fil. kand. Matti Mäkelä
Fil. maisteri Raimo Päiviö & työryhmä
Lehtori Esko Wilkko
Lääket. ja kirurgian tohtori Sten Stenius
Lääket. lis. (väit.) Aila Rissanen-Tukiainen
Kauppat. lis. Veli Riikonen
Hallintotiet. kand. Hannu Tuittu
Kuvanveistäjä Pauli Koskinen
Kouvolan kaupunginorkesteri
Diplomilaulaja, laulunopettaja Seija Pentti
Nuorisotoimenohjaaja Pekka Vihervuori
Teatteriohjaaja Mikko Nousiainen
Kudonnonneuvoja Eira Vanhanen-Haavisto
Pianonsoiton opettaja Maj-Lis Tigerstedt
Peruskoulun opettaja Jouko Törmälä
Opiskelija Jaana Haapasalo
Opiskelija Paula Hautala

1981

Anjalan srk:n puhallinyhtye ja nuorisokuoro Varpuset
Dipl.ins., yliopettaja Seppo Anttila
Peruskoulun opettaja Tapani Arvola
Taidemaalari Eero Eirto
Musiikinopiskelija Kirsimarja Kiviruusu
Opiskelija Teppo Koivisto
Peruskoulun opettaja Pekka Kuisma
Laulajatar Irma Lapponen
Fil. kand. Matti Mäkelä
Koululainen Mika Palosara
PhD, taloust. lis. Matti Pohjola
Tutkija Eeva Päiviö
Fil. maisteri Raimo Päiviö & työryhmä
Kauppat. lis. Tapio Riikonen
Luokanopettaja Antti Seppä
Musiikinopettaja Samuli Sipilä ja Fil.maisteri Leena Morottaja
Teatterin talousjohtaja Seppo Soini
Fil. kand. Tytti Sutela
Hallintot. kand. Hannu Tuittu
Hum. kand. Jaana Suutari
Lääket. ja kirurgian tohtori Olavi Valle
Rouva Eira Vanhanen-Haavisto

1982

Fil. maisteri Raimo Päiviö & työryhmä
Teol. maisteri Eevi Aalto
Fil. kand. Helena Honka-Halila
Fil. kand. Kaarina Honkanen
Fil. kand. Timo Miettinen
Fil. lis. Matti Puntila
Kauppat. kand. Magnus Bäckström
Fil. kand. Maija Kirves
Toimittaja Matti Inkinen ja Pentti Tähtinen
Taidemaalari Liisa Kuningas
Piirtäjä Jorma Muurinen
Musiikinopiskelija Timo Ahtinen
Huilunsoiton opettaja Hannele Dolk
Kotkan Laulumiehet ry.
Näyttelijä Rauni Jakobson
Tuntiopettaja Irma Leimulahti
Työryhmä Ella Mussalo ja Liisa Avelin
Diplomiurkuri Pekka Ainali
Opiskelija Susanna Bronkowski
Opiskelija Jaana Haapasalo
Musiikinopiskelija Kirsi Kiviharju
Musiikinopiskelija Teppo Koivisto

Opiskelija Keijo Laine
Musiikinopiskelija Tauno Lehvonen
Opiskelija Lassi Mäkeläinen
Opiskelija Jouni Suntio
Kymenlaakson Osakunta

1983

Fil. maisteri Raimo Päiviö & työryhmä
Fil. kand. Helena Honka-Halila
Filologian yo. Tiina-Maija Lehtonen
Fil. lis. Risto Hamari
Lääket. ja kirurgian tohtori. Sten Stenius
Lastentautien erikoislääkäri Antero Westerlund
Hum. kand. Jouni Salo
Rehtori Pekka Savolainen
Merkonomi Pirkko Teräväinen
Pohjois-Kymenlaakson kadettiipiiri
Haminan naislaulajat ry:n Sonus-kvartetti & Anneli Väänänen
Opiskelija Marja Honkanen
Musiikinopiskelija Kirsi Kiviharju
Kapellimestari Jouko Koivukoski
Kotkan seudun musiikkiopiston kamarikuoro Kotkan Canto
Soiton opettajat Tauno Lehvonen ja Pekka Lappalainen
Musiikkiluokan opettaja Jouko Törmälä
Mauri Heikkilä
Opiskelija Jukka Lehtinen
Fil. kand. Liisa Riikonen
Peruskoulun opettaja Pekka Kuisma ja erikoisteknikko Heikki Vilkki
Opiskelija Marja Hiltunen
Hum. kand., erityisopettaja, Ari Peltonen

1984

Fil. maisteri Hannu Elo
Haminan teatteriyhdistys
Valtiot. lis. Kari Hietala
Musiikko, soittajaupseeri Tuomas Hoikkala
Fil. maisteri, luokanopettaja Ritva-Sinikka Härkönen
Teol. tohtori Juha Junntila
Kapellimestari Kalervo Kulmala
Lääket. lis. Ulla Larinkari
Fil. yo. Tiina-Maija Lehtonen
Taidemaalari Jukka Mäki
Opiskelija Päivi Niemi
Valtiot. kand. Irma-Leena Notkola
Teol. lis. Hannu Purhonen

Opiskelija Pia Raanoja
Liikuntat. maisteri Sari Ranta
Fil. tohtori Venla Vainio
Lääket. lis. Jukka Savolainen
Teol. maisteri, vanhempi lehtori Pirkko Soukka
Opiskelija Jouni Suntio
Rehtori, hum. kand., Helena Tyrväinen
Vt. apulaisprofessori Esko Wilkko
Lääket. lis. Eero Vuorinen
Luonnnot. kand. Pirkko Väyrynen

1985

Maa- ja metsät. kand. Jukka Airola
Fil. maisteri Hannu Elo
Yhteiskuntat. yo. Olli-Pekka Hietanen
Fil. kand., tutkija Helena Honka-Hallila
Valt. yo. Mervi Häkkinen
Muusikin opiskelija Kirsi Kiviharju
Opiskelija Kirsimarja Kiviruusu
Musiikinopiskelija Teppo Koivisto
Viulunsoitonopettaja Airi Koivukoski
Kotkan Kantaattikuoro
Kymenlaakson Kesäyliopisto
Fil. yo. Tiina-Maija Lehtonen
Diplomilaulaja, laulunopettaja Pertti Mäkelä
Vanhempi arkistoavustaja, hum. kand., Kristiina Nivari
Agronomi, maa- ja metsät.tiet. kand. Petri Ollila
Peruskoulun opettaja Maija-Liisa Petsalo
Kirjailija, luokanopettaja Kyllikki Pitkänen
Nuketeteatteritaiteilija Jukka Poikolainen
Fil. tohtori Matti Puntila
Opiskelija Jarmo Räikkönen
Fil. lis. Eeva-Liisa Sainio
Dosentti Pentti Salmelin
Ilmailutoimittaja, kapteeni evp. Börje Sjögren
Opiskelija Eija Sorjonen
Maa- ja metsät. kand. Marjatta Uosukainen
Lääket. ja kirurgian tohtori, dosentti Olavi Valle
Rouva Eira Vanhanen-Haavisto
Fil. yo. Heidi Westerlund
Rouva Hilikka Norkamo*

1986

Fil. kand., tutkija Helena Honka-Hallila
Fil. maisteri Taina Rasi
Fil. kand. Heidi Kaipainen
Fil. lis. (väit.) Raimo Niemelä
Biol. yo. Virve Porkka

Lääket. ja kirurgian tohtori Ora Friberg ja toiminnan-
johtaja Kari Hämäläinen
Fil. kand. Ilpo Kojo
Ylilääkäri Aila Rissanen ja osastonlääkäri Leena Ryysy
Lääket. ja kirurgian tohtori Timo Strandberg
Maa- ja metsät. lis. Petri Ollila
Hum. kand., musiikkitoimittaja Tiina-Maija Lehtonen
Peruskoulun opettaja Marita Hauhia
Taidemaalari Sinikka Hautamäki
Rouva Marja Kuusisto
Musiikinopiskelija Susanna Bronkowski
Opiskelija Marja Honkanen
Kotkan Ooppera ry.
Soitonopettaja Pekka Lappalainen
Diplomilaulaja, yksinlaulunopettaja Anneli Malkki
Opiskelija Riitta Pesola
Viulunsoiton opettaja Heikki Puukko
Klarinetinsoiton opettaja Juho Tuukkanen
Opiskelija Esa Ylönen
Kymenlaakson lausujat ry.
Keraamikko Hannu Matilainen
Kymenlaakson kesäyliopisto
Kirjastonhoitaja Erkki Vaisto
Apulaisrehtori Erkki Vitikainen

1987

Professori Aimo Halila*
Musiikinopiskelija Joni Andersson
Taidemaalari Eero Eirto
Lääket. ja kirurgian tohtori Ora Friberg ja toiminnan-
johtaja Kari Hämäläinen
Toimiupseeri Tuomas Hoikkala
Fil. kand., tutkija Helena Honka-Hallila
Musiikinopiskelija Marja Honkanen
Mus. kand. Jarno Hyväkkö
Fil. tohtori Jarmo Kansikas
Kirjailija Aarni Krohn
Valokuvaaja Petri Kuokka
Kirjastovirkailija Marja Kuusisto
Luokanopettaja Jukka Lappi
Kitaransoiton opettaja Tauno Lehvonen
Fil. kand. Pirjo Lindström-Leppä
Tanssinopettaja Turo Mustakallio
Fil. tohtori Reetta Nieminen
Valtiot. kand. Irma-Leena Notkola
Fil. maisteri Lasse Ojanen
Lehtori Marjatta Pasanen
Fil. maisteri Taina Rasi

Biol. yo. Terhi Rytteri
Soolosellisti Timo Saarilahti
Musiikkiyliluutnantti Harri Saksa
Farmasian lis. Hannele Salomies
Hum. kand. Kimmo Seppänen
Myyntisihteeri Irja Sinivaara
Valtiot. tohtori, dosentti Henri Vartiainen
Laulun lehtori Kari Wilenius
Jamilahden kansanopiston Toveriyhdistys ry.
Kouvolan Musiikkiluokkien tuki ry.
Kymenlaakson kesäyliopisto

1988

Säveltäjä Kalevi Aho
Fil. lis. Hannu Elo
Lääket.lis. Vesa Harju
Oik. kand. Kirsi Hiltunen
Musiikkitoimittaja Anneli Hongelin
Fil. kand. Soili Hämäläinen
Fil. kand. Heidi Kaipainen
Fil. tohtori Jarno Kansikas
Hum. kand. Pirkko Kivimäki
Sisätautien erikoislääkäri Eero Koskela
Kirjailija Aarni Krohn
Laulunopettaja Seppo Kuoppa
Proviisori Anne Lecklin
Tekn. lis. Mika Leivo
Fil. kand. Pirjo Lindström-Leppä
Sahuri, oopperalaulaja Ari Mattsson
Taidemaalari Liisa Mustonen
Taidemaalari Leena Puolatie
Opiskelija Raija Seppälä
Muusikko Hannu Seppänen
Musiikinopiskelija Eija Sorjonen
Musiikinopiskelija Sirkku Wahlroos
Kirjastonhoitaja, hallinto-opin. kand. Erkki Vaisto
Uuno Klami -seura ry.
Kouvolan puhallinkvintetti
Kouvolan liiketalouden ja ulkomaankaupan instituutti
Paperiliiton Inkeröisten Osasto no. 15 ry.
Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton Kymenlaakson
Piiri ry.
Ryhmä Tammio 88
Tunne Kymenlaakso -opetuspaketin työryhmä
Virolahden kunnan historiatoimikunta

1989

Hamina-seura ry.
Lääket. lis. Vesa Harju
Musiikinopiskelija Antti Heerman
Musiikinopiskelija Anneliina Johansson
Kirjailija Eino Jäppinen
Lääket. kand, erikoissairaanhoidtaja Seija Järvinen
Uuno Klami -seura ry.
Puheliasentaja Seppo Karhulahti
Kotkan Laulumiehet ry.
Kotkan Viuluviikarit ry.
Kouvolan Oopperayhdistys ry.
Kymenlaakson kesäyliopisto
Kymenläänin kirjailijayhdistys Paltta ry.
Kuvataiteilija Jan-Erik Kullberg
Fil. lis. Tuula Lehman
Tutkija Niilo Melolinna
Fil. kand. Timo Miettinen
Opiskelija Timo Pétas
Dosentti Pentti Pitkänen
Fil. lis. Leena Porkka
Fil. tohtori Matti Punttila
Musiikinopiskelija Minna Raskinen
Metsänhoitaja Jukka Reinikainen
Musiikkikapteeni Harri Saksa
Mainosgraafikko Erkki Sandberg
Ahtausteknikko Tuomo Soiri
Lääket. ja kirurgian tohtori Timo Strandberg
Kauppat. yo. Teija Uutela
Fil. lis. Inkeri Vehmas-Lehto
Taidemaalari-graafikot Jari Viljanen - Minna Rissanen

1990

Sairaanhoidon lehtori Eeva-Liisa Heino
Hum. kand. Reija Kuhlman
Fil. kand. Pekka Martio
Fil. kand. Lena Ståhl
Fil. tohtori Hannu Elo
Fil. lis. Leena Porkka
Opiskelija Heikki Seppä
Opiskelija Pekka Vähänäkki
Kipuhoitaja, ESH, Mervi Borman
Lääket. kand. Antti Iivanainen
Lääket. lis. Eero Vuorinen
Opiskelija Tuula Aronen
Opiskelija Arto Ahola
Valtiot. yo Ritva Javanainen
Sekatyömies Ville Vanhala

Taidemaalari Kirsti Lento
Kuvataiteilija Iiris Pessa
Mainosgraafikko Erkki Sandberg
Taidemaalari Arja Vaija
Valtio.kand. Matti Halmeaho
Soitonopettaja Tuomas Hoikkala
Kamarikuoro Kotka-Canto ry.
Uuno Klami -seura ry.
Kapellimestari Jouko Koivukoski
Kouvolan Työväen Sekakuoro
Oopperalaulaja Pertti Lehtinen
SULASOLIN Kymenlaakson piiri
Kapellimestari Kalevi Ukkola
Teatteriryhmä Mäski/Petteri Asikainen
Opiskelija Marianne Heiskanen
Valaistusestari Juha Lahtinen
Varastotyöläinen Mika Honkalinna
Fil. maisteri Sirpa Vaittinen
Kymenlaakson kesäyliopisto & Kymenlaakson Maa-
kuntaliitto
Fil. maisteri, läänintaiteilija Kari Saviniemi
Mämmälän kotiseutuyhdistys ry.

1991

Toimittaja Anu Depner
Taidemaalari Eero Eirto
Metsänhoitaja, maa- ja metsät. kand. Tatu Hokkanen
Fil. maisteri Erkki Hujanen
Freelance toimittaja, valtiot. yo. Reijo Hämäläinen
Taidemaalari Sirkka Karjalainen
Valtiot. kand. Sakari Karvonen
Neurol.erikoislääkäri Sari Kiuru
Opiskelija Marikka Kohonen
Opiskelija Mika Malin
Kirjastonhoitaja Pirkko Malte
Valokuvaaja Aarne Mikonsaari ja työryhmä
Opiskelija Riia Nylund
Lehtori Marjatta Pasanen
Yleislääket. erikoislääkäri Eeva-Liisa Pesola
Valokuvaaja Pirkko Porkka
Taidemaalari Leena Puolatie
Elintarviket. kand. Sari Rahum.kand.onen
Opiskelija Hanna Rantavuo
Fil. kand. Liisa Riikonen
Opiskelija Anu Santapukki
Dosentti, fil. tohtori Juhani Sarsila
Opiskelija Paula Savinen
Kauppat. ja tekn. yo Elina Siitonen

Taidemaalari Päivi Siren
Lääket. ja kirurgian tohtori Timo Strandberg
Erikoislääkintävoimistelija, terveydenhuollon kand.
Liisa Suhonen
Mus. kand. Ulla Suokko
Dosentti, fil.tohtori Mirjami Tolonen
Vahtimestari, oopperalaulaja Alpo Tommola
Tutkimuspäällikkö, hallintot. lis. Hannut Tuittu
Toimittaja, hum. kand., Arja Ukkonen
Lääket. lis. Eero Vuorinen
Graafikko Terttu Vuorio
Koululainen Satu Vänskä
Opiskelija Pia Värri
Elimäen Maa- ja Kotitalousnaiset ry.
Kotkan nuoriso-orkesteriyhdistys ry.
Kouvolan liiketalouden ja ulkomaankaupan instituutti
Kymenlaakson kesäyliopisto
Kymen läänin kirjailijayhdistys Palta ry.
Sulasol, Suomen laulajain ja soittajain liitto ry.
Uuno Klami -seura ry.

1992

Tanssija-koreografi Riikka Andreassen
Opiskelija Liisa Anttila
Luonnont. kand. Mette Godenhjelm
Eläkeläinen Seija Immanen
Pianonsoiton opettaja Jaana Jokimies
Opiskelija Mikko Junninen
Lääket. kand. Antti Kaipia
Artesaani, opiskelija, Piia-Elina Kaljunen
Opiskelija Sami Lampinen
Muusikko, kapteeni Juhani Leinonen
Taidemaalari Sirkka-Liisa Lonka
Opiskelija Kirsi Palve
Lääket. kand. Tiina Paunio
Kotiseutuneuvos Heimo Pohjalainen
Mus. kand. Pia Raanoja
Taidemaalari Juri Saarikoski
Näyttelijä Sirkka-Liisa Seittu
Fil. lis. Heikki Seppä
Opiskelija Kirsi Siren
Tait. yo. Minna Strömberg
Taidemaalari Irmeli Tarmo
Kirjailija Manu Teittinen
Musiikinopettaja Marianne Uotila
Fil. yo. Petri Varonen
Opiskelija Tanja Vilen
Opiskelija Aki Virtanen

Fil. yo. Leena Vähänäkki
Opiskelija Esa Ylönen
Kymen läänin kirjailijayhdistys Palta ry.
Kymenlaakson osakunta
Uuno Klami -seura ry.

1993

Fil. maisteri Kimmo Aalto
Tanssija Kira Boesen
Luokanopettaja Kaarina Enkenberg
Artenomi Elina Kelkka
Fil. kand. Anna-Maija Järvi-Hellevi
Diplomisellisti Alexei Kalatchev
Artenomi Elina Kelkka
Lääket. lis. Sari Kiuru
Tekn. yo. Juha Kiviranta
Kuvataiteilija Jean-Erik Kullberg
Opiskelija Jouni Lillman
Muusikko Petri Marttinen ja työryhmä
Näytelmäkirjailija, fil.kand. Matti Nieminen
Opiskelija Nina Palmros
Opiskelija Kari-Matti Piilahti
Hum. kand. Hannu Puotiainen
Pianonsoitonopettaja Kirsi Saari
Kasvatust. kand. Matti Salminen
Vahtimestari, oopperalaulaja Alpo Tommola
Diplomilaulaja Marja-Leena Toppinen-Schumacher
Fil. kand. Helena Tyrväinen
Opiskelija Saara Vesikansa
Yhteiskuntat. kand. Juha Virkki
Opiskelija Markku Vänskä
Huilunsoitonopettaja Sami Wirkkula
Historicus ry.
Kymen läänin kirjailijayhdistys Palta ry.
Kymenlaakson kesäyliopisto
Vanha Suomi -lähdeopastyöryhmä
Virolahti-seura ry.
Taidemaalari Esko Tirronen*

1994

Mus. yo. Päivi Ekroth
Automaatiosuunnittelija Jari Harjula
Nuorisokirjailija, opettaja Maritta Hauhia
Fil. yo. Hanna Heinäjoki
Harrastajaohjaaja Päivi Henttonen ja työryhmä
Opiskelija Päivi Hirvonen
Koululainen Tiina Hokkanen
Lääket. lis. Kai-Petri Hänninen

Opiskelija Jaana Kilpeläinen
Opiskelija Lea Kulmala
Koululainen Sauli Kulmala
Sosionomi, yhteiskuntat. yo. Päivi Mikkola
Fil. maisteri Jyrki Paaskoski
Kuvataiteilija Iiris Pessa ja työryhmä
Elintarviket. kand. Sari Rahkonen
Kuvataiteilijat Minna Rissanen ja Jari Viljanen
Opiskelija Jarno Ruhtinas
Dosentti, fil. tohtori Vesa Sarsila
Agrologi Marja Suutarla
Kirjailijayhdistys Palta ry.
Kotkan Nikolaoksen kirkon juhlatoimikunta
Kotkan nuoriso-orkesteriyhdistys ry.
Kouvolan liiketalouden ja ulkomaankaupan instituutti
Kymi-Seura ry.
Kymenlaakson sydämpiiri ry.
Lahden kaupunginorkesteri
Taidehaajat
Uuno Klami -seura ry.

1995

Lääket. kand. Antti Aarnisalo
Koulunjohtaja Tapani Arvola
Viulutaiteilija Katalin Bahlin ja työryhmä
Opiskelija, B.A. Heidi Fransila
Fysioterapeutti Arto Hautala ja työryhmä
Taidemaalari Elisa Heinonen
Harrastajaohjaaja Päivi Henttonen ja työryhmä
Fil. kand. Soili Hämäläinen
Opiskelija Kaisa Iivari
Opiskelija Pietari Inkinen
Näyttelijä Rauni Jakobsson
Musiikin kand. Jaana Jokimies
Elokuvaaja Heikki Jokiniemi
Fil. maisteri Jari Järvi
Musiikin kand. Auli Kontinen
Kirjastonhoitaja, hum. kand. Pirkko Malte
Fil. kand. Timo Miettinen ja työryhmä
Valokuvaaja Markus Männistö
Opiskelija Tiia Ourila
Teol. tohtori Hannu Purhonen
Lääkäri Leena Raudasoja
Opiskelija Henna Seppänen
Taidemaalari Heimo Suntio
Fil. kand. Jari Talvisto
Opiskelija Päivi Tissari
Erikoislääkäri Jukka Tulikoura

Näyttelijä Jarmo Tulonen ja työryhmä
Fil. kand. Mirja Turunen
Kymenlaakson sydänpiiri
Pekkas-akatemia
Teatteriryhmä Klaffi
Uuno Klami -seura ry.
Suomentaja Kirsti Siraste*

1996

Alvar Aalto -työryhmä
Fil. tohtori Hannu Elo ja työryhmä
Opiskelija Sari Hakulinen
Opiskelija Tiina Hokkanen
Mus. maisteri Kai Huopainen
Opiskelija Tuija Hyttinen
Toimittaja Reijo Hämäläinen
Lääket. lis. Kai-Petri Hänninen ja työryhmä
Tait. maisteri Anna-Maija Issakainen
Valtiot. maisteri Eila Kajo
Opiskelija Anne Mari Kangas
Nukketaiteilija Tarja Karell
Kuvataiteilija Leena Karjalainen
Amanuenssi Heli Kaukiainen ja työryhmä
Lääket. tohtori Sari Kiuru ja työryhmä
Elintarviket. maisteri Terhi Koivu
Opiskelija Kirsti Kotiranta
Hopeaseppä Heikki Kääriäinen
Diplomilaulaja Anneli Malkki
Lehtori Seppo Mikkola
Terveystenh. maisteri Tapani Pöyhynen ja työryhmä
Opettaja Atte Rosenblad ja työryhmä
Kääntäjä Susan Sinisalo
Hallintot. maisteri Antti Taavila
Hallintot. maisteri Hannu Tuittu
Taidemaalari Arja Vaija
Kamarikuoro Kotkan Canto ry.
Koti-Sippola -yhdistys
Kymenlaakson Kansanopiston Kannatusyhdistys
Kyminlinna 200 ry.
Lasten Meripäivien työryhmä
Uuno Klami -seura ry.

1997

Opiskelija Tommi Bromberg
Lehtori Eeva-Liisa Frilander
Teatteriaavustaja Nadi Hammouda ja työryhmä
Maanviljelijä Taavi Harilainen
Opiskelija Sandra Hatzidakis

Taidemaalari Olavi Heino ja työryhmä
Opiskelija Kaisa Ivars
Tutkija Hannele Kangas
Erikoissairaanhoidtaja Liisa Korhonen ja työryhmä
Kuvataiteilija Ilkka O. Lehtinen
Kitaransoiton opettaja Tauno Lehvonen
Diplomilaulaja Anneli Malkki
Opiskelija Sanna Mannermaa
Muotoilija Tuija Mantere ja työryhmä
Muusikko Vesa-Matti Mattson ja työryhmä
Taidemaalari Timo Mähönen
Terveystenh. maisteri Arja Narinen
Opiskelija Ari Oinas
Opiskelija Jukka Palm
Lehtori Marjatta Pasanen ja työryhmä
Artenomi Jarkko Puro ja työryhmä
Kulttuurisihteeri Eeva Päiviö
Opiskelija Katariina Ruokonen
Taidemaalari Irmeli Tarmo
Vahtimestari Alpo Tommola
Fil. lis. Helena Tyrväinen
Kirjailija Ville Vanhala
Fil. maisteri Henrik Wager
Luokanopettaja Jali Westergård
Anjalankosken Nuorisokuoron Tuki ry.
Iitin kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry.
Kouvolan Laulu ry.
Kymenlaakson Marttapiirilitto ry.
Lasten meripäivien työryhmä
Uuno Klami -seura ry.
Virolahden balettivierailua valmisteleva työryhmä

1998

Fil. maisteri Inkeri Ahvenisto
Fil. maisteri Samuel Ananta
Sairaanhoitaja Mervi Borman
Mus. maisteri Päivi Ekroth
Fil. maisteri Arja-Elina Enwald
Rehtori Irmeli Erätuli ja työryhmä
Valtiot. lis. Matti Haikonen
Kirjailija Marita Hauhia
Hum. kand. Päivi Heinonen
Musiikinopiskelija Tiina Hokkanen
Musiikinopiskelija Pietari Inkinen
Peruskoulunopettaja Seppo Jarva
Näyttelijä Terttu Juoksukangas-Mutenia ja työryhmä
Fil. maisteri Annukka Järvi-Herlevi
Sellotaiteilija Alexei Kalatchev

Luokanopettaja Maija-Stiina Kankkunen ja työryhmä
Luokanopettaja Sinikka Korhonen ja työryhmä
Lehtori Anu Kuisma ja työryhmä
Teknikko Lassi Kujala
Musiikinopiskelija Liisa Lamponen
Taidemaalari Kirsti Lento
Fil. lis. Kenneth Lönnqvist
Opiskelija Sonja Mikkonen
Luokanopettaja Hannele Muuri ja työryhmä
Luokanopettaja Ulla Nikkanen ja työryhmä
Tuottaja Hannu Oksanen ja työryhmä
Valokuvaaja Pirkko Porkka
Kuvataiteilija Leena Puolatie
Terveydenh.maisteri Tapani Pöyhönen
Terveydenh.maisteri Mirja Rasimus
Taidemaalari Mikko Sakala
Rehtori Pekka Savolainen ja työryhmä
Musiikinopettaja Harri Setälä ja työryhmä
Näyttelijä Esa Suvilehto
Musiikinopiskelija Tuomas Tainio
Artenomi Tiina Tuunanen
A.J. Sjögrenin seura ry.
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Klami 2000 -työryhmä
Kotkan nuorisokuoroyhdistys ry.
Kotkan seudun musiikkiopisto
Kouvolan Lasten ja Nuorten Kuvataidekoulun Tuki ry.
Kouvolan Rautatieläisten Soittokunta ry.
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden
osasto ry.
Uuno Klami -seura ry.
Ylioppilaskunnan Soittajat ry.
Director musices Samuli Sipilä*

1999

Liikunnanohjaaja Timo Aalto ja työryhmä
Diplomiekonomi Ragnar Bäckström
Mainosgraafikko Seppo Grönlund
Opiskelija Tiina Hermunen
Fil. kand. Elvi Ikonen
Luokanopettaja Matti Järventausta ja työryhmä
Professori Sirkka-Liisa Kivelä ja työryhmä
Rehtori Martti Korhonen ja työryhmä
Opiskelija Hanna Laakso
Luokanopettaja Sari Lehtinen ja työryhmä
Kuvataiteilija Kirsti Lento
Lehtori Raili Mankki ja työryhmä
Luokanopettaja Esa Manninen

Luokanopettaja Mari Pakkanen ja työryhmä
Luokanopettaja Sari Palm ja työryhmä
Lääket. kand. Jani Penttilä
Luokanopettaja Jaana Petsalo ja työryhmä
Terveydenh. lis. Anneli Rauhasalo
Jazzmuusikko Antti Rissanen
Fil. lis. Juha Rissanen
Opiskelija Päivi Ronimus
Musiikinopettaja Harri Setälä ja työryhmä
Soitonopettaja Hannu Sorvali ja työryhmä
Fil. tohtori Sanna-Kaisa Spooft ja työryhmä
Teatterit. maisteri Hans Stigzelius ja työryhmä
Luokanopettaja Timo Suvisilta ja työryhmä
Lehtori Reijo Vierula ja työryhmä
Luokanopettaja Juha Voima ja työryhmä
Fil. kand. Ulla-Maija von Hertzen ja muusikko Ari
Ismälä
Klami 2000 -toimikunta
Kotkan Sos.dem. Työväenyhdistyksen Soittokunta
Pekkas-Akatemia
Pohjois-Kymenlaakson musiikkiopisto
Pyhtään harrastajateatteri
Sirkuskoulu Bravuuri
Uuno Klami -seura ry.
Director musices Jouko Törmälä*

2000

Luokanopettaja Anne Arponen ja työryhmä
Hum. kand. Hannu Eklund
Mus. maisteri Päivi Ekroth
Kasvatust. maisteri Eeva-Liisa Frilander
Opiskelija Sari Hakulinen
Opiskelija Tuija Halinen
Valtiot. kand. Matti Halmeaho
Opiskelija Tero Halvorsen
Luokanopettaja Marita Hauhia
Opiskelija Ilona Hennen
Kasvatust.maisteri Arjaterthu Hintsala
Neulesuunnittelija Helena Kaaro
Taidemaalari Leena Karjalainen
Opiskelija Essi Karkulahti
Opiskelija Joonas Kettunen
Opiskelija Johanna Kilpinen
Taidegraafikko Tiina Kivinen
Lääket. kand. Riku Kiviranta
Laulunopettaja Anneliina Koskinen
Lehtori Anu Kuisma ja työryhmä
Luokanopettaja Mirja Lintula ja työryhmä

Rovasti Veikko Lisitsin
Fil. kand. Timo Miettinen
Lehtori Pirjo Natri
Opiskelija Salla Nikunen
Tuottaja Hannu Oksanen
Kasvatust. maisteri Tuulia Paane-Tiainen
Luokanopettaja Sari Palm ja työryhmä
Fil. maisteri Petri Pietiläinen
Kuvataiteilija Nina Piilonen
Taidemaalari Jari Pulkkinen
Lääket. lis. Jarmo Rantonen
Fil. maisteri Liisa Riikonen
Muusikko Antti Rissanen
Rehtori Seija Salmi ja työryhmä
Orff-pedagogi Harri Setälä
Toimistosihiteeri Marjut Siikasaari
Fil. tohtori Seppo Silppu ja työryhmä
Suomentaja Kirsti Siraste-Suda ja työryhmä
Fil. tohtori Sanna-Kaisa Spooft ja työryhmä
Lehtori Liisa Suova ja työryhmä
Lastentarhanopettaja Sini Suureseppä ja työryhmä
Ohjelmistosuunnittelija Petri Syrjänen ja työryhmä
Perushoitaja Taina Toikka
Säveltäjä Harri Tuominen
Fil. lis. Helenä Tyrväinen
Dir. mus. Jouko Törmälä
Kanteletaiteilija Marianne Uotila ja työryhmä
Viulunsoitonopettaja Eija Vilkki
Maanviljelijä Hannu Vuorela
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Klami 2000 -toimikunta
Kouvolan Seudun Oopperayhdistys ry.
Kymijoen Lohisoitto ry.
Miehikkälän Harrastajateatteri
Uuno Klami -seura ry.
Ystävämärkinat -työryhmä

2001

Metallisepäartesaani Mari Askola
Fil. maisteri Arja-Elina Enwald
Fysioterapeutti Aira Gustafsson
Kuvataidekerhon ohjaaja Anne Haimi ja työryhmä
Näyttelijä Arimo Haltsonen ja työryhmä
Lehtori Päivi Harjula ja työryhmä
Opiskelija Päivi Häkkinen
Tait. maisteri Anna-Maija Issakainen
Lehtori Esko Junkkari

Terveydenh. lis. Marja Kero
Miehikkälän kunnan kulttuuri- ja kirjastolautakunnan
puheenjohtaja Anja Kiviharju ja työryhmä
Laulaja Leena-Kaisa Kivioja ja työryhmä
Lääket. lis. Riku Kiviranta
Koululainen Tuomas Kivistö
Kuvataiteilija Merita Koskimies
Sairaanhoitaja Aino Kuivalainen
Luokanopettaja Arja Laajalahti ja työryhmä
Diplomihuilisti Pekka Lappalainen
Fil. maisteri Antti Lindfors
Fil. kand. Timo Miettinen
Pianisti Mika Orava
Musiiikin lehtori Päivi Paakkala ja työryhmä
Rehtori Marja Purmonen ja työryhmä
Fil. maisteri Raimo Päiviö
Liikuntat. maisteri Sari Ranta
Lääket. lis. Jarmo Rantonen ja työryhmä
Fil. maisteri Päivi Ronimus
Ph.D. John Screen
Museonhoitaja Erkki Sjöström ja työryhmä
Arkistoneuvos Veli-Matti Syrjö
Lääket. lis. Sirpa Tenhola
Kasvatust. lis. Mirja Toikka
Fil. lis. Helena Tyrväinen
Anjalankosken nuorisokuoron tuki ry.
Junnun lauluseura ry.
Karhuryhmä
Kirjailijayhdistys Paltan työryhmä
Klami Rhapsodie -hankkeen työryhmä
Kotka Jazz ry.
Kotkan kansainvälinen urkukilpailu 2002
Kymenlaakson kansankulttuuri- ja pelimannipäivien
työryhmä
Lauluyhtye JaZZet ry.
Maakansan Maahiset ry.
Pohjois-Kymen musiikkiopisto
Pohjois-Suomen Suzuki-soittajien tuki ry.
Sonus kuoroyhdistys ry.
Sulasol ry.
Uuno Klami -seura
Johtaja Eero Niinikoski*

2002

Fil. lis. Inkeri Ahvenisto
Hum. kand. Antti O. Arponen
Fysioterapeutti Aira Gustafsson
Kasvatust.maisteri Pekka Haaja

Valtiot.maisteri Matti Halmeaho
Viittomakielen opettaja Marja-Liisa Harjula
Erityisluokanopettaja Timo Harkkko ja työryhmä
Erikoissairaanhoidtaja Marja Heikkilä
Pianotaiteilija Ari Helander ja työryhmä
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Opiskelija Juhana Inkinen
Fil. maisteri Sanna Kivimäki
Fil. maisteri Marketta Kiviranta ja työryhmä
Fil. maisteri Iiris Kuusinen
Luokanopettaja Sari Lankinen ja työryhmä
Rehtori Erkki Laukkanen
Diplomilaulaja Anneli Malkki
Keraamikko Hannu Matilainen
Valokuvataiteilija Juha Metso
Opiskelija Jari Miettinen
Kuvataiteilija Timo Mähönen
M.Sc. Anna-Leena Nöjd
Psykol. maisteri Tiina Ojanen
Tuottaja Hannu Oksanen ja työryhmä
Fil. maisteri Miina Ollikainen
Koululainen Joel Papinoja
Opiskelija Maria Pekkarinen
Lääket. lis. Marko Pesu
Fil. maisteri Vilja Pietiäinen
Fil. lis. Kari-Matti Piilahti
Terveyst. tohtori Tapani Pöyhönen
Lääket. lis. Jarmo Rantanen ja työryhmä
Kirjailija Heikki Reivilä
Fil. maisteri Päivi Ronimus-Poukka
Fil. tohtori Esko Salminen ja työryhmä
Opiskelija Janne Syrjänen
Dosentti Hannu Tuittu
Professori Inkeri Vehmas-Lehto ja työryhmä
Lehtori Reijo Vierula ja työryhmä
Näytelmäkirjailija Matti Virtanen
Anjalankosken Teatterin kannatusyhdistys ry.
Aurinko ja kalterit -työryhmä
Haminan-Vehkalahden sotaveteraanit ry.
Helsingin yliopiston Kymenlaakson osakunta
Kansanmusiikkiyhtye Kärtynä
Karhulan koulun vanhempainyhdistys
Klami-toimikunta
Kotka-Pietari -seura ry.
Kotkan musiikkiluokkien tuki ry.
Kouvolan Työväen Sekakuoro ry.
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Lasten kulttuuriviikkojen toimikunta

Miehikkälän Pelimannipäivät
Pohjois-Kymen musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Puppino Nuorisoteatteri ry.
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden osasto
Sävelsiskot ry.
Uuno Klami -seura ry.
Uuno Klami -seura ry.
Varikko-projekti
Vehkalahden koulun oppilaskunta
Diplomi-ekonimo Ragnar Backström*

2003

Fil. yo. Jussi Aarnio
Kulttuurisihteeri Marja-Leena Ahopelto ja työryhmä
Proviisori Mikko Airavaara
Kasvatust. lis. Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen ja työryhmä
Laulaja Susanna Gärdström
Nuoriso-ohjaaja Anne Haimi ja työryhmä
Opiskelija Tero Halvorsen
Arkkitehti Olli Hatvala
Kirjailija Marita Hauhia ja työryhmä
Fil. maisteri Mia Hipeli
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Toimittaja Terttu Iiskola ja työryhmä
Tait. tohtori Sam Inkinen
M.Sc. Sanna Kallioranta
Opiskelija Jarno Kantelinen
Rehtori Tapio Karvonen ja työryhmä
Opiskelija Eeva Kemppi
Lääket. lis. Riku Kiviranta
Fil. maisteri Esa Korkeamäki
Fil. maisteri Sami Koski ja työryhmä
Sairaanhoidtaja Aino Kuivalainen
Yrittäjä Kirsti Kyttälä ja työryhmä
Tradenomi Jani Kääriä
Kuvanveistäjä Olli Mantere
Kasvatust. maisteri Sanna Mustonen
Opiskelija Mikko Pekkola
Opiskelija Tomi Pekkola
Opiskelija Heidi Pellikka
Kauppat. maisteri Satu Peltola
Kansanmusiikin lehtori Pasi Porvari ja työryhmä
Terveyst. tohtori Tapani Pöyhönen ja työryhmä
Kasvatust. maisteri Johanna Pöysä
Liikuntat. maisteri Sari Ranta
Fil. maisteri Leena-Riitta Salminen

Kuvatait. maisteri Vilmalotta Schafhauser
Fil. lis. Jaana Seppänen
Kirjailija Irja Sinivaara
Fil. maisteri Päivi Taussi-Forsman ja työryhmä
Opiskelija Henriikka Tavi
Tekstiiliopettaja Sirkka-Liisa Tiihonen ja työryhmä
Rehtori Teija Toppila ja työryhmä
Vapaa-aikakeskuksen johtaja Tuula Typpö ja työryhmä
Kasvatust.maisteri Juha Voima ja työryhmä
Kasvatust.maisteri Hannele Ylinen
Opiskelija Pauliina Ylinen
Aurinko ja kalterit -työryhmä
Iitin Musiikkijuhlayhdistys ry.
Kaakon Kulttuuri 2000 ry.
Kotkan Nuoret Jouset ry.
Kouvola Dixie ry.
Kulttuurialan yrittäjäyshanke Kultu
Kuusankosken Harmonisoittajat ry.
Kuusankosken Kamarilaulajat ry.
Kymenlaakson käsi- ja taideteollisuus ry.
Kymenlaakson Pelimannikuoro- ja orkesteriyhdistys
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Kymijoen Lohisoitto ry.
Lasten monikielisyden tuki ry.
Lastenkulttuuri työryhmä
Musiikkikoulu Grooven kannatusyhdistys ry.
Mustilan koulu 140-vuotta -työryhmä
Pohjois-Kymen Kasvu ry.
Pohjois-Kymen musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Puhallinmusiikkihistoriikki-työryhmä
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden
osasto ry.
Taikuma ry.
Unto Seppäsen 100-vuotisjuhlatoimikunta
Uuno Klami -seura ry.

2004

Fil. maisteri Jussi Aarnio
Opiskelija Petra Bühler
Kasvatust. maisteri Anne Eriksson ja työryhmä
Artisti Susanna Gärdström
Opiskelija Tero Halvorsen
Opiskelija Anna Harjula
Lehtori Anne Heikkinen ja työryhmä
Hammaslääket. lis. Anna Maria Heikkinen
Kuvataiteilija Aleksandra Hintsala ja työryhmä
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Palomestari Pertti Husu

Valtiot. lis. Eila Kojo
Opiskelija Jarno Kantelinen
Hum. kand. Päivi Kilpi ja työryhmä
Verisuonihoitaja Aino Kuivalainen
Kasvatust. maisteri Sari Lehtinen ja työryhmä
Koululainen Einari Liikkanen ja työryhmä
Fil. kand. Timo Miettinen
Lääket. lis. Tatu Mäkinen
Opiskelija Sari Niiniluoto ja työryhmä
Fil. maisteri Anu Olkku
Teatterit. kand. Johanna Ollikainen ja työryhmä
Fil. maisteri Miina Ollikainen
Proviisori Jukka Pakkanen
Opiskelija Mika Pekkola
Rehtori Tiina Punkanen ja työryhmä
Opiskelija Susanna Päivärinta ja työryhmä
Fil. maisteri Mari Raki
Kirjailija Heikki Revilä
Yhteiskuntat. maisteri Arto Ripatti
Opiskelija Juho Roslakka ja työryhmä
Fil. maisteri Leena-Riitta Salminen
Fil. maisteri Oula Seitsonen ja työryhmä
Kuvataiteilija Tapio Sinisalo
Fil. lis. Mirja Turunen
Fil. lis. Helena Tyrväinen
Tait. maisteri Sanna Ukkola ja työryhmä
Tait. maisteri Ari Utriainen ja työryhmä
Fil. maisteri Jaana Utriainen
Keramiikkataiteilija Raila Vainonen
Koulunjohtaja Airi Väätäinen ja työryhmä
A.J. Sjögrenin seura ry.
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Iitin musiikkijuhlayhdistys ry.
Kaakon Kulttuuri ry.
Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto KaLaverkko
Karhulan Työväennäyttämön kannatusyhdistys ry.
Kotka Jazz ry.
Kotkan II kansainvälinen urkukilpailu
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Kymi Wind Band -vanhempaintoimikunta
Pohjois-Kymenlaakson lastenkulttuurihanke
Puhallinmusiikkihistoriikki -työryhmä
Sampoteatteri
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden
osasto ry.
Uuno Klami -seura ry.
Kapellimestari Juho Nikkola*

2005

Taiteilija Irja Ahtovirta
Aurinko ja Kalterit -työryhmä
Aurinko ja Kalterit -työryhmä
Arkkitehti Pekka Elomaa ja työryhmä
Fil. maisteri Anita Forsblom
Medianomi Nina Haiko
Terveyst. maisteri Pirjo Haukkapää-Haara
Hammaslääket. lis. Anna Maria Heikkinen
Kuvataiteilija Aleksandra Hintsala ja työryhmä
Musiikinopiskelija Liisa Hovi
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Terveyst. maisteri Jaana Hurri
Mus. maisteri Jaana Jokimies ja työryhmä
Näyttelijä Terttu Juoksukangas-Mutenia ja työryhmä
Hammaslääket. lis. Pirjo Juusela
Fil. maisteri Hillevi Kaaro ja työryhmä
Muusikko Ilari Kahri
Teatteri-ilmaisun ohjaaja Mari Kahri
Opiskelija Jarno Kantelinen
Laulaja Leena-Kaisa Kivioja
Musiikinopiskelija Tuomas Kivistö
Mediataiteilija Taina Kontio ja työryhmä
Ikonimaalauksen opettaja Ritva Koverola
Pianotaiteilija Jukka Kumpulainen ja työryhmä
Fil. lis. Iiris Kuusinen
Hopeaseppä Sari Kyllönen
Kuvanveistäjä Marjo Lahtinen-Tapper
Fil. maisteri Timo Lanki
Fil. lis. Seija Lappalainen
Fil. lis. Helena Lemminkäinen-Arsalo
Kuvataiteilija Kirsti Lento ja työryhmä
Diplomilaulaja Anneli Malkki
Luokanopettaja Riikka Metsola ja työryhmä
Fil. kand. Timo Miettinen
Moision juhluvuoden 2006 -työryhmä
Musiikinopettaja Natalia Muuri
Kuvataiteilija Timo Mähönen
Oopperalaulaja Peter Nordman ja työryhmä
Säveltäjä Olli Nykänen
Kasvatust. maisteri Lea Olli
Opiskelija Joel Papinoja
Runoilija Tommi Parkko
Opiskelija Elina Partanen
Kuvataiteilija Jyrki Partanen
Ilona Pasanen ja työryhmä
Fil. tohtori Vilja Pietiäinen
Opiskelija Kristian Plink

Musiikinopettaja Päivi Pulkkinen ja työryhmä
Muotoilija Maija Puoskari
Terveystenh. maisteri Liisa Puronen ja työryhmä
Musiikinopiskelija Alekski Rajala
Fil. maisteri Päivi Ronimus-Poukka
Luokanopettaja Johanna Salo ja työryhmä
Museoamanuenssi Kimmo Seppänen
Kääntäjä Eeva Silvennoinen
Kirjailija Irja Sinivaara
Valokuvaaja Raimo Sävilä
Kuvataiteilija Irmeli Tarmo
Musiikinopiskelija Hannele Tavi
Kauppat.maisteri Sanna Tilli
Fil. lis. Helena Tyrväinen
Selliisti Tomi Uotila ja työryhmä
Fil. tohtori Jaana Utriainen
Liikuntat. maisteri Anu Valtonen
Kirjailija Ville Vanhala ja työryhmä
Fil. maisteri Arto Vanhanen
Mus. maisteri Elise Venäläinen
Musiikinopiskelija Emilia Vesalainen
Sairaanhoitaja Sari Virkki ja työryhmä
Terveyst.maisteri Mirja Willberg
Mus. maisteri Esa Ylönen
A.J. Sjögrenin seura ry.
Gospel Sound Kouvola ry.
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Iitin musiikkijuhlayhdistys ry.
JaSeSoi -musiikkikasvatusyhdistys ry.
Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry.
Kalevan Nuorten Kymenlaakson Piiri ry.
Karjalaisseurojen Kymenlaakson piiri ry.
Kotkan Lyseon Seniorit ry.
Kotkan Valokuvakeskus ry.
Kouvola Dixie ry.
Kouvolan Naiskuoro ry.
Kouvolan Taideseura ry.
Kouvolan Työväenyhdistys ry.
Kymenlaakson käsi- ja taideteollisuus ry.
Kymenlaakson Opiston Kannatusyhdistys ry.
Kymenlaakson Sotalapset ry.
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Kymijoen Lohisoitto ry.
Langinkosken Leidit ry.
Pohjois-Kymen musiikkiopiston Kannatusyhdistys ry.
Pohjois-Kymen musiikkiopiston Kannatusyhdistys ry.
Sonus-kuoroyhdistys ry.

Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden osasto ry.
Uuno Klami -seura ry.
Lausuntataiteilija Liisa Riikonen*

2006

Terveystiet. maisteri Seija Aalto
Dipl.ins. Juhani Ahlman
Yhteiskuntat. maisteri Marja-Leena Ahopelto ja työryhmä
Historianopettaja Maarit Ainas ja Karhulan koulun oppilaskunta
Fil. maisteri Anita Forsblom
Painopinnanvalmistaja Ari Halinen
Psykol. lis. Riitta Hannonen
Erityisopettaja Liisa Hanski ja työryhmä
Kuvataiteilija Elisa Heinonen
Hammaslääket. lis. Anne Hiiri
Kuvataiteilija Aleksandra Hintsala ja työryhmä
Kuvataiteilija Aleksandra Hintsala
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Elokuvaohjaaja Heikki Jokiniemi
Rehtori Tapio Karvonen ja työryhmä
Dosentti Sari Kiuru-Enari
Kotiseutuneuvos Anja Kiviharju ja työryhmä
Kuvataidelehtori Mai Kopper ja työryhmä
Kuvataiteilija Merita Koskimies
Fil. maisteri Paavo Krikitilä
Opiskelija Minna Kytömäki
Kuvanveistäjä Irma Laukkanen
Valokuvaaja Marleena Liikkanen
Fil. maisteri Harriet Lonka
Markkinointivastaava Marianna Mansnerus ja työryhmä
Taiteilija Viktor Markelov
Fil. kand. Timo Miettinen
Fil. maisteri Hanna Mäki
Fil. maisteri Heli Mäki
Lääket. tohtori Tatu Mäkinen
Fil. maisteri Mika Pekkola
Musiikinopiskelija Tomi Pekkola
Fil. lis. Petri Pietiläinen ja työryhmä
Tekstiilitaiteilija Marja-Leena Piipponen
Ravintolapäällikkö Markku Porkka
Terveystiet.maisteri Liisa Puronen ja työryhmä
Fil. maisteri Raimo Päivö
Dipl. ins. Mervi Ristola
Fil. tohtori Voitto Ruohonen

Tuottaja Eeva-Maija Rantanen ja Aikamatka-työryhmä
Fil. maisteri Jani Saxell
Orff-pedagogi Harri Setälä ja työryhmä
Koululainen Eino Solje
Arkkitehti Sirkka Soukka
Näyttelijä Esa Suvilehto
Fil. lis. Helena Tyrväinen
Terveystiet. maisteri Mirja Willberg
Haminan Työväenyhdistys ry.
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
liitin Musiikkijuhlayhdistys ry.
Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto
Kalevan Nuorten Kymenlaakson piiri ry.
Kansainvälinen Uuno Klami -sävellyskilpailun kannatusyhdistys ry.
Klamilan seutu ry.
Koti-Sippola ry.
Kotkan Nuoret Jouset ry.
Kotkan-seudun musiikkiopisto
Kymenlaakson maakuntahistorian historiatoimikunta
Kymenlaakson Osakunta
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Satubaletti Pikkuballerina
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden osasto ry.
Uuno Klami -seura ry.

2007

Teol. maisteri Jukka Behm
Terveystiet. lis. Hilikka Dufva
Fil. maisteri Anita Forsblom
Kuvataiteilija Elisa Heinonen
Mus. maisteri Ari Helander ja työryhmä
Kuvataiteilija Aleksandra Hintsala ja työryhmä
Kuvanveistäjä Markku Hirvelä
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Fil. maisteri Anna Jussila ja työryhmä
Fil. maisteri Hillevi Kaaro ja työryhmä
Lukiolainen Hanna-Mari Kousa
Terveyst. maisteri Sari Laanterä
Lääket. kand. Antti Laine ja työryhmä
Yhteiskuntat. maisteri Hannu Liikkanen
Fil. yo. Lauri Mankki
Keramiikka- ja lasitaiteilija Hannu Matilainen
Sarjakuvataiteilija Markku Metso
Kuvataiteilija Timo Mähönen
Fil. maisteri Hanna Mäki
Kuvataiteilija Pekka Nissinen

Fil. maisteri Ann-Charlotte Nyman ja työryhmä
Fil. maisteri Anu Olkku
Luokanopettaja Tomi Pasi
Mus. maisteri Päivi Pulkkinen ja työryhmä
Kuvataiteilija Leena Puolatie ja kuvataiteilija Arja Vaija
Lastentarhanopettaja Merja Purho ja työryhmä
Terveydenh.maisteri Liisa Puronen ja työryhmä
Fil. maisteri Mari Raki
Toiminnanjohtaja Riitta Riihelä ja työryhmä
Dipl.ins. Mervi Ristola
Taidemaalari Mikko Sakala
Fil. maisteri Aki Suokko
Lehtori Liisa Suova
Fil. yo. Juhana Suurnäkki
Tekstiilitaiteilija Sanna Ukkola ja tekstiilitaiteilija Ulla Sinkkonen
Fil. tohtori Jaana Utriainen
Valokuvaaja Pekka Vainio
Musiikinopiskelija Emilia Vesalainen
Haminan Senioriteatteriyhdistys MamMatit ry.
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Iitin Musiikkijuhlayhdistys ry.
Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto
Kansainvälisen Uuno Klami -sävellyskilpailun kannatusyhdistys ry.
Koti-Sippola ry.
Kotka Jazz ry.
Kotkan Valokuvakeskus yhdistys ry.
Kotkan Viuluviikarit ry.
Kouvolan Seudun Oopperayhdistys ry.
Kymenlaakson maakuntahistorian historiatoimikunta
Kymenlaakson maakuntahistorian historiatoimikunta
Kymenlaakson osakunnan seniorit ry.
Kymijoen Lohisoitto ry.
Pohjois-Kymenlaakson lastenkulttuuryöryhmä
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden osasto ry.
Uuno Klami -seura ry.
Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seura ry.

2008

Päiväkodinjohtaja Tuija Aalto-Sallinen ja työryhmä
Director musices Tapani Arvola
Kirjailija Jukka Behm
Valtiot. maisteri Antti Filppu
Fil. maisteri Anita Forsblom
Psykol. lis. Riitta Hannonen
Kuvataiteilija Aleksandra Hintsala ja työryhmä

Rehtori Keijo Hulkkonen
Mus. maisteri Kai Huopainen ja työryhmä
Kuvataiteilija Maria Kausalainen
Puutalousinsinööri Juha Kiuru
Liikuntat. tohtori Riikka Kivelä
Musiikinopiskelija Tuomas Kivistö
Kulttuurituottaja Satu Liikkanen ja työryhmä
Fysioterapeutti Sanna Lönnfors
Sarjakuvataiteilija Markku Metso ja työryhmä
Tait. maisteri Heini Nieminen ja työryhmä
Teol. maisteri Karoliina Nikula
Luokanopettaja Lea Olli
Fil. maisteri Mika Pekkola ja työryhmä
Säveltäjä Tomi Pekkola
Kasvatust.maisteri Jaana Petsalo-Okka ja työryhmä
Fil. lis. Petri Pietiläinen
Kasvatust. maisteri Tiina Punkanen
Lääket. tohtori Tuula Putus ja työryhmä
Kuvataiteilija Anne Randén
Dipl.ins. Mervi Ristola
Sosionomi Marjo Ruusuvaara
Pianonsoitonopettaja Kirsi Saari
Kuvataiteilija Vilmalotta Olivia Schafhauser
Lääket. kand. Toni Seppälä
Orff-pedagogi Harri Setälä ja työryhmä
Kuvanveistäjä Tapio Niinisalo
Fil. kand. Jouni Sjöblom
Kuvataiteilija Outi Sunila
Kirjastonhoitaja Eija Talvisto ja työryhmä
Kauppat.maisteri Mika Vanhala
Muotoilun opiskelija Riitta Väisänen ja työryhmä
A.J. Sjögrenin seura
Anjalankosken teatterin kannatusyhdistys ry.
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Iitin Kotiseutuyhdistyksen Karrala-toimikunta
Iitin musiikkijuhlayhdistys ry.
Johannes Takasen Seura ry.
Kotkan kansainvälinen urkukilpailu 2009
Kotkan Kuurojen Yhdistys ry.
Kotkan-seudun musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Kulttuuriyhdistys Kurkiauura ry.
Kymenlaakson maakuntahistorian historiatoimikunta
Kymijoen Lohisoitto ry.
Langinkoskiseura ry.
Pohjois-Kymen musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden osasto ry.
Suomen Sukututkimusseura

SävelSiskot ry.
Tirvan Nuorisoseura ry.

2010

Kasvatust. maisteri Heikki Aalto
Ankkapurhan teollisuusmuseosäätiö
Fil. maisteri Anita Forsblom
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Haminan Teinisirkus ry.
Musiikinopiskelija Jaani Helander
Harrasteteatteriohjaaja Virve Hollo ja työryhmä
Kasvatust. maisteri Riitta Hotakainen, kasvatust. maisteri Antti Lehtinen, kasvatust. maisteri Suvi Kivelä
Mediatoimittaja Anna Huittinen ja fil.kand. Anna-Leena Ilmarinen
Mus. maisteri Kai Huopainen, diplomioboisti Jouko Teikari ja mus. maisteri Niina Huopainen
Iitin Musiikkijuhlayhdistys ry.
Opiskelija Laura Jokipii
Fil. maisteri Tapio Karvonen ja työryhmä
Fil. maisteri Susanna Koskelainen
Kuvataiteilija Merita Koskimies
Kotkan-seudun musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Kotkan Taiteilijaseura ry.
Kouta ry.
Kulttuuriyhdistys Kurkiaura ry.
Kuusankosken Kamarilaulajat ry.
Kuusankoski-seura ry.
Kymenlaakson afasia- ja aivohalvaukseyhdistys ry.
Kymenlaakson maakuntahistorin historiatoimikunta
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Kymijoen Lohisoitto ry.
Kulttuurituottaja Satu Liikanen
Kuvataiteilija Heidi Lipiäinen
Artenomi Juha Metso
Nuoriso-ohjaaja Kirsi Niemi ja työryhmä
Teol. maisteri Karoliina Nikula
Pekkas-Akatemia
Fil. maisteri Miko Pekkola
Säveltäjä Tomi Pekkola
Tait. kand. Hanna Peräkylä
Pianokymi ry.
Mus. maisteri Elisa Pirskanen, B.A. Riikka-Liisa Kuoppa
Pohjois-Kymen musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Mus. maisteri Päivi Pulkkinen ja kuvataiteilija Leena Pousi
Kasvatust.maisteri Tiina Punkanen ja työryhmä
Fil. maisteri Laura Päiviö-Häkämies

Musiikinopiskelija Alekski Rajala
Fil. lis. Mika Rissanen ja työryhmä
Koululainen Sanni Saarinen
Fil. kand. Jouni Sjöblom ja työryhmä
Sonus-kuoroyhdistys ry.
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden osasto ry.
Lääket. lis. Arto Toivanen
Director musices Jouko Törmälä
Tait. maisteri Sanna Ukkola
Uuno Klami -seura ry.
Tait. maisteri Raila Vainonen
Liikuntat. maisteri Anu Valtonen
Tait. maisteri Ville Viinikainen ja Jättömaa-työryhmä
Lastentarhanopettaja Lasse Virtanen ja lastenmusiikkiyhtye Uppo-Outo ja Kumiankat
Mus. maisteri Esa Ylönen

2011

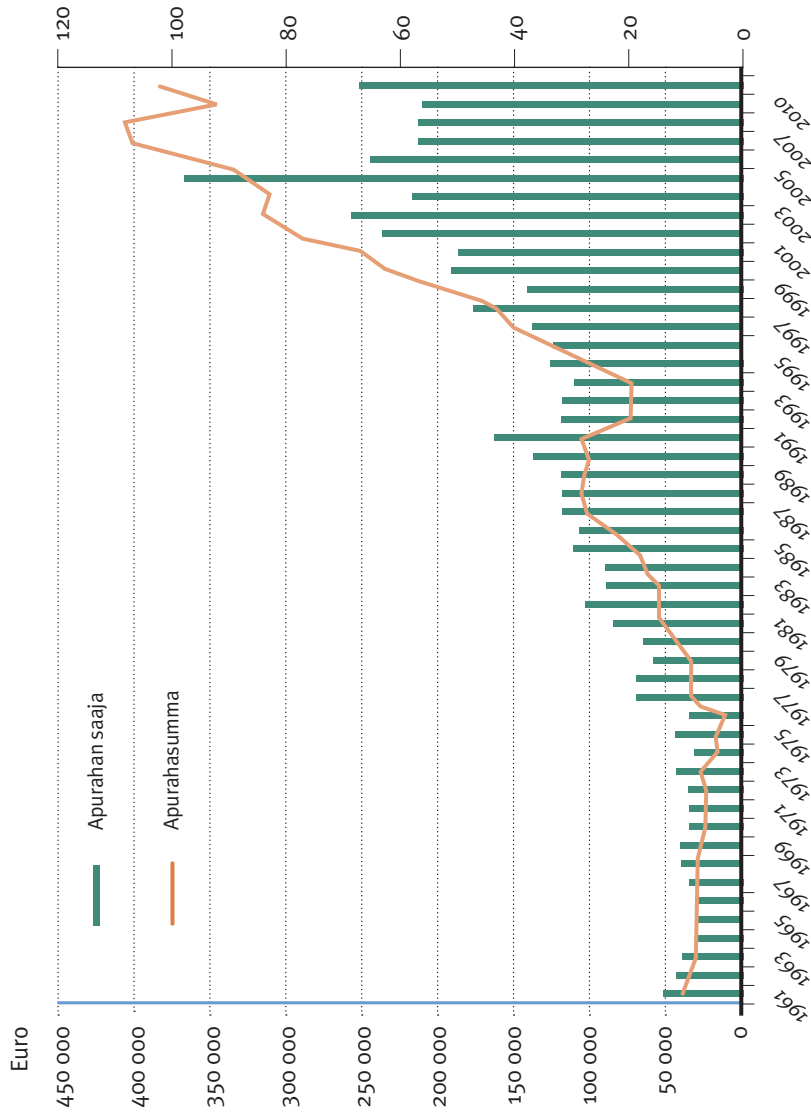
Ahvion soittokunta
Kirjailija Jukka Behm
Diplomipianisti, mus. maisteri Päivi Ekroth
Fil. maisteri Anne Eriksson ja fil. maisteri Tuula Kumpunen
Fil. maisteri Anita Forsblom
Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry.
Haminan Naislaulajat ry.
Haminan seudun Karjala-seura ry.
Haminan seudun konserttiyhdistys ry.
Haminan Teinisirkus ry.
Kirjailija Marita Hauhia ja kuvataiteilija Mari Koiranen
Mus. maisteri Kai Huopainen, diplomioboisti Jouko Teikari ja mus. maisteri Niina Huopainen
Toimittaja Issu Huovinen
Iitin Musiikkijuhlayhdistys ry.
Kulttuurituottaja Helena Jetsu ja työryhmä
Luonnont. kand. Juha Jetsu ja työryhmä
Mus. maisteri Jaana Jokimies ja mus.maisteri Irina Lampén
Kaakonkulman Maahanmuuttajat Rodnik ry.
Lääket. tohtori Riku Kiviranta
Viulunsoitonopettaja Airi Koivukoski
Fil. maisteri Esa Korkeamäki ja Kymenlaakson korentopojat
Musiikkipedagogi Anne Korpelainen
Korvenkylän nuorisoseura ry.
Koti-Sippola ry.
Hum. kand. Sirkka Kotola

Mus. yo. Hanna-Mari Kousa
Kouvolan Naiskuoro ry.
Kouvolan taideseura ry.
Fil. maisteri Tuula Kumpula ja Katse Kymenlaaksoon
-työryhmä
Kymenlaakson Sydänpiiri ry.
Kymijoen Lohisoitto ry.
Terveyst.maisteri Vesa Lehtola
Fil. maisteri Anna Kreetta Lesell
Kuvanveistäjä Olli Mantere
Medianomi Markku Metso
Valokuvaaja Minna Metsärinne
Eversti evp. Risto Muurman ja juhlatoimikunta
Myllykosken seudun kotiseutuyhdistys ry.
Lääket. tohtori Tatu Mäkinen
Fil. lis. Teemu Mökkönen ja työryhmä
Kuvatait. maisteri Heini Nieminen
Teol. maisteri Karoliina Nikula
Hum. kand. Kirsi Nurminen, opiskelija Vilja Härkönen
ja opiskelija Nadira Dajani
Kasvatust. maisteri Lea Olli ja työryhmä
Fil. tohtori Mika Pekkola
Fil. tohtori Vilja Pietiäinen

Kasvatust. maisteri Ulla Pipatti ja työryhmä
Pohjois-Kymen musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.
Näyttämötaiteilija Thomas Pryke
Lastentarhanopettaja Merja Purho ja Husulan esi-
koulun tanssityöryhmä
Tanssitaiteil. yo. Elina Päiviö ja työryhmä
Mus. lis. Minna Raskinen
Fil. maisteri Esa Ryytänen
Toimittaja Reijo Sahlberg
Fil. maisteri Leena-Reetta Salminen ja Valovirtaa-
työryhmä
Kirjailija Tuukka Sandström
Tekstiilitaiteilija Ulla Sinkkonen
Sotainvalidien Veljesliiton Haminan-Vehkalahden
osasto
Terveystenh.opiskelija Oona Tapola
Fil. tohtori Mirja Turunen
Tykkimäen sirkuskoulun kannatusyhdistys ry.
Työväen Näyttämöiden Liitto ry.
Tait. maisteri Sanna Ukkola
Psykol. maisteri Leena Vauhkonen
Taidemaalari Riitta Virtanen-Kerimov

Liite 6. Kymenlaakson rahaston myöntämät apurahat 1961–2011.

(Summat vuoden 2011 euroina)

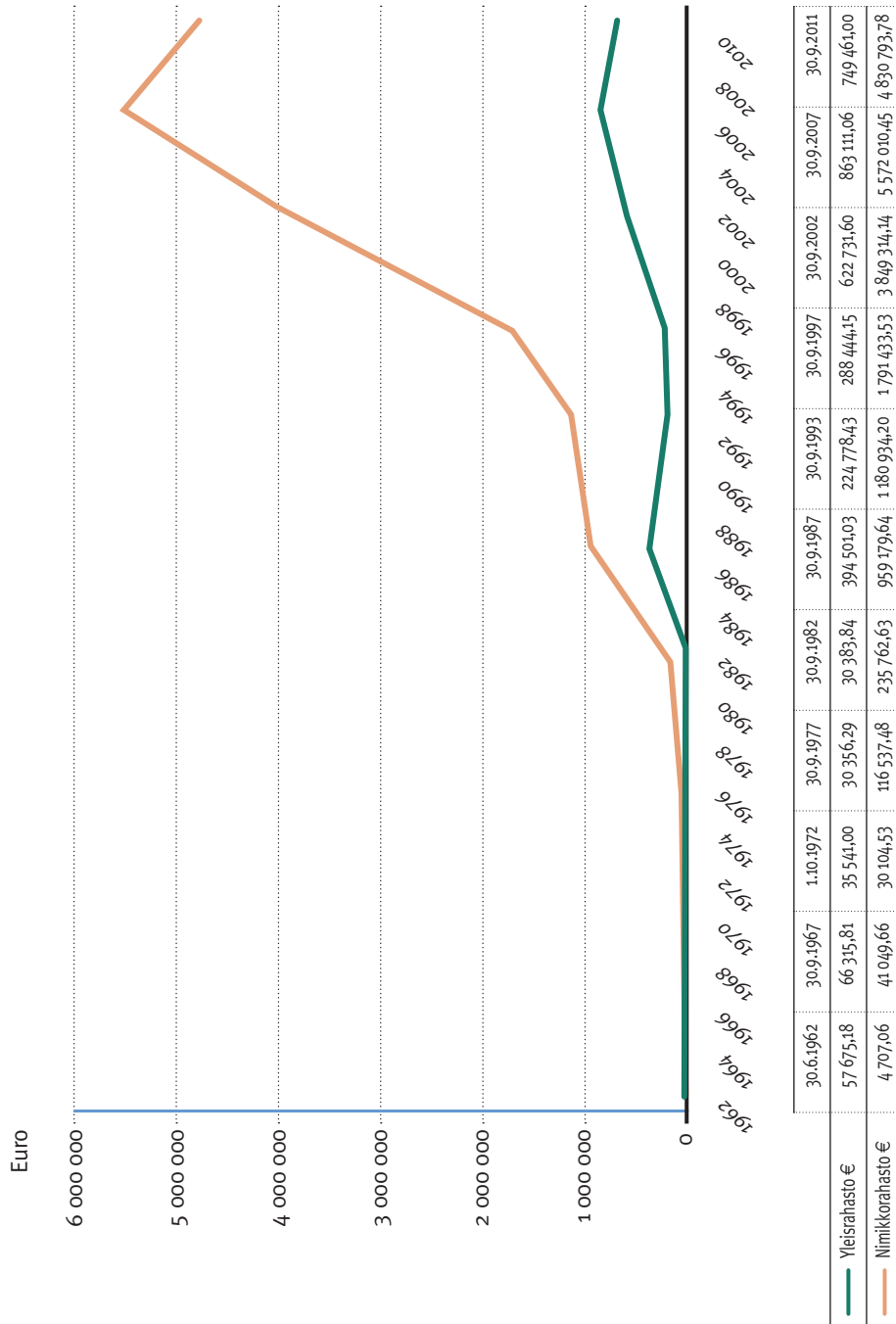
Liite 7. Kymenlaakson Kulttuurirahaston vuosijuhlat 1961–2012.

Vuosi	Paikka	Vuosi	Paikka
26.11.1961	Kouvola	21.11.1987	Kouvola
25.11.1962	Hamina	11.12.1988	Elimäki
17.11.1963	Karhula	10.12.1989	Kouvola
22.11.1964	Kuusankoski	15.12.1990	Vehkalahti
22.11.1965	Kotka	8.12.1991	Valkeala
20.11.1966	Sippola	9.1.1993	Kotka
19.11.1967	Kouvola	18.12.1993	Kouvola
1.12.1968	Hamina	18.12.1994	Pyhtää
23.11.1969	Elimäki	1.12.1995	Kouvola
22.11.1970	Iitti	29.11.1996	Vehkalahti
21.11.1971	Kuusankoski	11.12.1997	Kouvola
19.11.1972	Kotka	3.12.1998	Kotka
18.11.1973	Vehkalahti	9.12.1999	Kouvola
24.11.1974	Kouvola	8.12.2000	Virolahti
23.11.1975	Miehikkälä	3.12.2001	Kuusankoski
29.11.1976	Kouvola	4.12.2002	Kotka
20.11.1977	Virojoki	4.12.2003	Kouvola
26.11.1978	Valkeala	10.12.2004	Iitti
2.12.1979	Kotka	15.12.2005	Anjalankoski
23.11.1980	Kouvola	7.12.2006	Hamina
22.11.1981	Inkeroinen	4.12.2007	Kotka
21.11.1982	Elimäki	4.12.2008	Elimäki
27.11.1983	Hamina	2009	Ei jakojuhlaa
18.11.1984	Iitti	29.4.2010	Kouvola
24.11.1985	Kotka	14.4.2011	Iitti
30.11.1986	Kuusankoski	18.4.2012	Kotka

Huom. Kymenlaakson rahasto ei myöntänyt apurahoja vuonna 2009, joten kyseisenä vuotena ei järjestetty jakotilaisuutta.

Liite 8. Kymenlaakson rahaston pääoman kehitys 1962–2011.

(Summat vuoden 2011 euroina)

Kuva- ja taulukkoviitteet

Kuvat

- Kuva 1. Valokuvia. Kansio Ua3, MMA.
- Kuva 2. Valokuvia. Kansio Ua3, MMA. Kuvassa Armas Syvén ja Saima Norosara luovuttavat Kotkan Voiman Nuoret Siivet -osaston keräämän pääoman Toivo Pekkasen rahaston pääomaksi Kotkassa 3.1.1962.
- Kuva 3. Valokuvia. Kansio Ua3, MMA. Kuvassa vasemmalla seisoo yliasiamies Erkki Salonen, kirjoittamassa SKR:n hallituksen puheenjohtaja L.A. Puntila ja oikealla seisoo Kymenlaakson rahaston asiamies Kauko V. Niinisalo.
- Kuva 4. Kouvolan Sanomat 15.9.1961, 2. Sivulla 5 oli lyhyt selvitys rahastosta.
- Kuva 5. Valokuvia. Kansio Ua3, MMA. Ensimmäisenä apurahan sai filosofian maisteri Keijo Ahti, joka on kuvassa selin. Apurahan luovuttivat Veikko Talvi ja Kauko V. Niinisalo.
- Kuva 6. Valokuvia. Kansio Ua3, MMA.
- Kuva 7. Vuosijuhla 1961. Kansio Ua2, MMA.
- Kuva 8. Kertomukset Kymenlaakson rahaston toiminnasta 1962–1971. Kansio Da1, MMA.
- Kuva 9. Maire ja Paavo Eerolan rahasto. Kansio Da1, MMA.
- Kuva 10. Kymenlaakson rahaston toimintakertomukset 1971–1980. Kansio Da1, MMA.
- Kuva 11. Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- Kuva 12. Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- Kuva 13. Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- Kuva 14. Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- Kuva 15. Vuosijuhlaohjelmat. Kansio Ua2, MMA.
- Kuva 16. Suomen Kulttuurirahaston vuosikertomukset 1982–1991, SKRA; Kymenlaakson rahaston toimintakertomukset 1981–1987, Kansio Da1, MMA. Kuvaajassa ei ole huomioitu Suomen Kulttuurirahaston Kannatusyhdistys ry:n tekemää lahjoitusta vuonna 1987.
- Kuva 17. Kymenlaakson rahaston tuloslaskelmat 1992–2001. Asiamiehen kansio, KRA.
- Kuva 18. Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA; Apurahalistat 1988–1990, KRA.
- Kuva 19. Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA; Apurahalistat 1988–1990, KRA.
- Kuva 20. Apurahalistat 1991–2000, KRA.
- Kuva 21. Apurahalistat 1991–2000, KRA.
- Kuva 22. Vuosijuhlakutsu 1987. Kansio Ua2, MMA.
- Kuva 23. Apurahalistat 2001–2011, KRA.
- Kuva 24. Apurahalistat 2001–2011, KRA.
- Kuva 25. Vuosijuhlakuvia 2008. Asiamiehen kansio, KRA.

Taulukot

- Taulukko 1. Suomen Kulttuurirahasto 2012. Huomionarvoista on, että sijaluku ei ole sama kuin kuntien lukumäärä, sillä lukuisat yhdistykset sisällytettiin keräykseen. Lukuja ei myöskään ole suhteutettu kunnan asukasluukuun.
- Taulukko 2. Pohls 1989, 228 Taulukko 11. Alkuperäisessä taulukossa Kymenlaakson rahaston perustamispäiväksi on kirjattu 15.10.1960. Epäilemättä Pohls on sekoittanut perustamispäivän (22.11.1960) ja perustamiskirjan allekirjoitusjuhlan (15.10.1961) keskenään.
- Taulukko 3. Niiniluoto 1970, 236, Taulukko 13. *Karhula muodostettiin Kymin kunnasta vasta vuonna 1951.
- Taulukko 4. Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1961, KRA.
- Taulukko 5. Suomen tilastollinen vuosikirja 2001, 86; Suomen tilastollinen vuosikirja 1991, 54–57; Suomen tilastollinen vuosikirja 1981, 22–25.
- Taulukko 6. Suomen tilastollinen vuosikirja 2011,84; Suomen tilastollinen vuosikirja 2001, 86. n-merkitty Vehkalahti liittyi Haminaan jo vuonna 2003 ja *-merkityt kaupungit ja kunnat liittyivät Kouvolaan vuonna 2009.

Loppuviitteet

- 1 Kulha 2010, 74–75, 121–124.
- 2 Pohls 1989, 28–31.
- 3 Eskola 1991, 18.
- 4 Pohls 1989, 34.
- 5 Pohls 1989, 39–41.
- 6 Pohls 1989, 353–355?
- 7 Levä 2001, 32–33, 49–50, 103–105; Pohls 1989, 45.
- 8 Hietala 2002, 511; Levä 2001, 34–44.
- 9 Suomen Kulttuurirahasto 2012; Levä 2001, 111. Levä tosin huomauttaa sosiaaliryhmän vaikuttaneen huomattavasti keräykseen osallistumiseen, 102–103. Olen muuttanut summan (kuten myös myöhemmin esiintyvät summat) vuoden 2011 euroiksi käyttämällä Tilastokeskuksen julkaisemaan rahanarvonkerrointa. Suomen virallinen tilasto (SVT).
- 10 Pohls 1989, 55, 58–61.
- 11 Eskola 1991, 16.
- 12 Ks. esim. Levä 2001.
- 13 Pohls 1989, 63–64.
- 14 Pohls 1989, 64.
- 15 Puntila 1965, 80, 82. Avauspuhe SKR:n vuosijuhlassa 27.2.1956.
- 16 Pohls 1989, 105.
- 17 Eskola 1991, 37.
- 18 Hietala 2002, 512, 516.
- 19 Tarkka 2004, 194.
- 20 Eskola 1991, 31–32.
- 21 Mäkinen 2005, 23.
- 22 Kulha 2010, 156–157; Eskola 1991, 68–69.
- 23 Pohls 1989, 227.
- 24 Eskola 1991, 68–69; Pohls 1989, 214, 223.
- 25 Pohls 1989, 152, 227.
- 26 Kulha 2010, 136–137; Pohls 1989, 109–110.
- 27 Kulha 2010, 163, 176.
- 28 Eskola 1991, 68; Pohls 1989, 177.
- 29 Mäkinen 2005, 35.
- 30 Kulha 2010, 161.
- 31 Pohls 1989, 224–225.
- 32 Eskola 1991, 68.
- 33 Mäkinen 2005, 41; Pohls 1989, 225.
- 34 Puntila 1965, 178. Esitelmä SKR:n 20-vuotisjuhlassa 27.2.1959.
- 35 Vasara 1987, 13–15.
- 36 Vasara 1987, 16.
- 37 Kirkinen 1996, 21.
- 38 Vasara 1987, 7. Vanhimpien osakuntien perustaminen juontuu Turun akatemian perustamiseen vuonna 1640.
- 39 Pohls 1989, 226; Vasara 1987, 10. Hämeen Heimoliitto, jota pidetään maakuntaliittojen edeltäjänä, oli perustettu jo vuonna 1925.
- 40 Talvi 1987, 95.
- 41 Vasara 1987, 10–12. Virolahti liittyi jäseneksi vuonna 1948, kun taas liitti liittyi vasta vuonna 1953.
- 42 Pohls 1989, 222.
- 43 Michelsen 2002, 163–165; Eskola 2002, 222–225.
- 44 Eskola 2002, 234–235.
- 45 Mylly 2011, 10–11.
- 46 Pohls 1989, 231–232.
- 47 Pohls 1989, 231.
- 48 Pohls 1989, 232.
- 49 Vasara 1987, 60.

- 50 Veikko Talven tervehdyspuhe Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston perustamisjuhlassa 15.10.1961; Veikko Talven tervehdyspuhe Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston kolmannessa vuosijuhlassa Kotkassa 17.11.1963; Veikko Talven tervehdyssanat Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston XV vuosijuhlassa Kouvolassa 29.11.1976. Kansio Ua2, MMA.
- 51 Kymenlaakson osakunnan pöytäkirjat 1956, Kyo Ba:14; Kymenlaakson osakunnan osakuntaneuvoston pöytäkirjat 1956 Kyo Bb1.1, HYK.
- 52 Kirje Kauko V. Niinisolalta Suomen Kulttuurirahastolle, Kotka 2.12.1959. SKRA.
- 53 Kirje Matti Pekkosealta Kymenlaakson Maakuntaliitto r.y:lle, Helsingissä joulukuun 8. päivänä 1959. Kansio Ea1, MMA.
- 54 Kirje yliasiamies Erkki Saloselta Kymenlaakson Maakuntaliitto r.y:lle, Helsinki 26.3.1960. Kansio Ea1, MMA.
- 55 Kertomus Kymenlaakson maakuntaliiton toiminnasta ajalta 21.11.1957 - 20.11.1960. HM 7.1:1, SKRA.
- 56 Kymenlaakson maakuntaliitto vastustaa läänin maakuntaliittojen yhdistämistä, Kouvolan Sanomat 25.4.1960, 1. Ehdotus maakuntarahaston perustamisesta "sai yksimielisen kannatuksen".
- 57 Kirje yliasiamies Erkki Saloselta valtiot. lis. Kauko V. Niinisolalle, Helsinki 15.8.1960. Kansio Ea1, MMA.
- 58 Pohls 1989, 238.
- 59 Vasara 1987, 10, 18.
- 60 Kulha 2010, 161–162.
- 61 Kirje Kauko V. Niinisolalta valtiotieteen maisteri Erkki Saloselle, Kotka 4.10.1960. HM 7.1:1, SKRA.
- 62 Kirje Erkki Saloselta Kauko V. Niinisolalle, Helsinki, 7.10.1960. HM 7.1:1, SKRA.
- 63 Kulha 2010, 161–162.
- 64 Ibidem.
- 65 Maakuntakäräjillä päätettiin perustaa Kymenlaakso-rahasto SKR:n yhteyteen. Kouvolan Sanomat 22.11.1960, 1.
- 66 Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston ohjesääntö. Asiamiehen kansio, KRA.
- 67 Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston hoitokunta 1961–1963. Asiamiehen kansio, KRA.
- 68 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 4.5.1961, KRA.
- 69 Kirje Kauko V. Niinisolalta Erkki Saloselle, Kotka, 4.10.1960. Hm 7.1:1, SKRA.
- 70 Kymenlaaksolaisille yhteisöille ja yrityksille, Kymenlaakson maakuntaliiton hallituksen vetoamus 31.1.1961. Kansio Ua1, MMA.
- 71 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 4.5.1961, KRA.
- 72 Seppo Sirkiän laatima keräyssuunnitelma, Osakunnan kokouksen pöytäkirja 21.3.1961. Kyo Ba:17, HYK.
- 73 Luettelo Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson Rahaston saamista lahjoituksista 14.12.1960–12.1.1962. KRA. Huomionarvoista on se, että Kymi Oy oli aikaisemmin tukenut huomattavilla summilla ruotsinkielistä Åbo Akademia 1920-luvulta alkaen, mutta nyt se lahjoitti huomattavan summan suomenkieliselle rahastolle. Hietala 2002, 492.
- 74 Kymenlaakson osakunnan 1.3.–31.5.1961 toimeenpanema keräys Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson Rahastolle, Tilitys 15. heinäkuuta 1961. Kansio Ua1, MMA. Keräys tuotti 357 000 markkaa, mutta keräyskuluja kertyi 52 047 markkaa.
- 75 Kymenlaakson rahaston perustamiskirja. Kansio Ed1, MMA.
- 76 Pohls 1989, 52–53, 74–75.
- 77 Pohls 1989, 158–159, 161.
- 78 Toivo Pekkosen rahaston ohjesääntö, hyväksytty Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouksessa 6.11.1962, KRA.
- 79 Peltola 2011, 40–41.
- 80 Hoitokunnan puheenjohtajan FM Veikko Talven Tervehdyspuhe Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston perustamisjuhlassa 15.10.1961, HM 7.2:1, SKRA.
- 81 Puhe Kymenlaakson rahaston perustamisjuhlassa. L.A. Puntila, Puheita ja esitelmiä 1961, Kansio 203, KA.
- 82 Kymenlaakson rahaston perustamisjuhlan ohjelma. Kansio Ua2, MMA.
- 83 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 4.5.1961, KRA.
- 84 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 28.8.1961, KRA.
- 85 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 24.10.1961, KRA.
- 86 Kirje Kauko V. Niinisolalta Erkki Saloselle, Kotka 25.10.1961. HM 7.3:1 SKRA.
- 87 Puntila 1965, 182.
- 88 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouksen pöytäkirja 7.11.1961, KRA.
- 89 Hietala 2000, 522.
- 90 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1961, KRA.
- 91 VTT O.E. Niitamon juhlaesitelmä Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston vuosijuhlassa ja 1. apurahojen jakotilaisuudessa Kouvolassa sunnuntaina 26.11.1961. HM 07.2:1, SKRA.
- 92 Julkunen 2012, 79. Filosofian tohtori Jorma Julkunen toimi Etelä-Savon rahaston asiamiehenä vuosina 1983–2009.

- 93 Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston hoitokunta 1963–1965, KRA.
- 94 Kertomus Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston toiminasta ajalta 1.1.1972–30.9.1973. SKRA.
- 95 Muistio maakuntarahastojen neuvottelukokouksen keskusteluista 9.10.1970 Helsingissä. Maakuntarahastot – yleistä, SKRA.
- 96 Kirje Kauko V. Niinisolta Suomen Kulttuurirahastolle – oletettavasti yliasiamies Erkki Saloselle, Kotka 25.1.1974. HM 7.3:1, SKRA.
- 97 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1973, KRA.
- 98 Veikko Talven tervehdyspuhe Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston vuosijuhlassa Kotkassa 2.12.1979, Kansio Ua2, MMA.
- 99 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1973; hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1973, KRA.
- 100 Luettelo Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson Rahaston lahjoituksista 27.2.1962–11.5.1963, KRA.
- 101 Summa vastasi 560 000 vanhaa markkaa.
- 102 Kirje Kauko V. Niinisolta Kymenlaakson kaupakamarin jäsenille, Kotka, 17.1.1963. Kansio Ua1, MMA.
- 103 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 21.10.1963, KRA.
- 104 Pohls 1989, 166. Ensimmäinen oli SKR:n perustamiskeräys vuonna 1938.
- 105 Pohls 1989, 166.
- 106 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1963, KRA. Näistä henkilöistä toimi Kotkassa 10, Karhulassa 8, Kouvolassa 9 ja Haminassa 8.
- 107 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.1.1964, KRA; Muistio maakuntarahastojen asiamiehille – asia: vuoden 1964 suurkeräys, L.A. Puntila ja Kyösti Skyttä. Kansio Ua1, MMA.
- 108 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 24.10.1964, KRA.
- 109 Muistio Hannu M. Kääriäiseltä maakuntarahastojen asiamiehille Helsinki 12.3.1965, Maakuntarahastot – yleistä. SKRA.
- 110 SKR. Toimintakertomus 1.10.1964–30.9.1965, 13. SKRA.
- 111 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 4.6.1965; työvaliokunnan kokouspöytäkirja 21.10.1963, KRA.
- 112 Veikko Talven tervehdyspuhe Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston neljännessä vuosijuhlassa Kuusankoskella 22.11.1964. Kansio Ua2, MMA.
- 113 Pohls 1989, 168.
- 114 Suurkeräys 1964–1965, Lahjoitusten yhteenvedo. HL 2.9:1, SKRA.
- 115 Veikko Talven tervehdyspuhe Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston neljännessä vuosijuhlassa Kuusankoskella 22.11.1964. Kansio Ua2, MMA.
- 116 Pöytäkirja Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastojen hoitokuntien puheenjohtajien, asiamiesten ja keräys päälliköiden neuvottelukokouksesta sunnuntaina helmikuun 28. päivänä 1965 Helsingissä. Paikalla olivat niin hoitokunnan puheenjohtaja Veikko Talvi kuin asiamies Kauko V. Niiniso. Kansio ..., MMA.
- 117 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 5.11.1964; työvaliokunnan kokouspöytäkirja 24.10.1964, KRA.
- 118 Kirje Kauko V. Niinisolta Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston hoitokunnan jäsenille, Kotka 28.5.1965; Matkaohjelma Tukholma 6/5–9/5-65. Kansio Ua1, MMA.
- 119 Puntilan laajoista suhteista niin poliittiseen kuin talouselämän eliitteihin, ks. esim. Eskola 1991, 186.
- 120 Tuuri 1999, 411; Pohls 1989, 149, 410. Ragnell toimi muun muassa SKR:n hallituksen varapuheenjohtajana ja johtokunnan puheenjohtajana.
- 121 Tuuri 1999, 399.
- 122 Pohls 1989, 53.
- 123 Helsingin Sanomat 2012.
- 124 Maakuntarahastojen kulut ja tuotot 1.10.66–30.9.67. Asiamiehen kansio, KRA. Nämä neljä maakuntarahastoa olivat Pirkanmaa, Pohjois-Savo, Satakunta ja Uusimaa.
- 125 Kulha 2010, 171–172.
- 126 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 13.9.1966, KRA.
- 127 Kymenlaakson rahaston tase 30.6.1966, Asiamiehen kansio, KRA.
- 128 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 9.11.1966, KRA.
- 129 Pohls 1989, 298. Vaikka taide oli sisällytetty lahjoituksiin vuonna 1951, niin käytännössä 1950-luku kului vähennysoikeudesta käytyyn kamppailuun. Huomioiden L.A. Puntilan ja SKR:n johdon poliittiset suhteet tätä taustaa vasten toiminta rahaston taloudellisen tilan parantamiseksi 1950-luvulla vaikuttavat selvästi oikeaan osuneelta tulkinnalta tulevasta.
- 130 Pohls 1989, 299.
- 131 Kymenlaakson maakuntaliitto 1969, 32.

- 132 Pohls 1989, 300. Valtionvarainministeriölle jäi myös harkintaoikeus koskien SKR:lle osoitettujen lahjoitusten verovähennystä.
- 133 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 30.1.1968, KRA; Maire ja Paavo Eerolan rahaston ohjesääntö. Kansio Ed1, MMA.
- 134 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.9.1969; hoitokunnan kokouspöytäkirja 14.11.1969, KRA.
- 135 Hietala 2002, 516.
- 136 Maakuntarahastojen lahjoitusten hankinta, Matti Ilmasen muistio maakuntarahastojen asiamiehille, Helsinki 21.10.1970. Maakuntarahastot – yleistä, SKRA.
- 137 Julkunen 2012, 94.
- 138 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 11.11.1970, KRA.
- 139 Kertomus Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston toiminnasta ajalta 1.10.1972–30.9.1973. SKRA.
- 140 Rainio 1999, 23, 38, 44, 141. Myös hoitokunnan puheenjohtajana toiminut Simo Rautala toimi vuosina 1952–1961 ry:n puheenjohtajana.
- 141 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.9.1974, KRA.
- 142 Kirje Hannu Kääriäiseltä Kauko V. Niinisolle, Helsinki 27.8.1974. Kymenlaakson rahaston kokouspöytäkirjat 1974, KRA.
- 143 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1974; Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 6.11.1974, KRA.
- 144 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan pöytäkirja 6.11.1975, Liite 1, KRA.
- 145 Veikko Talven tervehdyssanat Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston XV vuosijuhlassa Miehikkälässä 23.11.1975. Kansio Uaz, MMA.
- 146 Veikko Talven tervehdyssanat Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston vuosijuhlassa Kouvolassa 29.11.1976. Kansio Uaz, MMA.
- 147 Suomen laki 1961.
- 148 Uno Klamin rahaston ohjesääntö, KRA.
- 149 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan pöytäkirja 7.11.1978, KRA.
- 150 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 8.5.1980, KRA.
- 151 Kymenlaakson rahaston taseet 19
- 152 Eskola 1991, 70.
- 153 Yhteenvetoluettelo apurahahakemuksista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 154 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 22.10.1962, KRA.
- 155 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.11.1962, KRA.
- 156 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 5.11.1964, KRA.
- 157 Pohls 1989, 244. Taulukko 15.
- 158 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 11.11.1970, KRA.
- 159 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 9.11.1966; hoitokunnan kokouspöytäkirja 5.11.1964, KRA.
- 160 Kymenlaakson maakuntaliitto 1969, 14.
- 161 Ks. esimerkiksi Peltola 2011, 48 ja Mylly 2011, 34–36.
- 162 Talvi 1946, 10–11.
- 163 Turtola 2012.
- 164 Mäkinen 2005, 25; Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 165 Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 166 Kymenlaakson maakuntaliitto 1969, 21.
- 167 Kymenlaakson maakuntaliitto 1969, 22.
- 168 Rouva Liisa Rytterin stipendiaattikertomus, Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston hoitokunta, Kuusankoskella lokakuun 1 päivänä 1968, Kansio Ec1, MMA.
- 169 Suomen Kulttuurirahaston toimintakertomus 10.1.1972–30.9.1973; Kirje Erkki Saloselta maakuntarahastojen hoitokunnille, Helsinki 8.11.1973. Maakuntarahastot – Kiertokirjeet asiamiehille 1962–1986, SKRA; Pohls 1989, 311.
- 170 SKR:n toimintakertomus 10.1.1975 – 30.9.1976. SKRA.
- 171 Yhteenvetoluettelo apuraha-anomuksista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 172 Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 173 Hietala 2012.
- 174 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.11.1976; työvaliokunnan kokouspöytäkirja 10.11.1976, KRA. Paikalla olivat vain Kauko V. Niinisalo ja Veikko Talvi.
- 175 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 9.11.1977, KRA.
- 176 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 12.11.1979, KRA.
- 177 Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 4.11.1980, KRA.
- 178 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1973, KRA.

- 179 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.11.1979, KRA.
 180 Pohls 1989, 244, Taulukko 15.
 181 Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö, apurahalista.
 182 Eskola 1991, 25–26.
 183 Suomen Kulttuurirahaston hallituksen puheenjohtaja Professori Matti Kuusen juhlaesitelmä Suomen Kulttuuri-
 rahaston Kymenlaakson rahaston vuosijuhlassa Haminassa 1.12.1968, Tiedotus no 4/6811. HM 7.2:1, SKRA.
 184 Suomen Kulttuurirahaston hallituksen puheenjohtaja Professori Matti Kuusen juhlaesitelmä Suomen Kulttuuri-
 rahaston Kymenlaakson rahaston vuosijuhlassa Haminassa 1.12.1968, Tiedotus no 4/6811. HM 7.2:1, SKRA.
 185 Pohls 1989, 246–247; ks. myös Julkunen 2012 ja Tarkka 2004.
 186 Kaakon kulmalta, Kansio Ua3, MMA.
 187 Maakuntarahastojen kulttuuripoliittinen toiminta, yliasiamies Erkki Salonen maakuntarahastojen neuvottelu-
 kokouksessa 13.5.1976. Asiamiespäivät 1968–2001, SKRA.
 188 Ks. esimerkiksi Julkunen 2012.
 189 Pohls 1989, 172–174.
 190 Pohls 1989, 249.
 191 Mäkinen 2005, 16.
 192 Pohls 1989, 246.
 193 Vasara 1983, 53–55.
 194 Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
 195 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 4.6.1965, Liite. 1. Kirje Kauko V. Niinialolta Suomen
 kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston hoitokunnan jäsenille, Kotka 28.5.1965. KRA; Kertomus Kymenlaakson
 rahaston toiminnasta 1.10.1966–30.9.1967, Kansio Da1, MMA. Aluksi työn valvojana toimi fil. maisteri Eila Jussila.
 196 Kymenlaakson taidetta -esite. Kansio Ua3, MMA; Kertomus Kymenlaakson rahaston toiminnasta 1.10.1964–
 30.9.1965, Kansio Da1, MMA.
 197 Kymenlaakson Maakuntaliitto 1969, 8, 12.
 198 Pohls 1989, 251.
 199 Pohls 1989, 251.
 200 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 28.4.1971, KRA.
 201 Ibidem.
 202 Pohls 1989, 317.
 203 Suomen Kulttuurirahaston toimintakertomus 30.9.1970–1.10.1971, 79–80, SKRA.
 204 Kulha 2010, 159–160.
 205 Mäkinen 2005, 49; Pohls 1989, 307.
 206 Eskola 1991, 44–45.
 207 Mäkinen 2005, 16.
 208 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 21.6.1990, KRA; HS 11.1.1999. Lehtileike, SKRA.
 209 Suomen Kulttuurirahasto toimintakertomus 1.10.1980–30.9.1981, SKRA, Päivä oli 14.5.1981.
 210 Kauko V. Niinialo, Puheenvuoro Kaakon kulmalta Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastojen asiamie-
 skokouksessa Kajaanissa 7.5.1986. Kansio Ua3, MMA.
 211 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 21.6.1990, KRA.
 212 Turtola 2012.
 213 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.6.1995, KRA.
 214 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.11.1995, KRA.
 215 Turtola 2012.
 216 Maakuntaliitto väistyi historiaan, Kymen Sanomat 22.11.1992. Kansio VII, VTA.
 217 Turtola 2012.
 218 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 16.11.1990, KRA. Oletettavasti Kymenlaakson maa-
 kuntaliiton kanslisti Eija Backman-Rummukainen auttoi Kauko V. Niinialoa hoitamaan rahaston ”paperitöitä”
 1980-luvun lopulla, mistä kiitokseksi hänelle myönnettiin SKR:n viiri 1993. Kymenlaakson rahaston hoitokunnan
 kokouspöytäkirja 29.11.1993. SKRA.
 219 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.6.1995; hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.11.1990, KRA.
 220 Mäkinen 2005, 54–56.
 221 Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston ohjesääntö, hyväksytty 10.11.1995. KRA.
 222 Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston ohjesääntö, hyväksytty 10.11.1995. KRA.
 223 Turtola 2012.
 224 Pohls 1989, 238.
 225 Kymenlaakson rahaston hoitokunta 1.1.1992–31.12.1994, KRA.
 226 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 17.11.1999, KRA.

- 227 Julkunen 2012, 94.
- 228 Unto Seppäsen rahaston ohjesääntö; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1985, KRA.
- 229 Kertomus Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston toiminnasta ajalta 1.10.84–30.9.85. KRA.
- 230 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.11.1986; Kertomus Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston toiminnasta ajalta 1.10.1985–30.9.1986, KRA.
- 231 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 16.11.1989, KRA.
- 232 Suomen Kulttuurirahaston vuosikatsaus 1.10.1991–30.9.1992, 84, SKRA. Saman vuoden Kymenlaakson rahaston hoitokunnan pöytäkirjoista ei löydy selkeää merkintää uuden nimikkorahaston perustamisesta.
- 233 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.9.1996; Toivo Huuhtasen rahaston ohjesääntö, KRA.
- 234 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.9.1996; Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 1.11.1996; Toivo Huuhtasen rahaston ohjesääntö, KRA.
- 235 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.9.2000, KRA.
- 236 Heikki Kellokosken rahaston ohjesääntö, KRA.
- 237 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.9.1996; Kymenlaakson rahaston työvaliokunnan kokouspöytäkirja 1.11.1996, KRA.
- 238 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.9.2000, KRA.
- 239 Unto Seppäsen rahaston ohjesääntö; Kirsi ja Arvo Karjalaisen rahaston ohjesääntö, KRA.
- 240 Veikko Talvi Kymenlaakson rahaston hoitokunnalle, Kouvolassa 28:ntena lokakuuta 1988; Klami-seminaari: ”Uuno Klami tulossa uudelleen – jäädäkseen” Kouvolan Sanomat 5.6.1979; Etelä-Suomen Sanomat 5.6.1979. Kansio XIV, VTA.
- 241 Kymenlaakson rahaston tuloslaskelma 1.10.1980–30.9.1981; Kymenlaakson rahaston tuloslaskelma 1.10.1979–30.9.1980. SKRA.
- 242 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 13.5.1987, KRA.
- 243 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 13.5.1987; Toivo Pekkasen rahaston ohjesääntö 1987; Toivo Pekkasen rahaston ohjesääntö 1966. KRA.
- 244 Kymenlaakson rahaston toimintakertomus 1.10.1988–30.9.1989, KRA.
- 245 Kymenlaakson rahaston toimintakertomus 1.10.1989–30.9.1990, KRA.
- 246 Kymenlaakson rahaston tuloslaskelma 1.10.1989–30.9.1990; Kymenlaakson rahaston tuloslaskelma 1.10.1992–30.9.1993. Asiamiehen kansio, KRA.
- 247 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.9.1997, KRA.
- 248 Turtola 2012.
- 249 Suomen laki 1995. 4 Luku Tekijänoikeuden voimassaoloaika 43 § (22.12.1995/1654).
- 250 Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 251 Pohls 1989, 244, Taulukko 15.
- 252 Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö, apurahalista.
- 253 Pohls 1989, 312.
- 254 Suomen Kulttuurirahaston vuosikatsaus 1.10.1983–30.9.1984; vuosikatsaus 1.10.1982–30.9.1983; vuosikatsaus 1.10.1981–30.9.1982; vuosikatsaus 1.10.1980–30.9.1981. SKRA; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 4.11.1980, KRA.
- 255 Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA.
- 256 Suomen Kulttuurirahasto vuosikatsaus 1.10.1990–30.9.1991. SKRA; Kymenlaakson rahasto apurahat 15.12.1990, KRA.
- 257 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 21.11.2000; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 18.11.1997; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 15.11.1996. KRA.
- 258 Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö, apurahalista.
- 259 Kaakkois-Suomen taidetoimikunta.
- 260 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 6.9.2000, KRA.
- 261 Apurahalista 1995, KRA..
- 262 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.9.1997, KRA; Suomen Kulttuurirahaston vuosikatsaus 1.10.1996–30.9.1997, 138. SKRA.
- 263 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan pöytäkirja 22.10.1998, KRA.
- 264 Apurahalistat 1998–1999, KRA; Suomen kulttuurirahaston vuosikatsaus 1998–1999, 148–149. SKRA.
- 265 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 24.8.1999, KRA; Lento 2012.
- 266 Mäkinen 2005, 188–189.
- 267 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.11.1995, Liite 3, KRA.
- 268 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 15.11.1996, KRA.
- 269 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 22.9.1998, KRA.

- 270 Kauko V. Niinistö, Puheenvuoro Kaakon kulmalta Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastojen asiamieskokouksessa Kajaanissa 7.5.1986. Kansio Ua3, MMA.
- 271 Mäkinen 2005, 125.
- 272 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan puhelinkokouspöytäkirja 11.4.1984, KRA.
- 273 Kirje PaaVo Hohdilta Kauko V. Niinistölle, Helsinki 31.5.1984; Kymenlaakson rahaston pöytäkirjat 1984, KRA.
- 274 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 23.4.1981, KRA.
- 275 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 1.11.1982, KRA.
- 276 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.1985, KRA.
- 277 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.2.1993, KRA; Turtola 2012.
- 278 Hamari et al. 1996, 7.
- 279 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan pöytäkirja 12.3.1986, Liite 2. Yliasiemies Matti Ilmasen kirje maakuntarahastojen asiamiehille Helsinki 27.12.1985. KRA
- 280 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.3.1986, KRA.
- 281 Yhteenvetoluettelo myönnettyistä apurahoista 1961–1987. Kansio Ba1, MMA; Apurahalistat 1988–2000; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.3.1986, KRA.
- 282 Apurahalistat 1998–1999. KRA.
- 283 Takasuo 2001, 45.
- 284 Välinoro 2001, 10.
- 285 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.3.1986, KRA.
- 286 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 13.5.1987, KRA.
- 287 Turtola 2012; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.9.1993; Toimintakertomus 1.10.1992–30.9.1993, KRA.
- 288 Kymenlaaksolaisuuden kriisit –ohjelma. Asiamiehen kansio, KRA.
- 289 Tulevaisuuden suunta –seminaarin ohjelma. Asiamiehen kansio, KRA.
- 290 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 18.11.2002; Toimintasuunnitelma 2002–2003. Asiamiehen kansio, KRA.
- 291 Uuden vuoden aloitus -sähköposti Antti Arvajalta Suomen kulttuurirahaston asiamiehille 23.XII.2003. Tuloste. SKRA.
- 292 Kymenlaakson rahaston ohjesääntö, hyväksytty hoitokunnan kokouksessa 2.6.2004 ja vahvistettu SKR:n hallituksen kokouksessa 8.6.2004, KRA.
- 293 Julkunen 2012, 81.
- 294 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 31.8.2006, KRA.
- 295 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 2.6.2004, KRA.
- 296 Suomen Kulttuurirahaston vuosikatsaus 2005; vuosikatsaus 2006, SKRA.
- 297 Eskelinen-Rönkä 2012; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.11.2011, KRA.
- 298 Eskelinen-Rönkä 2012.
- 299 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja pöytäkirja 7.12.2011, KRA.
- 300 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 27.5.2008, KRA.
- 301 Eskelinen-Rönkä 2012.
- 302 Kymenlaakson rahaston taseet 1.10.2000 – 30.9.2011. Summa oli 5 907 575 € vuoden 2007 euroina, mutta vuoden 2011 euroina summa oli 6 435 121. Asiamiehen kansio, KRA.
- 303 Eskelinen-Rönkä 2012, Turtola 2012.
- 304 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 8.8.2001; Liite 2; Liite 3; Veikko Talven rahaston esite 2012, KRA.
- 305 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 27.8.2008, KRA.
- 306 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 2.6.2004, liite 2. SKR:n toimintakertomus 2004, KRA.
- 307 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 21.11.2000, KRA.
- 308 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.11.2001, KRA.
- 309 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 27.5.2008; Apurahalistat 1991 ja 1994, KRA.
- 310 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 27.8.2008, KRA.
- 311 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 19.1.2011, liite 1, KRA.
- 312 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 13.4.2010, KRA.
- 313 Apurahalistat 2001–2011, KRA.
- 314 Mäkinen 2005, 60.
- 315 Raja kulkee sekä musiikin opintojen ”tieteellisyydessä” että tuettujen seminaarien laskemisesta tieteelliseksi vai muuksi toiminnaksi.
- 316 Vuoden 2004 hakemukset. Summa oli 1 782 523 €. KRA.
- 317 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 17.11.2005, KRA.

- 318 Apurahalista 2005, KRA.
- 319 Apurahalista 2011, KRA.
- 320 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 20.11.2007, KRA.
- 321 Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö, apurahalista.
- 322 Kaakkois-Suomen taidetoimikunta.
- 323 A.J. Sjögren -konfrenssi, selvitys Suomen Kulttuurirahaston kannatusyhdistys r.y:n johtokunnalle; Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 17.11.2005; hoitokunnan kokouspöytäkirja 31.8.2005; hoitokunnan kokouspöytäkirja 24.5.2005; Kymenlaakson rahaston toimintasuunnitelma 2005–2006; Apurahalistat 2006 ja 2005. Asiamiehen kansio, KRA
- 324 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 31.8.2006, KRA.
- 325 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 31.8.2006, KRA.
- 326 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 22.8.2007, KRA.
- 327 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 24.9.2001, KRA.
- 328 Eskelinen-Rönkä 2012, Turtola 2012, Lento 2012, Hietala 2012.
- 329 Kymenlaakson rahasto, Toimintasuunnitelma 2004-2005. Asiamiehen kansio, KRA.
- 330 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 24.10.2006, KRA.
- 331 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 19.1.2011, KRA.
- 332 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 29.8.2002, KRA.
- 333 Julkunen 2011.
- 334 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 12.11.2001; Kymenlaakson rahaston toimintasuunnitelma 2002–2003. Asiamiehen kansio, KRA
- 335 Kymenlaakson kulttuuriseminaari – ohjelma. Asiamiehen kansio, KRA
- 336 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 24.9.2001, KRA.
- 337 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 1.9.2004, KRA.
- 338 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 20.11.2007, KRA.
- 339 Raportti 3.6.2010 Alexandra Hintsala, projektipäällikkö – Repin-kuvataidekoulutuksen osallistujat; Raportti Suomen Kulttuurirahastolle (10.12.2008), selvitys 7500 euron (5000 euron osuus) käytöstä Kymenlaakson rahaston toimintaan. Asiamiehen kansio, KRA.
- 340 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.6.2010, KRA.
- 341 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 10.6.2010, KRA.
- 342 Uno Klami sävellyskilpailu.
- 343 Apurahalista 2007, KRA.
- 344 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 14.2.2008; Kymenlaakson rahaston raportti Suomen Kulttuurirahastolle 30.11.2008 – Alvar Aalto -luentosarja. Asiamiehen kansio, KRA.
- 345 Avaimia tutkivaan oppimiseen -raportti 30.9.2007. Asiamiehen kansio, KRA.
- 346 LAKU-raportti 30.9.2007. Asiamiehen kansio, KRA.
- 347 Suomen Kulttuurirahaston Kymenlaakson rahaston raportti ”10.000 euroa Suomen Kulttuurirahasto omaan kulttuuritoimintaan”, kirjoitettu lokakuussa 2009. Asiamiehen kansio, KRA.
- 348 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 2007, KRA.
- 349 Suomen Kulttuurirahaston Kannatusyhdistys ry:n johtokunnalle, 16.11.2007. Asiamiehen kansio, KRA.
- 350 Eskelinen-Rönkä 2012.
- 351 Kymenlaakson rahaston hoitokunnan kokouspöytäkirja 7.10.2010, KRA.
- 352 Pohjois-Kymenlaakso 8.6. ja 3.8.2011. Asiamiehen kansio, KRA.

